

Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 byl Zastupitelstvem Libereckého kraje schválen usnesením č. 287/07/ZK dne 30.10.2007.

Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je dílem dle zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a všechna majetková práva k dílu je oprávněn vykonávat Liberecký kraj. Pokud bude do práva k dílu neoprávněně zasaženo, bude se Liberecký kraj domáhat nápravy soudní cestou.

Vážení přátelé,

žijeme v době, která vskutku nepřeslápje na místě. Je plná dynamických změn. Neustále před nás klade nové výzvy a úkoly. Otevírající se evropský i světový prostor s sebou na jedné straně přináší širší možnosti spolupráce, na druhé straně však dochází k zostření konkurenčního prostředí. Také filozofie nazírání na rozvoj společnosti jako celku se v posledních letech zásadně mění. Za měřítko rostoucího blahobytu a úspěšného společenského života vůbec již není považován pouze hospodářský růst. Je stále více prosazována nutnost vyváženosti podmínek pro hospodářský rozvoj při respektování limitů životního prostředí a snaha o zvýšení kvality života obyvatel. Tyto širší skutečnosti musí nutně nalézt svůj odraz i v regionální politice kraje.

Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je koncepční dokument, který je konzistentní s ostatními koncepčními dokumenty kraje, České republiky i Evropské unie, ve střednědobém horizontu stanovuje priority dalšího rozvoje, specifikuje cíle a navrhuje cesty, jak těchto cílů dosáhnout. Rozpracovává rámec rozvoje společnosti v obvodu působnosti Libereckého kraje, který byl stanoven dlouhodobým strategickým dokumentem kraje, Strategii rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 a současně zohledňuje Strategii udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2005 – 2020, která byla jedním z podkladů pro zpracování programu rozvoje kraje. Schválená podoba dokumentu je výsledkem široké diskuse zpracovatelů, odborné i laické veřejnosti a politiků.

Bez praktické realizace myšlenek v dokumentu obsažených by jeho vznik postrádal smysl. Jsem přesvědčen o nezbytnosti aktivní role každého z nás v našem občanském či profesním životě. Jen tak lze utvářet smysluplně tuto společnost při respektování mezigenerační odpovědnosti, jen tak lze zhodnocovat ekonomický potenciál našeho kraje a současně chránit jeho přírodní bohatství. K zítřku doputuje pouze ten, kdo má cíl za obzorem dneška. Proto je tak důležité věnovat pozornost koncepční práci. Naší hlavní snahou bylo vytvořit kvalitní dokument, který se stane základem pro další rozvoj kraje, pro úspěšné a účelné čerpání veřejných prostředků z krajských, národních i evropských zdrojů.

Věřím, že se nám cíle, které jsme si pro následující programové období stanovili, podaří splnit a Liberecký kraj bude ekonomicky silným dynamickým regionem se zdravým životním prostředím, který poskytuje kvalitní podmínky pro život svých obyvatel a současně je atraktivní pro návštěvníky. Liberecký kraj má jistě předpoklady se takovým regionem stát.

Přeji Vám všem hodně zdaru v životě i v práci.

Petr Skokan
hejtman Libereckého kraje

V Liberci, listopad 2007

Vážení spoluobčané,

co říci na úvod dokumentu, který na příštích sedm let stanovuje hlavní směry rozvoje Libereckého kraje? Podíváme-li se zpět na období od vzniku krajů a vstupu České republiky do Evropské unie, je zjevné, že se podařilo mnohé vykonat. Jsou nastaveny mechanismy fungování samosprávných orgánů kraje, získali jsme první cenné poznatky a zkušenosti ze zapojení naší republiky do evropských struktur. Při úvahách o našem dalším směřování právě tyto skutečnosti nelze opominout. Stále více vystupuje do popředí nutnost zvažování našich kroků v širších evropských souvislostech s přihlédnutím k problémům vyplývajícím z globalizace světové ekonomiky, environmentálních i společenských změn.

Vědomí vzájemného prolínání a propojenosti základních oblastí života společnosti a nutnost zodpovědného zvažování našich kroků je základním atributem principů udržitelného rozvoje, principů, které stále naléhavěji zaznívají ze všech základních republikových i evropských koncepčních dokumentů.

Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 obsahově navazuje na dlouhodobé krajské koncepční dokumenty, a to Strategii rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 a Strategii udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020, a časově koresponduje s programovým obdobím Evropské unie, aby i náš kraj mohl efektivně využívat cílené formy její podpory v rámci evropské regionální politiky.

Při jeho přípravě jsme usilovali o přesné zhodnocení dosavadního vývoje, identifikaci trendů při zohlednění vnějšího prostředí kraje a na základě zjištěných informací stanovili cíle dalšího směřování v jednotlivých prioritních osách a co nejvýstižněji formulovali způsoby, jak těchto cílů dosáhnout. Během celého procesu tvorby dokumentu jsme se snažili o zapojení co nejširšího spektra spolutvůrců konečné podoby programu. Mnohdy bylo nesnadné dospět ke konsensuálnímu výsledku diskuse odborníků a jeho sladění s pohledem veřejnosti. Věřím však, že se nám tato nelehká práce podařila a Program rozvoje Libereckého kraje se v následujících sedmi letech stane důležitým nástrojem všestranného rozvoje našeho kraje směrem ke zvýšení konkurenceschopnosti jeho ekonomiky, ke zkvalitnění života jeho obyvatel a uchování a zvýraznění jeho přírodních krás.

RNDr. Vít Přikaský
člen rady kraje
pověřený vedením resortu
hospodářského a regionálního rozvoje

V Liberci, listopad 2007

Zpracovatelský tým

Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů – koordinátor dokumentu

Mgr. Michael Otta – vedoucí odboru

RNDr. Ivana Pecháčková

Ing. Ivana Ptáčková

Mgr. Zuzana Šiftová

RNDr. Jiřina Vargová

Ing. Martina Hozáková

Bc. Hana Čepičková

Ing. Jana Kratochvílová

Bc. Jaroslav Křepel

Ing. Josef Helebrant

Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu

Mgr. Jana Damborská

Ing. Ivana Janečková

Ing. Iveta Moravcová

Mgr. Jan Randáček

Odbor soc. věcí, bezpečnosti a problematiky menšin

JUDr. Ludmila Šlechtová

Kateřina Gruntová

Ing. Jozef Holec

Mgr. Michaela Vodičková

Odbor dopravy

Ing. Jan Čáp

Ing. Josef Jirásek

Ing. Viktor Liška

Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu

RNDr. Robert Gamba

Mgr. Leoš Křeček

Bc. Tomáš Pokorný

Odbor rozvoje venkova, zemědělství a živ. prostředí

RNDr. Jitka Šádková

Ing. Petr Beneš

Ing. Markéta Miklasová

Ing. Martin Modrý

Ing. Irena Košková

Ing. Karel Pop

Ing. Lenka Rychtaříková

Mgr. Dagmar Šrytrová

Kateřina Ťoková

Odbor územního plánování a stavebního řádu

Ing. arch. Jana Děrdová

Mgr. Tomáš Vaško

Odbor zdravotnictví

Ing. Pavel Březina

Odbor informatiky

Ing. Jitka Balounová

Odbor kancelář hejtmána

Mgr. Rudolf Broulík

Ing. Jan Gardoň

Ekonomický odbor

Ing. Jan Klíma

Odbor vnějších vztahů a zahraniční spolupráce

Ing. Petra Poštůlková

Konzultace

Ing. Květa Morávková (*Asociace nestátních neziskových organizací Libereckého kraje*)

Ing. Jaroslav Koreň (*Euroregion Nisa*)

Pavel Vích, Ing. Oskar Mužíček (*Okresní hospodářská komora Jablonec nad Nisou*)

Mgr. Ladislav Dvořák, Ing. Lubomír Záleský (*Úřad práce Liberec*)

MUDr. Vladimír Valenta (*Krajská hygienická stanice*)

Prof. Dr. Ing. Zdeněk Kůs (*Technická univerzita v Liberci*)

Ing. Petr Prokeš (*KORID LK, s.r.o.*)

Poskytovatelé fotografií

Milan Drahoňovský

Miroslav Hojný

Pavel Kopal

Ivana Pecháčková

Gabriela Svobodová

VÚTS Liberec, a.s.

Krajský úřad Libereckého kraje:

odbor dopravy

odbor kancelář hejtmána

odbor regionálního rozvoje a evropských projektů

odbor rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí

odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin

odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu

odbor územního plánování a stavebního řádu

odbor zdravotnictví

Rádi bychom touto cestou poděkovali všem, kteří se svými náměty, připomínkami a postřehy podíleli na zpracování tohoto dokumentu.

Obsah

Úvod	9
Zkušenosti s Programy rozvoje Libereckého kraje	10
SWOT analýza	14
A. Ekonomický potenciál	14
Silné stránky	14
Slabé stránky	14
Příležitosti	15
Ohrožení	16
B. Lidské zdroje	17
Silné stránky	17
Slabé stránky	17
Příležitosti	18
Ohrožení	19
C. Infrastruktura	20
Silné stránky	20
Slabé stránky	20
Příležitosti	20
Ohrožení	21
D. Životní prostředí	22
Silné stránky	22
Slabé stránky	22
Příležitosti	22
Ohrožení	23
E. Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti	24
Silné stránky	24
Slabé stránky	24
Příležitosti	25
Ohrožení	25
Vize, globální a strategické cíle	26
Vize Libereckého kraje	26
Globální cíle	26
Strategické cíle	26
Strategické cíle a rozvojová opatření	27
Struktura strategických cílů a jejich specifikace do rozvojových opatření	27
Specifikace opatření	28
Strategický cíl A: Dynamická a konkurenceschopná ekonomika	29
Rozvojové opatření A.1: Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a podpora podnikatelského prostředí	30
Rozvojové opatření A.2: Podpora vědy, výzkumu a zavádění inovací	33
Rozvojové opatření A.3: Podpora funkcí zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství	36
Rozvojové opatření A.4: Podpora a rozvoj průmyslových odvětví	39
Rozvojové opatření A.5: Rozvoj sektoru služeb	41
Rozvojové opatření A.6: Rozvoj cestovního ruchu jako významného sektoru ekonomiky kraje	43
Dílčí opatření A.6a: Rozvoj turistické infrastruktury a služeb s důrazem na udržitelnost rozvoje cestovního ruchu	43
Dílčí opatření A.6b: Vytvoření fungujícího marketingového systému a podpora efektivní spolupráce mezi všemi aktéry cestovního ruchu	45
Dílčí opatření A.6c: Organizační struktura cestovního ruchu, lidské zdroje	47
Strategický cíl B: Kvalitní a zdravé lidské zdroje	49
Rozvojové opatření B.1: Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života	50
Dílčí opatření B.1a: Rozvoj a zkvalitňování systému počátečního vzdělávání	50

Dílčí opatření B.1b: Inovace systému terciárního vzdělávání	54
Dílčí opatření B.1c: Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů prostřednictvím dalšího vzdělávání	56
Rozvojové opatření B.2: Zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel	58
Rozvojové opatření B.3: Zajištění dostupnosti a kvality zdravotní a sociální péče, podpora zdravého životního stylu	61
Dílčí opatření B.3a: Zajištění dostupnosti a kvality zdravotní péče, podpora zdravého životního stylu	61
Dílčí opatření B.3b: Zajištění dostupnosti a kvality sociální péče	65
Dílčí opatření B.3c: Prevence projevů rasového násilí a pomoc začlenění příslušníků národnostních menšin do většinové populace	68
Rozvojové opatření B.4: Podpora kulturních a sportovních zařízení a zájmové činnosti obyvatel	70
Dílčí opatření B.4a: Podpora kulturních zařízení a zájmové činnosti obyvatel	70
Dílčí opatření B.4b: Podpora tělovýchovy a sportu	73
Rozvojové opatření B.5: Péče o kulturní a kulturně-historické dědictví	76
Rozvojové opatření B.6: Zajištění dostupnosti a kvality bydlení, pracovního a veřejného prostředí	79
Rozvojové opatření B.7: Zajištění bezpečnosti obyvatel a majetku	81
Strategický cíl C: Komplexní a kvalitní infrastruktura	83
Rozvojové opatření C.1: Průběžné zkvalitňování dopravní infrastruktury a její optimalizace	84
Rozvojové opatření C.2: Optimalizace dopravních systémů včetně jejich alternativ a zlepšení dopravní dostupnosti	87
Rozvojové opatření C.3: Průběžné budování a modernizace technické infrastruktury včetně alternativních energetických zdrojů	89
Rozvojové opatření C.4: Zavádění a rozvoj informačních a komunikačních technologií	91
Strategický cíl D: Zdravé životní prostředí bez zátěží	93
Rozvojové opatření D.1: Snižování škodlivých vlivů na životní prostředí a zdraví obyvatel	94
Rozvojové opatření D.2: Předcházení a řešení dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zdraví	96
Dílčí opatření D.2a: Aktivita podporující princip prevence	96
Dílčí opatření D.2b: Aktivita podporující následné řešení negativních vlivů na složky životního prostředí a veřejné zdraví	98
Dílčí opatření D.2c: Aktivita podporující monitoring a vyhodnocování stavu složek životního prostředí a veřejného zdraví	101
Rozvojové opatření D.3: Péče o krajinu, šetrné využívání krajinného a přírodního potenciálu	103
Dílčí opatření D.3a: Zvyšování druhové rozmanitosti a ekologické stability s důrazem na ohrožené druhy	103
Dílčí opatření D.3b: Tvorba a šetrné využití krajiny, ochrana krajinného rázu území s dochovanými přírodními a estetickými hodnotami	105
Dílčí opatření D.3c: Maximální ochrana zemědělského půdního fondu	107
Dílčí opatření D.3d: Zodpovědné a hospodárné nakládání s neobnovitelnými zdroji	109
Rozvojové opatření D.4: Posilování ekologického povědomí obyvatel	111
Strategický cíl E: Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti	113
Rozvojové opatření E.1: Rozvoj všestranné spolupráce, včetně posílení spolupráce meziresortní a přeshraniční	114
Dílčí opatření E.1a: Vnitřní spolupráce	114
Dílčí opatření E.1b: Vnější spolupráce	117
Rozvojové opatření E.2: Rozvoj městských oblastí	120
Rozvojové opatření E.3: Rozvoj venkovských oblastí	122
Rozvojové opatření E.4: Koncepční řízení rozvoje	125
Dílčí opatření E.4a: Strategické plánování	125
Dílčí opatření E.4b: Územně plánovací podklady	127
Dílčí opatření E.4c: Územně plánovací dokumentace kraje a obcí	129
Dílčí opatření E.4d: Provázanost a koordinace územně plánovacích a strategicky rozvojových dokumentů	131
Rozvojové opatření E.5: Podpora rozvoje občanské společnosti	133
Rozvojové opatření E.6: Zkvalitnění veřejné správy	136
Garanti za jednotlivá opatření	139
Priority Libereckého kraje	141
Přehled priorit	141
Podrobný popis priorit	141

Soulad s Programem rozvoje kraje a doporučení pro posuzování projektů	147
Indikátory a monitoring	148
Hospodářsky podprůměrné a slabé oblasti Libereckého kraje	149
Metodika vymezení	149
Územní jednotky	149
Ukazatele	150
Výsledné území	150
Program rozvoje hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje	153
Oblasti a možnosti podpory hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje	154
Finanční zdroje	155
1. Finanční zdroje Evropské unie	155
Tematické operační programy	157
Regionální operační programy	160
Evropská územní spolupráce	160
Společná zemědělská politika	162
Komunitární programy	162
2. Ostatní evropské finanční zdroje	164
Finanční mechanismy EHP/Norska	164
Finanční pomoc Švýcarska deseti novým zemím EU	164
Mezinárodní Visegradský fond	164
3. Národní finanční zdroje	165
4. Krajské finanční zdroje	169
Fond investic Libereckého kraje	169
Grantový fond Libereckého kraje	169
Závěr	171
Vysvětlivky	172
Seznam zkratk	176
Hlavní informační podklady	180
Příloha – indikátory měřitelnosti	181

Úvod

Tvorba strategických a programových dokumentů na regionální úrovni je důležitým nástrojem regionální politiky. Jejím cílem je vyvážený rozvoj územního obvodu a vytváření podmínek pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti. Na krajské úrovni jsou těmito hlavními dokumenty Strategie rozvoje kraje a Program rozvoje kraje.

Program rozvoje Libereckého kraje pro období 2007 – 2013 navazuje na Program rozvoje Libereckého kraje 2004 – 2006 schválený Zastupitelstvem Libereckého kraje 15.6.2004 (usnesení č.146/04/ZK). Jeho základní osnova a obsahové zaměření vychází z dlouhodobého strategického dokumentu, jímž je Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 schválená Zastupitelstvem Libereckého kraje 24.4.2007 (usnesení č. 122/07/ZK). Oba tyto základní krajské dokumenty regionální politiky společně se Strategií udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 vytvářejí rámec pro vypracování dalších strategických dokumentů na nižších (resortních a regionálních) úrovních.

Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je střednědobým strategickým rozvojovým dokumentem územního obvodu Libereckého kraje konkretizující pro nastávající sedmileté období opatření a aktivity, dostupné finanční zdroje a indikátory, kterými lze měřit naplňování stanovených strategických cílů. Vymezuje také regiony, jejichž rozvoj je třeba podporovat s ohledem na vyvážený rozvoj kraje. Časové období, na které je program plánován, je shodné s programovým obdobím EU, po které Česká republika bude čerpat prostředky ze Strukturálních fondů EU.

Úkolem Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je, za pomoci důsledného uplatňování principů udržitelného rozvoje, konkretizovat návrhy aktivit, které povedou nejen k naplňování cílů EU pro období 2007 – 2013, mezi něž náleží cíl konvergence (sbližování), všestranné spolupráce, podporování udržitelného růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, ale i k postupnému posilování, a tím k odstraňování hospodářsky slabých oblastí z území Libereckého kraje.

Hlavní cíle Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

- posouzení relevantních socioekonomických změn v letech 2004 – 2006 a následná aktualizace SWOT analýzy (provedeno v rámci aktualizace Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020),
- promítnutí změn situace do podporovaných rozvojových opatření a aktivit,
- harmonizace rozvojových opatření a aktivit s relevantními krajskými a národními koncepčními dokumenty, včetně strategických dokumentů EU pro období 2007 – 2013,
- zohlednění finanční podpory EU prostřednictvím Operačních programů ČR v programovém období 2007 – 2013; zohlednění možností finanční podpory z národních a krajských finančních zdrojů a jiných evropských zdrojů,
- vznik konsenzuálního strategického rozvojového dokumentu na základě zapojení všech zástupců subjektů Libereckého kraje (veřejný sektor, podnikatelský sektor, nestátní neziskové organizace).

Hlavní a zásadní částí Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je kapitola rozpracovávající rozvojová opatření a aktivity. Tato část představuje výčet obecných aktivit a cílů podporovaných Libereckým krajem a snaží se o co neširší záběr tak, aby předem nebyl zužován prostor pro podporu žádného potencionálně přínosného projektu. Důvodem je podmínka „souladu“ projektů ucházejících se o veřejnou podporu s Programem rozvoje kraje uplatňovaná pro potenciální finanční podporu z krajských, ale i jiných finančních zdrojů.

Zkušenosti s Programy rozvoje Libereckého kraje

Od vzniku Libereckého kraje je Program rozvoje Libereckého kraje na období 2007 – 2013 již třetím v pořadí. Impulzy k tvorbě programů rozvoje kraje hledíme mezi významnými státoprávními mezníky České republiky, které ovlivnily strategické a programové plánování i na regionální úrovni.

„První“ Program rozvoje Libereckého kraje 2000

Již v přípravných fázích vzniku krajů České republiky byly během období 1999 – 2000 zpracovávány jejich první strategie rozvoje krajů, coby dlouhodobé strategické rozvojové dokumenty na regionální úrovni, ale i programy rozvoje krajů. Z hlediska evropského prostoru jsou tyto dokumenty součástí celé soustavy strategických a programových dokumentů. Soustava je členěna na strategické a programové dokumenty jednotlivých států (z hlediska České republiky na dokumenty zpracované nejen na úrovni vlády, ministerstev, krajů, resp. regionů NUTS II, ale i na úrovni obcí, mikroregionů) a programové dokumenty Evropské unie. Předpokladem je, že tyto dokumenty jsou mezi sebou jak vertikálně, tak horizontálně provázány.

Dne 14. července 1999 projednala Vláda ČR první Návrh strategie regionálního rozvoje České republiky. Přijala k němu usnesení č. 713, v němž mimo jiné, jako jeden z dalších postupových kroků, uložila rozpracování realizační fáze strategií rozvoje jednotlivých krajů. Podobu tohoto rozpracování stanovily Zásady regionální politiky vlády (usnesení vlády ČR č. 235/98) a schválený Zákon o podpoře regionálního rozvoje (č.248/2000 Sb.), které definovaly jako základní programový dokument realizační fáze strategie regionálního rozvoje na úrovni kraje Program rozvoje územního obvodu kraje – zkráceně „Program rozvoje kraje“.

Během roku 2000 byly zpracovány na základě metodických pokynů Ministerstva pro místní rozvoj ČR různými regionálními řešitelskými týmy první strategie a programy rozvoje krajů. V červenci 2000 byl dohotoven první Program rozvoje Libereckého kraje. Zhotovitelem bylo sdružení odborných zpracovatelů – Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o. Liberec, SAUL, s.r.o. Liberec, Technická univerzita Liberec, EMA Liberec, Lesprojekt Jablonec n.N., Environment & Consult Jablonec n.N. Do jeho tvorby byly zapojeni pracovníci bývalých okresních úřadů, diskuse s občany probíhaly dle tohoto správního členění. Při zpracovávání první strategie rozvoje a prvního programu rozvoje pro nově vymezený Liberecký kraj došlo během roku 2000 na základě mnoha odborných názorů, mnoha diskusí pracovních týmů i diskusí s občany kraje ke shodě nad šesti následujícími prioritními rozvojovými okruhy, které byly považovány pro Liberecký kraj za stěžejní:

- Ekonomický potenciál
- Lidský potenciál
- Infrastruktura
- Životní prostředí
- Cestovní ruch
- Zemědělství a venkov

První Program rozvoje Libereckého kraje dal základ programovému plánování nově vzniklé krajské samosprávy. K němu se v roce 2002 přidala Strategie rozvoje Libereckého kraje, která byla v lednu 2002 schválena Zastupitelstvem Libereckého kraje (usnesení č. 9/02/ZK).

„Druhý“ Program rozvoje Libereckého kraje (2004 – 2006)

Novým momentem ovlivňujícím mj. i regionální plánování bylo přijetí České republiky do Evropské unie (r. 2004) a požadavek souladu regionálního strategického a programového plánování se zásadami EU. Pro možnost čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů EU vznikly na úrovni České republiky nové rozvojové dokumenty a operační programy. Jejich platnost však byla omezena do roku 2006, tj. do roku, kdy pro členské státy Evropské unie končilo plánovací období 2000 – 2006.

Druhý Program rozvoje Libereckého kraje ctil základní strukturu prioritních rozvojových okruhů kraje projednaných při tvorbě Strategie rozvoje Libereckého kraje z roku 2002 a snažil se respektovat strategické linie rozvoje Evropské unie pro plánovací období do r. 2006. Při specifikaci jednotlivých opatření byl však již konkrétnější. Definoval cíle opatření, škálu vhodných aktivit pro jejich dosažení, kritéria pro výběr projektů podpořených z krajského rozpočtu, identifikoval dopady do regionu, včetně cílových skupin, garantů a spolupracujících subjektů. Snahou bylo také identifikovat vazbu jednotlivých opatření programu na operační programy ČR 2004 – 2006 s možností finančního krytí ze zdrojů Strukturálních fondů EU

uvolněných pro ČR na období 2004 – 2006.

Vzhledem k tomu, že organizační struktura krajského úřadu byla v době zahájení prací na druhém programu rozvoje již vyjasněná a kompetence s činnostmi a odbornostmi jednotlivých odborníků na odborech stabilizovány, bylo rozhodnuto, že Program rozvoje Libereckého kraje 2004 – 2006 bude zpracováván interně, spoluprací a koordinací všech odborů krajského úřadu. Hlavním nositelem úkolu byl Odbor rozvoje KÚLK. Vznikl tzv. PRLK Team Krajského úřadu Libereckého kraje – pracovní skupina, ve které jsou zastoupeny všechny odbory, jejichž činnost může ovlivňovat rozvoj Libereckého kraje. Tento přístup se osvědčil. Jednotlivé odbory tak střízlivým pohledem vyhodnotily jak stav problematik ve svých resortech, tak navrhly možnosti jejich zlepšení a rozvoje v kraji. Nejen tím, že pracovníci odborů byli tvůrci navrhovaných cílů a opatření, ale i tím, že si všichni byli vědomi reálných možností jejich dosažení, se stal Program rozvoje Libereckého kraje 2004 – 2006 realistickým rozvojovým dokumentem.

Současným požadavkům však tento druhý Program rozvoje Libereckého kraje zcela neodpovídal. Jedná se zejména o absenci společně prodiskutovaných a reálně nastavených měřitelných indikátorů (ukazatelů) pro průběžné monitorování a vyhodnocování změn nejen v jednotlivých oblastech kraje či v celém regionu, ale i v jednotlivých opatřeních tohoto programu rozvoje. Bez dat nelze stanovit přínos realizovaných aktivit při naplňování stanovených cílů, nelze objektivně porovnat stav s rozvojovým potenciálem jednotlivých regionů, charakterizovat existující disparity v území a navrhnout opatření k jejich snížení. Nevýhodou byla také převaha resortního pohledu na řešenou problematiku a snaha posilovat rozvojový potenciál svého resortu bez koordinace s ostatními. Nedostatečně zpracováno bylo sledování provázanosti jednotlivých cílů mezi sebou, což platí i pro sledování a koordinaci rovnováhy mezi meziresortními opatřeními a aktivitami. Nevýrazně byla řešena podpora spolupráce a partnerství mezi sektory (veřejná správa, podnikatelé, nestátní neziskové organizace), a to jak uvnitř kraje, tak spolupráce se subjekty za jeho hranicemi, malý důraz byl kladen na podporu preventivních a inovativních přístupů, nízká byla podpora demokracie a zapojování veřejnosti do řešení problémů v území. Souhrnně řečeno, ve druhém Programu rozvoje Libereckého kraje 2004 – 2006 nebyly příliš zohledněny hlavní principy udržitelného rozvoje.

„Třetí“ Program rozvoje Libereckého kraje (2007 – 2013)

Po roce 2004, po vstupu České republiky do Evropské unie, se začaly nejen ve strategickém a programovém plánování, ale i v územním plánování České republiky více zohledňovat principy udržitelného rozvoje. Tento posun je v souladu s požadavky Evropské unie zakotvenými mj. v Lisabonské strategii či ve Strategii udržitelného rozvoje EU. Tento trend se promítá i do nového plánovacího období EU, tj. do období 2007 – 2013. V souladu s tímto trendem jsou připraveny i nové rozvojové dokumenty ČR pro toto plánovací období, včetně nových operačních programů ČR 2007 – 2013.

Během let 2004 – 2006 probíhal komunitním způsobem tvorby vznik Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2005 – 2020. Nejen v rámci ČR se jedná o jednu z pilotních strategií tohoto typu na regionální úrovni. Její snahou je identifikovat pro Liberecký kraj ekonomické prostředky a technologie, které jsou schopny uspokojit lidské potřeby zdejšího obyvatelstva (materiální, kulturní, duchovní) při plném respektování environmentálních limitů lokalit kraje. Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje identifikuje nejen aktivity dle tří základních pilířů udržitelného rozvoje (ekonomika, společnost, prostředí), ale také se snaží o podporu jejich koordinovaného rovnovážného rozvoje. Aby bylo možné tuto rovnováhu sledovat a koordinovat, je nutné novým způsobem definovat na lokální i regionální úrovni zdejší sociálně-politické instituce a procesy. Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2005 – 2020 byla vzata na vědomí Radou Libereckého kraje v červnu 2006 (usnesení č. 637/06/RK) coby jeden z podkladů pro aktualizaci Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020.

O skloubení všech těchto uvedených aspektů se snaží nejen aktualizovaná Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020, ale i tento v pořadí již třetí Program rozvoje Libereckého kraje pro období 2007 – 2013. Program rozpracovává jednotlivá opatření stanovená ve Strategii rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020. Tyto prioritní rozvojové oblasti, potažmo hlavní rozvojové cíle Libereckého kraje pro období 2006 – 2020, jsou odlišné od předchozích dokumentů a byly před svým schválením prodiskutovány jak s odbornou, tak se širokou laickou veřejností Libereckého kraje, včetně politiků. Struktura specifikace jednotlivých opatření v těchto nově identifikovaných prioritních oblastech zůstává z převážné míry zachována dle členění provedeném ve „druhém“ programu rozvoje kraje. Dobré zkušenosti s interním způsobem zpracování programu rozvoje kraje, které se ukázaly při tvorbě v pořadí „druhého“ programu rozvoje kraje, byly využity i při způsobu zpracování tohoto „třetího“ programu.

Přípravné práce na „třetím“ programu byly zahájeny v dubnu 2006, vlastní tvorba dokumentu začala na konci roku 2006. Koordinací prací byl pověřen odbor regionálního rozvoje a evropských projektů KÚLK, jehož důležitým partnerem v rámci úřadu byl PRLK Team – pracovní skupina složená ze zástupců jednotlivých odborů krajského úřadu, která se na tvorbě Programů podílela již od roku 2003. Pro tvorbu programu byly použity nejen výstupy z analýz území a činností subjektů LK,

ale i z dvouletého krajského projektu Partnerství pro Liberecký kraj. Cílem tohoto projektu bylo nejen vytvoření partnerství mezi subjekty uvnitř kraje, tj. mezi podnikateli, nestátními neziskovými organizacemi a veřejnou správou, ale i společnou spoluprací vytvoření podkladů pro Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013. Během projektu Partnerství pro LK se uskutečnilo hodnocení činnosti a zkušeností všech subjektů spolupracujících v rámci projektu, vznikly Místní projektové plány po jednotlivých obcích s rozšířenou působností, byla založena a postupně naplňována databáze projektů za subjekty LK (celkem bylo do databáze zahrnuto téměř 2000 projektů), proběhla osvěta k udržitelnému rozvoji, k problematice místní Agendy 21, k fondům EU a k možnosti jejich čerpání v novém programovém období 2007 – 2013.

První pracovní verze dokumentu byly vytvořeny vzájemnou spoluprací odborů krajského úřadu. Do dalších fází tvorby dokumentu byly zapojeny také další subjekty – Euroregion Nisa, Okresní hospodářská komora Jablonec n.N., Úřad práce Liberec, Krajská hygienická stanice, Technická univerzita v Liberci, Korid LK, Asociace nestátních neziskových organizací Libereckého kraje aj.

První veřejná pracovní verze byla zpřístupněna na internetu v dubnu 2007 a posléze představena a připomínkována na veřejných projednáních v jednotlivých obcích s rozšířenou působností v Libereckém kraji. Zároveň byla v průběhu května dvakrát předložena do všech výborů Zastupitelstva Libereckého kraje, kde byla prezentována a projednávána s výzvou k připomínkování.

Obdržené podněty a připomínky z projednávání dokumentu (přibližně 150 připomínek) byly v dokumentu zohledněny a nově upravená verze dokumentu byla v červnu 2007 předána v rámci procesu posuzování vlivu dokumentu na životní prostředí a veřejné zdraví na Ministerstvo životního prostředí. Celý proces zpracování a projednání byl v srpnu 2007 dokončen veřejným projednáním dokumentu, posouzením jeho vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví a vydáním souhlasného stanoviska Ministerstvem životního prostředí.

Výsledné znění Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je výsledkem řady jednání, konzultací, diskusí, vyhodnocování připomínek a námětů. Na jeho tvorbě se podílela řada odborníků, úředníků, členů samosprávy, zájmových skupin a zástupců regionů. Dokument byl tak zpracován v souladu s jedním ze základních principů udržitelného rozvoje, jímž je princip demokracie, mj. podporující zapojování veřejnosti do strategického plánování, hned od prvních počátků.

V souladu se základními třemi rozvojovými pilíři udržitelného rozvoje jsou v Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 pod pilířem ekonomickým zohledněna všechna opatření, potažmo aktivity, mající vliv na rozvoj ekonomického potenciálu kraje. Proto je prioritní strategický cíl s názvem „A. Dynamická a konkurenceschopná ekonomika“ nově rozšířen o opatření a aktivity související s rozvojovým potenciálem v oblasti cestovního ruchu, ale i zemědělství, lesního a vodního hospodářství. Prioritní strategický cíl s názvem „B. Kvalitní a zdravé lidské zdroje“ zahrnuje opatření a aktivity týkající se druhého pilíře udržitelného rozvoje, čímž je lidská rovina rozvoje, tj. podpora rozvoje kvalitního lidského potenciálu a jeho bezpečí. Prioritní strategický cíl „D. Zdravé životní prostředí bez zátěží“ odpovídá třetímu pilíři udržitelného rozvoje, který zohledňuje nejen tvorbu kvalitní zdravé přírody, včetně ochrany jejích přírodních zdrojů a podpory rozvoje kvalitně fungujících ekosystémů, ale i tvorbu a ochranu všech složek prostředí nezbytných pro zdravý a diverzifikovaný život v Libereckém kraji.

Ve shodě s „prvním“ i „druhým“, se i v tomto „třetím“ Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013, byť se nejedná o samostatný pilíř udržitelného rozvoje, i nadále apeluje na neuspokojivý stav dopravní, technické a nově i informačně komunikační infrastruktury. Bez této infrastruktury nelze rozvíjet ekonomickou ani lidskou dimenzi udržitelného rozvoje. Proto je samostatně této nálehavé problematice věnován prioritní strategický cíl s označením „C. Komplexní a kvalitní infrastruktura“.

Zcela nově se v Programu rozvoje Libereckého kraje pro období 2007 – 2013 zavádí prioritní strategický cíl „E. Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti“. Tato nová prioritní rozvojová oblast nejen že zohledňuje trendy podporované Evropskou unií (odstraňování socioekonomických disparit mezi lokalitami, podpora kvality života ve městech i na venkově, rozvoj všestranné spolupráce, zvyšování kvality veřejné správy), ale nově zohledňuje i další principy udržitelného rozvoje. Mezi ně náleží podpora demokracie a podpora občanské společnosti, včetně podpory zapojování občanů do rozhodování či podpory poskytování informací. Nově je posilován i princip dlouhodobé perspektivy. K tomu přispívá nejen koordinace strategického plánování napříč resorty a sektory či zlepšení koordinace při řízení rozvoje území mezi strategickým a územním plánováním, ale i zlepšení monitoringu rozvoje, včetně jeho vyhodnocování a zpětných interakcí výsledků vyhodnocování vůči rozvojovým opatřením a aktivitám tohoto rozvojového programu.

Vypracování metodiky monitoringu Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013, zavedení monitoringu programu rozvoje do praxe, a to spolu s objektivním hodnocením získaných dat, je závažným momentem celého strategického plánování nejen na regionální úrovni, ale i na úrovni lokální. Proto je nově v tomto programu rozvoje kraje věnována vysoká pozornost problematice indikátorů, jejich vazbám k jednotlivým aktivitám, ale také problematice zdrojů poskytovaných dat.

Bez řešení těchto kroků není možné sledovat ani naplňování jednotlivých cílů programů či strategií rozvoje, ani to, zda se rozvoj odehrává v rovině udržitelného rozvoje. Pro nastavení pravidel pro každoroční monitoring programu slouží metodická příručka se soupisem indikátorů a způsobem jejich monitoringu.

SWOT analýza

A. Ekonomický potenciál

Silné stránky

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ rozvoj perspektivních odvětví	A.1.1
▪ rozvinutá silniční a železniční síť jako podmínka pro dojížděku do zaměstnání a rozvoj podnikatelských aktivit	C.1.1-11
▪ přítomnost zahraničního kapitálu	A.1.25
▪ výrazný podíl vrstvy malých a středních podnikatelských subjektů	A.1.2
▪ rozvinutý sektor tržních a logistických služeb	A.5.3., A.5.6
▪ stabilní postavení velkých podniků v Libereckém kraji	A.1.1
▪ tradiční průmyslové činnosti založené na místním know-how s vysokou konkurenceschopností	A.4.1-4
▪ tradice vědy a výzkumu	A.2
▪ pozitivní trend vývoje počtu výzkumných a vývojových pracovníků	A.2.3
▪ rostoucí výdaje na výzkum a vývoj	A.2.8
▪ podnikatelský sektor aktivní ve výzkumu a ve vývoji	A.2.2
▪ existence klastrů jako oborových sdružení zakládaných za účelem spolupráce v oblasti marketingu, investic, inovací a obecně zlepšení konkurenceschopnosti	A.1.7
▪ existence rozvojových ploch – průmyslové zóny	A.1.6
▪ vysoký podíl zemědělské půdy vhodné k zalesnění a pěstování plodin k energetickému využití	A.3.10
▪ vysoký podíl travních porostů vhodných k chovu skotu, koz a ovcí	A.3.1
▪ zkušenosti v oblasti ekologického zemědělství	A.3.10
▪ příznivé přírodní podmínky pro cestovní ruch (vhodné přírodní a kulturní podmínky pro rozvoj cestovního ruchu, sportu a rekreace, velké množství nemovitých kulturních památek)	A.6a
▪ velký potenciál a pestrá nabídka individuálního ubytování, vysoce nadprůměrná úroveň podnikatelské aktivity v oboru pohostinství a ubytování	A.6a
▪ rostoucí síť informačních center a informačních systémů pro turisty, hustá síť značených tras	A.6c.1, A.6c.3

Slabé stránky

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ nižší úroveň HDP ve srovnání s průměrem ČR	A.1-6
▪ rezervy v podpoře inovačních procesů	A.2
▪ nízká diverzifikace průmyslové výroby	A.1.1
▪ existence regionálních rozdílů v oblasti hospodářského rozvoje	E.4a.2, A.1.17
▪ velký rozsah a počet nefunkčních a nevyužívaných ploch a objektů (brownfields) postižených starými ekologickými zátěžemi a jejich obtížná revitalizace	A.1.18-20, D.2b.7
▪ nedostatečná nabídka podnikatelské infrastruktury	A.1.6
▪ roztržitá pozemková držba v zemědělství, převažují nájemní vztahy k půdě nad vlastnickými	A.3.3
▪ pokles investic v zemědělství	-
▪ nízká kvalita základních a nedostatek doplňkových služeb v cestovním ruchu, absence ucelených produktů cestovního ruchu a velký negativní vliv sezónnosti na rozsah nabízených služeb	A.6a
▪ chybějící územní studie základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu	A.6a.1
▪ přetížení známých středisek cestovního ruchu	A.6a.2, A.6a.4
▪ absence destinačního managementu pro rozvoj cestovního ruchu na některých organizačních úrovních kraje	A.6c
▪ nízké využití ubytovacích kapacit	A.6a

Příležitosti

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ příprava a realizace programů na podporu malého a středního podnikání a přílivu průmyslových investic	A.1.2-10, A.1.14-26
▪ rozšíření spolupráce podnikatelů napříč odvětvími	A.1.7
▪ posílení komunikace veřejného a soukromého sektoru	A.1.8
▪ rozvoj informačních a komunikačních technologií a jejich široké využití jak v podnikatelské, tak v soukromé sféře	A.1.15
▪ dynamicky se rozvíjející sektor strategických služeb	A.5.2
▪ rozvíjející se oblast informačních, poradenských a konzultačních služeb	A.5.5, A.1.22
▪ rozvoj drobného podnikání, tvorby místních produktů, vzniku míst. sítí a výrobně-odbytových řetězců	A.1.5
▪ zlepšení připravenosti (vyřešené právní vztahy, dostatečná kapacita doprovodné infrastruktury) průmyslových zón a využitelných brownfields na vstup nových investorů	A.1.6, A.1.17-19
▪ existence investorů realizujících své podnikatelské záměry v areálech brownfields	A.1.17-19
▪ zlepšení systému ochrany duševního vlastnictví a fungování rizikového kapitálu	A.1.22
▪ rozvoj výzkumné a vývojové činnosti	A.2.3, A.2.5-7
▪ realizace opatření vedoucích k energetickým a surovinovým úsporám	A.1.12-14
▪ vývoj inovačních technologií včetně technologií šetrných k životnímu prostředí a jejich zavádění do praxe	A.1.12-13, A.2.1-3
▪ rozšíření regionální kapacity inovační infrastruktury (podnikatelských inkubátorů, technologických a vědeckotechnických parků apod.)	A.2.3
▪ rozvoj klastrů	A.1.7
▪ orientace na průmysl a služby s vyšší přidanou hodnotou	A.4.17, A.4.2-3
▪ rozvoj multifunkčního zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství	A.3.1
▪ potenciál rozvoje mimoprodukční funkce zemědělství (agroturistika, energetické plodiny, řepka olejka, uvádění půdy do klidu)	A.3.2
▪ potenciál rozvoje ekologického zemědělství	A.3.10
▪ rozvoj zpracovatelského průmyslu v návaznosti na místní zemědělskou a lesnickou produkci	A.3.5, A.1.5
▪ další rozvíjení kvalitní přeshraniční spolupráce podnikatelských subjektů	A.1.10
▪ zlepšení kvalit všech nabízených služeb	A.5.8
▪ pořádání význačných mezinárodních sportovních a kulturních akcí, rozvoj kongresové turistiky a dalších specifických forem	B.4a.9, B.4b.9-10, B.4b.12-13
▪ využití potenciálu méně zatížených, turisticky zajímavých území pro účely cestovního ruchu	A.6a.8
▪ vyšší investice do turistické infrastruktury	A.6a.2-7, A.6a.9
▪ participace veřejného a soukromého sektoru na jednotlivých aktivitách cestovního ruchu, především – podpora podnikání v cestovním ruchu, podpora tvorby produktů cestovního ruchu a propagace oblasti, zkvalitnění marketingové podpory	A.6b.9
▪ propojení turistických informačních center	A.6c.3-4
▪ certifikace ubytovatelů z hlediska kvality poskytovaných služeb	A.6c.1

Ohrožení

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ strukturální problémy v klíčových průmyslových odvětvích	A.1.1, A.4.1
▪ rostoucí spotřeba elektrické energie, možná nesoběstačnost ČR ve výrobě elektrické energie, zvyšování cen elektrické energie	-
▪ odliv zahraničního kapitálu	-
▪ pokles ekonomické aktivity v důsledku nízkých příjmů řady obcí a z toho vyplývající menší šance na získání finanční spoluúčasti při získání dotací na podporu podnikání	-
▪ nezájem a nemožnost řešení revitalizace brownfields v důsledku nevyřešených vlastnických vztahů	A.1.17-19
▪ preference investičních záměrů na „zelené louce“	A.1.17-19
▪ pomalá nebo neefektivní revitalizace dosud velkého množství nevyužívaných a chátrajících ploch a objektů, včetně pomalé sanace starých ekologických zátěží	A.1.17-19
▪ zastavení či zpomalení procesu restrukturalizace zemědělství	-
▪ nedostatečná podpora využití místních zdrojů	A.1.5, A.3.5
▪ negativní vliv neobhospodařované zemědělské půdy na krajinný ráz	A.3.3
▪ nekoncepční státní zemědělská politika	-
▪ převážení tzv. tvrdých forem cestovního ruchu (neexistence jednoznačně formulovaných a respektovaných limitů únosnosti území)	A.6a.8
▪ podcenění profesionální přípravy a vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu	A.6c.2
▪ relativní pokles atraktivity území Libereckého kraje v důsledku nízké kvality služeb, nekomplexní turistické doprovodné infrastruktury a jejího vzájemného propojení (mototuristické trasy, cyklistické komunikace, naučné a exkursní stezky, vleky, lanovky apod.)	A.6c.1, A.6c.3, A.6a.2-9
▪ nedostatek kapitálu pro další rozvoj cestovního ruchu	-
▪ přetrvávající špatná úroveň spolupráce subjektů cestovního ruchu, zejména mezi veřejnou a soukromou sférou	A.6c.1
▪ další odklad vytvoření turistické organizační struktury jako základního opěrného bodu rozvoje cestovního ruchu v regionu	A.6c.1, A.6c.4

B. Lidské zdroje

Silné stránky

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ poměrně vysoká porodnost ve srovnání s ČR	B.3a.9
▪ poměrně nízká úmrtnost ve srovnání s ČR, rostoucí střední délka života (naděje dožití) při narození	B.3a.1-24
▪ příznivá celková věková struktura obyvatel ve srovnání s ČR	-
▪ růst poptávky po bydlení především v zázemí větších měst (Liberecko, Jablonecko)	B.6
▪ rostoucí počet rozestavěných a dokončených bytů	B.6
▪ nižší míra nezaměstnanosti ve srovnání s ČR	-
▪ kvalifikovaná pracovní síla ve specifických odvětvích zpracovatelského průmyslu (sklářství, bižuterní průmysl)	B.1a.11
▪ regionální specializace některých středních a vyšších odborných škol (sklo, bižuterie, drahé kovy atd.)	B.1a.11
▪ existující výzkumný potenciál	-
▪ koncepční řešení problematiky dalšího vzdělávání	B.1c.1-12
▪ existence dlouhodobého programu zlepšování zdravotního stavu obyvatel	B.3a.1
▪ existence specializovaných a superspecializovaných zdravotnických pracovišť	B.3a.2
▪ dobrá úroveň poskytování zdravotnických služeb zejména v důsledku využití nové přístrojové techniky, léků a kvalifikace personálu	B.3a.1
▪ dobrá dostupnost zdravotní péče a dostatečná kapacita zdravotnických zařízení	B.3a.1
▪ přítomnost zdravotnických zařízení nadregionálního významu	B.3a.2
▪ vyhovující odborné složení personálu pracujícího v sociálních službách	B.3b.6
▪ činnost NNO zaměřených na podporu zdraví občanů	B.3a.27
▪ velmi vhodné přírodní podmínky pro rozvoj sportovních aktivit	A.6a., B.4b.3
▪ četné příležitosti sportovního a kulturního vyžití	B.4b.7, B.4a.9
▪ silné zastoupení přírodních i kulturně-historických památek	A.6, B.5.1
▪ konání kulturních a sportovních atraktivit nadregionálního významu	A.6, B.4a.9
▪ aktivní činnost spolků a občanských sdružení v oblasti kultury, sportu, volnočasových aktivit	A.6, B.4a.10-11 B.4b.1,2,5,7,11

Slabé stránky

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ rozdílná věková skladba jednotlivých částí kraje (starší ve východní části kraje, mladší v západní části)	A.1.16
▪ úbytek obyvatel ve východní části kraje	A.1.16
▪ poměrně starý bytový fond, nedostatek prostředků na rekonstrukci a modernizaci bytů	B.6.2
▪ nekoncepční rozvoj bydlení	B.6.11
▪ nižší úroveň vzdělanosti v porovnání s ČR	B.1a-B.1c
▪ nesoulad nabídky učebních a studijních oborů s požadavky trhu práce, územní disproporce	B.1a.5, A.1.9
▪ nedostatečně rozvinutý systém dalšího vzdělávání a celoživotního učení (rekvalifikace, kurzy, zvyšování kvalifikace pedagogů)	B.1c.1-12
▪ úbytek počtu žáků ZŠ a SŠ	-
▪ nedostatečně rozvinutý systém vzdělávání a osvěty v oblasti udržitelného rozvoje	E.5., B.1a.9
▪ slabá vybavenost některých škol, zejména ve venkovských oblastech	A.1.16., E.3., B.1a.28-29
▪ slabě rozvinutý systém vzdělávání malých a středních podnikatelských subjektů (školení a kurzy pro management firem, poradenství začínajícím podnikatelům apod.)	A.1.20, B.1c.3

▪ nevyvážený systém financování zdravot. péče vyznačující se mj. podfinancováním investičních potřeb	B.3a.1-3
▪ nedostatečně rozvinuté alternativní formy sociální péče (terénní, ambulantní, komunitní, realitní, chráněné dílny atd.)	B.3b.9
▪ nedostatečně rozvinutá domácí ošetrovatelská péče	B.3a.7
▪ nedostatečné propojení systému zdravotní a sociální péče	E.1a.1
▪ nedostatečně rozvinutá péče o aktivní život seniorů	B.3b.14
▪ nedostatek financí na modernizaci sportovních zařízení	A.6., B.4b.3
▪ špatný technický stav mnohých kulturních a sportovních zařízení	A.6., B.4b.3
▪ nedostatek financí na provoz a údržbu památek	B.5.1-3, 10
▪ nevhodné využívání některých památek	A.6a.7, B.5.8
▪ stálá existence kriminálních a patologických jevů	E.2.8

Příležitosti

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ využívání objektů druhého bydlení pro stálé bydlení	-
▪ zkvalitňování a revitalizace veřejného prostředí (prostranství, budov, atd.)	B.6.7
▪ rozšíření bezbariérovosti budov a veřejného prostředí	B.6.9
▪ úzká spolupráce institucí na trhu práce s ohledem na potřebu efektivní realizace aktivní politiky zaměstnanosti	B.2.1
▪ vytvoření a aktualizace informačního systému o potřebě jednotlivých profesí na území LK	B.2.18-19
▪ realizace programů prevence před dlouhodobou nezaměstnaností	B.2.6
▪ rozšíření nových forem pracovních úvazků	B.6.12
▪ rozvoj zaměstnanosti v oborech terciární sféry	A.5.1-5
▪ rozvoj systému celoživotního učení pro zvýšení vzdělanosti, uplatnitelnosti obyvatel a zvýšení kvality života	B.1c.1-12
▪ využití potenciálu vysokých škol působících v kraji	B.1b.1-18
▪ rozšíření neformálních forem profesního vzdělávání a osvěty	B.1c.6
▪ provázání sféry vzdělávání s trhem práce	B.1b.1
▪ rozvoj místních specifických výroby ve vazbě na příslušné učební obory	A.1.5, B.1b.1
▪ adaptace nevyužitých objektů pro kulturní či sportovní aktivity, mimoškolní vzdělávání atd.	A.1.20
▪ vytvoření podmínek pro změnu systému vzdělávání (rozvoj klíčových kompetencí)	B.1a.1-2
▪ posílení integrace zdravotně postižených žáků a studentů do běžných škol	B.1a.13
▪ rozšíření vzdělávání a osvěty v oblasti informačních a komunikačních technologií	C.4.5
▪ ztotožnění obyvatelstva s potřebou i uplatňováním zdravého životního stylu, posílení zdravotní prevence	B.3a.20, B.3a.22
▪ výchova občanů k péči o vlastní zdraví	B.3a.20
▪ rozšiřování systému řízení kvality a certifikace v zařízení zdravotní a sociální péče	B.3a.1, B.3b.3
▪ rozvoj efektivního systému neodkladné přednemocniční péče a návazné urgentní péče	B.3a.4
▪ zavedení a využívání efektivního zdravotnického systému rovněž pro nákladové analýzy, srovnávání zdravotnických zařízení (výkonů) apod.	B.3a.1
▪ posílení rozvoje spolupráce rozhodujících subjektů zdravotní péče (zdravotní pojišťovny, poskytovatelé, kraj) na zajištění efektivně fungujícího systému zdravotní péče	E.1a, B.3a.1
▪ zpracování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb LK, komunitní plánování obcí	B.3b.1-2
▪ transformace a deinstitucionalizace zařízení sociálních služeb	B.3b.9
▪ rozšíření standardizace sociálních služeb	B.3b.4
▪ rozšíření forem práce v sociálně vyloučených romských lokalitách	B.3c.1-8

▪ rozšíření činnosti NNO v oblasti sociálních služeb, podpory zdraví občanů, sportovních, kulturních a volnočasových aktivit	E.5.14, B.3b.12
▪ prevence sociálně-patologických jevů formou rozšíření nabídky volnočasových aktivit, kulturního a sportovního využití	B.1a.17-21
▪ efektivní využívání přírodního a kulturního dědictví kraje	B.4a.8
▪ využití cestovního ruchu jako motivace k záchraně a obnově místního přírodního, kulturního a historického dědictví	A.6a.7-8
▪ zkvalitňování pracovního prostředí zaměstnanců	B.6.12

Ohrožení

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ možný nedostatek finančních prostředků ve zdravotnictví zejména ve vztahu k investicím do nezbytných rekonstrukcí a nákupu nákladné přístrojové techniky	B.3a.1
▪ nedostatek finančních prostředků v sociální oblasti	B.3b.7
▪ možný nepříznivý demografický vývoj	-
▪ další zastarávání a zhoršování stavu bytového fondu, související s nedostatkem finančních prostředků	B.6.2
▪ nekoncepční rozvoj suburbanizace	B.6.11
▪ růst nezaměstnanosti, především dlouhodobé	B.2.6
▪ nedostatečná podpora adaptability a mobility pracovní síly	B.2.11
▪ zvyšování nedostatku zručných řemeslníků a kvalifikovaných technických odborníků	A.1.5,9,11,26
▪ uzavírání škol hlavně v malých obcích, zhoršování regionální dostupnosti škol	C.2.1, A.1.16
▪ nevhodná oborová struktura absolventů, kteří se budou následně obtížně uplatňovat na trhu práce	B.2.18-19
▪ zhoršování zdravotního stavu obyvatelstva	B.3a.1
▪ růst nákladů na zdravotní a sociální péči	B.3a.1, B.3b.7
▪ pokles počtu praktických lékařů, stomatologů a některých specialistů	B.3a.1
▪ nízká efektivita sociálních služeb	B.3b.7
▪ negativní změny životního stylu, zejména u mládeže	B.3.a.25
▪ nárůst sociálně slabších a méně přizpůsobivých skupin obyvatel v souvislosti s růstem sociálně patologických jevů	B.3c.6
▪ nedostatečná obnova kulturních a sportovních zařízení	A.6a, B.4a.6, B.4b.4
▪ další zhoršování stavebně-technického stavu památek pro nedostatek financí na jejich opravy	A.6a, B.5.1-3
▪ zánik místních tradic, devastace kulturních hodnot	A.1.5, B.4a.8
▪ poškození památek a přírodních krás neregulovaným cestovním ruchem	A.6.a,B.5.8
▪ nedostatečné krizové zabezpečení obyvatel a území	B.7.1-6
▪ rostoucí počet sociálně vyloučených osob a lokalit	B.2.8

C. Infrastruktura

Silné stránky

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ hustá silniční a železniční síť kraje	C.1.2-4, C.1.10
▪ kvalitní silniční spojení a dostupnost hlavního města Prahy	C.1.2
▪ hustá síť a výskyt cyklistických tras celostátního a mezinárodního významu	A.6a.4-5, C.1.13,14
▪ existence specifického druhu dopravní infrastruktury a prostředků – lanové dráhy, cyklobusy, skibusy	A.6a.4-5, C.2.4
▪ dobrá průchodnost hranic s Polskou republikou	C.1.4
▪ dva železniční hraniční přechody (Polsko i SRN)	C.1.4
▪ vysoký podíl pokrytí území kraje elektrickou sítí	C.3.5
▪ dostatečné zásobování teplem	C.3.5, C.3.7
▪ soběstačnost kraje z hlediska zdrojů kvalitní pitné vody	C.3.1
▪ nadprůměrné připojení obcí na veřejný vodovod v porovnání s průměrem ČR	C.3.1

Slabé stránky

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ infrastrukturní omezení z důvodu nepropustnosti fyzickogeografických bariér	C.1.2-4, C.3.1-5
▪ nedostačující napojení na mezinárodní dopravní koridory	C.1.2, C.1.3, C.1.13
▪ absence silničního hraničního přechodu na hranicích se SRN	C.1.4
▪ v kraji není veřejné letiště s celoročním mezinárodním provozem	C.1.8
▪ nedostatečné rychlostní spojení mezi Libercem a Hradcem Králové	C.1.2, C.1.3
▪ absence přímého železničního napojení na mezinárodní vysokorychlostní síť	C.1.3
▪ nevyhovující technický stav železničních tratí, jejich snížená propustnost, nízká přepravní rychlost a dlouhé jízdní doby	C.1.1, C.1.7
▪ špatný stav místních komunikací a komunikací II. a III. třídy	C.1.1, C.1.5, C.1.10
▪ vysoké dopravní zatížení měst a obcí, nutnost budování obchvatů	C.1.9, C.1.12
▪ nedostatečné řešení dopravy v klidu	C.1.11
▪ existence infrastruktury pro cyklistickou dopravu na styku s infrastrukturou automobilové dopravy	A.6.4., C.1.14
▪ nízký podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	B.6.1-2, C.3.2
▪ pomalý proces zavádění nových informačních a komunikačních technologií	C.4.1
▪ minimální využívání obnovitelných zdrojů	C.3.7
▪ nedostatečná podpora místních zdrojů pro energetickou soběstačnost	C.3.6, C.3.7

Příležitosti

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ otevření hranic ČR s Polskem a SRN po přistoupení k Schengenským dohodám	-
▪ napojení Libereckého kraje na národní a evropské dopravní koridory	C.1.2-4, C.1.13
▪ zvýšení atraktivity veřejné hromadné dopravy a alternativních druhů dopravy	C.2.2, C.2.7
▪ rychlejší a plynulá aplikace a využívání nových informačních a komunikačních technologií mezi všemi vrstvami obyvatel a ve všech částech kraje	C.4.1,3-7
▪ využití a rozvoj informačních a komunikačních technologií ve veřejné i soukromé sféře	C.4.1,3-7
▪ možnost čerpání velkých dotačních prostředků z fondů EU na rozvoj infrastruktury	

Ohrožení

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ snížení atraktivity kraje pro nové investory i návštěvníky z důvodu nevyhovujícího stavu dopravní infrastruktury	A.6a.4, C.1.1-5,7-9,11,13-15
▪ zvýšení marginalizace okrajových území kraje z důvodu zhoršené dopravní dostupnosti a obslužnosti	A.1.16, C.1.2-4, C.2.1
▪ pokles významu veřejné hromadné dopravy z důvodu intenzifikace individuální automobilové dopravy	C.2.2
▪ další nárůst vysoké intenzity individuální automobil. dopravy v důsledku zhoršování dopravní obslužnosti	C.2.1-4
▪ převaha investic do silniční infrastruktury na úkor investic do infrastruktury železniční	C.1.3
▪ zhoršení stavu životního prostředí v důsledku nedostatečné nebo chybějící technické infrastruktury	C.3.1-3
▪ snížení konkurenceschopnosti kraje z důvodu nedostatečného využívání moderních informačních a komunikačních technologií	A.1.4,B.1a.6, C.4.1-8

D. Životní prostředí

Silné stránky

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ existence řady koncepčních dokumentů v oblasti životního prostředí	E.4
▪ výrazné snížení množství emisí od poloviny 90. let	D.1
▪ dlouhodobé snižování znečištění povrchových i podzemních vod	D.2
▪ poměrně malá míra znečištění povrchových a podzemních vod v současné době	D.2
▪ legislativní velkoplošná ochrana nejvýznamnějších vodních zdrojů (CHOPAV)	D.2
▪ rostoucí podíl tříděného odpadu, zřizování sběrných dvorů	D.2
▪ hodnotné krajinné a přírodní prostředí, relativně zachovalý krajinný ráz	D.3
▪ pestrost zastoupených krajinných typů – roviny, hory, vod. plochy, skal. města, jeskyně, kras. tvary aj.	D.3
▪ značná rozloha chráněných území	D.3
▪ vysoká biodiverzita na velké části kraje	D.3
▪ rozvinutý systém environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty	D.4
▪ řada nestátních neziskových organizací působících v oblasti životního prostředí	E.5

Slabé stránky

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ rostoucí znečištění ovzduší způsobené zejména automobilovou dopravou	D.1.1-2, D.1.7, D.2b.9, D.2b.3
▪ rostoucí zatížení hlukem, především v obcích ležících na významných dopravních tazích	B.6.10, D.1.1, D.1.7, D.2b.9
▪ velký rozsah a počet nevyužitelných, zdevastovaných ploch a objektů brownfields	A.1.19, D.2b.7
▪ nedostatečná úroveň investic do úspor tepla a elektrické energie	A.3.10, B.6.5-6, D.2a.2
▪ relativně silné znečištění Lužické Nisy těžkými kovy	D.1.3, D.2b.5
▪ poměrně vysoký podíl nevyužitých zemědělských půd	A.1.2, A.1.5, A.3, D.3c.2, D.3c.5
▪ stále nedostatečná prevence vzniku odpadů, i přes určitá zlepšení v posledních letech	D.2a.4
▪ v rámci kraje slabé využití tříděných odpadů, převažuje skládkování	D.2b.1, D.2b.2
▪ přítomnost četných ekologických zátěží	D.2b.5
▪ přetrvávající znečištění v oblastech bývalé těžby uranu	D.2b.6
▪ narušená biodiverzita a ekologická stabilita v některých oblastech kraje	A.3.3, D.3a.5
▪ nahrazení původních lesních společenstev smrkovými monokulturami – polomy, nižší odolnost vůči různým škůdcům (kůrovec) a imisím (viz odlesnění hřebenů Jizer. hor a Krkonoš v 80. letech)	A.3.1-3, D.3b.5
▪ nízká znalost ekologicky nevhodných trendů spotřebního chování obyvatel	B.1a.2, D.4.1

Příležitosti

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ rozvoj technologií šetrných k životnímu prostředí	D.2a.1, D.2a.2, D.2a.3
▪ podpora snižování koncentrací a množství emisí znečišťujících látek do hominového prostředí	D.1.4
▪ podpora aktivit vedoucích k prevenci vzniku průmyslových rizik	D.2a.3
▪ podpora aktivit vedoucích k likvidaci následků antropogenních pohrom (např. teroristických útoků atd.)	D.2b.10
▪ podpora environmentálního managementu (plány péče ZCHÚ atd.)	D.3a.8
▪ zvyšování podílu alternativních zdrojů energie s ohledem na zachování krajinného rázu a dalších zájmů ochrany přírody a krajiny	A.3.10, D.2a.6
▪ zavedení účinných opatření pro snižování znečištění ovzduší ve městech (zejména regulace dopravy)	E.2.6
▪ zvyšování množství a kvality vyčištěných odpadních vod	D.1.3, D.2.5

▪ územní ochrana lokalit z hlediska zadržování povrchových vod za účelem ochrany před povodněmi či jako nové zdroje vod	A.3.9, D.3b.4
▪ posílení mimoprodukční funkce zemědělství s důrazem na údržbu a obnovu krajiny	A.3.2, D.3c.2
▪ využití půdy ležící ladem pro ekologicky šetrné aktivity (vč. ekologického zemědělství, agroturistiky a venkovské turistiky), vedoucí k zachování krajinných funkcí	A.3, D.3c.5
▪ využití ladem ležící půdy k pěstování biomasy	A.3.10, D.3c.3, D.3c.5
▪ pokračující omezování půdní eroze zalesňováním a zatravňováním	A.3, D.3b.3-4
▪ realizace opatření vedoucích ke zvyšování zachytu vody v krajině a dalších preventivních opatření vedoucích ke snižování povodňových stavů	A.3.9, D.3b.4
▪ komplexní řešení protierozní ochrany v návaznosti na komplexní pozemkové úpravy	D.3b.4
▪ zavedení nového systému priorit v nakládání s odpady, kompatibilního se systémem EU	D.2a.4; D.2b.1-2
▪ rozšiřování příležitostí třídění a surovinového či energetického využití odpadů (sběrné dvory, kompostárny, recyklace atd.)	D.2a.4
▪ zvyšování ekologické stability krajiny (ÚSES, EECNET, Natura 2000 a další)	A.3.3, D.3a.3, D.3a.5-6
▪ prohloubení programů revitalizace krajiny a jejich integrace s tvorbou ÚSES, návrat k původním dřevinám v ekosystémech	A.3.3, D.3a.3, D.3a.5-6
▪ podpora ekologicky šetrných forem cestovního ruchu	A.6a2, A.6a4, A.6a.8, D.3b.6
▪ vyšší zapojení veřejnosti a NNO do rozhodování v oblasti životního prostředí	E.5.8
▪ posílení mezisektorové spolupráce v oblasti životního prostředí	E.1a.3
▪ zvyšování ekologického povědomí obyvatel, zvyšování znalostí o ekologicky nevhodných trendech spotřebního chování	B.1a.2, D.4.1, D.4.4

Ohrožení

	Relevantní aktivita / opatření
▪ další zhoršování kvality ovzduší vlivem rostoucí automobilové dopravy	D.2b.3-4
▪ zhoršování kvality ovzduší v souvislosti s přechodem domácností na vytápění tuhými palivy	D.2b.3-4
▪ snižování zásob nerost. bohatství pro budoucí generace vlivem neoptimálního hospodaření s ním	D.2a.2,4
▪ nízká podpora úspor energií a využívání obnovitelných zdrojů	A.3.10, D.2a.2, D.2a.6
▪ kontaminace podzemních vod starými ekologickými zátěžemi, hnojivy ze zemědělství, odpadními látkami z průmyslu, nedostatečně čištěnou odpadní vodou ze sídel atd.	D.2a.1,3, D.2b.1,5-6
▪ narušení krajinného rázu nevhodnými stavebními zásahy, změnami kultur pozemků a organizací ZPF (výrazné zalesňování TTP, velké lány, likvidace remízů, cest, doprovodné zeleně)	A.3.3, D.3b.1, D.2b.2
▪ fragmentace krajiny liniovými stavbami, likvidace vazeb a možností migrace v krajině	A.3.3, D.3b.1
▪ rychlý úbytek lesů	D.3b.5
▪ územní ochrana pro akumulaci povrchových vod v přírodně cenných lokalitách	A.3.9, D.3b.2, D.3b.4
▪ výrazné ubývání volné krajiny na úkor zástavby	E.4a-b, D.3b.2, D.3c.3, D.3c.4
▪ další rozvoj stavební činnosti na úkor zemědělské půdy	A.3, E.4a-b, D.3c.3, D.3c.4
▪ opomíjení krajinnotvorné funkce zemědělství, její nedostatečná podpora	A.3.3, D.3c.2
▪ nevyřešení problémů starých ekologických zátěží a rekultivace ploch devastovaných těžbou nerostných surovin	A.1.18-19, D.2b.5-6
▪ zhoršování kvality ŽP v souvislosti s pomalu probíhající sanací areálů po těžbě uranu	A.1.18-19, D.2b.6
▪ poškozování chráněných území imisemi, těžbou surovin a nevhodnými formami cestovního ruchu	A.6a.8, D.2, D.3d.1, D.3b.6
▪ nedostatečná ochrana jímacích území zdrojů pitné vody před těžbou písků a štěrkopísků	D.3d.1
▪ šíření geograficky nepůvodních invazních druhů rostlin a živočichů	D.3a.2
▪ slabá informovanost veřejnosti o problematice životního prostředí	D.4.1-2
▪ nedostatečné zapojení veřejnosti a NNO do problematiky ochrany životního prostředí	E.5.1, D.5.8
▪ nedostatečné pochopení důvodů ochrany přírody a krajiny ze strany obyvatel kraje	E.5.1, D.4.1

E. Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti

Silné stránky

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ výhodná centrální poloha ve středoevropském kontextu, hraniční oblast s Polskem a SRN	<i>E.1</i>
▪ existence stálého zastoupení Libereckého kraje v centru Evropské unie v Bruselu	<i>E.1</i>
▪ úzká spolupráce s kraji v rámci NUTS II Severovýchod	<i>E.1</i>
▪ zvyšující se aktivita veřejné správy, místní samosprávy a sdružení obcí (venkovské mikroregiony)	<i>E.6</i>
▪ úspěšné rozvojové aktivity Euroregionu NISA	<i>E.1</i>
▪ zvyšující se spolupráce obcí s německými a polskými partnery	<i>E.1</i>
▪ široké spektrum mezinárodní spolupráce na krajské úrovni	<i>E.1</i>
▪ aktivní zapojení veřejné správy do různých forem vzájemné spolupráce s podnikatelskými a neziskovými subjekty, podpora těchto partnerství	<i>E.1</i>
▪ existence aktuální Strategie udržitelného rozvoje LK	<i>E.4</i>
▪ pravidelná aktualizace krajských koncepčních dokumentů	<i>E.4</i>
▪ snaha zkvalitnění veřejné správy jak na regionální, tak lokální úrovni	<i>E.6</i>
▪ zvyšující se zájem samospráv a neziskových organizací o místní Agendu 21	<i>E.5, E.6</i>
▪ vzrůstající počet neziskových organizací	<i>E.5</i>
▪ vysoké zastoupení nadací	<i>E.5</i>

Slabé stránky

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ nedostatečné naplňování principů partnerství v komunitách	<i>E.1a.3-4</i>
▪ nedostatečná komunikace a spolupráce mezi sektory (podnikatelský, občanský, veřejný) i mezi resorty	<i>E.1a.1, E.1a.3</i>
▪ pomalá revitalizace center měst a obcí	<i>E.2.1, E.3.8</i>
▪ nedostatečná revitalizace brownfields v urbanizovaných území	<i>A.1.18-19, E.2.4</i>
▪ růst dopravní zátěže měst	<i>E.2.6</i>
▪ stálá existence kriminálních a patologických jevů ve městech	<i>E.2.8</i>
▪ absence Programu rozvoje venkova LK	<i>E.3.8</i>
▪ nedořešená realizace komplexních pozemkových úprav	<i>D.3c.1</i>
▪ nedostatečný a nekoordinovaný sběr dat monitorujících indikátory udržitelného rozvoje na regionální, ale především na lokální úrovni	<i>E.6.17</i>
▪ nedostatečná vzájemná provázanost strategických a územně plán. dokumentů	<i>E.4d.1, E.4d.2, E.4d.3, E.6.18</i>
▪ nedostatečné pokrytí území kraje platnými územními plány	<i>E.4c.4</i>
▪ zastaralost územních plánů vyšších územních celků	<i>E.4c.4</i>
▪ absence digitalizovaných územních plánů dle standardů LK	<i>E.4c.3</i>
▪ neexistence komunikační a inovační strategie	<i>E.6.15</i>
▪ nízká efektivita hospodaření s veřejnými prostředky	<i>E.6.2</i>
▪ nefunguje rychlý přenos relevantních informací z centrální a krajské úrovně na úroveň obcí až k občanům a od občanů zpět	<i>E.6.5</i>
▪ neexistence managementu udržitelného rozvoje na regionální úrovni i na úrovni ORP	<i>E.6.11</i>

Příležitosti

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ posílení všech typů spolupráce (resortní, meziresortní, územní, přeshraniční) při sledování cílů udržitelného rozvoje	<i>E.1</i>
▪ zvyšující se realizace projektů typu PPP, tj. partnerství veřejného a soukromého sektoru	<i>E.1a.4</i>
▪ zvýšení podpory místních veřejně prospěšných aktivit z řad podnikatelských subjektů, NNO (včetně nadací) i veřejné správy	<i>E.5.14</i>
▪ prohloubení spolupráce krajské veřejné správy s obcemi a vyšší míra vzájemné spolupráce obcí, mikroregionů a MAS	<i>E.1a.5</i>
▪ vytvoření integrovaných rozvojových plánů měst Libereckého kraje	<i>E.2.9</i>
▪ stabilizace venkovského obyvatelstva	<i>E.3</i>
▪ zkvalitňování života na venkově	<i>E.3</i>
▪ řízení socioekonomického rozvoje kraje v souladu s principy udržitelného rozvoje	<i>E.6.17</i>
▪ zlepšování vzájemné provázanosti strategických a územně plán. dokumentů na různých hierarchických úrovních v rámci kraje, v závislosti na dynamice změn a se zohledňováním principů udržitelného rozvoje	<i>E.6.18</i>
▪ vybudování a fungování celoplošného managementu udržitelného rozvoje Libereckého kraje	<i>E.6.11</i>
▪ koncepční usměrňování urbanizačních procesů v zájmu větších měst	<i>B.6.11, E.2.2</i>
▪ budování otevřené občanské společnosti	<i>E.5.15</i>
▪ větší míra aktivního zapojení veřejnosti do veřejného života a rozhodovacích procesů	<i>E.5.3, E.5.8</i>
▪ podpora využití e-governmentu	<i>E.6.4</i>
▪ větší využití informačních technologií při zkvalitňování veřejné správy	<i>E.6.4</i>
▪ budování informační společnosti	<i>A.1.4, C.4, E.6.5</i>
▪ zapojení obcí, měst i samotného kraje do Národní sítě zdravých měst	<i>E.6.10</i>
▪ týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj a rozvoj místních Agend 21	<i>E.6.9</i>
▪ využití aktivity a iniciativy neziskových organizací	<i>E.5</i>
▪ posilování kvalitních sítí místních vztahů	<i>E.1, E.2, E.3</i>
▪ zřízení rad obcí pro udržitelný rozvoj území	<i>E.6</i>

Ohrožení

	<i>Relevantní aktivita / opatření</i>
▪ složitý a nevyjasněný způsob meziobecní, mezisektorové a meziresortní spolupráce	<i>E.1</i>
▪ nevyužití potenciálu přeshraniční spolupráce	<i>E.1</i>
▪ neřešení problémů periferních, venkovských a hospodářsky slabých oblastí kraje	<i>A.1.16, E.3</i>
▪ další ztráta pracovních míst na venkově	<i>E.3</i>
▪ živelná výstavba zejména v blízkosti velkých měst („urban sprawl“)	<i>A.6.11, E.2.2</i>
▪ netransparentní a nekompetentní výkon regionální veřejné správy a jeho malá pružnost	<i>E.6</i>
▪ korupce neprofesionální přístup politiků a úředníků při řešení konkrétních problémů	<i>E.6.22</i>
▪ pokračující zadlužování obcí, nedostatečné využívání všech možností získávání finančních prostředků, neefektivní hospodaření obcí	<i>E.6.2, E.6.20</i>
▪ vysoká míra závislosti obcí na státu a kraji	<i>E.6.20</i>
▪ nenaplnění cílů koncepčních a strategických dokumentů	<i>E.6.19</i>
▪ celková komunikační nedostatečnost	<i>E.6.5</i>
▪ nedostatečné zapojování veřejnosti do rozhodovacích procesů na regionální a místní úrovni	<i>E.5.3</i>
▪ nepřizpůsobení rozvojových aktivit principům udržitelného rozvoje	<i>E.6.17</i>

Vize, globální a strategické cíle

Globální a strategické cíle a vize jsou převzaté ze Strategie rozvoje Libereckého kraje na období 2006 – 2020.

Vize Libereckého kraje

Liberecký kraj je živý, zdravý, silný a dynamický region na bázi udržitelného rozvoje ve všech oblastech, s diverzifikovanou ekonomickou základnou založenou na inovační produkci a službách s vysokou přidanou hodnotou včetně využívání potenciálu cestovního ruchu. Liberecký kraj je region poskytující kvalitní podmínky pro život obyvatel, region se zdravým životním prostředím, region, který se harmonicky rozvíjí s využitím všestranné spolupráce.

Globální cíle

V roce 2020 je rozvoj území realizován v souladu s principy udržitelného rozvoje a

- má rozvinutý ekonomický a technický potenciál,
- jsou vytvořeny podmínky pro všestranný uspokojivý rozvoj života člověka,
- je zajištěno zdravé prostředí,
- je vytvořen efektivně fungující a všeobecně uznávaný systém veřejné správy.

Strategické cíle

- A. Dynamická a konkurenceschopná ekonomika
- B. Kvalitní a zdravé lidské zdroje
- C. Komplexní a kvalitní infrastruktura
- D. Zdravé životní prostředí bez zátěží
- E. Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti

Strategické cíle a rozvojová opatření

Struktura strategických cílů a jejich specifikace do rozvojových opatření

A. Dynamická a konkurenceschopná ekonomika	B. Kvalitní a zdravé lidské zdroje	C. Komplexní a kvalitní infrastruktura	D. Zdravé životní prostředí bez zátěží	E. Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti
A.1 Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a podpora podnikatelského prostředí	B.1 Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života	C.1 Průběžné zkvalitňování dopravní infrastruktury a její optimalizace	D.1 Snižování škodlivých vlivů na životní prostředí a zdraví obyvatel	E.1 Rozvoj všestranné spolupráce, včetně posílení spolupráce mezi resorty
A.2 Podpora vědy, výzkumu a zavádění inovací	B.2 Zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel	C.2 Optimalizace dopravních systémů včetně jejich alternativ a zlepšení dopravní obslužnosti	D.2 Předcházení a řešení dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zdraví	E.2 Rozvoj městských oblastí
A.3 Podpora funkcí zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství	B.3 Zajištění dostupnosti a kvality zdravotní a sociální péče, podpora zdravého životního stylu	C.3 Průběžné budování a modernizace technické infrastruktury včetně alternativních energetických zdrojů	D.3 Péče o krajinu, šetrné využívání krajinného a přírodního potenciálu	E.3 Rozvoj venkovských oblastí
A.4 Podpora a rozvoj průmyslových odvětví	B.4 Podpora kulturních a sportovních zařízení a zájmové činnosti obyvatel	C.4 Zavádění a rozvoj informačních a komunikačních technologií	D.4 Posilování ekologického povědomí obyvatel	E.4 Koncepční řízení rozvoje
A.5 Rozvoj sektoru služeb	B.5 Péče o kulturní a kulturně-historické dědictví			E.5 Podpora rozvoje občanské společnosti
A.6 Rozvoj cestovního ruchu jako významného sektoru ekonomiky kraje	B.6 Zajištění dostupnosti a kvality bydlení, pracovního a veřejného prostředí			E.6 Zkvalitnění veřejné správy
	B.7 Zajištění bezpečnosti obyvatel a majetku			

Specifikace opatření

Program rozvoje Libereckého kraje obsahuje 5 strategických cílů rozdělených do 27 hlavních opatření. Některá opatření se dále člení na dílčí opatření, ale všechna jsou zpracována podle následující jednotné struktury:

Stručný popis výchozí situace

stručný text obsahující zdůvodnění, proč je nutné tuto problematiku řešit, jaký je současný stav

Cíle opatření

vysvětlení, k čemu má opatření sloužit, co se od jeho naplňování očekává, jaký je cílový stav

Aktivita naplňující opatření

konkrétní činnosti, akce, záměry, které povedou k dosažení cílů

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření

ukazatele/kritéria, která umožní sledovat, jaké změny dané opatření přináší

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické)

přiblížení, jak se projeví naplňování opatření v území, jaké změny lze předpokládat v ekonomické, společenské, ekologické oblasti

Cílové skupiny

skupiny obyvatelstva, kterých se naplňování opatření týká

Subjekty vhodné pro spolupráci

institute, organizace, které by měly spolupracovat při naplňování opatření

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

číslo opatření nebo dílčího opatření, které souvisí s danou problematikou v rámci Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje

název programu, iniciativy nebo jiného dokumentu na evropské nebo národní úrovni, ze kterého je možno čerpat finanční prostředky na realizaci projektů v daném opatření

Strategický cíl A: Dynamická a konkurenceschopná ekonomika

A.1

Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a podpora podnikatelského prostředí

A.2

Podpora vědy, výzkumu a zavádění inovací

A.3

Podpora funkcí zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství

A.4

Podpora a rozvoj průmyslových odvětví

A.5

Rozvoj sektoru služeb

A.6

Rozvoj cestovního ruchu jako významného sektoru ekonomiky kraje

A.6a Rozvoj turistické infrastruktury a služeb s důrazem na udržitelnost cestovního ruchu

A.6b Vytvoření fungujícího marketingového systému a podpora efektivní spolupráce mezi všemi aktéry cestovního ruchu

A.6c Organizační struktura cestovního ruchu, lidské zdroje

Rozvojové opatření A.1: Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a podpora podnikatelského prostředí

Stručný popis výchozí situace:

Jednou z hlavních priorit Libereckého kraje je zvýšení dynamiky a konkurenceschopnosti jeho ekonomiky. Podmínkou naplnění tohoto cíle je existence kvalitního podnikatelského prostředí, které je tvořeno širokou škálou podmínek pro podnikání vytvořených v oblasti legislativy, v oblasti institucionální infrastruktury a v oblasti fungování trhů. Na formování podnikatelského prostředí se podílejí státní orgány reprezentované zákonodárnými sbory a ministerstvy, státem řízené nebo státem podporované instituce a agentury, soudy, orgány veřejné samosprávy, vzdělávací zařízení všech typů, výzkumná a vývojová pracoviště, subjekty působící v oblasti peněžnictví, podnikatelská samospráva, poradenské, zprostředkovatelské organizace a v neposlední řadě také tržní subjekty.

Ekonomika České republiky a souvztažně i Libereckého kraje se vyznačuje relativně vysokou mírou otevřenosti, tudíž závislosti na pozitivních i negativních projevech globalizace ekonomiky. Jako významná bariéra konkurenceschopnosti a udržitelného rozvoje se jeví nadprůměrná energetická, surovinová a materiálová náročnost české ekonomiky a nedostatečné využívání environmentálně šetrných technologií. Mimoto se v ekonomické oblasti projevují stále výrazněji regionální disparity. Za účelem jejich snižování byly pro období 2007 – 2013 státem vymezeny regiony se soustředěnou podporou státu, kdy pro Liberecký kraj bylo zahrnuto území bývalého vojenského újezdu Ralsko a území ORP Frýdlant. I Liberecký kraj vymezil ve svém Programu rozvoje LK 2004 – 2006 tzv. hospodářsky slabé oblasti, jejichž rozvoji věnuje zvýšenou pozornost. Součástí Programu rozvoje LK 2007 – 2013 je aktualizace vymezení hospodářsky slabých oblastí. Vzhledem k požadavkům rozvoje ekonomiky založené na znalostech a informačních technologiích je nezbytné věnovat soustředěnou pozornost přípravě lidských zdrojů (podmínkou je podle Lisabonského procesu zdravá populace), přijmout za svůj koncept celoživotního učení a posilovat sklon k podnikavosti jako přirozené i záměrně rozvíjené vlastnosti a schopnosti člověka. To vše nelze uskutečnit bez funkčního partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat odstraňování bariér vzniku, rozvoje a efektivního působení malých a středních podnikatelských subjektů, kteří hrají významnou úlohu při vytváření nových pracovních příležitostí a všeobecně působí jako faktor sociální stability a ekonomického vývoje.

Situace v přístupu MSP k finančním zdrojům se zlepšuje, existuje poměrně propracovaný systém institucí a nástrojů pro poskytování přímých a nepřímých podpor pro MSP, byly vytvořeny nezbytné struktury pro čerpání prostředků z evropských fondů, jejichž využívání přineslo první výsledky a zkušenosti, není však v porovnání se zahraničím dostatečně rozvinuto financování vysoce inovativních projektů menších podnikatelů s kratší historií (fondy rizikového kapitálu, business angels). Jako významný nástroj podpory konkurenceschopnosti malého a středního podnikání jsou považovány klustry – regionálně koncentrovaná odvětvová seskupení podnikatelských subjektů a podpůrných institucí, které spojují společné a doplňující se charakteristiky.

Velkým tématem k řešení je problematika přípravy vhodných ekonomicky dostupných podnikatelských ploch a nemovitostí s prioritou využití potenciálu nevyužívaných ploch a objektů typu brownfields.

Cíle opatření:

- vytvořit podmínky, které povedou ke zlepšení podnikatelského prostředí a zvýšení životní úrovně obyvatelstva
- posílit diverzifikaci a konkurenceschopnost ekonomiky a její odolnost vůči negativním vlivům globalizace
- podpořit ekonomiku založenou na znalostech a dovednostech
- minimalizovat střety zájmů mezi hospodářskými aktivitami a ochranou životního prostředí, veřejného zdraví a kulturního dědictví hmotného i nehmotného
- zvýšit konkurenceschopnost malých a středních podnikatelských subjektů
- restrukturalizovat, revitalizovat či sanovat nevyužívané průmyslové zóny a objekty
- snížit regionální disparity
- podpořit rozvoj lokálních ekonomik, místních výrobních a řemesel
- rozšířit přeshraniční a mezinárodní spolupráci v ekonomické oblasti

Aktivity naplňující opatření:

- A.1.1 Diverzifikace podnikatelských subjektů
- A.1.2 Podpora rozvoje malého a středního podnikání
- A.1.3 Podpora rozvoje živnostenského podnikání
- A.1.4 Podpora transferu znalostí a technologií

- A.1.5 Podpora rozvoje a propagace lokálních ekonomik, sociálního podnikání, místních výrob a řemesel
- A.1.6 Podpora rozvoje podnikatelské infrastruktury (nemovitosti pro podnikání, rozvojové plochy)
- A.1.7 Podpora spolupráce podnikatelských subjektů, provázanosti podnikatelských aktivit, vytváření a fungování klastrů
- A.1.8 Posílení komunikace a partnerství veřejného, soukromého i neziskového sektoru v ekonomické oblasti
- A.1.9 Posílení spolupráce škol a podnikatelského sektoru
- A.1.10 Přeshraniční a mezinárodní spolupráce v ekonomické oblasti
- A.1.11 Zvyšování atraktivity vzdělávání v technických a přírodovědných oborech
- A.1.12 Podpora technologií šetrných k životnímu prostředí a současně přinášejících vysokou přidanou hodnotu a vysoké zhodnocení energetických, surovinových a materiálových vstupů
- A.1.13 Podpora rozšíření certifikace jakosti řízení a environmentálně a sociálně orientovaných systémů řízení (EMAS, ISO 9000, ISO 14000 ...)
- A.1.14 Zlepšení přístupu malých a středních podniků k informačním a komunikačním technologiím
- A.1.15 Podpora aktivit vedoucích k odstraňování regionálních disparit
- A.1.16 Monitoring ploch a objektů brownfields a rozvojových ploch v území
- A.1.17 Vyhledávání investorů a investičních záměrů pro brownfields
- A.1.18 Revitalizace ploch a objektů brownfields
- A.1.19 Zvyšování kvality a rozsahu nabídky finančně dostupných informačních, poradenských a konzultačních služeb zejména pro MSP
- A.1.20 Využití marketingových nástrojů podpory podnikání
- A.1.21 Zkvalitňování ochrany duševního vlastnictví
- A.1.22 Zvýšení využití nástrojů zabezpečujících přístup MSP ke kapitálu, zejména soukromému
- A.1.23 Integrace plošně zaměřené podpory podnikatelských projektů s regionální podporou
- A.1.24 Podpora fungování profesních poradenských organizací pro podnikatele
- A.1.25 Podpora publicity problematiky podnikatelského prostředí, zejména ve vztahu k MSP, tradičním oborům zpracovatelského průmyslu, řemeslům

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- HDP na 1 obyvatele
- HDP na 1 obyvatele v PPS
- hrubá přidaná hodnota podle odvětví
- tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele
- čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
- energetická náročnost tvorby HDP (hrubá spotřeba energie v přepočtu na HDP)
- index progresivity ekonomické struktury
- index ekonomického zatížení
- podíl zastavěné plochy brownfields na celkové zastavěné ploše
- podíl plochy revitalizovaných brownfields na celkové ploše brownfields
- počet podpořených projektů MSP v HSO z Grantového fondu LK (program č. 18)
- počet nově vytvořených pracovních míst u podnikatelských subjektů v HSO podpořených z GF LK (program č. 18)
- počet fungujících klastrů

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení konkurenceschopnosti hospodářství Libereckého kraje
- snížení nezaměstnanosti
- snížení regionálních disparit
- smysluplné využití objektů a ploch typu brownfield
- rozšíření využívání technologií šetrných k životnímu prostředí a technologií vysoce zhodnocující energetické, surovinové a materiálové zdroje

Cílové skupiny:

- města a obce
- svazky obcí
- podnikatelské subjekty, zejména malí a střední podnikatelé

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory
- CzechInvest
- Czech Trade
- úřady práce
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.2, A.4, A.5, A.6, B.1, B.2, B.6, C.1, C.2, C.4, D.1, D.2, E.1, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Program rozvoje venkova České republiky
- Finanční pomoc Švýcarska
- Komunitární programy

Rozvojové opatření A.2: Podpora vědy, výzkumu a zavádění inovací

Stručný popis výchozí situace:

Věda, výzkum a inovace svými výstupy zasahují do všech oblastí života společnosti, ovšem v ekonomickém kontextu je hlavním smyslem jejich podpory posílení konkurenceschopnosti hospodářství. V minulých letech došlo ke zlepšení legislativního prostředí v oblasti vývoje a výzkumu, také finanční alokace v této oblasti se rok od roku zvyšují, jejich objem však stále není dostačující. Jako ne zcela optimální je vnímána spolupráce a provázanost ekonomické sféry se školami a vědeckými institucemi a nízká účast soukromého sektoru na financování výzkumu. Důraz je kladen na orientování výzkumu do oblasti vývoje nových progresivních technologií s nízkou materiálovou a energetickou náročností.

Potřeba inovací, stálého zlepšování a hledání nových cest se prolíná všemi oblastmi života společnosti, nejčastěji je však spojována s oblastí ekonomiky. Zde je tento pojem chápán jako obnova a rozšíření škály výrobků a služeb a s nimi spojených trhů, vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce, zavedení změn řízení, organizace práce, pracovních podmínek a kvalifikace pracovní síly. Inovacemi se tedy musí vážně zabývat každý podnikatel, zvláštní pozornost a podporu zasluhují zejména technologicky orientované firmy, jejichž výroba má vysoký růstový potenciál a přináší vysokou přidanou hodnotu. Jako výrazně inovační jsou vnímány tzv. spin-off firmy – firmy, které využívají hmotného či nehmotného majetku jiného právního subjektu k zahájení svého podnikání. Tento termín je používán často ve vztahu k univerzitám, kdy jsou spin-off firmy zakládány studenty a mladými vědeckými pracovníky s podporou univerzit a s univerzitami během svého podnikání i nadále úzce spolupracují.

Ne všechny malé firmy však mají charakter spin-off a jsou zakládány při vysokých školách. Jako nedostatečná je vnímána nabídka nejrozličnějších forem inovační infrastruktury (vědeckotechnických a technologických parků, podnikatelských inkubátorů, center pro transfer technologií, podnikatelských inovačních center a podobně), což může vytvářet významnou bariéru rozvoje zejména malých a středních podnikatelských subjektů zaměřených na technologie a služby vytvářející vysokou přidanou hodnotu.

Důležitou a neopomenutelnou podmínkou a součástí rozvoje vědy, výzkumu i zavádění inovací jsou rozmanité typy spolupráce zainteresovaných subjektů, ať už má tato spolupráce formu klastrů (regionálně koncentrovaná odvětvová seskupení podnikatelských subjektů a podpůrných institucí, které spojují společné a doplňující se charakteristiky), pólů excelence (seskupení zaměřené na základní výzkum a high-tech obory zpracovatelského průmyslu a průřezová odvětví, např. nanotechnologie), technologických platform (oborová seskupení sdružující „klíčové hráče“ odvětví na národní úrovni, která se zaměřuje na vědeckovýzkumné projekty), či jinou formu.

Současné kapacity terciárního vzdělávání a subjektů zabývajících se výzkumem, vývojem a inovacemi tvoří solidní základnu rozvoje této oblasti v Libereckém kraji, to ovšem neznamená, že neexistují bariéry dalšího růstu a náměty pro jejich odstraňování.

Liberecký kraj plně chápe důležitost podpory vývoje, výzkumu a zavádění inovací. Proto má zájem na posílení partnerství veřejného a soukromého sektoru nejen na krajské a republikové úrovni, ale i na rozvoji přeshraniční i mezinárodní spolupráce na tomto poli.

Cíle opatření:

- podpořit rozvoj regionálních kapacit vědy a výzkumu
- podpořit kvalitu lidských zdrojů pro vědu, výzkum a inovace
- zvýšit podíl absolventů technických a přírodovědných oborů vzdělávání
- zvýšit podporu vědy a výzkumu zejména v oblasti technických a přírodovědných oborů
- posílit výzkum a vývoj jako zdroj inovací a posílit povědomí o jejich prospěšnosti také pro zlepšení kvality života a zdraví
- zintenzivnit spolupráci institucí vzdělávání, vědy a výzkumu a podnikatelské sféry
- posílit partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje pro inovace a transfer technologií
- posílit přeshraniční a mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji
- zefektivnit výkon státní správy ve vědě, výzkumu a inovacích
- zvýšit objem veřejných i soukromých investic do vědy a výzkumu
- rozšířit nabídku inovační infrastruktury
- posílit proces transferu technologií a poznatků
- zvýšit podporu zejména technologicky orientovaných firem v jejich raném stádiu vývoje (spin-off)
- rozšířit možnosti přístupu inovačních firem k finančním zdrojům
- rozšířit využívání nástrojů ochrany práv duševního vlastnictví
- zkvalitnit informovanost veřejnosti o výsledcích a nabídce pracovišť vědy a výzkumu

Aktivita naplňující opatření:

- A.2.1 Koncepční řešení podpory inovačních aktivit
- A.2.2 Zlepšení prostředí pro inovace a zavádění inovací
- A.2.3 Podpora rozšíření regionálních kapacit infrastruktury pro vědu, výzkum a inovace
- A.2.4 Rozšíření nabídky i kapacit oborů technického a přírodovědného vzdělávání
- A.2.5 Podpora spolupráce institucí vzdělávání, zdravotnictví, vědy a výzkumu a podnikatelské sféry
- A.2.6 Podpora mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji
- A.2.7 Podpora procesu transferu technologií a poznatků
- A.2.8 Podpora netradičních forem financování (rizikový kapitál)
- A.2.9 Podpora rozšíření možností podpory zejména technologicky orientovaných firem v jejich raném stádiu vývoje
- A.2.10 Podpora vzniku a fungování firem s růstovým potenciálem a vysokou přidanou hodnotou

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl zaměstnanosti ve vědě a výzkumu na celkové zaměstnanosti
- výdaje na vědu a výzkum
- počet chráněných poznatků vědy a výzkumu
- počet absolventů technických a přírodovědných oborů terciárního vzdělávání
- podíl nezaměstnaných absolventů technických a přírodovědných oborů na celkovém počtu nezaměstnaných

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení konkurenceschopnosti hospodářství Libereckého kraje
- zvýšení zaměstnanosti v terciární sféře
- snížení regionálních disparit
- zvýšení kapacit vývoje a výzkumu
- rozšíření využívání technologií šetrných k životnímu prostředí a technologií vysoce zhodnocující energetické, surovinové a materiálové zdroje

Cílové skupiny:

- města a obce
- svazky obcí
- inovačně zaměřené podnikatelské subjekty, zejména malé a střední podnikatelé
- vysoké školy

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Technická univerzita v Liberci
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory
- CzechInvest
- Czech Trade
- úřady práce
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.4, A.5, A.6, B.1, B.2, B.6, C.1, C.2, C.4, D.1, D.2, E.1, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Rybářství
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Životní prostředí
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Program rozvoje venkova České republiky
- Finanční mechanismus EHP a Norska
- Komunitární programy

Rozvojové opatření A.3: Podpora funkcí zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství

Stručný popis výchozí situace:

Zemědělství kraje je ovlivněno horským charakterem území a velkou rozlohou ploch s vyšším stupněm ochrany přírody. Z celkové rozlohy Libereckého kraje činí zemědělská půda asi 45% rozlohy (jedna z nejmenších v ČR), převažují méně kvalitní a svažité půdy, na kterých lze dosahovat pouze podprůměrných až průměrných výsledků. V rámci zemědělského půdního fondu dominují svojí rozlohou trvalé travní porosty. Snížení intenzity chovaných zvířat, zejména býložravců, v devadesátých letech minulého století vedlo ke zhoršení využití zemědělské půdy jako celku. V území se nachází pozemky vhodné k zalesnění. Rozvoj a podpora obnovitelných zdrojů energie nabízí možnost pěstování plodin k energetickému využití.

Lesnatost kraje je nejvyšší v ČR (44,2 % rozlohy území kraje), ale stávající podíl hospodářských lesů je velmi nízký a vyznačuje se velkým rozsahem zvláštních nároků a omezení v hospodaření. Druhová skladby lesů je pozměněna a jejich ekologická stabilita poměrně nízká. Lesy byly v minulosti poškozeny imisemi, v současné době je největším problémem stav lesních půd a vysoké stavy zvěře.

Vzhledem k rozloze zemědělského a půdního fondu v kraji je zřejmé, že zemědělství a lesnictví bude hrát významnou roli v obnově krajiny a rozvoji venkovského prostoru.

Hornatý Liberecký kraj je významnou pramenitou oblastí evropského významu, proto je nutné zvažovat vodohospodářské aspekty veškerých činností a plánované vodohospodářské úpravy zaměřit na úpravu vodního režimu, zlepšení kvality vod a vytváření takového prostředí, které je předpokladem zvyšování biodiverzity v krajině. Zvyšování retenční schopnosti krajiny a rozumně prováděná revitalizace vodních toků a ploch navíc působí preventivně vůči povodním.

Cíle opatření:

- podpořit fungování konkurenceschopného a environmentálně šetrného zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství, stabilizovat osídlení ve venkovském prostoru
- podpořit zemědělskou výrobu, lesnickou a vodohospodářskou činnost podílejší se na údržbě krajiny a zajištění mimoprodukčních funkcí zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství
- diverzifikovat zdroje příjmů zemědělců a vlastníků lesa
- podpořit modernizaci zemědělských a zpracovatelských podniků za účelem splnění hygienických a veterinárních standardů
- zvýšit retenční schopnost krajiny
- snížit negativní antropogenní ovlivnění stavu koryt vodních toků
- optimalizovat vodní režim v krajině, zvýšit povodňovou ochranu
- zvýšit biodiverzitu v krajině
- zvýšit informovanost cílových skupin a jejich trvalé vzdělávání v oblasti zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství
- zlepšení kvality povrchových vod pro přírodní koupaliště a vod v koupacích oblastech
- snížit expozici obyvatelstva zdravotním rizikům souvisejícím se znečištěním vody a půdy látkami mikrobiálními, chemickými a dalšími

Aktivita naplňující opatření:

- A.3.1 Zajištění produkčních funkcí zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství s vyloučením významných negativních vlivů na životní prostředí
- A.3.2 Podpora mimoprodukčních funkcí zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství
- A.3.3 Obnova, stabilizace a údržba krajinných struktur a urbanizované krajiny
- A.3.4 Podpora konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství
- A.3.5 Podpora místní produkce zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství
- A.3.6 Podpora vzdělávání, osvěty a poradenství v oblasti zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství
- A.3.7 Diverzifikace zemědělské výroby, podpora alternativních zdrojů příjmů, zvyšování nepotravinářské produkce
- A.3.8 Podpora revitalizace toků a vodních ploch např. v rámci pozemkových úprav, podpora optimálního využití vodních ploch s odpovídající kvalitou vody
- A.3.9 Realizace aktivit zvyšujících retenční schopnost krajiny s vazbou na zemědělské, lesní a vodohospodářské činnosti
- A.3.10 Podpora využití produkce ekologického zemědělství a lesnictví a obnovitelných energetických zdrojů
- A.3.11 Zvyšování nabídky a dosažitelnosti biologicky hodnotných, hygienicky a zdravotně nezávadných potravin

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl rozlohy lesů v členění na jednotlivé kategorie na celkové rozloze lesů
- těžba dřeva
- podíl zemědělské půdy z celkové rozlohy území
- podíl orné půdy z celkové rozlohy zemědělské půdy
- podíl trvalých travních porostů z celkové rozlohy zemědělské půdy
- podíl vodních ploch z celkové rozlohy území
- podíl lesní půdy z celkové rozlohy území
- množství plodin pěstovaných k energetickému využití
- podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy
- podíl neobhospodařované zemědělské půdy na celkové rozloze zemědělské půdy
- podíl zaměstnaných v zemědělství, myslivosti, lesnictví a rybolovu na celkovém počtu zaměstnaných
- délka revitalizovaných vodních toků
- plocha revitalizovaných vodních ploch

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zachování současné produkční funkce při souběžném efektivním plnění dalších funkcí
- propojení produkční funkce s jinými funkcemi
- zaměření zemědělské produkce i na dlouhodobě perspektivní alternativní plodiny v nepotravinářské produkci
- v potravinářské produkci zaměření na produkty ekologického zemědělství
- udržení minimálně současné zaměstnanosti na venkově, zvýšení profitu venkova z rekreace a zdravého životního prostředí
- zvýšení informovanosti a osvěty zemědělské veřejnosti
- zvýšení diverzifikace činností zemědělců a vlastníků lesa
- zvýšení podpory a propagace drobných místních provozoven (kotelen na biomasu, zpracování dřeva, bioplynových stanic), a tím zlepšení podmínek pro odbyt zemědělské a lesnické produkce

Cílové skupiny:

- zemědělci
- vlastníci lesů
- vlastníci (správci) vodních toků a ploch
- provozovatelé drobných provozoven na venkově

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Agrární komora ČR
- Regionální agrární rada Libereckého kraje
- Sdružení vlastníků soukromých a obecních lesů
- Lesy ČR, s.p.
- Povodí Labe, s.p.
- Povodí Ohře s.p.
- Krajská hygienická stanice Liberec
- města a obce

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.6, B.1, D.2, D.3, D.4, E.3

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Rybářství
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Operační program Životní prostředí
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Program rozvoje venkova České republiky

Rozvojové opatření A.4: Podpora a rozvoj průmyslových odvětví

Stručný popis výchozí situace:

Průmysl, zejména zpracovatelský, je tradičním hospodářským odvětvím Libereckého kraje. V 90. letech 20. století však průmyslová základna prodělala radikální změny. Do této doby byly produkční kapacity zaměřeny na obory, které mají obecně nižší rozvojový potenciál nebo nemají dostatečnou kapitálovou sílu a v konkurenci levných dovozů, zejména z asijských zemí, nemohly obstát. Poklesl význam těžby a zpracování nerostných surovin, značně byl utlumen textilní průmysl. Poměrně úspěšně stále funguje výroba skla a bižuterie (Preciosa, Jablonex Group). Novým fenoménem se stává masivní rozvoj automobilového průmyslu – výroba dílů a autopříslušenství. Jednostranné zaměření průmyslu by se v dnešním prostředí otevřenosti ekonomiky mohlo projevit jako destabilizující prvek hospodářství. Negativní jevy spojené s útlumem jednostranně zaměřeného zpracovatelského průmyslu (textilního průmyslu) musel již region v nedávné době řešit a restrukturalizace této oblasti ještě stále není ukončena. Proto je nutné podporovat diverzifikaci průmyslové výroby, zvýšení pružnosti trhu práce, rozvoj sektoru služeb, rozvoj řemesel a lokálních ekonomik.

Výrazný potenciál v podílu růstu konkurenceschopnosti ekonomiky kraje mohou sehrát velké podniky, které jsou ve většině případů finančně konsolidovanými firmami, působí na trhu již delší dobu, disponují většinou vlastní základnou průmyslového vývoje, jsou schopny připravit a výrobně realizovat prototypy inovací výrobků a výrobních technologií schopných obstát v náročné soutěži na globálních trzích a dokáží ochránit svá patentová řešení a „know-how“.

Na druhé straně malí a střední podnikatelé představují stabilizující prvek zejména z pohledu zaměstnanosti a vyrovnávání regionálních disparit. Proto je nutné cíleně se zaměřit na vyrovnávání některých systémových nevýhod menších podniků ve srovnání s velkými a podporovat fungování a rozvoj malého a středního podnikání. Zvláštní pozornost je třeba věnovat rozvoji malého a středního podnikání v hospodářsky slabých oblastech Libereckého kraje.

V souvislosti s podporou průmyslu a podnikání je třeba poukázat na nevyhovující kapacity poskytovatelů průmyslových služeb a služeb spojených se zvyšováním kvality lidských zdrojů a nedostatečné rozšíření využívání informačních a komunikačních technologií. To vše zvláště ve spojitosti s malými a středními podnikatelskými subjekty, pro které je zajišťování takovýchto služeb vlastními silami neekonomické.

V prostředí otevřené ekonomiky a náročné mezinárodní konkurence je nutné věnovat výraznou pozornost marketingovým aktivitám, zvláště podporovat vzdělávací, asistenční a informační služby a poradenství v mezinárodním obchodu.

Cíle opatření:

- diverzifikovat průmyslovou výrobu
- zvýšit podíl výrob vytvářejících vysokou přidanou hodnotu
- podpořit větší spolupráci škol, subjektů působících ve výzkumu a vývoji a podnikatelských subjektů
- podpořit efektivní fungování klastrů
- zvýšit atraktivitu vzdělávání v technických a přírodovědných oborech
- zkvalitnit ochranu práv průmyslového vlastnictví

Aktivity naplňující opatření:

- A.4.1 Podpora diverzifikace průmyslové výroby
- A.4.2 Podpora průmyslových odvětví s růstovým potenciálem
- A.4.3 Podpora průmyslových odvětví s vysokou přidanou hodnotou
- A.4.4 Podpora spolupráce škol, průmyslových podniků a subjektů působících ve výzkumu a vývoji
- A.4.5 Podpora rozvoje malého a středního podnikání v průmyslu
- A.4.6 Monitoring kvalifikačních potřeb průmyslových podniků
- A.4.7 Optimalizace nabídky studijních oborů na základě potřeb podniků
- A.4.8 Podpora zvýšení atraktivity technického vzdělávání
- A.4.9 Podpora zvyšování inovačních aktivit v průmyslových odvětvích
- A.4.10 Podpora snižování energetické, surovinové a materiálové náročnosti průmyslových výrob
- A.4.11 Zavádění technicky nejvyspělejších prostředků informačních a komunikačních technologií
- A.4.12 Podpora zavádění certifikace ISO, EMAS v průmyslových odvětvích
- A.4.13 Tvorba kvalitního designu
- A.4.14 Podpora zkvalitnění ochrany práv průmyslového vlastnictví
- A.4.15 Podpora zapojení průmyslových podniků do procesu internacionalizace

- A.4.16 Podpora malých a středních podnikatelů v průmyslu v hospodářsky slabých oblastech
- A.4.17 Podpora zavádění a používání nejlepších dostupných technologií (BAT) v průmyslu
- A.4.18 Podpora využívání recyklovaných materiálů v průmyslu
- A.4.19 Podpora výroby ekologicky šetrných výrobků v průmyslu

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- index strukturálního postižení v průmyslu

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení konkurenceschopnosti hospodářství Libereckého kraje
- zvýšení zaměstnanosti
- snížení regionálních disparit
- rozvoj malého a středního podnikání

Cílové skupiny:

- města a obce
- svazky obcí
- podnikatelské subjekty, zejména malí a střední podnikatelé

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Technická univerzita v Liberci
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory
- CzechInvest
- Czech Trade
- úřady práce
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.2, A.5, A.6, B.1, B.2, B.6, C.1, C.2, C.4, D.1, D.2, E.1, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Komunitární programy

Rozvojové opatření A.5: Rozvoj sektoru služeb

Stručný popis výchozí situace:

V ČR je dosud nedostatečně rozvinut sektor služeb. Ve srovnání se zeměmi EU zůstává stále vysoký podíl zaměstnanosti v sekundárním sektoru a nízký podíl v sektoru terciárním. Přesto právě terciární sektor je velmi perspektivní a především v odvětvích tzv. kvartéru (strategické služby, informační technologie, e-business) lze očekávat zvýšení podílu zaměstnanosti, resp. růst poptávky po pracovní síle s příslušnou kvalifikací. Lze předpokládat, že strukturální změny (vzhledem k ještě stále vysokému podílu průmyslu na celkové hospodářské aktivitě) budou pokračovat a povedou k uvolňování pracovních sil. Jejich zaměstnatelnost bude záviset na absorpční schopnosti sektoru služeb, dalším rozvoji soukromého sektoru, a to především malého a středního podnikání.

Mezi nejvýznamnější služby z hlediska podílu na tvorbě HDP dosud patří služby s velkým objemem tržeb, tj. služby obchodního charakteru, daňové poradenství, průzkum trhu a veřejného mínění, poradenství v oblasti podnikání a řízení apod. Neexistuje však dostatečná nabídka podpůrných služeb pro podnikatele, zejména pro malé a střední podniky a začínající podnikatele, pro které je zajišťování takovýchto služeb vlastními silami neekonomické. Je třeba se zaměřit na podporu vzdělávacích, asistenčních a informačních služeb a poradenství v oblasti mezinárodního obchodu a marketingovou připravenost malých a středních podniků s cílem zvýšit jejich konkurenceschopnost.

Strategickými službami se rozumí vybrané podpůrné aktivity společností, které jsou poskytovány na principu outsourcingu – zajišťování některých specializovaných služeb pro podnik externím subjektem. Strategické služby se vyznačují úzkou návazností na informační a komunikační technologie a výrazným mezinárodním zaměřením (centra sdílených služeb, centra zákaznické podpory a high-tech opravárenská centra).

Cíle opatření:

- rozšířit nabídku služeb
- zlepšit kvalitu poskytovaných služeb
- zvýšit zaměstnanost v sektoru služeb
- podpořit rozvoj služeb s vyšší přidanou hodnotou
- podpořit liberalizaci služeb
- zkvalitnit ochranu spotřebitele

Aktivity naplňující opatření:

- A.5.1 Podpora rozvoje služeb pro malé a střední podnikání
- A.5.2 Podpora rozvoje strategických služeb
- A.5.3 Podpora logistických služeb
- A.5.4 Podpora marketingových služeb
- A.5.5 Rozvoj poradenských a informačních služeb pro podnikání a inovace
- A.5.6 Optimalizace struktury tržních služeb
- A.5.7 Podpora liberalizace služeb
- A.5.8 Podpora aktivit směřujících k ochraně spotřebitele
- A.5.9 Zavedení a podpora služeb v ochraně veřejného zdraví

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet ekonomických subjektů v oblasti tržních služeb

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení konkurenceschopnosti hospodářství Libereckého kraje
- zvýšení zaměstnanosti ve službách
- snížení regionálních disparit
- rozvoj malého a středního podnikání

Cílové skupiny:

- města a obce
- svazky obcí
- podnikatelské subjekty, zejména malí a střední podnikatelé

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.2, A.3, A.4, A.6, B.1, B.2, B.6, C.1, C.2, C.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Rybářství
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Program rozvoje venkova České republiky

Rozvojové opatření A.6: Rozvoj cestovního ruchu jako významného sektoru ekonomiky kraje

Dílčí opatření A.6a: Rozvoj turistické infrastruktury a služeb s důrazem na udržitelnost rozvoje cestovního ruchu

Stručný popis výchozí situace:

Pro rozvoj cestovního ruchu jsou v Libereckém kraji velmi dobré přírodní i historické podmínky. Přesto pro dlouhodobý úspěšný rozvoj turistické návštěvnosti je nutné v Libereckém kraji zabezpečit také odpovídající úroveň turistické infrastruktury a služeb. Kromě nabídky široké škály ubytovacích a stravovacích kapacit (základní turistická infrastruktura) jde také o potřebnou infrastrukturu pro pěší turistiku, cykloturistiku, lyžování, vodní a další sporty (doprovodná turistická infrastruktura) a o doprovodnou dopravní infrastrukturu. Předmětem tohoto opatření je dobudování odpovídajícího typu scházející infrastruktury a účinná podpora zlepšení struktury a kvality stávající. Kromě vlastní infrastruktury je nezbytné pečovat také o atraktivitu cestovního ruchu, tj. o přírodní, kulturní, kulturně-historické a technické památky.

Cíle opatření:

- koncepčně řešit rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
- zvýšit atraktivitu území pro potenciální návštěvníky
- podpořit únosné rovnoměrnější rozložení turistické zátěže území
- rozšířit infrastrukturu cestovního ruchu také v oblastech mimo tradiční klasická střediska cestovního ruchu, nabídnout potenciálním klientům nové lokality
- podporovat šetrné formy cestovního ruchu s minimálními vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví
- podpořit vybudování, zkvalitnění a rozšíření sítě ubytovacích a gastronomických zařízení, podpořit zvýšení jejich konkurenceschopnosti, rozšíření certifikace, zlepšení vybavenosti a nabídky
- zvýšit kvalitu a bezpečnost sportovně rekreačních zařízení (turistické trasy, naučné stezky, cyklistická doprava, lyžování a zimní sporty, vodní turistika)
- zlepšit stavebně-technický stav kulturních, kulturně-historických a technických památek a zvýšit jejich návštěvnost
- podpořit rozvoj malého a středního podnikání v oblasti cestovního ruchu
- zlepšit dopravní dostupnost Libereckého kraje a cílů cestovního ruchu
- zkvalitnit dopravní infrastrukturu (sezónní turistická doprava, parkování, navigační a informační systémy, ekologická doprava, přeprava kol, úschovny)
- zlepšit propustnost státní hranice ČR s Polskem a Německem

Aktivity naplňující opatření:

- A.6a.1 Zpracování krajské územní studie základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu
- A.6a.2 Výstavba, rekonstrukce a modernizace základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu (ubytovací zařízení, gastronomická zařízení) v oblastech k tomu vhodných (i z hlediska životního prostředí a jeho ochrany), včetně jejich kategorizace a certifikace
- A.6a.3 Podpora zpřístupnění turismu osobám s tělesným nebo jiným omezením včetně bezbariérovosti ubytovacích a gastronomických zařízení
- A.6a.4 Podpora turistické dopravní infrastruktury v oblastech cestovního ruchu (sezónní turistická doprava, parkování, navigační a informační systém pro motorovou dopravu, veřejná a ekologická doprava úschovny, půjčovny) a dopravní dostupnosti turistických cílů s vyloučením významných negativních vlivů na životní prostředí
- A.6a.5 Podpora kvality, bezpečnosti a vybavenosti sportovně rekreační infrastruktury (pěší turistika, turistická informační místa, cykloturistika, lyžování a zimní sporty, vodní aktivity) s vyloučením významných vlivů na životní prostředí
- A.6a.6 Zřízení turistických hraničních přechodů
- A.6a.7 Podpora rekonstrukce a využití kulturních, kulturně-historických a technických památek, budování nových objektů pro cestovní ruch
- A.6a.8 Podpora péče o přírodní atraktivitu a jejich vhodného a šetrného využití pro cestovní ruch
- A.6a.9 Podpora rekonstrukce stávajících a budování nových kulturně-společenských zařízení pro obyvatele i návštěvníky (tanec, divadlo, kino, kulturní pořady, výstavy apod.)

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- délka značených pěších turistických tras (koridor)
- délka upravovaných běžeckých tratí pro veřejnost
- souběh značených pěších turistických tras se silnicí I., II. a III. třídy
- počet hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu
- kapacita hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu
- čisté využití lůžek v hotelech a penzionech

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení návštěvnosti Libereckého kraje, růst spokojenosti návštěvníků
- rozšíření dvou hlavních turistických sezón (léto, zima) a rovnoměrnější turistická návštěvnost během roku
- růst příjmů z cestovního ruchu
- zvýšení zaměstnanosti v cestovním ruchu
- zkvalitnění infrastruktury využitelné nejen návštěvníky, ale i obyvateli regionu
- zlepšení stavu přírodních, kulturních i technických zajímavostí a atraktivit

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- turisté a návštěvníci kraje
- podnikatelské subjekty v cestovním ruchu
- provozovatelé a správci památek

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory
- Agrární komora
- svazky obcí
- města a obce
- nestátní neziskové organizace
- podnikatelské subjekty
- svazky a cechy podnikatelů
- Klub českých turistů
- Český svaz tělesné výchovy
- sdružení cestovního ruchu v Libereckém kraji
- regionální organizace cestovního ruchu
- správy CHKO a KRNP
- dopravci

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

B.3, B.4, C.1, C.2, C.4, D.3, E.1, E.4

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Program rozvoje venkova České republiky
- Státní program podpory cestovního ruchu

Dílčí opatření A.6b: Vytvoření fungujícího marketingového systému a podpora efektivní spolupráce mezi všemi aktéry cestovního ruchu

Stručný popis výchozí situace:

Významné postavení cestovního ruchu jako rozvojového hospodářského faktoru je v Libereckém kraji dlouhodobě vnímáno a akceptováno jak podnikatelskou sférou, tak i veřejnou správou. Kromě ekonomických efektů působí cestovní ruch pozitivně také na celkové image kraje a jeho turistických regionů.

Z tohoto hlediska je potřeba rozvíjet cestovní ruch Libereckého kraje jak na celokrajské úrovni, tak na úrovni jeho jednotlivých turistických regionů a turistických oblastí, v souladu s principy udržitelného rozvoje. Dále je nutné zvýšit celkové pozitivní povědomí o regionu, zejména zkvalitněním informací, a soustředit koncentraci marketingových aktivit na nejvýznamnější segmenty trhu.

Mezi základní a nejčastěji používané prvky marketingu v cestovním ruchu prováděné běžně na úrovni turistických destinací jsou především aktivity činěné pro konečného příjemce – hosta, tedy reklama a její reklamní prostředky, internetová prezentace turistické nabídky, podpora prodeje, přímý prodej, public relations, sponzoring a další. Nabídka ucelených a komplexních turistických programů a produktů je pro potenciálního zákazníka nejvyšší možnou službou.

Cíle opatření:

- udržet a postupně zvyšovat stávající podíl na počtu hostů a počtu přenocování v rámci ČR
- zvýšit využití lůžkových kapacit ubytovacích zařízení
- prodloužit průměrnou dobu pobytu hostů, zejména v letní sezóně
- zvýšit zaměstnanost v základních a doprovodných turistických službách
- zvýšit konkurenceschopnost turistické nabídky Libereckého kraje
- postupně odstranit slabá místa turistické nabídky v regionech (vybavenost, kvalita služeb)
- podporovat všechny prvky a aktivity turistické nabídky a z nich vyplývající pozitivní image pro ekonomický rozvoj regionu

Aktivity naplňující opatření:

- A.6b.1 Vytvoření společného jednotného systému propagace regionu
- A.6b.2 Podpora propagace a turistické nabídky LK a turistických regionů v médiích, formou propagačních materiálů, prezentačních akcí, účasti na veletrzích ČR apod.
- A.6b.3 Propagace a reklama regionu v zahraničí, podpora incomingových aktivit
- A.6b.4 Podpora přípravy, tvorby a prodeje tematických programů a produktů, lokálních a regionálních programů a produktů, programů zaměřených na specifické skupiny návštěvníků
- A.6b.5 Podpora propagace místních specifik (místní trhy, výrobky, suvenýry...)
- A.6b.6 Podpora produktů a programů s přeshraničním efektem
- A.6b.7 Podpora společné marketingové strategie Libereckého kraje na přeshraniční, krajské a regionální úrovni
- A.6b.8 Vytvoření systému monitorování a vyhodnocování návštěvnosti LK, nabídky a poptávky
- A.6b.9 Podpora společných projektů subjektů z veřejné, soukromé i neziskové sféry, podpora přeshraniční a mezinárodní spolupráce a projektů (např. v rámci Euroregionu NISA se zahraničními partnerskými kraji, projekty PPP atd.)
- A.6b.10 Posilování všeobecného povědomí o nezbytnosti realizace progresivních inovací a moderních metod podnikání v cestovním ruchu
- A.6b.11 Naplňování cílů a aktivit Programu rozvoje cestovního ruchu LK

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu
- průměrná doba pobytu v hromadných ubytovacích zařízeních ČR
- podíl cestovního ruchu na daňových příjmech obcí

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení návštěvnosti Libereckého kraje, růst spokojenosti návštěvníků
- růst příjmů z cestovního ruchu
- zvýšení zaměstnanosti v cestovním ruchu

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- turisté a návštěvníci kraje (i specifické skupiny)
- podnikatelské subjekty v cestovním ruchu

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory
- města a obce
- svazky obcí
- nestátní neziskové organizace
- turistická informační centra
- regionální organizace cestovního ruchu
- podnikatelské subjekty v cestovním ruchu
- cestovní kanceláře
- Klub českých turistů
- Technická univerzita v Liberci
- správy CHKO a KRNAP
- Euroregion NISA

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, E.1

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Integrovaný operační program
- Operační program Mezuregionální spolupráce
- Operační program Nadnárodní spolupráce oblast střední Evropa
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko

Dílčí opatření A.6c: Organizační struktura cestovního ruchu, lidské zdroje**Stručný popis výchozí situace:**

Jednou z výrazných slabých stránek v rozvoji cestovního ruchu na celostátní, regionální i lokální úrovni je velmi roztržitá koordinace, existence a fungování jeho organizačních struktur. Slabou stránkou je bezesporu fakt, že management již existujících struktur nemá žádnou dlouhodobou finanční jistotu; toto je však problém všech krajů. Cestovní ruch není legislativně dostatečně ošetřen. Liberecký kraj je však v budování organizace cestovního ruchu oproti většině krajů ČR již o určitou část práce dál. Na celokrajské úrovni je zastřešující organizací CR Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu v Libereckém kraji. Na nižší územní regionální úrovni fungují čtyři organizace CR, které zastupují přirozené turistické regiony (Český ráj, Krkonoše, Jizerské hory, Českolipsko). V Krkonoších a Českém ráji organizace a řízení cestovního ruchu již dlouhodobě úspěšně fungují, Jizerské hory a Českolipsko jsou zatím v počátcích jejich budování. Také zakládání lokálních organizačních struktur v turistických regionech je teprve v počáteční fázi. Nedostatečná je zejména koordinace aktivit, jednou z brzd je mj. obava z konkurence. Pozitivním jevem je však zjevná snaha zapojit se do dění v místě a ve venkovských mikroregionech a podílet se tak na jejich dalším rozvoji.

Pozitivním rysem je rozvoj aktivit cestovního ruchu v turisticky atraktivních městech. Druhým pozitivním zjištěním je existence profesionálních manažerů v zájmových sdruženích a venkovských mikroregionech spojená s přípravou návrhů turistických projektů a zejména se zajištěním jejich realizační fáze.

Síť TIC je v Libereckém kraji poměrně hustá a koresponduje s atraktivitou jednotlivých turistických oblastí. Úroveň jejich technické vybavenosti a rozsah činnosti a poskytovaných informací je však – podobně jako úroveň jejich personálního obsazení – značně rozdílná. Tato nepříznivá fakta vyplývají především z toho, že podpora činnosti místních TIC je dosud malá, rozpočty vkládané zde aktéry v cestovním ruchu, zejména městy a turistickými středisky, často neodpovídají ani minimálním potřebám kladeným na činnost a provoz TIC.

Nezbytnou podmínkou nejen úspěšného fungování organizační struktury, ale celého cestovního ruchu LK, je kvalitní a odpovídající rozvoj lidských zdrojů. Profesní úroveň mnoha poskytovatelů služeb v cestovním ruchu má dosud jen nižší až průměrnou kvalitu. To se odráží například v nedostatečné úrovni poskytovaných služeb, ve vzájemné spolupráci, ve výměně informací a zkušeností. Podobně citelně chybí kvalitní manažeři cestovního ruchu (hlavně na regionální a oblastní úrovni), kteří by zajišťovali koncepční činnost zejména v oblasti veřejné správy (města, významná turistická střediska). Průběžné vzdělávání dospělých ale nestačí; proto je nutné, aby se s výukovými programy zaměřenými na problematiku environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a cestovního ruchu začínalo již přinejmenším na středních školách a pokračovalo ve vzdělávání na školách vysokých.

Cíle opatření:

- rozšířit, propojit a zkvalitnit poskytované služby sítě organizací cestovního ruchu na místní, regionální a nadregionální úrovni
- zkvalitnit tvorbu, koordinaci a realizaci turistických produktů, programů a projektů na místní, regionální a nadregionální úrovni
- zvyšovat kvalifikace a vzdělávání lidských zdrojů v oblasti cestovního ruchu
- zdokonalit navigační a informační systémy v oblasti cestovního ruchu, včetně napojení na národní a mezinárodní síť
- zlepšit koordinaci při tvorbě strategických dokumentů

Aktivity naplňující opatření:

- A.6c.1 Podpora vzniku, činnosti, kvality služeb a spolupráce organizací cestovního ruchu na místní, regionální a celokrajské úrovni
- A.6c.2 Podpora vzdělávacích programů a aktivit v oblasti cestovního ruchu, podpora vysokoškolského vzdělávání
- A.6c.3 Podpora budování a zkvalitnění navigačního a informačního systému v oblasti cestovního ruchu
- A.6c.4 Podpora vytváření a provázání marketingových a komunikačních plánů jednotlivých organizací cestovního ruchu

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet turistických informačních center
- počet ekonomických subjektů v ubytování a stravování
- počet cestovních kanceláří
- podíl zaměstnaných v ubytování a stravování na celkovém počtu zaměstnaných

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- větší koordinace, a tím i intenzivnější rozvoj cestovního ruchu v LK
- zvýšení návštěvnosti Libereckého kraje, růst spokojenosti návštěvníků

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- turisté a návštěvníci kraje (i specifické skupiny)
- podnikatelské subjekty
- místní a regionální organizace cestovního ruchu
- sdružení pro rozvoj cestovního ruchu

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory
- Technická univerzita v Liberci
- Centrum vzdělanosti Libereckého kraje
- města a obce
- svazky obcí
- regionální organizace cestovního ruchu
- podnikatelské subjekty v cestovním ruchu
- cestovní kanceláře
- nestátní neziskové organizace
- turistická informační centra
- Klub českých turistů

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

B.1, B.2, E.1

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Integrovaný operační program
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Sasko

Strategický cíl B: Kvalitní a zdravé lidské zdroje

B.1

Podpora celoživotního učení
s důrazem na kvalitu života

B.1a Rozvoj a zkvalitňování systému počátečního vzdělávání

B.1b Inovace systému terciárního vzdělávání

B.1c Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů prostřednictvím dalšího vzdělávání

B.2

Zvýšení zaměstnatelnosti
a zaměstnanosti obyvatel

B.3

Zajištění dostupnosti a kvality
zdravotní a sociální péče,
podpora zdravého životního stylu

B.3a Zajištění dostupnosti a kvality zdravotní péče, podpora zdravého životního stylu

B.3b Zajištění dostupnosti a kvality sociální péče

B.3c Prevence projevů rasového násilí a pomoc začlenění příslušníků národnostních menšin do většinové populace

B.4

Podpora kulturních a sportovních
zařízení a zájmové činnosti obyvatel

B.4a Podpora kulturních zařízení a zájmové činnosti obyvatel

B.4b Podpora tělovýchovy a sportu

B.5

Péče o kulturní
a kulturně-historické dědictví

B.6

Zajištění dostupnosti a kvality bydlení,
pracovního a veřejného prostředí

B.7

Zajištění bezpečnosti obyvatel
a majetku

Rozvojové opatření B.1: Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života

Dílčí opatření B.1a: Rozvoj a zkvalitňování systému počátečního vzdělávání

Stručný popis výchozí situace:

Systém počátečního vzdělávání v uplynulých letech prošel a stále ještě prochází zásadními změnami, souvisejícími se sociálněekonomickým vývojem společnosti. Zásadním krokem bylo zahájení kurikulární reformy všech segmentů počátečního vzdělávání. Do centra vzdělávacího působení se tak postupně dostávají klíčové kompetence pro kvalitní život jedince ve společnosti a jeho uplatnitelnost na proměnlivém trhu práce. Tato nutně vnitřní přeměna pojetí vzdělávání – současně s demografickým vývojem, poznamenaným výrazným poklesem počtu dětí a žáků od počátku 90. let, – vytváří tlak na efektivní fungování vzdělávací soustavy. Za stále objektivně obtížnějších podmínek musí kraj v oblasti počátečního vzdělávání usilovat o kvalitativní srovnatelnost s rozvinutými společnostmi Evropské unie.

V návaznosti na prohlubování evropské integrace se aktérům vzdělávacího systému v Libereckém kraji otevřely možnosti přeshraniční spolupráce. V rámci euroregionu představují významný prvek obohacování počátečního vzdělávání o nové impulsy a o nová řešení společně sdílených potřeb. V tomto směru vstupuje do popředí stírání hranic – územních, myšlenkových a sociálních.

V návaznosti na udržitelný rozvoj a rovné příležitosti se systémovým momentem ve výchově a vzdělávání dětí a mládeže stává integrace dětí a žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a nadaných v hlavním vzdělávacím proudu současně s vnitřní diferenciací vzdělávání. Ačkoli míra účasti populace na počátečním vzdělávání je tradičně vysoká, z hlediska úrovně vzdělání se jeví být nedostačující a limitující další rozvoj jedince i společnosti. Bude nutné restrukturalizovat vzdělávací soustavu zejména středního vzdělávání, aby byla schopna vyváženě plnit funkci odborné profesní přípravy a funkci přípravy na pokračování ve vzdělávání. Na opačné straně je očekáváno snižování míry účasti na středním vzdělávání. Zde bude nutné vyvinout mechanismy prevence předčasných odchodů žáků ze vzdělávání. S tím úzce souvisí proměna školního klimatu ve směru k učitelskému prostředí. Specifickou pozornost si vyžádají vzdělávací programy vycházející z aplikace matematiky, přírodovědných a technických disciplín, regionálním specifickým je uměleckoprůmyslové vzdělávání.

Pozornost bude věnována i zájmovým aktivitám. Ty se na jedné straně musí vyrovnávat také s demografickým vývojem, na druhé straně významným způsobem doplňují poznávací a socializační funkce počátečního vzdělávání. Do popředí zde vystupuje potřeba dostatečně širokého spektra zájmových činností, zejména takových, které nebudou vázány na pravidelnou a organizovanou formu. V kontextu dalších záměrů by bylo vhodné pozornost směřovat také k činnostem, jež svým základem vycházejí z aplikace vědeckých poznatků.

Kurikulární reforma, integrační principy a další impulsy rozvoje počátečního vzdělávání vytvářejí nové požadavky na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení jako nositelů vnitřní proměny školy. Je potřebné cíleně intervenovat v oblasti kompetencí, na nichž se reforma zakládá.

Infrastruktura sloužící počátečnímu vzdělávání v mnohém nedostačuje současným požadavkům – hygienickým, provozním, ale zejména vzdělávacím. Kraj by měl usilovat o modernizaci nezbytné infrastruktury, jež zároveň bude využitelná pro další vzdělávání.

Cíle opatření:

- zvýšit kvalitu počátečního vzdělávání
- zvýšit efektivitu počátečního vzdělávání
- zajistit rovné příležitosti ke vzdělávání
- rozvíjet přeshraniční spolupráci v počátečním vzdělávání
- rozvíjet kompetence pedagogických pracovníků
- modernizovat nezbytnou infrastrukturu

Aktivity naplňující opatření:

- B.1a.1 Vytváření podmínek pro naplňování kurikulární reformy, zvláště v oblasti proměny učícího se prostředí škol a školního klimatu
- B.1a.2 Zavádění metod, forem a činností k rozvoji klíčových kompetencí, pro udržitelný rozvoj a zdravý způsob života
- B.1a.3 Vytváření modelů vlastního hodnocení škol, zavádění certifikovaných systémů řízení kvality
- B.1a.4 Evaluace žáků v uzlových bodech vzdělávací dráhy s důrazem na monitorování kvality vzdělávání
- B.1a.5 Spolupráce a výměna zkušeností mezi aktéry v oblasti vzdělávání, rozvoj sociálního partnerství a komunitní funkce škol

- B.1a.6 Využívání informačních a komunikačních technologií ve všech oblastech vzdělávání
- B.1a.7 Rozšiřování výuky cizích jazyků s důrazem na anglický jazyk
- B.1a.8 Podpora vzdělávacích programů vycházejících z aplikace matematiky, přírodovědných a technických disciplín a uměleckoprůmyslového vzdělávání
- B.1a.9 Podpora vzdělávání a osvěty udržitelného rozvoje, bezpečnosti, zdravotní a sociální prevence a zdravého životního stylu, v ochraně veřejného zdraví a podpory životního prostředí
- B.1a.10 Posilování flexibility vzdělávacích programů středních škol v návaznosti na uplatnění absolventů ve společnosti a na trhu práce
- B.1a.11 Zvyšování provázanosti vzdělávacích institucí se sociálními partnery s uplatňováním inovací ve vzdělávání
- B.1a.12 Integrace zdravotně postižených žáků, žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a žáků nadaných do hlavního vzdělávacího proudu při vnitřní diferenciaci a individualizaci vzdělávání
- B.1a.13 Vytváření programů pro integraci příslušníků národnostních menšin a cizinců ve vzdělávání
- B.1a.14 Rozvoj podpůrných asistenčních služeb ve vzdělávání
- B.1a.15 Preventivní opatření pro žáky ohrožené předčasným opuštěním vzdělávacího systému
- B.1a.16 Prevence společensky nežádoucího chování dětí a žáků
- B.1a.17 Rozvoj poradenských služeb ve vzdělávání, zejména oblasti kariérového poradenství, a integrace žáků se specifickými vzdělávacími potřebami
- B.1a.18 Podpora zájmových aktivit v oblasti volného času dětí a mládeže
- B.1a.19 Rozvoj zájmových aktivit navazujících na aplikaci matematiky, přírodovědných a technických disciplín
- B.1a.20 Podpora nízkoprahových zařízení pro volný čas dětí a mládeže
- B.1a.21 Podpora přeshraniční spolupráce v počátečním vzdělávání
- B.1a.22 Rozvoj přeshraniční spolupráce mezi podniky a vzdělávacími institucemi
- B.1a.23 Posilování socio-kulturních kompetencí pro život v euroregionu
- B.1a.24 Podpora transformace dětských domovů internátního typu na dětské domovy rodinného typu
- B.1a.25 Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech kurikulární reformy (zejména v oblasti klíčových kompetencí, školního klimatu, hodnocení vzdělávacího procesu)
- B.1a.26 Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti odstraňování bariér bránících rovnému přístupu dětí, žáků a studentů ke vzdělávání
- B.1a.27 Rozvoj kompetencí řídicích a vedoucích pracovníků v oblasti řízení organizace a pedagogického procesu, personálního rozvoje
- B.1a.28 Obnova materiálně – technického zázemí pro počáteční vzdělávání
- B.1a.29 Investiční aktivity pro rozvoj infrastruktury vzdělávacích institucí

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl dětí ve věku 5 let účastnících se předškolního vzdělávání na celkovém počtu dětí ve věku 5 let
- podíl žáků základního vzdělávání individuálně integrovaných a ve speciálních třídách na celkovém počtu žáků základního vzdělávání
- podíl žáků 6. ročníku základního vzdělávání ve vzdělávacím programu osmiletých gymnázií na celkovém počtu žáků 6. ročníků základního vzdělávání
- podíl žáků 8. ročníku základního vzdělávání ve vzdělávacím programu šestiletých gymnázií na celkovém počtu žáků 8. ročníků základního vzdělávání
- podíl žáků 1. ročníku středního vzdělávání ve vzdělávacích programech poskytujících střední vzdělání s výučním listem na celkovém počtu žáků 1. ročníků středního vzdělávání
- podíl žáků 1. ročníku středního vzdělávání ve vzdělávacích programech poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou na celkovém počtu žáků 1. ročníků středního vzdělávání
- podíl žáků 1. ročníků středního vzdělávání ve vzdělávacích programech všeobecného středního vzdělávání na celkovém počtu žáků 1. ročníků středního vzdělávání
- podíl žáků 1. ročníku nástavbového studia na počtu absolventů vzdělávacích programů poskytujících střední vzdělání s výučním listem
- podíl absolventů středního vzdělávání ve vzdělávacích programech poskytujících střední vzdělání s výučním listem na celkovém počtu absolventů středního vzdělávání

- podíl absolventů středního vzdělávání ve vzdělávacích programech poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou na celkovém počtu absolventů středního vzdělávání
- podíl absolventů středního vzdělávání ve vzdělávacích programech všeobecného středního vzdělávání na celkovém počtu absolventů středního vzdělávání
- počet dětí a žáků na jednoho pedagogického pracovníka v předškolním, základním a středním vzdělávání
- podíl žáků základního vzdělávání učících se anglickému jazyku na celkovém počtu žáků základního vzdělávání
- podíl žáků středního vzdělávání učících se anglickému jazyku na celkovém počtu žáků středního vzdělávání
- podíl absolventů středního vzdělávání ve vzdělávacích programech technického zaměření na celkovém počtu absolventů středního vzdělávání
- podíl základních a středních škol s certifikovaným systémem řízení kvality na celkovém počtu ZŠ a SŠ
- počet žáků na jeden osobní počítač v základním vzdělávání
- počet žáků na jeden osobní počítač ve středním vzdělávání
- podíl účastníků zájmového vzdělávání ve školských zařízeních na počtu žáků základního vzdělávání
- podíl účastníků základního uměleckého vzdělávání na počtu žáků základního vzdělávání
- počet vytvořených školních vzdělávacích programů pro základní vzdělávání
- počet vytvořených školních vzdělávacích programů pro střední vzdělávání
- objem investic na obnovu a výstavbu infrastruktury pro počáteční vzdělávání příspěvkových organizací kraje
- počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených prostředky Libereckého kraje
- počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených Evropským sociálním fondem
- počet dětských domovů transformovaných na dětské domovy rodinného typu

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- vytváření předpokladů pro udržitelný ekonomický rozvoj
- posílení sociální soudržnosti
- zvýšení odpovědnosti obyvatel za dopady lidské činnosti na životní prostředí

Cílové skupiny:

- děti a mládež
- žáci
- pedagogičtí pracovníci
- řídicí pracovníci ve školství

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- školy a školská zařízení
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory
- svazy zaměstnavatelů
- města a obce
- svazky obcí
- nestátní neziskové organizace
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.2, A.3, A.4, A.5, A.6, B.1b, B.1c, B.2, B.4, B.6, C.3, C.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod

- Finanční mechanismus EHP a Norska
- Komunitární programy

Dílčí opatření B.1b: Inovace systému terciárního vzdělávání**Stručný popis výchozí situace:**

Liberecký kraj si uvědomuje důležitost podpory rozvoje lidského potenciálu, který je jedním ze základních faktorů udržitelného hospodářského růstu. Současné společenské, ekonomické a environmentální prostředí klade na jedince stále vyšší nároky, vyžaduje stále větší míru znalostí a dovedností, schopnosti flexibility a mobility, na druhé straně ovšem nabízí širší možnosti těm, kteří si uvědomují potřebu hlubší znalostní a vědomostní základny pro uplatnění nejen na trhu práce, ale i pro svůj kvalitní život. Logickým výsledkem tohoto procesu je prodlužující se doba počátečního vzdělávání a mimo jiné také rostoucí tlak na rozšíření nabídky a kapacity terciárního vzdělávání.

Do systému terciárního vzdělávání vstupuje stále více osob, které s sebou nesou rozmanitost schopností, znalostí, aspirací, cílů, motivací, sociálního zázemí a ekonomických možností. Vyhovět požadavkům tohoto segmentu studujících, využít jeho potenciálu a zajistit současně dostatečnou kvalitu vzdělání nemůže jediný typ terciárního vzdělávání, nýbrž bohatě diferencovaný systém různých typů vysokých škol, vyšších odborných škol a studijních programů, který nabízí vzdělání pro mnohem širší spektrum různých společenských uplatnění, nejen pro povolání akademická, resp. vědecká. Vzhledem ke zkracující se době uplatnitelnosti znalostí nabytých ve škole se stále výrazněji projevuje potřeba celoživotního učení, kdy jedním z předpokladů realizace je rozšíření nabídky a kapacity vzdělávacích programů v systému dalšího vzdělávání. Subjekty působící v terciárním vzdělávání mají široké pole působnosti mimo jiné také v této oblasti.

V Libereckém kraji působí 8 vyšších odborných škol (školní rok 2006/2007), šest fakult Technické univerzity v Liberci (strojí, textilní, mechatroniky a mezioborových inženýrských studií, pedagogická, hospodářská, architektury), Ústav zdravotnických studií při Technické univerzitě a čtyři soukromé vysoké školy nabízející studium zejména ekonomických oborů, konkrétně: Bankovní institut vysoká škola, a.s. – pobočka Jablonec nad Nisou, Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů v Praze o.p.s. – regionální pobočka Liberec, Univerzita Jana Amose Komenského Praha s.r.o. – pobočka Česká Lípa, Vysoká škola Karla Engliše, a.s. – pobočka Liberec (údaje MŠMT, jaro 2007).

Cíle opatření:

- podpořit diverzifikaci, kvalitu a efektivitu systému terciárního vzdělávání s důrazem na požadavky znalostní ekonomiky
- zvýšit počet absolventů technických a přírodovědných oborů
- rozšířit nabídku vzdělávacích programů reflektujících požadavky zaměstnavatelské sféry
- posílit partnerství institucí terciárního vzdělávání s institucemi výzkumu a vývoje, podnikatelskou sférou a veřejnou správou
- podpořit těsnější spolupráci institucí počátečního a dalšího vzdělávání
- zkvalitnit personální zabezpečení terciárního vzdělávání
- podpořit rovný přístup studentů ke vzdělání
- rozšířit mezinárodní spolupráci v oblasti vzdělávací činnosti, výzkumu a vývoje a rozvoje lidských zdrojů
- zkvalitnit infrastrukturu vzdělávacích institucí formou rekonstrukce i výstavby objektů
- zkvalitnit materiálně technické zázemí terciárního vzdělávání

Aktivity naplňující opatření:

- B.1b.1 Inovace vzdělávacích programů s důrazem na poptávku trhu práce
- B.1b.2 Zapojení regionálních partnerů do tvorby studijních programů
- B.1b.3 Rozšíření nabídky kombinované a distanční formy studia
- B.1b.4 Podpora dostupnosti informačních zdrojů
- B.1b.5 Rozšíření výuky cizích jazyků
- B.1b.6 Podpora praxí a stáží studentů u zaměstnavatelů
- B.1b.7 Podpora rozvoje odbornosti lidských zdrojů zabezpečujících terciární vzdělávání
- B.1b.8 Propojení pedagogické činnosti s činností vědeckovýzkumnou
- B.1b.9 Implementace komplexního systému hodnocení kvality terciárního vzdělávání a jeho monitoring
- B.1b.10 Podpora technických a přírodovědných oborů včetně odborné a výzkumné činnosti mládeže
- B.1b.11 Podpora výchovy k podnikatelství
- B.1b.12 Podpora spolupráce se zahraničními vzdělávacími institucemi, zapojení jedinců i týmů do mezinárodních projektů a sítí

- B.1b.13 Implementace systému podpory projektového řízení na institucích terciárního vzdělávání
- B.1b.14 Rozvoj informačních a poradenských služeb o vzdělávacích příležitostech a o uplatnění absolventů na trhu práce
- B.1b.15 Obnova materiálně-technického zázemí pro terciární vzdělávání
- B.1b.16 Investiční aktivity pro rozvoj infrastruktury vzdělávacích institucí
- B.1b.17 Odstraňování bariér bránících rovnému přístupu studentů ke vzdělání
- B.1b.18 Profesní poradenství

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- struktura nabízených studijních oborů v terciárním vzdělávání
- počet posluchačů studijních oborů terciárního vzdělávání
- poměr přijatých posluchačů terciárního vzdělávání k počtu absolventů jednotlivých oborů terciárního vzdělávání
- počet nezaměstnaných absolventů terciárního vzdělávání dle studijních oborů
- počet soukromých vysokých škol působících v kraji
- počet absolventů soukromých vysokých škol působících v LK
- počet vyšších odborných škol

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- vzdělané, adaptabilní a flexibilní obyvatelstvo s vysokou kvalitou života

Cílové skupiny:

- studenti
- pedagogičtí pracovníci
- vyšší odborné školy
- vysoké školy

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
- Technická univerzita v Liberci
- soukromé a veřejné vysoké školy
- vyšší odborné školy
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory
- podnikatelské subjekty

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.2, A.3, A.4, A.5, A.6, B.1a, B.1c, B.2, B.4, B.6, C.3, C.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Operační program Doprava
- Komunitární programy

Dílčí opatření B.1c: Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů prostřednictvím dalšího vzdělávání**Stručný popis výchozí situace:**

Nepříznivá vzdělanostní úroveň kraje vyznačující se nízkým zastoupením obyvatel s vyšším sekundárním a terciárním vzděláním a současně proměny trhu práce, při nichž určité profese a odvětví prošly výrazným útlumem, jiné naopak zaznamenaly nárůst, vytváří tlak na pružnost lidských zdrojů. V tomto směru se klíčem k posílení adaptability a flexibility stává rozvoj jedince v průběhu profesní dráhy prostřednictvím dalšího vzdělávání, přičemž zároveň nelze opomenout dopad dalšího vzdělávání na dynamiku a konkurenceschopnost ekonomiky kraje.

Změna profesních profilů klade vzrůstající nároky na obecné kompetence (komunikativní, včetně cizích jazyků; využití informačních technologií; interpersonální a sociální; k učení se), stranou ovšem nemůže zůstat aktualizace a rozšiřování odbornosti, související s uplatňováním inovací a nových technologií v jednotlivých odvětvích.

Stávající situaci dalšího vzdělávání poznamenává zejména nedostatečně motivující prostředí pro další vzdělávání, ať již z pozice účastníků, tak z pozice zaměstnavatelů jako klíčových partnerů dalšího vzdělávání. V počátku je vznik systémového rámce, který by umožnil jednak uznávání dalšího, neformálního i informálního vzdělávání jako plnohodnotné kvalifikace a který by zabezpečil jeho přenositelnost do různých kontextů. Současná nabídka dalšího vzdělávání nepokrývá dostatečně flexibilně potřeby z hlediska zaměření, rozsahu a forem. Populace se účastní dalšího vzdělávání nerovnoměrně, přičemž zřejmě dochází k dalšímu zvětšování rozdílu mezi méně a více vzdělanými.

Liberecký kraj již v předchozím období učinil rozhodující opatření, kdy pro potřeby dalšího vzdělávání využil stávající kapacity a infrastrukturu středních škol a nechal vzniknout síť center dalšího vzdělávání. V daném okamžiku je potřebné podpořit a rozvíjet tuto síť, aby byla schopna řešit výše uvedené, a to zejména z toho důvodu, že má nejlepší možné předpoklady pro uspokojení potřeb obyvatelstva.

Podpora dalšího vzdělávání se nutně neobejde bez vnitřního rozvoje dalšího vzdělávání, zaměřeného na profesní rozvoj lektorů dalšího vzdělávání. Případné splynutí lektorů dalšího vzdělávání a pedagogů ve vzdělávání počátečním s sebou přinese významnou přidanou hodnotu v propojování dalšího a počátečního vzdělávání, což představuje naplnění pojetí vzdělávání jako celoživotního.

Cíle opatření:

- zvýšit kompetence obyvatel
- zlepšit vzdělanostní strukturu obyvatel
- rozvíjet kvalitu a rozsah dalšího vzdělávání
- zlepšit dostupnost dalšího vzdělávání
- rozvíjet kompetence lektorů dalšího vzdělávání
- rozvíjet síťování a partnerství v oblasti dalšího vzdělávání a poradenství
- propojovat další a počáteční vzdělávání
- zlepšit infrastrukturu vzdělávacích institucí formou obnovy i výstavby objektů
- zkvalitnit materiálně-technické zabezpečení vzdělávání

Aktivity naplňující opatření:

- B.1c.1 Motivace obyvatel k dalšímu vzdělávání
- B.1c.2 Stimulace poptávky po dalším vzdělávání
- B.1c.3 Rozvoj poradenských a informačních podpůrných mechanismů pro další vzdělávání
- B.1c.4 Tvorba a inovování programů dalšího vzdělávání a jejich modularizace
- B.1c.5 Využití moderních forem vzdělávání, zejména e-learning
- B.1c.6 Vytváření a aplikování mechanismů ověřování, uznávání a přenositelnosti kvalifikací získaných v rámci dalšího, neformálního a informálního vzdělávání
- B.1c.7 Identifikace potřeb v oblasti dalšího vzdělávání, analýza a vyhodnocení stavu dalšího vzdělávání
- B.1c.8 Vzdělávání lektorů, řídicích a organizačních pracovníků pro další vzdělávání
- B.1c.9 Metodická podpora a poradenství při zavádění inovací v dalším vzdělávání
- B.1c.10 Rozvoj spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a sociálními partnery zejména při přípravě, tvorbě a inovaci vzdělávacích programů
- B.1c.11 Rozvoj sítě center dalšího vzdělávání zejména s důrazem na zvyšování kvality
- B.1c.12 Propojování vzdělávacích drah počátečního a dalšího vzdělávání

B.1c.13 Obnova materiálně – technického zázemí pro další vzdělávání

B.1c.14 Investiční aktivity pro rozvoj infrastruktury vzdělávacích institucí

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl obyvatel v jednotlivých vzdělanostních kategoriích na celkovém počtu obyvatel
- podíl osob účastnících se dalšího vzdělávání na ekonomicky aktivní populaci
- počet vytvořených či inovovaných vzdělávacích programů pro další vzdělávání
- počet osob účastnících se dalšího vzdělávání realizovaného středními školami
- počet autorizovaných osob pro ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání
- počet subjektů zapojených do sítě center dalšího vzdělávání
- objem investic na obnovu a výstavbu infrastruktury pro další vzdělávání příspěvkových organizací kraje
- počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených prostředky Libereckého kraje
- počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených Evropským sociálním fondem

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- posílení adaptability hospodářství
- oslabení reprodukce sociální nerovnosti skrze vzdělání
- zvýšení odpovědnosti obyvatel za dopady lidské činnosti na životní prostředí

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- zaměstnavatelé
- vzdělávací instituce
- lektori, řídící a organizační pracovníci v oblasti dalšího vzdělávání

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- vzdělávací instituce
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory
- svazy zaměstnavatelů
- zaměstnavatelé
- úřady práce
- města a obce
- svazky obcí
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.2, A.3, A.4, A.5, A.6, B.1a, B.1b, B.2, B.4, B.6, C.3, C.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Podnikání a inovace
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Doprava
- Finanční pomoc Švýcarska

Rozvojové opatření B.2: Zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel

Stručný popis výchozí situace:

Zásadní předpoklad, který podmiňuje možnosti ekonomického rozvoje, představuje potenciál lidských zdrojů. V předchozích letech prošel trh práce, respektive požadavky zaměstnavatelů poměrně výraznou proměnou, ať již se jedná o změny profesních profilů či o poptávku po určitých kvalifikacích. V rámci otevřené ekonomiky se hospodářství a související zaměstnanost odvíjí od globálních trhů. To vznáší nové požadavky na zaměstnatelnost obyvatel, spočívající v adaptabilitě na nové podmínky a výzvy.

V oblasti zaměstnanosti se kraj pohybuje mezi kraji s nízkou mírou nezaměstnanosti (v posledním období cca 7,0%, což je hodnota nižší než průměr ČR), ačkoli počet evidovaných uchazečů o práci (cca 17 000) není zanedbatelný. Negativním jevem posledních let je ovšem zvyšování podílu osob dlouhodobě nezaměstnaných (cca 30%), zvýšená pozornost by měla být věnována uplatnění osob se zdravotním postižením, stále také přetrvává, ačkoli mírná, vyšší míra nezaměstnanosti žen oproti mužům. Naopak, v předchozích letech se výrazně zlepšilo postavení absolventů škol na trhu práce, i když je výrazně ovlivněn hospodářským růstem a demografickým vývojem. Ten se ostatně stane katalyzátorem proměn trhu práce v dalším období, kdy z něj budou odcházet populačně silné ročníky narozených po II. světové válce a naopak se na něm budou uplatňovat podstatně slabší populační ročníky narozených na přelomu 80. a 90. let 20. století.

Zvýšení zaměstnatelnosti se na jedné straně bude zaměřovat na posílení adaptability lidských zdrojů na proměny profesních nároků, spočívající vedle oblasti celoživotní vzdělávání v nástrojích proaktivní politiky zaměstnanosti – podpůrných a poradenských služeb směřujících k dalším aspektům zaměstnatelnosti (motivace, mobilita pracovníků, flexibilní pracovní úvazky, slučitelnost rodinného a profesního života, výchova k volbě povolání, rozšíření využívání informačních a komunikačních technologií). Za nezbytné je považováno propojování služeb zaměstnanosti se sociálními službami. Aktivita v této oblasti se nemohou nutně omezovat na zaměstnance a nezaměstnané, ale musí nacházet odezvu a specifická řešení také u zaměstnavatelů. Jejich podpora a inovativní řešení jsou předpokladem pro modernizaci všech služeb zaměstnanosti. Kraj v této oblasti bude směřovat podporu zejména do klíčových odvětví hospodářství v návaznosti na strategický cíl dynamické a konkurenceschopné ekonomiky, a to zejména směrem k technologicky vyspělým průmyslovým odvětvím. V návaznosti na toto sílí potřeba identifikovat a předvídat potřeby a změny trhu práce, a to ze strany orgánů veřejné správy.

Vzhledem k očekávanému zvyšování mezinárodní mobility pracovních sil lze za nedostatečnou považovat přeshraniční a mezinárodní spolupráci v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti i kvalitu informovanosti o možnostech zaměstnání v zahraničí.

Cíle opatření:

- zvýšit adaptabilitu zaměstnanců
- zvýšit adaptabilitu zaměstnavatelů
- zvýšit zaměstnanost
- zajistit rovné příležitosti v přístupu k zaměstnání, uplatnění a odměňování
- posílit integraci osob ohrožených vyloučením z trhu práce
- posílit veřejné služby zaměstnanosti
- prohloubit mezinárodní spolupráci v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti

Aktivita naplňující opatření:

- B.2.1 Prohlubování a rozšiřování kvalifikace zaměstnanců
- B.2.2 Zvyšování kvalifikace a rekvalifikace nezaměstnaných
- B.2.3 Zvyšování dostupnosti nabídky dalšího vzdělávání
- B.2.4 Motivační aktivity směřující k návratu na trh práce
- B.2.5 Preventivní opatření ve vztahu k nezaměstnanosti
- B.2.6 Tvorba a realizace programů prevence před dlouhodobou nezaměstnaností
- B.2.7 Tvorba a realizace programů vytvářejících podmínky pro uplatnění ohrožených a jinak znevýhodněných skupin obyvatelstva
- B.2.8 Tvorba a realizace programů pro obyvatele starší padesáti let
- B.2.9 Vytváření podmínek pro pracovní uplatnění zdravotně znevýhodněných
- B.2.10 Poradenské služby, zejména pro rizikové skupiny na trhu práce
- B.2.11 Podpora mobility pracovní síly

- B.2.12 Zavádění nových forem pracovních úvazků (flexibilní pracovní úvazky, sdílení pracovního místa, zkrácené pracovní úvazky)
- B.2.13 Aktivitty umožňující sladění rodinného a profesního života
- B.2.14 Posilování odpovědnosti dětí, mládeže a jejich rodičů za volbu povolání – vzdělávací dráhy
- B.2.15 Tvorba a realizace programů propojování služeb zaměstnanosti a sociálních služeb
- B.2.16 Podpora investic do lidských zdrojů ze strany zaměstnavatelů
- B.2.17 Zavádění systémů řízení a rozvoje lidských zdrojů
- B.2.18 Tvorba systémů pro identifikaci a předvídání potřeb a změn trhu práce
- B.2.19 Průzkumy kvalifikačních potřeb zaměstnavatelů
- B.2.20 Podpora a rozvoj subjektů na trhu práce, podpora jejich vzájemné spolupráce
- B.2.21 Podpora mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- struktura zaměstnanosti podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání
- struktura zaměstnanosti podle jednotlivých úrovní mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání
- struktura zaměstnanosti podle OKEČ
- míra registrované nezaměstnanosti
- meziroční změna míry nezaměstnanosti
- průměrná hrubá měsíční mzda
- relace úrovně mezd žen a mužů
- podíl uchazečů o zaměstnání do 25 let věku na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání
- podíl uchazečů o zaměstnání nad 50 let věku na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání
- podíl uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání
- podíl dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání
- počet osob účastnících se rekvalifikačních kurzů
- počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených prostředky Libereckého kraje
- počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených Evropským sociálním fondem
- počet vytvořených míst v rámci aktivní politiky zaměstnanosti
- míra ekonomické aktivity obyvatel
- počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo
- podíl nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých z celkového počtu neumístěných uchazečů o zaměstnání
- podíl zaměstnaných ve věku 55-64 let na celkovém počtu zaměstnaných osob

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- dynamická a konkurenceschopná ekonomika
- posílení sociální soudržnosti

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- zaměstnanci
- nezaměstnaní
- zaměstnavatelé

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- vzdělávací instituce
- Krajská hospodářská komora Liberec
- okresní hospodářské komory
- svazy zaměstnavatelů
- zaměstnavatelé
- úřady práce
- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.2, A.3, A.4, A.5, A.6, B.1, B.3, C.2, C.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Integrovaný operační program
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika

Rozvojové opatření B.3: Zajištění dostupnosti a kvality zdravotní a sociální péče, podpora zdravého životního stylu

Dílčí opatření B.3a: Zajištění dostupnosti a kvality zdravotní péče, podpora zdravého životního stylu

Stručný popis výchozí situace:

V Libereckém kraji zajišťuje lůžkovou zdravotnickou péči celkem osm nemocnic a šest odborných léčebných ústavů. Nejvýznamnější nemocnicí je Krajská nemocnice Liberec, kde je centralizována specializovaná a superspecializovaná péče v centrech jako jsou: onkologické, kardiologické, traumatologické (včetně spinální jednotky) a neurocentrum. Problémem nemocnice je však nedostatek prostoru a nevyhovující dislokace pracovišť poskytujících urgentní péči.

K zařízením s výrazně nadregionální působností patří Ústav chirurgie a plastické chirurgie Vysoké nad Jizerou, částečně Léčebna respiračních nemocí Cvikov, Lázně Libverda a Lázně Kundratice.

V oblasti lůžkového fondu proběhla částečná reorganizace, i když rozsah a strukturu poskytovaných zdravotnických služeb musí prioritně usměrňovat zejména zdravotní pojišťovny, které péči pro své klienty nasmlouvávají.

Liberecký kraj (tam, kde sahala jeho pravomoc) přistoupil ke sloučení dříve samostatných léčeben dlouhodobě nemocných do nemocnic s cílem zvýšení operativnosti překládů pacientů vyžadujících další, zejména ošetrovatelskou péči, z lůžek akutních na lůžka následné, resp. ošetrovatelské péče, kde není péče tak nákladná. V případě uvolnění kapacity akutních lůžek mohou být tato použita ve prospěch následné péče nebo zrušena, pokud se v budoucnu přizpůsobí terénní ošetrovatelská a také sociální péče (kapacitou i rozsahem služeb) potřebám pacientů umístěných do domácího prostředí. Jedním z kroků sledujících zvýšení efektivity poskytování zdravotní péče bylo i sloučení dvou odborných léčebných ústavů zřizovaných krajem do Léčebny respiračních nemocí Cvikov.

Přemíra kapacity, zejména lůžek akutní péče, se jeví především ve východní části kraje.

Významnou složkou krajského zdravotnictví je Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje poskytující přednemocniční neodkladnou péči, která prošla v minulém období zásadní reorganizací a částečnou modernizací. Uplatněný systém DOKTOR se projevil jako efektivní. Od 1.1.2007 byl zřízen centrální dispečink Zdravotnické záchranné služby v Liberci.

V kraji dále působí rozsáhlá síť ambulancí praktických lékařů, stomatologů, gynekologů a ambulantních specialistů, zdravotnická zařízení zajišťující domácí ošetrovatelskou péči, dopravní zdravotní služby, zařízení lékárenské a hygienické služby a další.

Dostupnost a kvalita zdravotnické péče v Libereckém kraji je převážně dobrá.

Z hlediska zdravotního stavu se v Libereckém kraji snižuje míra úmrtnosti (počet zemřelých na 1 000 obyvatel) a prodlužuje se střední délka života (naděje dožití) při narození, přesto jsou úmrtnostní poměry v kraji poněkud horší než průměr ČR.

K nejčastějším příčinám úmrtí patří nemoci oběhové soustavy, novotvary, nemoci dýchací soustavy a úmrtí v důsledku vnějších příčin. Významným problémem kraje je sezónní výskyt salmonelózy. Výskyt alergií odpovídá průměru České republiky.

Od roku 2002 je v Libereckém kraji (jako prvním v ČR) úspěšně realizována Zdravotní politika Libereckého kraje jako dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatel Libereckého kraje. Cílem je, aby v horizontu 10-15 let došlo ke zlepšení klíčových ukazatelů zdravotního stavu obyvatelstva. K úspěchu tohoto procesu je nutné zapojení všech resortů, obcí, nestátních neziskových organizací, podnikatelů a především občanů.

Pokud vycházíme z předpokladu, že zdraví je ovlivňováno především praktikovaným životním způsobem (determinanta ovlivňující zdraví cca ze 40-50 %), dále pak genetickým základem (cca 20 %), životním prostředím (cca 20 %) a konečně poskytovanými zdravotnickými službami (cca 10-20 %) je evidentní, že zdraví jednotlivce je závislé především na přístupu každého z nás k dodržování zásad zdravého životního stylu po celý život.

Cíle opatření:

- zlepšit zdravotní stav obyvatel Libereckého kraje
- řešit nerovnosti ve zdraví
- vytvořit podmínky pro rovnou dostupnost, bezpečnost, kvalitu a efektivnost poskytované zdravotnické péče napříč jednotlivými obory a regiony LK
- účelně řešit koncentraci, specializaci a dělbu práce zejména v sektoru nemocniční lůžkové péče
- využít opatření směřujících k efektivní alokaci finančních prostředků do investic v oblasti nezbytných rekonstrukcí a pořízení (reprodukce) finančně nákladné přístrojové techniky

- dosáhnout účelné restrukturalizace lůžkového fondu zdravotnických zařízení ve prospěch rozvoje méně nákladné, přitom nezbytné ošetrovatelské a rehabilitační péče
- rozvinout jednodenní medicínu a domácí ošetrovatelskou péči
- zajistit účelný rozvoj emergentní péče a návazností jednotlivých článků této péče
- zajistit hospicovou péči o kapacitě cca 25 lůžek a nezbytného zázemí pro pobyt doprovázejících rodinných příslušníků, případně rozvoj domácí hospicové péče
- zajistit plnění jednotlivých cílů schválené Zdravotní politiky Libereckého kraje
- prohloubit odpovědnost jednotlivců za své zdraví a zdraví členů rodiny
- zapojit NNO, obce a podnikatelské subjekty do péče o zdraví a zdravé životní prostředí
- vytvořit efektivně působící systém výchovy a vzdělávání k ochraně veřejného zdraví a zdravého životního prostředí včetně systému výchovy a vzdělávání zdravotnických pracovníků
- účelně využít soustavu informací o vývoji zdravotního stavu obyvatel, struktuře, kapacitách, výkonech a efektivitě poskytovaných zdravotnických služeb

Aktivity naplňující opatření:

- B.3a.1 Spolupráce všech segmentů zainteresovaných na zdravotní péči (občané, zdravotnická zařízení, zdravotní pojišťovny, odborné společnosti, Liberecký kraj, obce apod.) na udržení a rozvoji efektivně fungujícího systému péče o zdraví
- B.3a.2 Rozvoj specializované a superspecializované péče zejména v Krajské nemocnici Liberec a spádových okresních nemocnicích tak, aby pro obyvatele kraje byla tato péče dostupná, efektivní a na vysoké odborné úrovni
- B.3a.3 Výstavba pavilonu emergentní péče v Krajské nemocnici Liberec
- B.3a.4 Rozvoj systému přednemocniční neodkladné péče zajišťovaný Zdravotnickou záchrannou službou Libereckého kraje
- B.3a.5 Rozvoj péče v odborných léčebných ústavech a specializovaných zdravotnických zařízeních na území Libereckého kraje
- B.3a.6 Restrukturalizace lůžkového fondu nemocnic ve prospěch lůžek ošetrovatelských a rehabilitačních
- B.3a.7 Rozvoj domácí ošetrovatelské péče
- B.3a.8 Zřízení hospicové péče
- B.3a.9 Aktivity vedoucí ke snížení míry novorozenecké a kojenecké úmrtnosti
- B.3a.10 Vytvoření systému rané péče o perinatálně ohrožené a postižené děti
- B.3a.11 Zvýšení podílu kojených dětí a rozšíření statutu BFH (Baby Friendly Hospital) na všechna porodnická a novorozenecká oddělení v nemocnicích
- B.3a.12 Vytvoření účinného systému zachytu násilí páchaného na dětech (týrání)
- B.3a.13 Stabilizace sítě praktických lékařů pro dospělé a děti, stomatologů a vybraných specialistů
- B.3a.14 Aktivity vedoucí ke snížení úmrtnosti a invalidity mladých lidí v důsledku úrazů a násilí
- B.3a.15 Podpora aktivit vedoucích k prodloužení střední délky života
- B.3a.16 Zajištění dostupnosti kompletních služeb pro občany s duševními poruchami
- B.3a.17 Realizace programu eliminace závažných dětských infekčních chorob
- B.3a.18 Podpora prevence a snížení výskytu neinfekčních chorob
- B.3a.19 Podpora prevence a výskytu infekčních chorob
- B.3a.20 Podpora zdravého životního stylu
- B.3a.21 Podpora činnosti NNO působících v oblasti péče o zdraví
- B.3a.22 Podpora preventivních opatření v péči o zdraví jako jedné z možností jejího zefektivnění
- B.3a.23 Podpora programů zaměřených na znevýhodněné a zranitelné skupiny obyvatel
- B.3a.24 Programy podpory dětí se specifickými zdravotními problémy
- B.3a.25 Podpora vzdělávání a osvěty udržitelného rozvoje, bezpečnosti, zdravotní a sociální prevence a zdravého životního stylu, v ochraně veřejného zdraví a podpory životního prostředí
- B.3a.26 Podpora informovanosti o prospěšnosti pohybu pro zdraví člověka

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet lůžek ve zdravotnických zařízeních podle jednotlivých typů
- počet agentur (zdravotnických zařízení) domácí ošetrovatelské péče včetně hospicové
- počet lůžek hospicové péče

- míra kojenecké úmrtnosti
- počet porodnických a novorozeneckých oddělení se statutem BFH (Baby Friendly Hospital)
- střední délka života (naděje dožití) při narození – ženy, muži
- průměrné procento pracovní neschopnosti
- standardizovaná úmrtnost dle vybraných příčin a pohlaví
- hlášená vybraná infekční onemocnění
- vybraná neinfekční onemocnění
- počet podpořených projektů NNO v oblasti zdravotnictví z rozpočtu kraje a výše podpory
- počet obyvatel na 1 lékaře

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zefektivnění systému zdravotní péče a spolupráce mezi poskytovateli zdravotnických služeb a ostatními zainteresovanými stranami
- efektivní alokace finančních prostředků na rekonstrukce staveb a pořízení (reprodukcí) nákladné zdravotnické techniky a její koordinované využití
- zlepšené využití lůžkového fondu zdravotnických zařízení a jeho restrukturalizace ve prospěch méně nákladných a potřebných ošetrovateľských a rehabilitačních lůžek; efektivnější využití ostatních složek poskytujících zdravotní péči
- přiblížení zdravotní péče pacientům a její poskytování v domácím prostředí
- rozvinutý a spolehlivý systém přednemocniční neodkladné péče a navazující akutní nemocniční péče
- rozšíření zdravotní výchovy obyvatel a posílení jejich odpovědnosti za vlastní zdraví
- snížení nákladů zdravotní péče důslednou realizací efektivního systému preventivní péče
- zlepšení úrovně zdraví obyvatel = zdravá a výkonná pracovní síla = výkonnější a konkurenceschopná ekonomika
- integrace zdravotně postižených občanů do společnosti
- koncentrace, zejména specializované a superspecializované péče, a účelná dělba práce by měly vést k lepšímu využití zdravotnické techniky a odborného potenciálu
- důsledná analýza zdravotního stavu obyvatel umožní definování potřeb zdravotní péče a povede i k formulování požadavků na strukturu a rozsah poskytované péče
- zapojení NNO, škol, obcí a podnikatelů do podpory péče o zdraví a péče o zdravé životní prostředí

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- lékaři a ostatní personál zdravotnických zařízení
- města a obce
- nestátní neziskové organizace
- zdravotnická zařízení

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Krajská hygienická stanice
- Pracovní skupina pro realizaci Zdravotní politiky Libereckého kraje
- zdravotní pojišťovny
- odborné společnosti ve zdravotnictví
- zdravotnická zařízení
- vzdělávací instituce
- nestátní neziskové organizace
- města a obce
- svazky obcí
- podnikatelské subjekty

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.2, B.1, B.3b, B.6, B.7, C.1, C.4, D.1, D.2, E.1, E.2, E.3

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Integrovaný operační program
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Program rozvoje venkova České republiky
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Finanční mechanismus EHP a Norska

Dílčí opatření B.3b: Zajištění dostupnosti a kvality sociální péče**Stručný popis výchozí situace:**

Proces analýzy a tvorby politiky sociální práce i sociálních služeb na území kraje není možné uskutečnit bez vzájemné spolupráce všech aktérů, organizací a institucí, které se na území kraje v oblasti sociálních služeb pohybují. V Libereckém kraji probíhá proces mapování potřeb občanů v oblasti sociálních služeb. Celkově lze říci, že kapacitami i strukturou služeb sociální péče odpovídá situace v Libereckém kraji celorepublikovému průměru.

Dle analýz zpracovaných průběhu let 2003 – 2006 vypovídajících o kvalitě života občanů lze konstatovat, že svými parametry doposud sociální služby dostatečně neodpovídají skutečným, profilovaným potřebám uživatelů.

Určit skutečné priority kraje bude možné na základě dílčích komunitních plánů regionů, měst a obcí. Plánování sociálních služeb umožní efektivněji rozhodovat o rozvoji jednotlivých typů služeb a struktuře sociální sítě v kraji jako celku, což zároveň umožní efektivnější vynakládání finančních prostředků v této oblasti. Tyto plány budou nezbytnou podmínkou i pro čerpání prostředků pro sociální sféru z fondů EU.

Určování typů potřebných sociálních služeb, jejich poskytování a finanční podpora kraje bude vázána na zpracování komunitních plánů a rozvojových plánů jednotlivých služeb. Pro kraj z toho vyplývá povinnost zpracování vlastního střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb a metodické pomoci obcím, městům a mikroregionům se zpracováním jejich vlastních, „dílčích“, komunitních plánů.

V úzkém propojení na procesy komunitního plánování probíhají procesy zavádění standardů kvality a monitorování úrovně kvality poskytovaných služeb. Zabezpečování kvality sociálních služeb je také jedním ze základních principů probíhající reformy sociálních služeb. Základní požadavky kvality jsou určeny ve standardech kvality sociálních služeb, které jsou upraveny zákonem č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Proces standardizace sociálních služeb umožňuje zefektivnění systému sociálních služeb. Zajištění možnosti zhodnocení efektivity vynakládání prostředků, tj. zjištění skutečnosti týkající se rozsahu a kvality poskytované služby a její adekvátnosti ve vztahu k potřebám klientů a potenciálních uživatelů, je základním předpokladem úspěšného zajišťování sociálních služeb v daném regionu. V Libereckém kraji v letech 2007 – 2013 proběhne inspekce poskytování sociálních služeb. Cílem inspekce je zjistit úroveň kvality poskytovaných sociálních služeb u všech poskytovatelů, kteří žádají o finanční prostředky kraje.

Na základě analýzy výsledků monitorování kvality sociálních služeb v krajských zařízeních byla zahájena a bude probíhat další systematická podpora zavádění kvality v jednotlivých zařízeních a systematické vzdělávání. Budou realizovány rozvojové plány jednotlivých služeb. V souladu se standardy a hodnocením kvality bude posilováno zapojení příjemce služeb jako aktivního prvku v systému. Potencionální uživatel služby tak bude schopen rozhodovat individuálně o výběru potřebných služeb. Financování bude postupně přecházet z financování institucí na financování poskytovaných služeb dle skutečných potřeb.

Cíle opatření:

- nastavit proces tvorby a zpracovávání střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji
- podpořit propagaci metod komunitního plánování u obcí s rozšířenou působností a přirozených mikroregionů pro poskytování sociálních služeb
- podpořit zapojení obcí a nestátních neziskových organizací do komunitního plánování
- transformovat zařízení sociálních služeb
- rozšířit dostupnost a kvalitu poskytovaných sociálních služeb
- vytvořit metodiku poskytování sociálních služeb v krajských zařízeních a aktualizace národních standardů dle typu služby, podporovat poskytovatele v Libereckém kraji
- vytvořit systém podpory zavádění kvality v jednotlivých zařízeních
- podporovat vytvoření rozvojových plánů jednotlivých služeb na území Libereckého kraje, koordinovat tvorbu rozvojových plánů služeb z úrovně Libereckém kraji
- nastavit srovnatelnou úroveň kvality poskytovaných služeb v kraji
- vytvořit systém hodnocení všech poskytovatelů sociálních služeb, kteří žádají o finanční prostředky kraje
- podpořit rozvoj systému zdravotní a sociální péče
- rozšiřovat počet bezbariérových vstupů na veřejných místech
- vytvořit rovné příležitosti pro všechny poskytovatele sociálních služeb
- podporovat aktivity v oblasti sociální podpory a práce v sociálně vyloučených romských lokalitách
- podporovat vznik chráněného bydlení pro klienty následné péče po absolvování léčby závislého chování

- nastavit optimální síť služeb pro uživatele ilegálních drog a nízkoprahových kontaktních a poradenských center
- podporovat deinstitucionalizaci sociální péče, motivovat rozšiřování sociální péče poskytované v přirozeném prostředí uživatelů
- podporovat rozvoj chráněného bydlení a dalších alternativních forem sociálních služeb včetně služeb sociální prevence
- podporovat integraci osob se zdravotním postižením a osob ohrožených sociálním vyloučením
- nastavit optimální sociální síť
- zpracovat dokumenty z projektu Partnerství Ministerstva vnitra, týkající se prevence kriminality (bezpečnostní analýza kraje)
- zvýšit informovanost veřejnosti
- podporovat procesy aktivního stárnutí

Aktivity naplňující opatření:

- B.3b.1 Zpracování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje
- B.3b.2 Zavedení komunitního plánování sociálních služeb Libereckého kraje, podpora a propagace metody komunitního plánování u obcí s rozšířenou působností a přirozených mikroregionů pro poskytování sociálních služeb, vytvoření krajské koordinační struktury komunitního plánování, zmapování neziskového sektoru v oblasti sociálních služeb, včetně jeho podpory
- B.3b.3 Zavedení systému hodnocení kvality sociálních služeb – monitorování úrovně kvality, jednodenní a vícedenní hodnocení kvality, sebehodnocení
- B.3b.4 Zavedení procesu standardizace – aktualizace standardů dle typu služby, zavádění standardů do jednotlivých zařízení zřizovaných Libereckým krajem, podpora ostatních poskytovatelů
- B.3b.5 Zavedení systematické podpory zavádění kvality v jednotlivých zařízeních – realizace rozvojových plánů jednotlivých služeb
- B.3b.6 Zavedení ucelené metodiky a systému vzdělávání za účelem zkvalitnění poskytovaných sociálních služeb – metodické skupiny ředitelů dle typu služby, zajištění supervize, vzdělávací kurz pro řídicí pracovníky zařízení sociálních služeb v rámci celoživotního vzdělávání
- B.3b.7 Zavedení systému financování vycházejícího z komunitního plánování, financování na základě rozvojových plánů služeb, sledování efektivity poskytovaných služeb, podpora sociálních služeb vycházejících z potřeb regionu a splňující potřebnou kvalitu
- B.3b.8 Podpora sociální integrace v komunitách (v obcích)
- B.3b.9 Transformace zařízení sociální péče a deinstitucionalizace sociálních služeb
- B.3b.10 Medializace sociálního tématu – propagační materiály, prezentace v médiích
- B.3b.11 Zpracování dílčích dokumentů (např. analýza protidrogové scény, bezpečnostní analýza ...)
- B.3b.12 Rozvoj a podpora služeb sociální péče poskytované v přirozeném prostředí uživatelů
- B.3b.13 Podpora prevence a léčby závislého chování
- B.3b.14 Podpora činností aktivního stárnutí

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet míst v zařízeních sociální péče na 1000 obyvatel
- počet poskytovatelů sociálních služeb
- počet sociálních služeb a zařízení, ve kterých bylo provedeno hodnocení kvality sociálních služeb
- počet sociálních služeb a zařízení, kteří úspěšně absolvovali inspekci kvality
- počet zařízení a služeb, které mají rozvojový plán
- počet uživatelů služeb, kteří pobírají příspěvek na péči
- finanční alokace na rozvoj sociálních služeb

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- efektivnější vynakládání finančních prostředků v sociální oblasti
- přiblížení služeb občanovi, poskytování služeb dle skutečných potřeb
- nové pracovní příležitosti při rozvoji terénních a ambulantních služeb a při zkvalitňování péče v rezidenčních službách i pro obtížně zaměstnatelné

Cílové skupiny:

- fyzické osoby v nepříznivé sociální situaci (podle ustanovení zákona č. 108/2006 Sb., v platném znění)

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- svazky obcí
- nestátní neziskové organizace
- subjekty zabývající se činností v sociální oblasti
- nadace a nadační fondy

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.5, B.3a, B.3c, B.6, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Integrovaný operační program
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismus EHP a Norska

Dílčí opatření B.3c: Prevence projevů rasového násilí a pomoc začlenění příslušníků národnostních menšin do většinové populace

Stručný popis výchozí situace:

Problém národnostních menšin vzniká jako politický problém pouze v tom případě, že existuje národnostní většina, která ať už záměrně, či nikoli, vylučuje ostatní národnostní skupiny z rozhodovacího procesu. Otázka národnostních menšin se stává stále více předmětem mezinárodního politického zájmu.

Je potřeba citlivě rozlišovat prolínání problémů integrace azylantů a národnostních menšin. U azylantů se jedná o pomoc při začleňování do společnosti, o pomoc okamžitou (co nejdříve po obdržení azylu) směřovanou ke konkrétnímu jednotlivci či rodině. U národnostních menšin se jedná o dlouhodobější vývojové trendy a postoje společnosti.

V Libereckém kraji není problém minorit v popředí. Je však potřeba v blízké budoucnosti myslet na možné varianty a tendence vývoje v různých souvislostech. Je proto nutné vypracovat nové postupy, které pomohou většinové společnosti a minoritám se navzájem poznat. Jsou tady problémy dlouhodobé i aktuální.

Národnostní menšiny v Libereckém kraji představují vysoce integrované skupiny obyvatel, které nemají žádné problémy se soužitím s majoritní populací. Jsou vytvořeny dobré podmínky a předpoklady pro bezproblémové soužití s většinovou společností.

Výjimku představuje romská komunita, která byla uznána jako samostatná národnostní menšina až po roce 1989. Tato menšina se potýká s tradičními problémy, které se týkají vzdělanosti, sociální a kulturní úrovně. Nově přibyla problematika nezaměstnanosti, drogových závislostí a také nárůst diskriminačních tendencí vůči romské populaci a další faktory plynoucí z liberalizace a demokratizace naší společnosti po roce 1989.

Velkým vkladem do řešení této problematiky je, že majoritní společnost tento problém vidí jako celospolečenský a postupně jej řeší. Jako kladný vývojový trend je hodnoceno posílení aktivit na ochranu příslušníků národnostních menšin a spolupráce mezi zástupci národnostních menšin a státní správou. K pozitivním změnám došlo i na poli legislativy přijetím menšinového zákona posilujícího účast národnostních menšin v rozhodovacím procesu na úrovni státní správy i samosprávy.

Situace Romů je však stále hodnocena jako problematická. Je žádoucí vytvářet podmínky pro zkvalitnění jejich života a zabránění jejich sociální vyloučenosti, což zahrnuje nejen zajištění efektivního zavádění legislativních opatření řešících tuto problematiku prostřednictvím lokálních a regionálních samospráv, ale též podporu potřeb národnostních menšin v oblasti kultury a školství, což zahrnuje například potlačení praktik izolace romských dětí v rámci školského systému a eliminaci všech případů intolerance nebo násilí vůči Romům a ostatním příslušníkům ohrožených skupin. Tomu lze napomoci mimo jiné osvětou a lepší výchovou ve společnosti.

Na druhé straně je nezbytné vést a podporovat příslušníky národnostních menšin k vlastnímu aktivnímu přístupu k řešení své situace, mimo jiné také k účasti na rozhodování o veřejných věcech, především na lokální úrovni. Komplikace při řešení situace národnostních menšin spočívají mnohdy v mizivé snaze převážné většiny samotných Romů začít se svojí situací něco dělat. Chtít věci a svou situaci sami změnit. Je vidět apatie a smíření se s přesvědčením, že „nic nejde změnit“.

Ke sledování vývoje situace národnostních menšin a zabezpečení větší efektivity kontroly a monitorování této oblasti je nutné využít různorodějších způsobů sběru odpovídajících statistických dat, aby na základě zjištěných poznatků bylo možno připravit účinné nástroje zlepšení situace národnostních menšin.

Cíle opatření:

- podporovat rovné příležitosti pro všechny obyvatele
- podporovat aktivity vedoucí ke zvýšení sociálněekonomické úrovně života menšin
- zajistit plnou účast všech obyvatel na soužití s menšinami
- podporovat zachování jazyka, kultury a tradičních hodnot života menšin
- podporovat klidné soužití všech obyvatel kraje založené na partnerství, rovnosti příležitostí a občanské solidaritě i ve vztahu k menšinám
- podporovat práci ve vyloučených romských lokalitách se zaměřením na zlepšení vzájemné komunikace a spolupráce se samosprávou
- podporovat začleňování osob ohrožených sociální exkluzí do společnosti

Aktivity naplňující opatření:

- B.3c.1 Podpora dialogu veřejné správy a majoritní společnosti s představiteli národnostních menšin
- B.3c.2 Podpora rozvoje sociální práce a sociálního poradenství, posílení terénní práce a podpora zdravotně preventivních programů zaměřených na zdravý způsob života menšin a imigrantů

- B.3c.3 Inicie vytváření programů zaměstnanosti využitím institutů veřejně prospěšných prací a tvorby společensky účelných pracovních míst ve spolupráci s úřady práce
- B.3c.4 Začlenění příslušníků národnostních menšin do bezpečnostních a ozbrojených složek
- B.3c.5 Posilování odborných znalostí a dovedností zadavatelů, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb formou jejich vzdělávání
- B.3c.6 Podpora aktivit vedoucích k sociálnímu začleňování ohrožených osob
- B.3c.7 Spolupráce subjektů podílejících se na aktivitách v jednotlivých oblastech prevence projevů rasového násilí a začleňování příslušníků národnostních menšin do většinové populace
- B.3c.8 Zajištění systémové podpory pro vykonávání vybraných činností vedoucích k řešení integrace sociálně vyloučených osob
- B.3c.9 Podpora rozšíření a zkvalitnění nástrojů monitorování situace národnostních menšin

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách na celkovém počtu obyvatel
- počet sociálně vyloučených lokalit
- počet přípravných tříd v kraji v primárním vzdělávání

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- předcházení možným rasovým nepokojům
- odstranění rasových předsudků vůči příslušníkům národnostních menšin
- začlenění příslušníků národnostních menšin do majoritní společnosti
- vyšší stupeň sociálněekonomické úrovně života příslušníků národnostních menšin a imigrantů

Cílové skupiny:

- příslušníci národnostních menšin a imigranti
- obyvatelé žijící v sociálně vyloučených lokalitách

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- svazky obcí
- nestátní neziskové organizace
- subjekty zabývající se činností v sociální oblasti
- nadace a nadační fondy

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.5, B.3a, B.3b, B.6, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Integrovaný operační program
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Finanční pomoc Švýcarska
- Finanční mechanismus EHP a Norska

Rozvojové opatření B.4: Podpora kulturních a sportovních zařízení a zájmové činnosti obyvatel

Dílčí opatření B.4a: Podpora kulturních zařízení a zájmové činnosti obyvatel

Stručný popis výchozí situace:

V Libereckém kraji je poměrně hustá síť veřejných knihoven, stabilizovaný počet muzeí, galerií, divadel, kin, kulturních zařízení a center. Tyto profesionální kulturní instituce, jejichž zřizovateli jsou v převážné většině města a obce, nabízejí bohaté kulturní využití pro nejširší veřejnost. Dosah a účinnost působení kulturních institucí lze členit na místní, regionální a nadregionální.

Instituce regionálního a nadregionálního významu zřizuje Liberecký kraj. Jedná se o Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci, Severočeské muzeum v Liberci, Oblastní galerii v Liberci, Vlastivědné muzeum a galerii v České Lípě a Muzeum Českého ráje v Turnově. Význam těchto organizací spočívá především v regionálním působení a v metodické a odborné činnosti vůči ostatním kulturním organizacím v kraji. Řada aktivit těchto organizací směřuje i za hranice kraje a republiky. Kvalitu a rozsáhlost jejich sbírek dokládá zájem ostatních muzeí, ale i zahraničních institucí.

Muzea a galerie v kraji tvoří dvoustupňovou síť kulturních a kulturně-vzdělávacích zařízení. Větší muzea, zařazená ve druhém stupni (zřizovaná krajem a Ministerstvem kultury), zajišťují specializované odborné a další muzejní činnosti pro daný region i mimo něj. Vedle toho pečují o rozsáhlé sbírkové fondy, prezentují je nejširší veřejnosti a poskytují širokou škálu kulturních, vzdělávacích a informačních služeb. Muzea na úrovni obcí, měst, případně muzea spolková a soukromá vyvíjejí svou činnost v rámci působnosti obce, či města a jsou většinou úzce specializovaná nebo mapují historii daného místa.

Pro oblast knihoven je od roku 2002 zaveden systém výkonu regionálních funkcí knihoven v kraji, který koordinuje krajská vědecká knihovna. V rámci tohoto systému by měly být vyrovnávány rozdíly v poskytování knihovnických a informačních služeb základními knihovnami. Zejména v malých obcích představují knihovny jednu z mála a mnohdy jedinou stálou kulturní aktivitu.

Mezi organizace s nadregionálním významem v kraji patří také Naivní divadlo Liberec, Divadlo F.X. Šaldy v Liberci, botanická a zoologická zahrada. Zřizovatelem těchto zařízení je Město Liberec. Jejich význam pro kraj spočívá především v zájmu o nabídku jejich kulturních a vzdělávacích služeb, který přesahuje město i Liberecký kraj a v mnoha případech i hranice republiky.

Kulturní služby v kraji nejsou poskytovány pouze profesionálními kulturními institucemi, ale i v rámci aktivit občanských sdružení, NNO, spolků a zájmových činností skupin a jednotlivců, různých občanských iniciativ.

Tyto subjekty poskytují prostor pro zájmové využití obyvatel a zároveň jsou i pořadateli kulturních akcí nadregionálního, regionálního i místního významu. Udržení těchto aktivit je velmi důležité nejen pro rozšíření a obohacení nabídky kulturního využití v obcích a městech, ale především jde o zapojení obyvatel do místního dění, posilování občanské společnosti, přeshraniční spolupráce a předcházení působení negativních vlivů především u dětí a mládeže. Podpora těchto aktivit by měla mít kooperativní charakter, zdrojem by měly být veřejné rozpočty na úrovni obcí, kraje a státu.

Cíle opatření:

- podporovat fungování stabilní sítě veřejných knihoven, muzeí, galerií, divadel, kin a kulturních center
- podporovat kvalitní nabídku kulturních, kulturně-vzdělávacích a informačních služeb pro nejširší veřejnost
- posílit systém poskytování kvalitních odborných a metodických služeb regionálních a nadregionálních institucí
- naplňovat rozvojový potenciál kulturních institucí v oblasti využití kulturního dědictví, a to zejména pro celoživotní vzdělávání a cestovní ruch
- podporovat realizaci významných kulturních projektů
- podporovat rozvoj místní kultury a tradic
- podporovat neprofesionální umělecké aktivity
- podporovat sociální soudržnost obyvatel regionu
- posilovat sounáležitost obyvatel s regionem a zvyšovat celkovou úroveň jejich kulturnosti a vzdělanosti
- prezentovat kulturu Libereckého kraje v rámci republiky i v zahraničí
- zlepšit dostupnost a kvalitu informací o kultuře v kraji

Aktivity naplňující opatření:

- B.4a.1 Podpora výkonu regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji z rozpočtu Libereckého kraje
- B.4a.2 Udržení a rozvoj sítě kulturních institucí

- B.4a.3 Podpora divadel se stálým souborem z rozpočtu Libereckého kraje
- B.4a.4 Poskytování odpovídajících příspěvků na provoz kulturních institucí
- B.4a.5 Posilování akvizic knihoven a muzeí v rámci rozpočtů
- B.4a.6 Podpora vzdělávacích aktivit kulturních institucí
- B.4a.7 Zajištění financování investičních akcí kulturních institucí
- B.4a.8 Metodické působení a odborná pomoc regionálních a nadregionálních muzeí
- B.4a.9 Péče o kulturní dědictví a tradiční lidovou kulturu
- B.4a.10 Finanční podpora přehlídek, festivalů a vzdělávacích seminářů, významných a tradičních kulturních projektů
- B.4a.11 Podpora neprofesionálních kulturních a uměleckých aktivit
- B.4a.12 Posílení Grantového fondu Libereckého kraje na podporu místní kultury, zachování místních tradic a zájmových aktivit občanů
- B.4a.13 Tvorba informačních databází z oblasti kultury

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet obsluhovaných knihoven v rámci výkonu regionálních funkcí
- výše finančních prostředků na podporu profesionálních kulturních zařízení
- počty čtenářů registrovaných v knihovnách
- počty návštěvníků kulturních zařízení dle druhu zařízení
- počet kulturně-vzdělávacích akcí v muzeích
- počet krátkodobých výstav v muzeích
- finanční prostředky na nákup knihovních fondů
- finanční prostředky na podporu kulturních aktivit z rozpočtu Libereckého kraje
- finanční prostředky ve Fondu investic Libereckého kraje pro oblast kultury

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- příspěvek ke zlepšení kvality života v kraji
- stabilní síť kulturních zařízení
- kvalitní nabídka kulturních, kulturně-vzdělávacích a informačních služeb pro obyvatele i návštěvníky
- posílení občanské společnosti a kulturnosti obyvatel
- zvýšení atraktivity regionu
- posílení prevence před negativními vlivy působícími na děti a mládež

Cílové skupiny:

- kulturní instituce
- města a obce
- obyvatelé Libereckého kraje
- turisté a návštěvníci kraje
- nestátní neziskové organizace v oblasti kultury
- vlastníci kulturních zařízení

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Ministerstvo kultury ČR
- města a obce
- svazky obcí
- místní akční skupiny
- neprofesionální a profesionální kulturní organizace
- nestátní neziskové organizace, občanská sdružení a zájmové svazky v oblasti kultury
- podnikatelské subjekty v oblasti kultury

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.5, A.6, B.2, B.3, B.5, B.6, C.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Integrovaný operační program
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Program rozvoje venkova České republiky
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismus EHP a Norska

Dílčí opatření B.4b: Podpora tělovýchovy a sportu**Stručný popis výchozí situace:**

Důležitým měřítkem kvality života obyvatel je možnost sportovního vyžití, a to v jeho aktivní i pasivní formě. Liberecký kraj má vhodné klimatické a přírodní podmínky, které jsou postupně doplňovány potřebnou infrastrukturou. Díky nim se stal důležitou, mezinárodně uznávanou destinací sportu.

Z pohledu masového sportu a tělovýchovy je v první řadě nutné zabývat se podporou příležitostí pro obyvatele a návštěvníky kraje k trávení volného času sportovními a pohybovými aktivitami. V širokém spektru aktivit dominují turistika, cyklistika (cykloturistika), kondiční cvičení, klasické a alpské lyžování. V případě kolektivních sportů se zvýšenému zájmu těší fotbal, lední hokej, florbal a další. Stranou zájmu nemohou ovšem zůstat ani stále více oblíbené adrenalinové sporty a bojová umění. Vedle individuálně sportujících jsou tyto aktivity organizovány stovkami sportovních oddílů, tělovýchovných jednot a zájmových sdružení. K udržitelnému rozvoji sportovně aktivního trávení volného času je potřebné vytvářet podmínky, zázemí a související služby. S masovým sportem úzce souvisí problematika bezpečnosti, zejména při provozu na pozemních komunikacích, šetrného využívání krajiny a rozvoje cestovního ruchu.

Specifickou oblastí sportovního prostředí je výchova mladé generace ve školách a školských zařízeních. Zejména v tomto případě vstupuje do popředí nutnost motivace ke zdravému životnímu stylu, jehož nedílnou součástí je také sport.

Nedílnou součástí rozvoje a kultivace sportovního prostředí tvoří odborné předpoklady trenérů, vedoucích oddílů, pořadatelů, rozhodčích, administrativních a dalších pracovníků. Rostoucí požadavky kladené na tyto osoby si vyžadují průběžné zvyšování kvalifikace, a to nejen v oblasti sportovně technické, ale i kompetence pedagogického, zdravotního, psychologického, etického a fyziologického charakteru.

Sohledem na přírodní podmínky a budovanou infrastrukturu je zájmem kraje, aby se stal dějištěm významných republikových, evropských, ale i světových soutěží a závodů. Pořadatelství takto významných akcí přispívá svou atraktivitou ke zvýšení prestiže kraje, zájmu o využití kapacit cestovního ruchu, neméně významný je i přínos pro zaměstnanost v kraji.

Provozování sportu širokou veřejností, stejně jako pořadatelství významných sportovních akcí s sebou přináší nutnost kvalitní sportovní infrastruktury a návazných služeb. V obcích a městech Libereckého kraje již jsou k dispozici veřejně přístupná sportovní zařízení. Tato zařízení již v mnoha případech nesplňují kritéria hygienická, bezpečnosti, provozní, ani moderní vybavenosti. Dalším negativním jevem jsou územní disparity v kapacitách a nabídce tohoto zázemí. Samostatným problémem je potom vybavenost škol a školských zařízení kvalitním sportovním zázemím. Prostorové ani materiální podmínky pro výuku tělesné výchovy nejsou adekvátní a u mnohých škol v podstatě nevytváří prostor pro výuku nových sportů a pohybových aktivit.

Cíle opatření:

- zvýšit počet aktivně sportujících občanů Libereckého kraje
- zkvalitnit prevenci vzniku úrazů při sportu a zájmových činnostech
- podpořit pořádání významných sportovních akcí v Libereckém kraji
- rozvíjet a zkvalitňovat sportovní infrastrukturu
- rozvíjet kompetence pracovníků a dobrovolníků v oblasti tělovýchovy a sportu
- rozvíjet přeshraniční spolupráce v oblasti tělovýchovy a sportu
- zvýšit regionální (místní) dostupnosti sportovišť
- zkvalitnit propojení systému nabídek produktů tělovýchovy a sportu s nabídkou cestovního ruchu

Aktivity naplňující opatření:

- B.4b.1 Podpora profesionálních i neprofesionálních sportovních a tělovýchovných subjektů
- B.4b.2 Podpora individuálních sportovních aktivit
- B.4b.3 Podpora investičních a neinvestičních aktivit pro rozvoj, modernizaci a budování přírodních i umělých sportovišť a sportovních areálů (vč. turistických značených cest, cyklostezek a cyklotras)
- B.4b.4 Podpora investičních a neinvestičních aktivit do infrastruktury související se sportem a tělovýchovou
- B.4b.5 Propagace zdravého životního stylu
- B.4b.6 Propagace sportovních zařízení
- B.4b.7 Zvýšení dostupnosti soukromých a veřejných sportovišť široké populaci
- B.4b.8 Vzdělávání pracovníků a dobrovolníků působících v oblasti tělovýchovy a sportu
- B.4b.9 Podpora významných sportovních akcí v Libereckém kraji

- B.4b.10 Podpora sportovně diplomatického prostředí v Libereckém kraji
- B.4b.11 Podpora aktivit zajišťujících propojení nabídky tělovýchovy a sportu s nabídkou cestovního ruchu
- B.4b.12 Podpora přeshraniční spolupráce subjektů v oblasti tělovýchovy a sportu na úrovni spolupřádání sportovních akcí
- B.4b.13 Podpora přeshraniční spolupráce subjektů v oblasti tělovýchovy a sportu na úrovni mezinárodních sportovních soutěží
- B.4b.14 Podpora prevence úrazů při sportu a zájmových činnostech

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- finanční alokace z rozpočtu LK na provoz profesionálních a neprofesionálních sportovních a tělovýchovných subjektů
- finanční alokace z rozpočtu LK na rekonstrukci a budování infrastruktury tělovýchovy a sportu
- počet rekonstruovaných sportovišť s pomocí finančního příspěvku z rozpočtu Libereckého kraje
- počet registrovaných členů sportovních subjektů
- počet podpořených sportovních akcí z rozpočtu Libereckého kraje

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení spotřeby a příjmů z cestovního ruchu
- zvýšení kvality poskytovaných služeb
- zlepšení zdravotního stavu obyvatel
- zvýšení atraktivity kraje
- posílení prevence před negativními vlivy působícími na děti a mládež
- příspěvek ke zlepšení kvality života v Libereckém kraji

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- turisté a návštěvníci kraje
- trenéři a další pracovníci a dobrovolníci v oblasti tělovýchovy a sportu
- sportovní instituce
- nestátní neziskové organizace v oblasti sportu
- vlastníci sportovišť

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
- města a obce
- svazky obcí
- místní akční skupiny
- školy a školská zařízení
- neprofesionální i profesionální sportovní organizace
- nestátní neziskové organizace působící v oblasti tělovýchovy a sportu
- podnikatelské subjekty

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.5, A.6, B.1, B.4a, B.2, B.3, B.6, C.1, C.4, D.3, D.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Integrovaný operační program
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Program rozvoje venkova České republiky

- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika

Rozvojové opatření B.5: Péče o kulturní a kulturně-historické dědictví

Stručný popis výchozí situace:

Památkový fond v Libereckém kraji nedoznal výraznějších změn; výrazně se nezměnil počet kulturních památek a bohužel se nepodařilo dosáhnout ani výrazně lepšího stavebně-technického stavu památek v kraji. Dlouhodobě zhoršený stav vykazují zejména sakrální památky, protože jejich vlastníci nedisponují takovým objemem finančních prostředků, aby splnili závazky povinné spoluúčasti financování obnovy kulturních památek.

Na několika konkrétních případech se prokázalo, že vztah (alespoň části) veřejnosti k památkám a památkové péči obecně není převážně záporný, ale naopak ochranu kulturního dědictví považuje za důležitou. Většina společnosti je však ochotna přijmout cíle památkové péče pouze v případě mimořádně hodnotných kulturních památek, většinou veřejnosti přístupných hradů, zámků apod. Na straně vlastníků kulturních památek a nemovitostí, které nejsou kulturními památkami, ale nachází se v území památkových rezervací a zón, přetrvává přesvědčení, že stát (kraj, obec) je povinen spolupodílet se vždy na financování obnovy všech kulturních památek a všech staveb uvnitř památkových rezervací a zón; toto přesvědčení vlastníků vychází z domnělého omezování výkonu vlastnických práv ze strany památkové péče.

V oblasti samosprávy se v uplynulém období podařilo připravit systém pro rozdělování finančních příspěvků na obnovu kulturních památek, pozornost byla rovněž věnována propagaci zájmů státní památkové péče, především prostřednictvím internetu a Měsíčníku Libereckého kraje.

K výraznému zhoršení situace v oblasti poskytování příspěvků na obnovu kulturních památek z rozpočtu Libereckého kraje došlo v letech 2006 a 2007. Během dvou let došlo k poklesu objemu finančních prostředků, které Liberecký kraj poskytoval vlastníkům kulturních památek, takřka o 90 % oproti roku 2005. Liberecký kraj například v roce 2006 poskytl na obnovu kulturních památek nejméně finančních prostředků ze všech krajů v ČR. Obnova památek a jejich ochrana je stále chápána jako spotřeba finančních prostředků, zcela je opomíjen význam kulturního dědictví pro příznivý vývoj a rozvoj společnosti; soustavné a dlouhodobé zanedbávání finanční podpory obnovy a ochrany kulturních památek může vést až ke snížení rozvojového potenciálu společnosti. V této souvislosti se jako další riziko jeví výrazné zvyšování vstupného na instalované objekty (hrady, zámky), které může vést k diskriminaci vývoje a vzdělání sociálně slabších skupin obyvatelstva.

Kroky Libereckého kraje v roce 2006 dokázaly, že kraj si uvědomuje nenahraditelnost archeologického dědictví a považuje jej za součást svého kulturně-historického potenciálu. Obor archeologie je pokládán v případě ochrany kulturního dědictví za součást památkové péče.

Obnova kulturních památek a jejich údržba směřuje svými výsledky na formování a výchovu společnosti, která se lépe identifikuje a sžívá se „svým“ regionem, městem, obcí, místem. Poznání vlastní minulosti pomáhá zpětně při ochraně památek a nepřímo zvyšuje zájem veřejnosti o dění v místě. Obnovená kulturní památka představuje přínos pro rozvoj společnosti; zánik památky, který je ze své podstaty nevratným procesem, znamená nejenom nenahraditelnou hmotnou a duchovní ztrátu, ale rovněž zánik i těch hodnot, které dosud nejsme schopni identifikovat a plně docenit.

Obnova kulturních památek, jako částí životního prostředí, má také pozitivní ekologický vliv. Z ekonomického hlediska může obnova kulturních památek přispět ke zvýšení atraktivity regionu a napomoci ke zvýšení turistického ruchu, vytvoření nových pracovních míst spojených s obnovou kulturních památek nebo následně s novým využitím obnovených kulturních památek. Obnova kulturních památek však jednoznačně vyniká mimoekonomickým přínosem, obnovená památka generuje zisk ve formě zdravého rozvoje a vývoje společnosti s patřičnou úctou k nenahraditelným historickým, kulturním, přírodním, technickým aj. hodnotám.

Cíle opatření:

- zvýšit dostupnost a rozšířit spektrum informací o státní památkové péči s důrazem na propagaci zájmů státní památkové péče
- docílit zápisu horského hotelu a televizního vysílače na hoře Ještěd u Liberce na Seznam světového dědictví UNESCO a vytipovat další mimořádné atraktivity vhodné k tomuto zápisu
- zkvalitnit ochranu archeologických památek
- zvýšit roční objem finančních prostředků na obnovu kulturních památek z rozpočtu Libereckého kraje pro vlastníky kulturních památek minimálně na úroveň roku 2005
- podporovat využívání mimokrajských finančních zdrojů na obnovu kulturních památek
- upravit podmínky pro poskytování prostředků na obnovu kulturních památek
- přispět ke zvýšení vhodného využívání kulturního a historického fondu kraje
- využít možností cestovního ruchu k obnově kulturních, technických památek a historických částí měst

- chránit všechny části kulturního a historického dědictví od nejstarších dob po současnost jako dokladů lidské činnosti a vývoje společnosti ve všech oblastech

Aktivity naplňující opatření:

- B.5.1 Soustavná podpora zlepšování stavu kulturních památek, technických památek a památkového fondu Libereckého kraje
- B.5.2 Změna krajských dotačních titulů směrem k tomu, aby došlo ke sloučení dvou dotačních titulů v jeden
- B.5.3 Rozšíření zaměření krajských dotačních titulů podpory i na objekty, které nejsou prohlášeny kulturními památkami, ale nachází se na území památkových rezervací a zón, nebo památkových ochranných pásů
- B.5.4 Seznamování veřejnosti se zájmy státní památkové péče a poskytování informací vlastníkům kulturních památek o jejich právech a povinnostech
- B.5.5 Spolupráce s Národním památkovým ústavem při naplňování smlouvy o nekomerční spolupráci o poskytování dat a v dalších oblastech společného zájmu
- B.5.6 Podpora aktivit směřujících k zápisu horského hotelu a televizního vysílače na hoře Ještěd na Seznam světového dědictví UNESCO a vytipování dalších mimořádných atraktivit vhodných k tomuto zápisu
- B.5.7 Poskytování metodické a odborné pomoci vlastníkům kulturních památek, obcím nebo občanským sdružením
- B.5.8 Podpora vhodného využití památkového fondu především pro potřeby cestovního ruchu a zajištění odpovídající dopravní dostupnosti památkového fondu, turistických aktivit a s tím spojených služeb
- B.5.9 Vypracování plánů území s archeologickými nálezy pro území Libereckého kraje
- B.5.10 Finanční podpora zpracování předprojektových studií a průzkumů k obnově a využití kulturních památek
- B.5.11 Obnova historických částí měst
- B.5.12 Prezentace a propagace kulturního dědictví s využitím pro cestovní ruch
- B.5.13 Propagace kulturního dědictví včetně možnosti propagace mimo území kraje
- B.5.14 Spolupráce se zahraničními partnery při ochraně kulturního a kulturně-historického dědictví

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- finanční alokace z rozpočtu Libereckého kraje na obnovu kulturních památek
- počet návštěvníků nemovitých kulturních památek
- počet přijatých plánů ochrany území s archeologickými nálezy

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení atraktivity regionu a turistického ruchu
- vytvoření nových pracovních míst
- rozšíření využití kulturních památek
- upevnění a rozšíření povědomí společnosti o kulturních a historických hodnotách Libereckého kraje
- přispění k soudržnosti obyvatelstva s územím Libereckého kraje

Cílové skupiny:

- vlastníci kulturních památek
- turisté a návštěvníci kraje
- obyvatelé Libereckého kraje
- podnikatelské subjekty
- města a obce

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Archeologická komise Libereckého kraje
- Národní památkový ústav
- města a obce
- nestátní neziskové organizace
- vlastníci kulturních památek

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.5, A.6, B.1, B.2, B.3, B.4, B.6, B.7, D.3, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Integrovaný operační program
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Program rozvoje venkova České republiky
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismus EHP a Norska

Rozvojové opatření B.6: Zajištění dostupnosti a kvality bydlení, pracovního a veřejného prostředí

Stručný popis výchozí situace:

V posledních deseti letech se Liberecký kraj v porovnání s ČR vyznačuje výrazně větším podílem starších a stavebně technicky zanedbaných domů a bytů. Z celkového úhrnu trvale obydlených bytů tvoří byty III. a IV. kategorie přibližně 5 %, což převyšuje průměr ČR. Tento stav výrazně neovlivnily ani mírně nadprůměrné přírůstky (v porovnání s ČR) nových trvale obydlených domů a bytů za posledních deset let.

Bydlení je základní lidskou potřebou, důležitým prvkem určujícím životní úroveň lidí, významným stabilizačním faktorem obyvatelstva měst a obcí. Z veřejných prostředků by měla být podporována především výstavba sociálního (podporovaného) bydlení, což představuje především nájemné bydlení určené pro domácnosti s nižšími příjmy nebo obyvatelstvo jinak znevýhodněné v přístupu k bydlení z důvodu svého věku, zdravotního stavu nebo obyvatelstvo v tíživé životní situaci, mladé začínající rodiny.

Z hlediska zvyšování kvality života obyvatel Libereckého kraje hraje nezanedbatelnou roli i kvalita zdejších pracovních a veřejných prostředí. I přes snahy jejich zvyšování u všech obcí a subjektů v kraji stále ještě nejsou pokryty všechny potřeby ke zlepšení jejich celkového stavu.

Cíle opatření:

- zvýšit dostupnost adekvátního a cenově přijatelného bydlení pro všechny domácnosti, především nízkopříjmové a jinak znevýhodněné
- zvýšit podíl podporovaného bydlení z veřejných prostředků
- stabilizovat obyvatelstvo v obcích i mimo hlavní centra osídlení
- zvýšit kvalitu a bezpečnosti bydlení, vytvářet zdravé vnitřní prostředí
- rozšířit nabídku bydlení
- zvýšit a zkvalitnit ochranu před hlukem z dopravy a z ostatních zdrojů
- ovlivňovat procesy suburbanizace v zázemí větších měst
- zlepšit osvětu a informovanost o ekologicky šetrných formách bydlení
- zkvalitnit veřejné prostředí a image měst a obcí
- zlepšovat kvalitu pracovního prostředí zaměstnanců
- prohloubit prevenci vzniku pracovních úrazů a onemocnění

Aktivity naplňující opatření:

- B.6.1 Podpora výstavby nových obecních bytových jednotek a jejich infrastruktury, včetně podporovaného bydlení
- B.6.2 Rekonstrukce a modernizace stávajících obecních bytových jednotek a jejich infrastruktury, včetně podporovaného bydlení
- B.6.3 Podpora bytové politiky zaměřené na staré lidi, neúplné rodiny, nezaměstnané, sociálně nepřízpůsobivé, cizince a příslušníky minorit včetně jejich sociálního zapojení
- B.6.4 Revitalizace a humanizace sídlišť
- B.6.5 Podpora zdravého a ekologického bydlení (ekologické domy, nízkoenergetické domy)
- B.6.6 Osvěta a vzdělávání v problematice bydlení (ekologické domy, alternativní technologie, ekosídliště)
- B.6.7 Rekonstrukce a úpravy veřejných budov, veřejných prostranství a jejich vybavení, veřejné zeleně, zlepšení image měst a obcí
- B.6.8 Rekonstrukce zařízení občanské vybavenosti a podpora jejich činnosti
- B.6.9 Podpora bezbariérového, bezpečného bydlení a veřejného prostředí
- B.6.10 Podpora snižování hluku nadlimitního, rušivého a obtěžujícího
- B.6.11 Koncepční řešení bydlení v Libereckém kraji
- B.6.12 Zajištění kvality pracovního prostředí zaměstnanců a prevence vzniku pracovních úrazů a onemocnění

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet nových bytových jednotek podporovaného bydlení
- počet nově rekonstruovaných bytových jednotek podporovaného bydlení
- objem finančních prostředků na revitalizaci a humanizaci sídlišť a na úpravy veřejného prostranství
- podíl trvale obydlených bytů III. – IV. kategorie na celkovém počtu trvale obydlených bytů

- počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti pro pracovní úrazy
- nově hlášené nemoci z povolání
- intenzita bytové výstavby

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- stabilizace obyvatelstva ve venkovském prostoru
- zlepšení dostupnosti a kvality bydlení
- ovlivnění procesu suburbanizace
- zlepšení kvality pracovního a veřejného prostředí

Cílové skupiny:

- obyvatelstvo Libereckého kraje
- města a obce
- bytová družstva, společenství vlastníků
- podnikatelské subjekty a úřady

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- samosprávy měst a obcí
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- odborné profesní subjekty zabývající se problematikou bydlení a pracovního prostředí

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.3, A.4, A.5, B.1, B.3, B.7, C.3, D.4, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Integrovaný operační program
- Operační program Životní prostředí
- Program rozvoje venkova České republiky
- Program podpory bydlení
- Státní fond rozvoje bydlení
- Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie

Rozvojové opatření B.7: Zajištění bezpečnosti obyvatel a majetku

Stručný popis výchozí situace:

Na území Libereckého kraje zabezpečují oblast monitoringu, prevence, bezpečnosti obyvatel a majetku základní složky integrovaného záchranného systému (IZS). Základní složky IZS jsou Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. Při trendech vývoje hrozeb v současné společnosti (např. přírodní katastrofy, fenomén terorismu) se potvrzuje nezbytnost spolupráce těchto základních složek IZS při řešení dopadů mimořádných událostí s ostatními složkami, dalšími dobrovolnými, humanitárními a jinými organizacemi nebo firmami, které disponují silami a prostředky, které nemají základní složky IZS běžně k dispozici (např. jednotky městských policií, hlídací agentury, Český červený kříž, organizace typu Adra, Hand for help apod.). Největším problémem při zabezpečování vzájemné spolupráce je v současné době úroveň a kvalita vybavení především jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, kde mnohdy technické vybavení patří spíše do muzea než do provozu (nejdou výjimkou automobily staré 20 – 25 let, chybí spojovací technika, výstroj a výzbroj jednotlivců apod.). Obdobná situace je i u dalších subjektů podílejících se na zabezpečování likvidace následků mimořádných událostí. Výše popsaný stav má negativní vliv na rychlost, kvalitu a efektivitu vlastních zásahů, ale i monitorování situace a vzájemnou komunikaci před a v průběhu zásahu.

V neposlední řadě ohrožuje bezpečnost obyvatel a majetku riziko vzniku průmyslových havárií. Třebaže je Liberecký kraj ve srovnání s průmyslově rozvinutějšími oblastmi ČR v tomto ohledu relativně „bezpečný“, nelze nebezpečí průmyslových havárií s dopadem na zdraví a život obyvatelstva, majetek a životní prostředí podceňovat už s ohledem na nepříznivé přírodní vlivy a popřípadě dlouhodobé působení rizikových faktorů včetně nespolehlivého lidského faktoru. Stávající i nově budované průmyslové podniky představující potenciální hrozbu ohrožení při únicích nebezpečných chemických látek jsou pod dohledem kontrolních orgánů státní správy a jejich činnost je podrobně legislativně ošetřena včetně povinnosti provozovatelů rizikových činností, kromě jiného, finančně kompenzovat následky průmyslových havárií a zmírňovat tak jejich následky. Velmi významnou kapitolu představuje ve smyslu bezpečnosti při přepravování nebezpečných látek či věcí i doprava.

Cíle opatření:

- vytvářet podmínky pro obměnu a modernizaci technického a materiálního vybavení integrovaného záchranného systému, a tím dosáhnout odpovídající úrovně pro rychlý a efektivní zásah
- vytvářet odpovídající zázemí pro činnost složek, organizací a subjektů poskytujících pomoc
- zkvalitnit systém spojení a komunikace mezi jednotlivými zasahujícími složkami
- zlepšit schopnost rychle a koordinovaně reagovat v případě ohrožení života, zdraví a majetku
- zlepšovat úroveň školení a praktického výcviku složek a subjektů podílejících se na řešení krizových situací
- zvyšovat úroveň vědomostí občanů v oblasti krizové připravenosti
- zvyšovat úroveň školitelů z řad profesionálních složek IZS
- vytvářet podmínky pro zvýšení úrovně preventivních opatření při předcházení vzniku mimořádných událostí
- zajišťovat kvalitní bezpečnostní dokumentaci v rámci havarijního plánování, důraz klást na prevenci
- vychovávat kvalitní krizový management na všech úrovních
- zvýšit bezpečnost obyvatel před živelnými pohromami

Aktivita naplňující opatření:

- B.7.1 Podpora vzdělávání a výcviku subjektů a jednotlivců podílejících se na zásazích při likvidaci následků mimořádné situace
- B.7.2 Podpora modernizace a obměny technického a materiálního vybavení subjektů a jednotlivců podílejících se na zásazích při likvidaci následků mimořádné situace
- B.7.3 Podpora budování systémů komunikace přenosu dat a informací mezi zúčastněnými subjekty a složkami IZS
- B.7.4 Podpora přeshraniční spolupráce záchranných a pomocných složek
- B.7.5 Podpora aktivit zajišťujících prevenci a ochranu obyvatel před živelnými pohromami

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet realizovaných projektů k zabezpečení zázemí subjektů IZS
- počet realizovaných projektů na obměnu, opravu a doplnění techniky výstroje a materiálu
- počet zásahů jednotek integrovaného záchranného systému

- výše uchráněných škod na majetku
- počet usmrcených a zraněných osob v důsledku mimořádných událostí a havárií
- výše finančních prostředků vynaložených v rámci prevence závažných havárií
- počet zařízení sledovaných v rámci prevence závažných havárií

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení kvality života obyvatel kraje
- posílení a stabilizace bezpečnostní situace na území kraje
- zvýšení kvality monitoringu a prevence vzniku mimořádných událostí
- vytvoření podmínek pro rychlé a efektivní zásahy při vzniku mimořádných událostí

Cílové skupiny:

- jednotky požární ochrany, policie a záchranné služby
- humanitární a jiné organizace zabývající se pomocí postiženému obyvatelstvu
- městské a obecní úřady
- subjekty poskytující pomoc složkám integrovaného záchranného systému při záchranných a likvidačních pracích
- subjekty představující riziko

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- Ministerstvo vnitra ČR
- složky integrovaného záchranného systému
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- Inspektorát bezpečnosti práce

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

B.1, B.3, C.2, C.4, D.1, D.2, D.4, E.1, E.2, E.3, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Integrovaný operační program
- Operační program Životní prostředí
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismus EHP a Norska
- Finanční pomoc Švýcarska
- Fond obnovy a rozvoje techniky hasičského záchranného sboru a sborů dobrovolných hasičů

Strategický cíl C: Komplexní a kvalitní infrastruktura

C.1

Průběžné zkvalitňování dopravní infrastruktury a její optimalizace

C.2

Optimalizace dopravních systémů včetně jejich alternativ a zlepšení dopravní dostupnosti

C.3

Průběžné budování a modernizace technické infrastruktury včetně alternativních energetických zdrojů

C.4

Zavádění a rozvoj informačních a komunikačních technologií

Rozvojové opatření C.1: Průběžné zkvalitňování dopravní infrastruktury a její optimalizace

Stručný popis výchozí situace:

V Libereckém kraji se kvalita i hustota dopravních sítí v jednotlivých regionech velmi liší, proto je nezbytné se zaměřit především na jejich optimalizaci a modernizaci. Jedná se hlavně o některé přetížené úseky silnic a úpravu neodpovídajícího technického stavu vozovek a železnic. Současná úroveň silniční sítě a sítě místních komunikací v Libereckém kraji je kapacitně a technicky nevyhovující, neodpovídá nárokům dálkové a plošně rozprostřené regionální dopravy. Problémy v silniční síti narůstají především na hlavních dálkových tazích, v blízkosti větších sídel a hospodářských aktivit, kde dochází ke značné kumulaci dopravy. Samostatným problémem na těchto tazích jsou chybějící obchvaty sídel, ve kterých dochází k enormní zátěži obytných území hlukem a exhalacemi z dopravy, snižuje se bezpečnost provozu.

Stále se zvyšující intenzita dopravy v kraji má velmi negativní vlivy na jeho životní prostředí, kdy po restrukturalizaci průmyslu se stává jeho největším znečišťovatelem. Silnice II. a III. třídy a většina místních komunikací jsou v řadě úseků v nevyhovujícím technickém stavu vyžadujícím zásadní rekonstrukci a údržbu. Nepříznivá situace v silniční síti se dále prohlubuje skokovým nárůstem individuální dopravy, která má v dopravních proudech převažující podíl. Ke zmírnění tohoto negativního trendu by měla napomoci mj. i dopravní opatření v oblasti infrastruktury směřující ke zlepšení technického a bezpečnostního stavu dopravně komunikačních sítí LK, včetně realizace opatření vedoucích ke zmírnění či odstranění negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, způsobených jejich provozováním.

V Libereckém kraji je vyznačena poměrně nevyvážená hustá síť cyklistických komunikací, na kterých se vyskytuje množství závad, které ohrožují bezpečnost provozu. Jedná se zejména o úrovňová křížení a souběhy se silničními tahy, rozbité povrchy, špatný stav silnic a místních komunikací a další lokální poruchy. Samostatný fenomén představuje cyklistická doprava v segregované podobě uvnitř měst a obcí, která spolu s veřejnou dopravou může významným způsobem regulovat individuální automobilovou dopravu. Budování cyklostezek a cyklotras musí být podpořeno doprovodnou infrastrukturou (odpočívadla, mapy, informační panely apod.) a doprovodnými službami (ubytování a stravování pro cykloturisty, půjčovny a opravy kol, úschovny atd.).

Nezbytnou součástí tohoto vývoje kromě optimalizace sítě cyklotras a pěších tras je také optimalizace infrastruktury pro dopravu v klidu v podobě kvalitně vybavených parkovacích kapacit, které v současné době mnohdy chybí hlavně v centrech měst a v některých atraktivních lokalitách cestovního ruchu. To vše by mělo probíhat bez následků a omezení pro pěší i cyklisty a naopak by měla být stále zvyšována jejich bezpečnost, ať už formou důrazné segregace všech typů dopravy, která je v kraji velmi zanedbaná, tak i pomocí budování stále většího počtu pěších zón a cyklostezek ve městech.

Cíle opatření:

- zlepšit stav, kvalitu a bezpečnost dopravní infrastruktury
- zlepšit dopravní spojení v návaznosti na národní a mezinárodní tahy
- vybudovat optimalizovanou a bezpečnou síť bezmotorové dopravy na území Libereckého kraje
- zlepšit dopravní dostupnost do všech částí kraje
- snížit negativní vlivy dopravy na životní prostředí a život obyvatel

Aktivity naplňující opatření:

- C.1.1 Zlepšení stavebního a dopravně technického stavu dopravní infrastruktury
- C.1.2 Dobudování a modernizace hlavních silničních tahů
- C.1.3 Podpora rozvoje rychlého a kvalitního železničního napojení na páteřní železniční síť ČR
- C.1.4 Zlepšení přístupu ke státním hranicím, jejich prostupnosti pro všechny druhy dopravy a zvýšení počtu míst překračování státních hranic
- C.1.5 Podpora aktivit v oblasti údržby pozemních komunikací
- C.1.6 Podpora aktivit vedoucích k vyřešení situace v oblasti křížení železniční a silniční dopravy
- C.1.7 Modernizace a elektrizace železniční dopravy
- C.1.8 Podpora rozvoje regionální letecké dopravy a infrastruktury
- C.1.9 Podpora budování obchvatů měst
- C.1.10 Podpora budování a rekonstrukce místních komunikací
- C.1.11 Budování a rozvoj dostatečné a kvalitní infrastruktury pro dopravu v klidu
- C.1.12 Podpora aktivit vedoucích ke snížení zátěže hlukem, emisemi a vibracemi z dopravy
- C.1.13 Optimalizace sítě bezmotorové dopravy na území kraje a podpora jejího propojení na síť v sousedních regionech

C.1.14 Oddělení pěší a cyklistické dopravy od automobilové dopravy

C.1.15 Optimalizace navigačního systému bezmotorové dopravy na území kraje

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- stavební stav povrchů vozovek silnic II. a III. třídy
- podíl délky rekonstruovaných či modernizovaných silnic I. třídy na celkové délce silnic I. třídy
- podíl délky rekonstruovaných či modernizovaných silnic II. třídy na celkové délce silnic II. třídy
- počet hraničních přechodů dle jednotlivých druhů dopravy
- podíl fungujících hraničních přechodů na celkovém počtu možných hraničních přechodů dle jednotlivých druhů dopravy
- podíl železničních přejezdů vybavených světelným nebo mechanickým zabezpečovacím zařízením na celkovém počtu železničních přejezdů
- podíl délky modernizovaných železničních tratí na celkové délce železničních tratí, vyjma vleček
- délka značených cyklotras
- souběh značených cyklotras se silnicí I., II. a III. třídy
- délka silnic

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zkrácení cestovní doby
- zlepšení dopravního spojení
- ekologizace dopravy
- zvýšení propustnosti státních hranic
- zvýšení atraktivity Libereckého kraje v oblasti cestovního ruchu
- zvýšení bezpečnosti (snížení počtu dopravních nehod)
- vytvoření alternativy pro dopravu do zaměstnání a škol

Cílové skupiny:

- obyvatelstvo Libereckého kraje
- účastníci dopravního provozu
- podnikatelské subjekty
- turisté a návštěvníci kraje
- města a obce

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- Ministerstvo dopravy ČR
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- podnikatelské subjekty a instituce v dopravě
- Ředitelství silnic a dálnic ČR
- Krajská správa silnic Libereckého kraje
- Centrum dopravního výzkumu
- Klub českých turistů
- turistické regiony
- Krajská hygienická stanice Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.5, A.6, B.3, B.6, C.2, D.1, D.2, D.3, E.1, E.2, E.3

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Doprava
- Operační program Nadnárodní spolupráce oblast střední Evropa

- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Program rozvoje venkova České republiky

Rozvojové opatření C.2: Optimalizace dopravních systémů včetně jejich alternativ a zlepšení dopravní dostupnosti

Stručný popis výchozí situace:

Jak již bylo konstatováno výše, se zvyšující se intenzitou dopravy v kraji rostou negativní vlivy na jeho životní prostředí. Ke zmírnění tohoto negativního trendu by měla napomoci i větší orientace nákladní silniční dopravy na kombinované formy s větším využitím železnice a postupné zavádění ekologicky šetrných forem dopravy, například postupnou plynifikaci veřejné linkové autobusové dopravy a elektrizaci nejfrekventovanějších úseků železničních tratí.

Rozvoj a podpora veřejné hromadné dopravy, kolejové i silniční, a to i v periferních oblastech kraje je také jednou ze záruk a nezbytných podmínek zdravého a udržitelného rozvoje celého kraje. Pro další rozvoj systému veřejné dopravy je nezbytné co nejdříve vybudovat integrovaný dopravní systém, který usnadní cestování, zjednoduší dosud nejednotné tarifní systémy železnice a autobusů a synergicky skloubí železniční a autobusovou dopravu do jednotného dopravního systému.

Problematika dopravní obslužnosti také významně souvisí s rozvojem cestovního ruchu. Jednou z možností takového rozvoje je zavádění systému tzv. zelených autobusových linek (resp. zimních turistických autobusů a cyklobusů), které by měly propojovat východiska turistických cest a lyžařských běžeckých tras, sjezdové tratě a další významné lokality se záchytnými parkovišti. Také by měly být zajištěny jejich návaznosti na drážní dopravu a do sousedních území (sousední kraje, Polsko a Německo).

Snahou je i nadále pokračovat v postupném snižování počtu a následků závažných dopravních nehod, a to na úrovni ČR a vyspělých států Evropské unie (tzv. princip nulové tolerance – tolerance při porušení zákona), mj. i motivací k většímu využívání veřejné dopravy, zejména pro pravidelně se opakující cesty (zaměstnání, školy).

Cíle opatření:

- dobudovat systém kvalitní a komplexní dopravní obslužnosti veřejnou dopravou na celém území Libereckého kraje
- zlepšit dopravní dostupnost veřejnou dopravou do všech částí Libereckého kraje
- vybudovat plnohodnotný integrovaný dopravní systém
- zvýšit bezpečnost v dopravě (mj. i větší podporou veřejné dopravy)
- rozvíjet ekologicky a ekonomicky šetrné způsoby dopravy, zejména kombinovanou nákladní, elektrizovanou kolejovou a plynifikovanou autobusovou dopravu

Aktivity naplňující opatření:

- C.2.1 Optimalizace systému dopravní obslužnosti veřejnou dopravou a vyrovnání rozdílů v kvalitě dopravní obslužnosti na celém území kraje
- C.2.2 Podpora aktivit a osvěty vedoucí ke snižování nároků na přepravu a upřednostňování využívání hromadné dopravy před individuální
- C.2.3 Zvýšení stupně integrace veřejné dopravy v kraji
- C.2.4 Podpora rozvoje speciální dopravní obslužnosti zaměřené na turistiku a sport (cyklobusy, skibusy, cyklovozy ve vlcích apod.)
- C.2.5 Podpora aktivit vedoucích ke snížení počtu dopravních nehod a zvýšení bezpečnosti všech dopravních systémů
- C.2.6 Podpora rozvoje a provozu kombinované nákladní dopravy
- C.2.7 Podpora rozvoje ekonomicky a ekologicky šetrných dopravních systémů
- C.2.8 Podpora zavádění a rozvoje moderních navigačních a lokalizačních systémů

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl obcí, které mají dopravní obslužnost zajištěnou na standardní úrovni, na celkovém počtu obcí
- hodnota tzv. „modal split“ (poměr výkonů veřejné a individuální osobní dopravy)
- počet cestujících přepravených ve veřejné dopravě
- počet km výkonů speciálních rekreačních forem veřejné dopravy (skibusy, cyklobusy, cyklovlaky)
- počet dopravních nehod dle jednotlivých příčin
- počet tunokm přepravních výkonů kombinované nákladní dopravy
- délka nově postavených tramvajových tratí
- počet plynifikovaných autobusů (příp. splňujících normu Euro 3 nebo vyšší)

- počet vozidel veřejné dopravy a vozidel zimní údržby nově vybavených navigačním a lokalizačním systémem
- počet obcí zapojených do integrovaných dopravních systémů na celkové počtu obcí v kraji

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení bezpečnosti dopravy
- snížení podílu méně bezpečné individuální automobilové dopravy a zvýšení podílu bezpečnější veřejné dopravy
- ekologizace dopravy (například snížením externalit na km výkonu)
- zkrácení cestovní doby z důvodu lepší průjezdnosti silnic, zkvalitnění železnic nebo větší četnosti spojů
- zvýšení flexibility pracovních sil v oblasti dojížděky do zaměstnání a škol (zlepšením časové dostupnosti míst zaměstnání z míst bydlení plnohodnotným zajištěním spojení na směnné provozy apod.)

Cílové skupiny:

- obyvatelstvo Libereckého kraje
- účastníci dopravního provozu
- obyvatelé dojíždějící do zaměstnání a škol
- turisté a návštěvníci kraje
- města a obce
- podnikatelské subjekty

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- KORID LK, s.r.o.
- Ministerstvo dopravy ČR
- podnikatelské subjekty a instituce v dopravě
- vysoké školy v oblasti dopravy
- Centrum dopravního výzkumu

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.4, A.5, A.6, B.2, B.3, B.6, C.1, D.1, D.2, D.3, E.2, E.3

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Doprava
- Operační program Nadnárodní spolupráce oblast střední Evropa
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Polská republika
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Finanční mechanismus EHP a Norska
- Státní fond dopravní infrastruktury
- Program podpory obnovy vozidel městské hromadné dopravy a veřejné linkové autobusové dopravy
- Finanční pomoc Švýcarska

Rozvojové opatření C.3: Průběžné budování a modernizace technické infrastruktury včetně alternativních energetických zdrojů

Stručný popis výchozí situace:

V Libereckém kraji je úroveň technické infrastruktury územně i strukturálně rozdílná. Jedná se především o rozdíly mezi městy a venkovskými oblastmi a dále také například mezi podíly obyvatel (vysoké) a podíly obcí (nízké) napojených na technickou infrastrukturu vůči průměru České republiky. Tento stav se musí postupně řešit především dobudováním chybějících typů infrastruktury (splaškové kanalizace s napojením na ČOV, vodovody) a modernizací jejich stávajících, již téměř dobudovaných typů (elektrická síť, plynofikace).

Nutnost masivních investic do vodohospodářské infrastruktury vyplývá z přístupových rozhovorů k EU. Dohodnuté závěry jsou promítnuty do platného vodního zákona a do roku 2010 musí Česká republika zajistit odkanalizování a čištění všech aglomerací nad 2 000 ekvivalentních obyvatel. Tlak, zejména na zvyšování úrovně a podílu čištění odpadních vod, bude pokračovat i nadále.

Přestože v Libereckém kraji existují velmi dobré přírodní podmínky pro rozvoj energeticky obnovitelných zdrojů, které jsou šetrné k životnímu prostředí, tak jejich využívání v kraji je na velmi nízké úrovni. Odstranění tohoto faktu prostřednictvím intenzivní podpory by mělo být jednou z hlavních priorit kraje v blízké i vzdálené budoucnosti. Podpora využívání místních obnovitelných zdrojů je významná také z hlediska zvyšování energetické soběstačnosti obyvatel a území.

Z hlediska úspory surovin a energií je mnohdy stav nejen technické infrastruktury, ale i nemovitostí a používaných výrobních technologií, neuspokojivý.

Cíle opatření:

- zlepšit stav technické infrastruktury na celém území Libereckého kraje
- zajistit kvalitní a spolehlivý systém zásobování energií na celém území Libereckého kraje
- zvýšit využívání energeticky a ekologicky šetrných technologií

Aktivity naplňující opatření:

- C.3.1 Zabezpečení a rozvoj zásobování pitnou vodou, včetně zlepšení kvality pitné vody
- C.3.2 Zabezpečení dostatečného a kvalitního odvádění a čištění odpadních vod
- C.3.3 Podpora plynofikace
- C.3.4 Budování a rozvoj systému centrálního zásobování teplem
- C.3.5 Zajištění spolehlivého a kvalitního zásobování energií
- C.3.6 Podpora činnosti energetického managementu v Libereckém kraji
- C.3.7 Podpora využívání obnovitelných a dalších ekologicky šetrných zdrojů energie
- C.3.8 Podpora a zajištění energetických úspor v soukromé, veřejné i podnikatelské sféře

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet obcí napojených na kanalizaci, vodovod a plynovod
- podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů na celkovém počtu obyvatel
- podíl obyvatel napojených na kanalizaci s koncovkou ČOV na celkovém počtu obyvatel
- podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci na celkovém počtu obyvatel
- podíl čištěných odpadních vod na celkovém množství vypouštěných vod do kanalizace
- počet čistíren odpadních vod
- celková kapacita ČOV
- spotřeba paliv a energie v podnicích s 20 a více zaměstnanci podle místa spotřeby
- podíl energeticky využitých odpadů na celkovém nakládání s odpady
- podíl energie vyrobené z obnovitelných a dalších ekologicky šetrných zdrojů energie na celkové výrobě energie

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- snížení výdajů na energie
- zlepšení stavu životního prostředí
- odstranění problémů způsobených chybějící technickou infrastrukturou

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- podnikatelské subjekty
- města a obce

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- Ministerstvo zemědělství ČR
- správci sítí technické infrastruktury
- dodavatelé energií
- Krajská hygienická stanice Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.4, A.5, B.6, D.1, D.3

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Polská republika
- Operační program Životní prostředí
- Operační program Meze regionální spolupráce
- Operační program Nadnárodní spolupráce oblast střední Evropa
- Operační program Podnikání a inovace
- Program rozvoje venkova České republiky
- Finanční mechanismus EHP a Norska
- Státní fond životního prostředí
- Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie
- Finanční pomoc Švýcarska

Rozvojové opatření C.4: Zavádění a rozvoj informačních a komunikačních technologií

Stručný popis výchozí situace:

Informační a komunikační technologie představují důležitou oblast, kdy dostatečně široká nabídka kvalitních, bezpečných a zároveň dostupných těchto technologií a služeb pro široké vrstvy obyvatelstva, podnikatele i veřejnou správu je nutnou podmínkou ke stimulaci růstu ekonomiky kraje včetně jejího zapojování do účinnější spolupráce s jinými regiony. Je proto nutné všemi prostředky podporovat dostupnost vyspělé infrastruktury.

Vybavenost informačními a komunikačními technologiemi, které jsou tedy v současné době základním předpokladem konkurenceschopnosti kraje a jeho všech subjektů na vyspělých trzích, ale také předpokladem pro zajištění bezpečnosti obyvatel Libereckého kraje, je vůči České republice podprůměrné a jejich tempo šíření prozatím nestačí k dosažení ani průměrných hodnot v ČR. Liberecký kraj má nedostatky ve všech typech běžně zajišťovaných moderních technologií (počítač v domácnosti, internetizace, pokrytí digitálními signály či signály mobilních telefonů). Chybí celoplošné zapojení obyvatel do integrovaného informačního systému použitelného pro přenos informací v klidových i krizových stavech, který by podporoval rychlý přenos informací nejen směrem od veřejné správy k občanovi, ale i od občanů k veřejné správě.

Důležitou podmínkou rozvoje společnosti, její ekonomiky, kultury a celkové prosperity kraje je také informační gramotnost obyvatel. Informační gramotnost se stává stále významnější součástí celkové vzdělanosti a bude stále více rozhodovat o kvalitě života a možnostech uplatnění jednotlivců.

Cíle opatření:

- vybudovat kvalitní systém elektronických komunikací a informačních technologií na celém území Libereckého kraje
- zpřístupnit elektronické komunikace a informační technologie všem obyvatelům a oblastem Libereckého kraje
- zvýšit využívání informačních a komunikačních technologií ve veřejném, soukromém i podnikatelském sektoru
- zvýšit informační gramotnost všech vrstev obyvatel Libereckého kraje

Aktivita naplňující opatření:

- C.4.1 Podpora rozvoje a využívání elektronických komunikací a informačních technologií
- C.4.2 Podpora aktivit vedoucích ke zvýšení bezpečnosti elektronických komunikací a informačních technologií
- C.4.3 Zajištění připojení k Internetu a vybavení informačními technologiemi pro všechny veřejné, vzdělávací a kulturní instituce a subjekty
- C.4.4 Zpřístupnění a rozvoj vysokorychlostního připojení k Internetu
- C.4.5 Podpora aktivit vedoucích ke zvýšení informační vzdělanosti
- C.4.6 Podpora budování a rozvoje prezentace jednotlivých subjektů na Internetu
- C.4.7 Podpora aktivit v oblasti e-governmentu
- C.4.8 Podpora rozvoje digitálního televizního vysílání

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl domácností vybavených pevnou telefonní linkou na celkovém počtu domácností
- podíl domácností vybavených osobním počítačem na celkovém počtu domácností
- podíl domácností vybavených připojením k Internetu na celkovém počtu domácností
- podíl domácností vybavených vysokorychlostním připojením k Internetu na celkovém počtu domácností
- podíl osob majících k dispozici pro soukromé účely mobilní telefon na celkovém počtu obyvatel
- podíl obyvatel užívajících pravidelně (alespoň jednou týdně) osobní počítač na celkovém počtu obyvatel
- podíl obyvatel užívajících pravidelně (alespoň jednou týdně) Internet na celkovém počtu obyvatel
- počet veřejně přístupných míst na Internet v knihovnách

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení provázanosti a komunikace v rámci jednotlivých subjektů i oblastí Libereckého kraje
- zvýšení možnosti prezentace jednotlivých subjektů
- zvýšení zaměstnatelnosti obyvatel Libereckého kraje
- zvýšení informovanosti v rámci Libereckého kraje

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- podnikatelské subjekty
- města a obce
- veřejné, vzdělávací a kulturní instituce

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- provozovatelé systémů elektronických komunikací a informačních technologií
- Ministerstvo vnitra ČR

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.1, A.2, A.5, A.6, B.1, B.2, D.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Integrovaný operační program
- Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Polská republika
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Meziregionální spolupráce
- Operační program Nadnárodní spolupráce oblast střední Evropa
- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Finanční mechanismus EHP a Norska
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod

Strategický cíl D: Zdravé životní prostředí bez zátěží

D.1

Snižování škodlivých vlivů
na životní prostředí a zdraví obyvatel

D.2

Předcházení a řešení dopadů lidské
činnosti na životní prostředí a zdraví

D.2a Aktivity podporující princip prevence

D.2b Aktivity podporující následné řešení negativních vlivů na složky
životního prostředí a veřejné zdraví

D.2c Aktivity podporující monitoring a vyhodnocování stavu složek
životního prostředí a veřejného zdraví

D.3

Péče o krajinu, šetrné využívání
krajinného a přírodního potenciálu

D.3a Zvyšování druhové rozmanitosti a ekologické stability s důrazem
na ohrožené druhy

D.3b Tvorba a šetrné využití krajiny, ochrana krajinného rázu území
s dochovanými přírodními a estetickými hodnotami

D.3c Maximální ochrana zemědělského půdního fondu

D.3d Zodpovědné a hospodárné nakládání s neobnovitelnými zdroji

D.4

Posilování ekologického povědomí
obyvatel

Rozvojové opatření D.1: Snižování škodlivých vlivů na životní prostředí a zdraví obyvatel

Stručný popis výchozí situace:

Životní prostředí a zdraví obyvatelstva negativně ovlivňují především emise znečišťujících látek do ovzduší, do vod, do horninového a pobytového prostředí, do potravního řetězce. Znečištění do vod má v posledních letech v Libereckém kraji klesající tendenci na rozdíl od zvyšování znečištění ovzduší, kde hraje nejvýznamnější úlohu automobilová doprava (znečištění zplodinami i hlukem) a v zimním období topení tuhými palivy. I nadále je nutné podporovat omezování produkce odpadů (ve všech jeho kategoriích), včetně jejich nebezpečných vlastností a pokračovat ve snižování veškeré produkce emisí do prostředí, a to jak emisí bodového charakteru, tak emisí velkoplošných, a to nejen emisí negativně působících na složky životního prostředí, ale i na veřejné zdraví (hluk, radiační, elektromagnetická a magnetická záření, cizorodé látky v potravním řetězci).

Liberecký kraj se vyznačuje rozdílnou úrovní znečištění ovzduší. Toto znečištění je závislé nejen na existenci lokálních zdrojů emisí do ovzduší, ale na množství emisí z dálkových zdrojů (elektrárna Turow v Polsku, zdroje ve vnitrozemí ČR). S uspokojením lze konstatovat, že negativní vliv dálkových přenosů emisí, který se vyskytoval ještě na začátku 90. let 20. století, je díky ekologizaci velkých tepelných zdrojů postupně snižován. Výraznou plynifikací obcí v Libereckém kraji došlo také k významnému snížení znečištění ovzduší v ukazatelích prašných částic a oxidů síry. Stoupající znečištění u oxidů dusíku v městských centrech lze přičíst na vrub zvyšující se automobilové dopravy. I když se celkově na území Libereckého kraje kvalita ovzduší za posledních cca 5 let zlepšila, v některých oblastech Libereckého kraje se díky morfologii terénu imisní situace nelepší. Nadále je nutné emise do ovzduší omezovat, bez ohledu o jaké zdroje se jedná. Územně je diferencována i kvalita povrchových a podzemních vod v závislosti na přítomnosti zdrojů kontaminace prostředí. Přestože v posledních deseti letech došlo v rámci Libereckého kraje k úspěchům zlepšování ochrany vod (čistota některých úseků povrchových vod se po vybudování ČOV ve velkých městech výrazně zlepšila, v některých oblastech regionu přispělo ke zlepšení kvality podzemních vod snižování plošného intenzivního využívání zemědělských půd) není stav všude uspokojivý. Vstupem do EU se ČR zavázala k plnění cílových limitů imisních standardů povrchových vod. Nadále je nutné se soustředit na odstraňování dalších lokálních zdrojů znečišťování, a to jak povrchových, tak podzemních vod, na odstraňování plošného znečišťování těchto vod. Je nutné pokračovat na odstraňování příčin změn hydrologických poměrů v území.

Na území Libereckého kraje se diferencovaně vyskytují či vyskytovaly emise, které pronikají či pronikly do horninového prostředí. Kontaminace této složky životního prostředí je nežádoucí z hlediska následného ovlivnění kvality vod, půd či ekosystémů.

Cíle opatření:

- minimalizovat produkci emisí do všech složek životního prostředí
- nepřesahovat emisní limity pro všechny látky emitující do prostředí
- snižovat nebezpečné vlastnosti vyprodukovaných emisí a odpadů
- snižovat produkci negativních vlivů na veřejné zdraví (hluk, záření, cizorodé látky v potravním řetězci)
- provozovat fungující kvalitní systém monitorování emitujících látek po celém území Libereckého kraje

Aktivity naplňující opatření:

- D.1.1 Podpora snižování koncentrací a množství emisí znečišťujících látek do ovzduší (zejména CO₂, NO_x a těkavé organické látky a PM 10 a PM 2,5 a PAU dle Konceptu snižování emisí a imisí znečišťujících látek do ovzduší v Libereckém kraji)
- D.1.2 Snižování koncentrací a množství emisí těžkých kovů (zejména kadmia, arzen)
- D.1.3 Podpora snižování koncentrací a množství emisí znečišťujících látek ve vypouštěných odpadních vodách
- D.1.4 Podpora snižování koncentrací a množství emisí znečišťujících látek do horninového prostředí
- D.1.5 Podpora odpovědného nakládání s vyprodukovanými dále nevyužitelnými odpady
- D.1.6 Podpora aktivit vedoucích k úpravě nebezpečných odpadů za účelem snížení jejich nebezpečnosti
- D.1.7 Podpora snižování emisí hluku
- D.1.8 Podpora snižování radiačního, elektromagnetického a magnetického záření
- D.1.9 Podpora snižování cizorodých látek v potravním řetězci

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- emise základních znečišťujících látek dle REZZO 1-4
- celkové emise hlavních znečišťujících látek ze zdrojů dle kategorií zdrojů znečištění ovzduší
- celkové emise hlavních znečišťujících látek z bodových zdrojů do vod
- celková produkce odpadních vod
- vypouštěné odpadní vody do kanalizace pro veřejnou potřebu
- podíl čištěných odpadních vod na celkovém množství vyprodukovaných odpadních vod
- podíl snížených emisí znečišťujících látek do vod z celkového množství emisí v odpadních vodách
- podíl produkce odpadů v členění dle kategorií na celkové produkci odpadů
- celková produkce odpadů

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- zlepšení životního prostředí v kraji může mít za následek zlepšování zdravotního stavu obyvatel, zvyšování atraktivnosti kraje pro turisty, zvyšování ekologické stability a biodiverzity atd.
- přístup k minimalizaci produkce znečišťujících emisí a odpadů pomáhá jejich producentům k následným ekonomickým úsporám (na základě pravidla „znečišťovatel platí“)

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- subjekty produkující znečištění a odpady
- města a obce
- svazky obcí

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- svazky obcí
- podnikatelské subjekty
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ministerstvo zemědělství ČR
- Ministerstvo dopravy ČR
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- odborné organizace
- příspěvkové organizace Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.2, A.3, A.4, A.5, A.6, C.1, C.2, C.3, D.2, D.3, D.4, E.1, E.2, E.3, E.4

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Životní prostředí
- Operační program Doprava
- Program rozvoje venkova České republiky
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Rybářství
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismus EHP a Norska
- Finanční pomoc Švýcarska
- Státní fond životního prostředí

Rozvojové opatření D.2: Předcházení a řešení dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zdraví

Dílčí opatření D.2a: Aktivity podporující princip prevence

Stručný popis výchozí situace:

Mnohé činnosti a objekty v současné době na území Libereckého kraje provozované se vyznačují vysokou energetickou a surovinovou náročností. V souvislosti s principy udržitelného rozvoje je nutné co nejvíce podporovat zavádění energeticky a surovinově úsporných technologií nejen ve výrobních procesech, ale i při provozování objektů. V souladu s možnostmi jednotlivých lokalit v kraji je vhodné podporovat činnosti související s produkcí a využíváním energií z obnovitelných zdrojů. S principem prevence souvisí i podpora předcházení vzniku odpadů a emisí během všech činností. Podpora preventivního zamezování vzniku či snižování negativního působení emisí na složky životního prostředí a veřejné zdraví vede ke snižování finančních nákladů potřebných k následné nápravě těchto jevů či k navrácení kvality prostředí do původního stavu. Liberecký kraj bude i nadále uplatňovat běžné ekonomické nástroje podporující preventivní kroky vedoucí nejen k eliminaci vzniku negativních vlivů na složky životního prostředí a veřejné zdraví, ale také vedoucí k energetickým a surovinovým úsporám.

Cíle opatření:

- maximálně podporovat zavádění preventivních systémů a technologií šetrných ke složkám životního prostředí a veřejného zdraví
- podporovat zavádění preventivních systémů a technologií vedoucích k energetickým a surovinovým úsporám
- snižovat celkovou produkci odpadních vod a všech typů odpadů
- podporovat zavádění a využívání obnovitelných energetických zdrojů
- vytvářet a používat ekonomické nástroje pomáhající k podpoře zavádění a fungování preventivních kroků vedoucích k eliminaci vzniku negativních efektů a poškození složek životního prostředí a veřejného zdraví

Aktivity naplňující opatření:

- D.2a.1 Zavádění preventivních systémů (např. ISO, EMAS) a technologií šetrných ke složkám životního prostředí a veřejnému zdraví
- D.2a.2 Aktivity vedoucí k energetickým a surovinovým úsporám
- D.2a.3 Aktivity vedoucí k prevenci vzniku průmyslových rizik
- D.2a.4 Podpora všech aktivit vedoucích k omezování vzniku odpadů, včetně podpory zavádění systémů moderních nízkoodpadových technologií
- D.2a.5 Nahrazování nebezpečných materiálů a komponent látkami a složkami méně či vůbec nebezpečnými
- D.2a.6 Podpora všech aktivit vedoucích k zavádění a využívání obnovitelných zdrojů

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet subjektů s certifikovaným systémem ISO 14000
- počet subjektů s certifikovaným systémem čistší produkce
- počet subjektů s certifikovaným systémem environmentálního řízení
- počet havarijních úniků závadných látek do prostředí
- bilance surovinových a energetických úspor vzniklá realizací úsporných opatření

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- energetické a surovinové úspory, úspory neobnovitelných zdrojů surovin a jejich uchování dalším generacím LK
- preventivní přístupy k ochraně prostředí a zdraví zaváděním nejen šetrných a úsporných technologií, ale i environmentálních systémů řízení, mají ve svém konečném důsledku pozitivní ekonomický efekt oproti následnému řešení havárií a náhrad škod
- preventivní přístup k minimalizaci produkce znečišťujících a zdraví škodlivých emisí a odpadů pomáhá jejich producentům k následným ekonomickým úsporám (na základě pravidla „znečišťovatel platí“)

Cílové skupiny:

- krajská a obecní samosprávy v Libereckém kraji
- podnikatelské subjekty
- obyvatelé Libereckého kraje

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- podnikatelské subjekty
- odborné instituce
- nestátní neziskové organizace
- správci území
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ministerstvo zemědělství ČR
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- příspěvkové organizace státní správy
- obyvatelé Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.2, A.3, A.4, A.5, A.6, C.1, C.2, C.3, D.1, D.3, D.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Životní prostředí
- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Doprava
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Finanční pomoc Švýcarska
- Státní fond životního prostředí
- Státní fond dopravní infrastruktury

Dílčí opatření D.2b: Aktivity podporující následné řešení negativních vlivů na složky životního prostředí a veřejné zdraví

Stručný popis výchozí situace:

U vyprodukovaných odpadů je nutné i nadále zvyšovat separaci a recyklaci odpadů. Ve velké míře jsou na území kraje odpady stále jen skládkovány, čímž dochází k úniku surovin i energie vložených do výrobků, z nichž odpad vzniká. Proto je snahou neustále zvyšovat zpětné využití vyřazených odpadů vhodnými formami recyklací, kompostováním a až v poslední řadě spalováním s využitím energie. Pokud nelze odpad jakýmkoliv tímto uvedeným způsobem využít, poté nezbyvá než zajistit jeho konečnou likvidaci (po předchozí úpravě) odpovídajícím způsobem skládkování.

I nadále se na území Libereckého kraje vyskytují lokality, kde vznikajícími emisemi z provozování různých činností či emisemi uvolňujícími se přímo z prostředí vzrůstají imisní zátěže negativně ovlivňující složky životního prostředí a veřejné zdraví. Proto je v těchto lokalitách nutné pokračovat v zamezování negativního působení těchto imisních zátěží (protiuhlová opatření, opatření proti působení záření atd.).

Oblastmi se zhoršenou kvalitou ovzduší jsou na území Libereckého kraje města Jablonec nad Nisou, Turnov a Česká Lípa. Mezi nejvíce nepříznivý kvalitativní stav horninového prostředí na území Libereckého kraje náleží oblast Stráže pod Ralskem a jeho okolí. Jedná se o oblast s bývalou těžbou uranové rudy. Přestože samotná těžba již byla ukončena, její následky v podobě ekologických zátěží budou odstraňovány ještě několik desetiletí. Podobně čekají na sanaci opuštěné nejen průmyslové, ale i zemědělské a obytné objekty (brownfields), jejichž revitalizace či konečná likvidace si vyžádá značné finanční náklady. Významně se také antropogenní činnost člověka projevuje na přírodním stavu vodních toků a na nepříznivém ovlivnění vodního režimu v krajině. Je nutné pokračovat v odstraňování příčin změn hydrologických poměrů v území. Z odpadních vod, z imisního spadu či ze zemědělské výroby se do vod a půd dostává nadměrné množství organických a cizorodých látek, což se mj. následně projevuje eutrofizací vodních nádrží, kontaminací potravního řetězce apod.

I v dalším období bude LK podporovat aktivity pomáhající ke snižování imisních zátěží a k následné likvidaci již vzniklých negativních efektů a poškození složek životního prostředí a veřejného zdraví.

Cíle opatření:

- zvyšovat podíl využívaných odpadů, snižovat množství odpadů ukládaných na skládky
- vytvořit přiměřenou síť zařízení k nakládání s odpady
- nepřesahovat imisní limity pro všechny látky znečišťující ovzduší
- dosáhnout kvality ovzduší pro vymezené látky stanovené „Integrovaným krajským programem ke zlepšení kvality ovzduší LK“
- dosáhnout stavu nepřekročení imisních standardů kvality povrchových vod
- postupně snižovat znečištění horninového prostředí, podzemních i povrchových vod
- snižovat a zamezovat působení negativních vlivů existujících v prostředí na veřejné zdraví
- postupně sanovat staré ekologické zátěže a nevyužitelné brownfields
- vytvářet a používat ekonomické nástroje pomáhající k podpoře zavádění a fungování kroků vedoucích k následné likvidaci vzniklých negativních efektů a poškození složek životního prostředí a veřejného zdraví

Aktivity naplňující opatření:

- D.2b.1 Podpora aktivit vedoucích k přípravě, zavádění a realizaci maximálního materiálového využívání odpadů a k úpravě nebezpečných odpadů za účelem snížení jejich nebezpečnosti
- D.2b.2 Podpora rozvoje trhu s recyklovanými výrobky, jejich upřednostňování
- D.2b.3 Postupné zpracování plánů zlepšování kvality ovzduší pro všechny obce v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší
- D.2b.4 Podpora realizace aktivit doporučených v plánech zlepšování kvality ovzduší, vedoucích mj. i k dosažení nepřekračování imisních limitů pro oxid siřičitý, oxidy dusíku, ozon a těžké kovy (Cd, As, Ni) v horizontu roku 2010
- D.2b.5 Podpora aktivit vedoucích k likvidaci znečištění povrchových a podzemních vod, půd, horninového prostředí
- D.2b.6 Sanace starých ekologických zátěží dle priorit (včetně skládek) se speciálním důrazem na sanaci prostorů po těžbě uranu
- D.2b.7 Sanace objektů a ploch brownfields, revitalizace chátrajících objektů
- D.2b.8 Snižování expozice obyvatelstva zdravotním rizikům

- D.2b.9 Aktivita vedoucí ke snižování negativních dopadů vysokých hladin hluku a záření vyskytujících se v prostředí na veřejné zdraví – realizace opatření proti hluku a proti záření
- D.2b.10 Aktivita vedoucí k likvidaci následků antropogenních činností a přírodních pohrom

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší v členění dle sledovaných polutantů
- množství polutantů v povrchových vodách
- podíl délky významných vodních toků se zhoršenou kvalitou vod z celkové délky významných vodních toků v Libereckém kraji
- podíl kontaminovaných ploch z celkové plochy kraje
- počet probíhajících a ukončených projektů přispívajících k čištění půd a podzemních vod v lokalitách se starými ekologickými zátěžemi
- podíl brownfields s realizovanými a probíhajícími projekty zaměřenými na sanaci brownfields z celkového počtu brownfields
- podíl zastavěné plochy brownfields na celkové zastavěné ploše
- plocha ročně sanovaných starých ekologických zátěží
- podíl skládkovaného/druhotně využitého odpadu z celkového množství odpadu v Libereckém kraji vyprodukovaného
- podíl materiálově využitých odpadů na celkové produkci odpadů
- podíl odpadů odstraněných skládkováním z celkové produkce odpadů
- podíl ploch se zvýšenou hlukovou zátěží z celkové plochy Libereckého kraje
- podíl obyvatel negativně dlouhodobě ovlivněných vyššími hodnotami ionizujícího/neionizujícího záření k celkovému počtu obyvatel
- podíl obyvatel negativně dlouhodobě zatížených vyššími hodnotami hluku v 5dB pásmech k celkovému počtu obyvatel
- počet oprávněných stížností (podaných na KHS) na hluk

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- zkvalitňování stavu složek životního prostředí přispívá ke zlepšování zdravotního stavu obyvatel, ke zvyšování kvality potravinářských produktů vypěstovaných a vyrobených v Libereckém kraji
- dochází ke zvyšování atraktivnosti kraje nejen pro stálé obyvatelstvo, ale i pro turisty
- dopadem je i zvyšování ekologické stability a biodiverzity

Cílové skupiny:

- města a obce
- svazky obcí
- správci území
- příspěvkové organizace veřejné správy
- majitelé pozemků a objektů
- podnikatelské subjekty
- obyvatelé Libereckého kraje

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- svazky obcí
- podnikatelské subjekty
- odborné instituce
- nestátní neziskové organizace
- správci území
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ministerstvo zemědělství ČR
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- příspěvkové organizace veřejné správy
- obyvatelé Libereckého kraje
- turisté a návštěvníci kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.2, A.3, A.4, A.5, A.6, C.1, C.2, C.3, D.1, D.3, D.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Životní prostředí
- Operační program Doprava
- Program rozvoje venkova České republiky
- Operační program Rybářství
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Finanční pomoc Švýcarska
- Státní fond životního prostředí
- Státní fond dopravní infrastruktury

Dílčí opatření D.2c: Aktivity podporující monitoring a vyhodnocování stavu složek životního prostředí a veřejného zdraví

Stručný popis výchozí situace:

V rámci Libereckého kraje neexistuje systematický celoplošný monitoring území kraje v potřebných ukazatelích pro sledování vývoje stavu složek životního prostředí a veřejného zdraví pro sledování ovlivňování těchto složek antropogenními činnostmi. Stávající monitorovaná data jsou shromažďována v nejednotných registrech u různých subjektů na různých místech po celé České republice. Neexistuje jejich komplexní zpracovávání a vyhodnocování za Liberecký kraj, tudíž nefunguje zpětná vazba mezi výsledky komplexního hodnocení a následným rozhodováním o naléhavosti a prioritách řešení.

Cíle opatření:

- vytvořit a provozovat funkční systém monitorování kvality všech složek životního prostředí a veřejného zdraví po celém území Libereckého kraje s využitím celostátních registrů
- vytvořit a provozovat funkční systém komplexního vyhodnocování kvality všech složek životního prostředí a veřejného zdraví po celém území Libereckého kraje

Aktivita naplňující opatření:

- D.2c.1 Vytvoření a provozování funkčního systému monitorování kvality všech složek životního prostředí a veřejného zdraví po celém území Libereckého kraje s návazností na celostátní systém
- D.2c.2 Vytvoření jednotného pracoviště pro vyhodnocování zavedeného funkčního kvalitního systému monitorování emitujících látek po celém území Libereckého kraje
- D.2c.3 Podpora komplexního vyhodnocování kvality všech složek životního prostředí a veřejného zdraví po celém území Libereckého kraje, včetně identifikace zdravotních rizik a hodnocení jejich dopadu na zdravotní stav obyvatel LK

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- fungující systém komplexního vyhodnocování emisí a kvality všech složek životního prostředí a veřejného zdraví po celém území Libereckého kraje zaveden

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- systematické vyhodnocování a zlepšení dostupnosti dat týkajících se aktuálního stavu složek životního prostředí a veřejného zdraví na území Libereckého kraje

Cílové skupiny:

- města a obce
- svazky obcí
- správci území
- příspěvkové organizace veřejné správy
- majitelé pozemků a objektů
- podnikatelské subjekty
- obyvatelé Libereckého kraje

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- svazky obcí
- podnikatelské subjekty
- odborné instituce
- nestátní neziskové organizace
- správci území
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ministerstvo zemědělství ČR

- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- příspěvkové organizace veřejné správy
- obyvatelé Libereckého kraje
- turisté a návštěvníci kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.2, A.3, A.4, A.5, A.6, C.1, C.2, C.3, D.1, D.3, D.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Životní prostředí
- Integrovaný operační program
- LIFE +
- Státní fond životního prostředí
- Státní fond dopravní infrastruktury

Rozvojové opatření D.3: Péče o krajinu, šetrné využívání krajinného a přírodního potenciálu

Dílčí opatření D.3a: Zvyšování druhové rozmanitosti a ekologické stability s důrazem na ohrožené druhy

Stručný popis výchozí situace:

Na území Libereckého kraje se nachází řada významných chráněných lokalit; jejich podíl na rozloze kraje je značný, téměř třetinový. Kromě zvláště chráněných území národního a regionálního významu (část KRNPu, 5 CHKO, více než 100 maloplošných chráněných území) zde byly vymezeny také lokality evropského významu a začleněny do sítě EECONET a do soustavy Natura 2000, Český ráj je od roku 2005 součástí světové sítě geoparků UNESCO. Ekologickou stabilitu území pomáhají udržovat, resp. posilovat jednotlivé skladebné části ÚSES. Potenciál přírody a krajiny LK je tedy poměrně vysoký.

Cíle opatření:

- zvyšovat druhovou rozmanitost a ekologickou stabilitu s důrazem na ohrožené druhy
- zabezpečit ochranu evropsky významných území v rámci soustavy NATURA 2000 a koncepčně doplnit síť maloplošných chráněných území
- posilovat likvidaci nežádoucích invazních rostlinných a živočišných druhů

Aktivity naplňující cíle opatření:

- D.3a.1 Ochrana stanovišť zvláště chráněných a ohrožených druhů
- D.3a.2 Potlačování výskytu invazních druhů rostlin a živočichů, prevence jejich šíření
- D.3a.3 Optimalizace a realizace územních systémů ekologické stability
- D.3a.4 Stanovení metodiky hodnocení indikátoru „Vhodnost dřevinné skladby z hlediska ochrany přírody“
- D.3a.5 Podpora zvyšování druhové rozmanitosti a ekologické stability lesních porostů vhodnými výchovnými a pěstebními opatřeními
- D.3a.6 Zabezpečení ochrany evropsky i celosvětově významných území a koncepční doplnění sítě maloplošných chráněných území na základě principu reprezentativnosti
- D.3a.7 Zabezpečení ochrany evropsky významných lokalit dle zákona 114/1992 Sb.
- D.3a.8 Podpora environmentálního managementu (např. plány péče ZCHÚ atd.)

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl rozlohy chráněných území na rozloze kraje
- podíl evropsky významných lokalit Natura 2000 s vyřešenou zákonnou ochranou na celkové rozloze kraje
- podíl funkčních prvků územních systémů ekologické stability z celkového počtu prvků ÚSES
- podíl území zasaženého výskytem invazních druhů z celkové rozlohy území

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zvýšení návštěvnosti Libereckého kraje, růst spokojenosti návštěvníků
- zlepšení stavu zdravých a kvalitních přírodních složek životního prostředí
- zlepšení stavu zdraví obyvatel Libereckého kraje

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- DOSS z oblasti ochrany přírody
- města a obce
- svazky obcí
- podnikatelské subjekty
- nestátní neziskové organizace

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ministerstvo zemědělství ČR

- DOSS z oblasti ochrany přírody
- města a obce, svazky obcí
- podnikatelské subjekty
- nestátní neziskové organizace
- obyvatelé Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.3, A.6, D.3b, D.3c, D.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Životní prostředí
- Program rozvoje venkova České republiky
- Operační program Rybářství
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismy EHP/Norska
- Finanční pomoc Švýcarska
- LIFE+
- Program péče o krajinu
- Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
- Státní fond životního prostředí ČR

Dílčí opatření D.3b: Tvorba a šetrné využití krajiny, ochrana krajinného rázu území s dochovanými přírodními a estetickými hodnotami

Stručný popis výchozí situace:

Přestože je potenciál přírody a krajiny Libereckého kraje vysoký, nesmí být podceňována péče o kvalitu krajiny ani péče o zachování krajinného rázu. Nemělo by docházet ke krajinné degradaci či devastaci. Jedná se o negativní jev s hlubokými dopady na životní prostředí. V některých lokalitách Libereckého kraje je zřejmý zhoršený vzhled krajiny, jsou vytvářeny plochy s obrovskou produkcí alergenů, množí se škůdci, tvoří se plochy s nálety nekulturních dřevin, negativně je ovlivňován režim spodních vod. S těmito problémy souvisí nejen ochrana přírody, ale i péče o krajinu, coby celku a potenciálu estetických i funkčních hodnot. Proto je mj. cílem zvyšovat retenční schopnosti krajiny s posílením prevence ke snižování povodňových stavů, podporovat rozumné hospodaření v krajině, nejen ve vazbě na obnovitelné zdroje energie, skloubit využití krajiny s šetrnými formami cestovního ruchu.

Cíle opatření:

- využívat krajinný potenciál Libereckého kraje v souladu s principy udržitelného rozvoje
- chránit krajinný ráz území a jeho dochované přírodní a estetické hodnoty
- zvyšovat retenční schopnosti krajiny
- posilovat udržitelné hospodaření v lesích
- skloubit krajinný potenciál s šetrnými formami cestovního ruchu

Aktivita naplňující cíle opatření:

- D.3b.1 Vyhodnocení krajinného rázu Libereckého kraje s cílem vymezení lokalit s diferencovanou ochranou krajinného rázu, např. pro potřeby rozhodování o možné lokalizaci intenzivních investičních aktivit
- D.3b.2 Zohledňování hodnot krajiny a krajinného rázu území při navrhování a posuzování umísťovaných aktivit do volné krajiny
- D.3b.3 Realizace opatření vedoucích k revitalizaci krajiny, včetně zvýšené ochrany a rozšiřování rozptýlené zeleně v krajině
- D.3b.4 Realizace aktivit vedoucích ke zvýšení zachytu vody v krajině, např. podpory vsakování vody do podloží, realizace retenčních nádrží a poldrů či dalších protipovodňových opatření
- D.3b.5 Respektování principu udržitelného hospodaření v krajině, včetně hospodaření v lesích, a to nejen při zpracovávání lesních hospodářských plánů, ale i při následné realizaci jednotlivých aktivit, s důrazem na aspekt, že lesní porosty jsou obnovitelným zdrojem surovin a energie
- D.3b.6 Podpora takových forem cestovního ruchu, které jsou z hlediska udržitelného využití potenciálu krajiny Libereckého kraje k hodnotám krajiny šetrné

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl zastavěných a ostatních ploch z celkové rozlohy území
- ekologická stabilita krajiny (rozdíl mezi rozlohou pozitivně a negativně využívaných ploch)
- podíl zrevitalizovaných ploch krajiny z celkové rozlohy kraje
- podíl území se zpracovaným preventivním hodnocením krajinného rázu z celkové rozlohy území
- podíl lesních porostů s vhodnou dřevinnou skladbou z hlediska ochrany přírody z celkové rozlohy lesních porostů

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zachování krajinného rázu, zlepšení kvality krajiny, včetně lesních ekosystémů a jejich využití
- zvýšení návštěvnosti Libereckého kraje, růst spokojenosti návštěvníků
- růst příjmů z cestovního ruchu
- snížení škod na majetku povodněmi
- koordinované udržitelné využívání potenciálu krajiny pro různé ekonomické aktivity v Libereckém kraji

Cílové skupiny:

- vlastníci pozemků, objektů, lesů
- města a obce

- svazky obcí
- podnikatelské subjekty
- nestátní neziskové organizace
- obyvatelé Libereckého kraje
- turisté a návštěvníci kraje

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ministerstvo zemědělství ČR
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- města a obce, svazky obcí
- podnikatelské subjekty, svazky a cechy podnikatelů
- Krajská a okresní hospodářské komory LK
- Agrární komora a Regionální agrární rada LK
- nestátní neziskové organizace
- obyvatelé Libereckého kraje
- Sdružení vlastníků soukromých a obecních lesů
- Lesy ČR s.p.
- Povodí Labe, s.p.
- Povodí Ohře s.p.
- DOSS v oblasti přírody a krajiny
- Klub českých turistů
- Český svaz tělesné výchovy
- sdružení cestovního ruchu v LK
- regionální organizace cestovního ruchu

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.3, A.6, D.3a, D.3c, D.3d, D.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Životní prostředí
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Integrovaný operační program
- Program rozvoje venkova České republiky
- Operační program Rybářství
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismy EHP/Norska
- Finanční pomoc Švýcarska
- LIFE+
- Státní fond životního prostředí
- Státní zemědělský intervenční fond
- Program péče o krajinu
- Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
- Státní program podpory cestovního ruchu

Dílčí opatření D.3c: Maximální ochrana zemědělského půdního fondu**Stručný popis výchozí situace:**

Nejvýznamnější podíl půdy v Libereckém kraji tvoří půda zemědělská a lesní. V posledních deseti letech došlo k významnému snížení obdělávání zemědělského půdního fondu celé oblasti Libereckého kraje. Liberecký kraj vykazuje vysoký podíl trvalých travních porostů. Značné snížení intenzity chovu skotu určuje jednu z hlavních příčin stavu vysokého podílu neobhospodařovaných půd.

Zemědělský půdní fond je vystaven vysokému tlaku na zastavění. K největším záborům zemědělské půdy dochází v příměstských oblastech, a to za účelem budování obchodní sítě (supermarkety a hypermarkety). Nově se projevuje trend budování průmyslových zón „na zelené louce“ a rovněž bytová zástavba směřuje do volné krajiny, aniž jsou využity lokality uvnitř zastavěného území. Obecně lze konstatovat, že podnikatelské aktivity směřují na nejkvalitnější zemědělské půdy do okolí větších sídelních útvarů. Důvodem je jejich jednoduché a méně nákladné zainvestování a relativně nízká cena zemědělské půdy ve srovnání se stavebními pozemky.

Na území Libereckého kraje se nacházejí pozemky ohrožené erozí. Převážně jsou erozí (vodní, větrnou) ohroženy rozsáhlé plochy zemědělské půdy obhospodařované jako orná půda. K vodní erozi dochází v období jarního tání a přívalových dešťů.

Cíle opatření:

- maximálně chránit zemědělský půdní fond
- obhospodařovat zemědělský půdní fond s respektováním principu udržitelného hospodaření v krajině

Aktivity naplňující cíle opatření:

- D.3c.1 Zpracování programu ochrany půdy pro Liberecký kraj a realizace pozemkových úprav
- D.3c.2 Podpora zemědělského hospodaření v krajině s respektováním principu udržitelného hospodaření v krajině
- D.3c.3 Přednostní využívání pozemků ze zemědělského půdního fondu již vyňatých
- D.3c.4 Přednostní realizace stavebních záměrů ve stávajících areálech
- D.3c.5 Vytvoření metodiky sledování obhospodařování zemědělského půdního fondu

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl záborů zemědělského půdního fondu z celkové plochy ZPF
- podíl neobhospodařované zemědělské půdy na celkové ploše zemědělské půdy

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zlepšení ochrany zemědělského půdního fondu v Libereckém kraji
- koordinované udržitelné využívání půdního fondu LK jako celku
- zlepšení hospodaření na zemědělském půdním fondu Libereckého kraje s respektováním principu udržitelného hospodaření v krajině
- zlepšení kvality krajiny a jejího využití
- zvýšení návštěvnosti Libereckého kraje, růst spokojenosti návštěvníků
- růst příjmů v zemědělství a v cestovním ruchu

Cílové skupiny:

- města a obce
- svazky obcí
- DOSS, odborníci, projektanti v oblasti ZPF, strategického a územního plánování, udržitelného rozvoje
- vlastníci pozemků
- podnikatelské subjekty v zemědělství
- nestátní neziskové organizace
- obyvatelé Libereckého kraje
- turisté a návštěvníci kraje

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj

- DOSS, odborníci, projektanti v oblasti ZPF, strategického a územního plánování, udržitelného rozvoje
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ministerstvo zemědělství ČR
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- města a obce, svazky obcí
- podnikatelské subjekty v zemědělství
- Agrární komora a Regionální agrární rada LK
- nestátní neziskové organizace
- obyvatelé Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.3, D.3a, D.3b, D.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Životní prostředí
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Integrovaný operační program
- Program rozvoje venkova České republiky
- Operační program Rybářství
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismy EHP/Norska
- Finanční pomoc Švýcarska
- LIFE+
- Státní fond životního prostředí
- Státní zemědělský intervenční fond
- Program péče o krajinu
- Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny

Dílčí opatření D.3d: Zodpovědné a hospodárné nakládání s neobnovitelnými zdroji**Stručný popis výchozí situace:**

Nerosty tvoří nerostné bohatství každého regionu. Protože se jedná o zdroje neobnovitelné, náleží pod významnou nejen přírodní, ale i hospodářskou ochranu. Je zcela nezbytné, zacházet s tímto bohatstvím vysoce obezřetně a hospodárně. Důvodem je jeho uchování i pro generace příští. Je zřejmé, že využívání tohoto bohatství bude nezbytné až do doby, než budou nerostné suroviny nahrazeny novými synteticky vyrobenými materiály, vhodnými pro nové inovační technologické procesy přispívající k rozvoji.

Cíle opatření:

- zodpovědné a hospodárné nakládat s neobnovitelnými zdroji Libereckého kraje

Aktivity naplňující cíle opatření:

- D.3d.1 Povolování otvírek a rozšiřování lomů neobnovitelných zdrojů pouze na základě prokázání nezbytnosti těžby suroviny a na základě zajištění zpracování veškerého množství vytěžené suroviny
- D.3d.2 Sestavení a zpřístupnění sjednocené databáze informací o hospodaření se surovinovými a neobnovitelnými zdroji v LK (včetně zpracovávání druhotných surovin) a provádění její pravidelné aktualizace

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- pravidelná aktualizace sjednocené databáze informací o hospodaření se surovinovými a neobnovitelnými zdroji v rámci Libereckého kraje

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- zachování neobnovitelných zdrojů pro příští generace
- hospodárné využívání potenciálu krajiny při respektování principů udržitelného rozvoje

Cílové skupiny:

- města a obce
- svazky obcí
- DOSS, projektanti, odborníci v oblasti surovinového a nerostného potenciálu Libereckého kraje
- vlastníci pozemků
- podnikatelské subjekty
- nestátní neziskové organizace
- obyvatelé Libereckého kraje

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- DOSS, projektanti, odborníci v oblasti surovinového a nerostného potenciálu Libereckého kraje
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- města a obce, svazky obcí
- podnikatelské subjekty
- báňské úřady
- Geofond
- nestátní neziskové organizace
- obyvatelé Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.2, A.4, D.2a, D.2b, D.3b, D.4, E.1, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Životní prostředí

- Integrovaný operační program
- Státní fond životního prostředí
- Program péče o krajinu
- Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny

Rozvojové opatření D.4: Posilování ekologického povědomí obyvatel

Stručný popis výchozí situace:

Liberecký kraj disponuje značným přírodním potenciálem i poměrně kvalitním životním prostředím (na většině území kraje). Tento stav je udržitelný jednak „fyzickými“ opatřeními vedoucími ke snížení znečištění, jednak výchovou obyvatel k aktivní péči o krajinu a prostředí. Cílem ekologické výchovy a osvěty je změna chování lidí směrem k udržitelnému hospodaření, tzn. vzbudit v občanech potřebu chránit životní prostředí, ocenit přírodní a krajinné hodnoty svého okolí a aktivně využívat občanské nástroje k ochraně těchto hodnot. V Libereckém kraji je na ekologickou výchovu, zejména u dětí a mládeže, kladen velký důraz – zavádí se již v mateřských školách. Ekologická výchova dětí a mládeže je realizována formou školních i mimoškolních aktivit. Dospělá populace je v tomto smyslu oslovována nevládními organizacemi.

Řešení problematiky zavádění vzdělávacích, výchovných, osvětových a informačních systémů souvisejících s problematikou životního prostředí a udržitelného rozvoje se v praxi na území Libereckého kraje prosazuje velmi pozvolna. Rozsah a intenzita takovýchto vzdělávacích, výchovných a osvětových programů jsou stále nedostatečné.

Široká laická veřejnost, podnikatelské subjekty, samosprávy, ale ani orgány státní správy nemají k dispozici komplexní přehled informací za Liberecký kraj o stavu složek životního prostředí, o stavu přírodního prostředí a krajiny, o nejnovějších technologiích šetrných k životnímu prostředí, o vlivu činností provozovaných na území Libereckého kraje na zdejší životní prostředí, o možnosti dalšího rozvoje území Libereckého kraje z hlediska limitů únosnosti jednotlivých lokalit, o legislativních předpisech životního prostředí atd.

Na území Libereckého kraje pracuje významné množství nevládních organizací provozujících činnosti pomáhající k ochraně přírody a životního prostředí. Realizace jejich navrhovaných environmentálních projektů ztroskotává neustále na nedostatku finančních prostředků.

U občanů není vypěstována dostatečná zodpovědnost nejen za svůj zdravotní stav, ale i za ochranu a hlavně tvorbu zdravého životního prostředí. Účast občanů na rozhodovacích procesech je stále mizivá.

Neexistuje systematický celoplošný monitoring Libereckého kraje v potřebných ukazatelích pro sledování vývoje stavu složek životního prostředí a pro sledování ovlivňování těchto složek antropogenními činnostmi.

Stávající monitorovaná data jsou shromažďována v nejednotných registrech u různých subjektů na různých místech po celé ČR. Neexistuje jejich komplexní zpracovávání a vyhodnocování za Liberecký kraj. Neexistuje přístup občanů k ucelenému systému informací o kvalitě životního prostředí v lokalitách, v nichž žijí. Neexistuje pravidelná prezentace zjištěných dat před veřejností.

Cíle opatření:

- zvýšit ekologické znalosti občanů
- zvýšit u každého občana jeho zodpovědnost za ochranu a tvorbu zdravého životního prostředí

Aktivita naplňující opatření:

- D.4.1 Realizace osvětových a vzdělávacích programů z oblasti životního prostředí, udržitelného rozvoje, podpory a ochrany zdraví, včetně zdravého životního stylu pro děti, mládež a dospělé
- D.4.2 Podpora informování veřejnosti o plánovaných aktivitách, které mohou ovlivnit stav životního prostředí a udržitelného rozvoje
- D.4.3 Vytvoření funkční sítě EVVO LK jako dlouhodobý úkol vyžadující komunikaci a vzájemnou spolupráci subjektů v kraji
- D.4.4 Podpora záměrů vedoucích k zavádění a provozování aktivit souvisejících s rozšiřováním EVVO a UR přispívajících k environmentálnímu povědomí obyvatel i podniků LK (již probíhá v rámci grantových programů ORVŽP i v rámci přímé podpory EVVO a zemědělství)

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- počet středisek EVVO
- počet koordinátorů EVVO
- počet uskutečněných osvětových a vzdělávacích programů a akcí v oblasti EVVO
- počet vydaných zpráv o akcích a aktivitách v oblasti EVVO v kraji
- počet vydaných publikací tematicky zaměřených k ŽP a EVVO
- počet obcí s rozšířenou působností se zpracovanou koncepcí EVVO

- pořízené investice na ochranu životního prostředí
- celkové náklady vynaložené na prevenci, ochranu a tvorbu ŽP z rozpočtu LK
- celkové roční neinvestiční náklady vynaložené na prevenci, ochranu a tvorbu ŽP z rozpočtu LK
- objem finančních prostředků věnovaný z rozpočtu LK na osvětu a vzdělávání

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- zvyšování environmentálního povědomí obyvatel Libereckého kraje
- zodpovědné rozhodování a jednání ve prospěch udržitelného rozvoje a ochrany životního prostředí LK
- snižování škodlivých vlivů na životní prostředí a zdraví obyvatel
- preventivní přístup při tvorbě udržitelného rozvoje v praxi

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- podnikatelské subjekty
- města a obce
- svazky obcí
- nestátní neziskové organizace

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Ministerstvo zemědělství ČR
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- Rada vlády pro udržitelný rozvoj
- města a obce, města
- svazky obcí
- nestátní neziskové organizace
- podnikatelské subjekty
- obyvatelé Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.2, A.3, A.4, A.5, A.6, B.1, B.3, C.1, C.2, C.3, C.4, D.1, D.2, D.3, E.1, E.2, E.3, E.4, E.5, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Životní prostředí
- Program rozvoje venkova ČR
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismy EHP/Norska
- Státní fond životního prostředí

Strategický cíl E: Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti

E.1

Rozvoj všestranné spolupráce, včetně posílení spolupráce mezíresortní a přeshraniční

E.1a Vnitřní spolupráce

E.1b Vnější spolupráce

E.2

Rozvoj městských oblastí

E.3

Rozvoj venkovských oblastí

E.4

Koncepční řízení rozvoje

E.4a Strategické plánování

E.4b Územně plánovací podklady

E.4c Územně plánovací dokumentace kraje a obcí

E.4d Provázanost a koordinace územně plánovacích a strategicky rozvojových dokumentů

E.5

Podpora rozvoje občanské společnosti

E.6

Zkvalitnění veřejné správy

Rozvojové opatření E.1: Rozvoj všestranné spolupráce, včetně posílení spolupráce meziresortní a přeshraniční

Stručný popis výchozí situace:

Spolupráce rozmanitých subjektů je základním vztahem v oblasti regionálního rozvoje. Princip partnerství je jedním ze základních principů realizace regionální a strukturální politiky EU¹. Vyžaduje, aby se na konkrétním rozdělení a využití prostředků poskytovaných EU v rámci jednotlivých programů podílely v co nejširší míře samotní příjemci, tj. příslušné národní, regionální a lokální orgány, jakožto i orgány EU, eventuálně soukromoprávní subjekty. Hlavním cílem spolupráce je sladování zájmů a potřeb různých subjektů v procesu uskutečňování rozvojových záměrů na shodném území – tedy jde o permanentní proces negociace (vyjednávání) o budoucích záměrech a podmínkách vedoucích k jejich uskutečnění.

Jednotlivé subjekty využívají svých poznaných předpokladů pro rozvoj (slabých i silných stránek) a vzájemně se podporují při jeho realizaci (vyjednávají o podmínkách budoucího rozvoje, o možnostech, šancích a nástrojích vzájemné spolupráce...). Subjekty, působící na území jednoho kraje, mohou těžit ze vzájemné geografické blízkosti či sousedství. Možnosti způsobu jejich spolupráce jsou různorodé – od neformálních kontaktů a ad hoc spolupráce, přes různá zájmová uskupení až po profesionálně založené formy sdružování umožňující zejména sdružování a společné užívání finančních prostředků. V roce 2006 byla spolupráce v rámci Libereckého kraje i mimo něj na níže popsané úrovni.

Díličí opatření E.1a: Vnitřní spolupráce

Stručný popis výchozí situace:

Obce se účastní řady aktivit ve spolupráci s jinými subjekty a snaží se využívat co nejvíce možností ke zlepšení potenciálu území, k získání zkušeností a k zefektivnění činností místní samosprávy. Jednou z možností, jak působit na věci ovlivňující život obcí, je členství ve Svazu měst a obcí České republiky. Obce v Libereckém kraji spolupracují ve Sdružení obcí Libereckého kraje (SOLK).

Pro zlepšení výkonu některých funkcí obcí a zejména pro zlepšení jejich možností a podmínek pro realizaci rozvojových záměrů se obce mohou sdružovat do svazků. Některé z těchto dobrovolných svazků obcí (často zjednodušeně a nepřesně nazývaných mikroregiony) mají již několikaletou tradici a za sebou řadu úspěšných společných rozvojových projektů, jiné vznikly teprve nedávno. Podle údajů z informačního systému ARIS je na území Libereckého kraje 35 dobrovolných svazků obcí (včetně SOLK), z nichž lze za „mikroregiony“ označit 30 obecních uskupení. V nich spolupracuje téměř 300 obcí, tj. některé obce jsou členy více svazků; některé obce dosud do žádného svazku nevstoupily.

Vytváření svazků obcí doposud vycházelo z různých příčin, které ovlivňovaly jejich formy spolupráce. Vedle svazků obcí zabývajících se komplexním rozvojem je velmi rozšířená spolupráce za účelem společné realizace větších infrastrukturních projektů (svazky obcí pro plynofikaci, budování kanalizace a výstavbu společné ČOV, realizace vodovodu).

Příčiny vzniku jednotlivých svazků obcí dosti výrazně ovlivňují celkový efekt jejich předpokládané spolupráce. Zatímco svazek obcí na bázi „stavební spolupráce“ má omezenou dobu trvání, která je většinou spojena s konkrétní akcí, spolupráce na bázi shody o komplexních rozvojových záměrech, provázená formou výměny zkušeností (tzv. learning regions), přináší dlouhodobý efekt. Důležitou roli hraje míra zapojení (intenzita spolupráce) všech členů svazku a rozvinutí jejich spolupráce s dalšími aktéry v daném území. Z hlediska zajištění spolupráce jako permanentního procesu přípravy jejich žádoucích forem i nástrojů hraje důležitou roli osoba schopného manažera daného svazku (mikroregionu).

Vedle spolupráce v rámci veřejného sektoru, zejména na úrovni samosprávy, je neméně důležitá spolupráce mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem. Nejčastější formou této spolupráce jsou místní akční skupiny (MAS). V Libereckém kraji bylo v lednu 2007 funkčních 12 MAS.

Spolupráce v rámci soukromého sektoru se uskutečňuje na bázi sektorových svazů a seskupení a také v rámci hospodářských a agrárních komor. Dynamickým a inovativním prvkem spolupráce v této oblasti jsou klastry.

Neziskové organizace spolupracují pomocí Asociace nestátních neziskových organizací Libereckého kraje (ANNOLK).

V roce 2005 byl z finančních prostředků EU v rámci Společného regionálního operačního programu ČR 2004 – 2006 podpořen a zahájen projekt, jehož nositelem je Liberecký kraj, a to s názvem Partnerství pro Liberecký kraj. Cílem projektu je upevnit vzájemnou komunikaci a partnerskou spolupráci mezi hlavními zájmovými skupinami Libereckého kraje, tzv. „stakeholdery“, to znamená mezi veřejnou správou (v projektu zastoupenou Sdružením obcí LK a Euroregionem NISA), podnikatelskými subjekty (v projektu zastoupenými Krajskou hospodářskou komorou LK a Regionální agrární radou LK) a nestátními neziskovými organizacemi (v projektu zastoupenými Asociací nestátních neziskových organizací LK). Tyto subjekty se při společném dialogu v rámci projektu učí být partnery, a to nad řešením konkrétních problémů (jimiž jsou:

¹ Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech

zvýšení absorpční kapacity finančních prostředků EU v LK, společné rozvojové plánování v LK, databáze projektů pro nové plánovací období 2007 – 2013, podpora MA21, benchmarking subjektů v rámci seskupení jednotlivých partnerů či mezi partnery navzájem, twinning úspěšnosti tvorby projektů, vzdělávací aktivity pro euromanažery, pro zpracovatele projektů či ohledně strukturálních fondů pro venkov Libereckého kraje atd.). Smyslem projektu je nejen uvedené jednotlivé kroky splnit, ale využít společně získané dovednosti i po ukončení tohoto projektu při další budoucí partnerské spolupráci prospěšné pro společný rozvoj Libereckého kraje.

Cíle opatření:

- zvýšit schopnost vzájemné spolupráce mezi subjekty v rámci Libereckého kraje, tj. jak v rámci resortní, tak v rámci meziresortní spolupráce
- podporovat mezisektorovou spolupráci, tzn. partnerství neziskového, soukromého a veřejného sektoru
- společně tvořit projekty typu PPP – „public-private-partnership“ (veřejná správa, nestátní neziskové organizace, podnikatelé)

Aktivity naplňující opatření:

- E.1a.1 Posilování resortní a meziresortní spolupráce
- E.1a.2 Podpora spolupráce v rámci kraje mezi obcemi a institucemi státní správy
- E.1a.3 Podpora vzájemné mezisektorové spolupráce (mezi sektorem veřejným, soukromým, neziskovým)
- E.1a.4 Podpora přípravy a realizace společných rozvojových projektů PPP („public-private-partnership“)
- E.1a.5 Podpora spolupráce (předávání zkušeností dobré praxe) krajské samosprávy s obcemi Libereckého kraje, spolupráce dobrovolných svazků obcí a místních akčních skupin Libereckého kraje mezi sebou

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl obcí spolupracujících v rámci svazku obcí z celkového počtu obcí
- podíl obcí spolupracujících v MAS z celkového počtu obcí
- počet úspěšně ukončených projektů PPP v rámci kraje
- podíl úspěšně ukončených projektů PPP ku celkovému počtu projektů podpořených ze SF či ze státního nebo krajského rozpočtu
- počet uzavřených mezisektorových partnerství
- počet funkčních místních akčních skupin

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- zvyšování vzájemné spolupráce mezi subjekty v rámci Libereckého kraje
- sdílení dobré praxe mezi subjekty v rámci LK
- společná tvorba projektů typu PPP – „public-private-partnership“ (veřejná správa, nestátní neziskové organizace, podnikatelé)
- zodpovědné spolurozhodování a jednání ve prospěch spolupráce k udržitelnému rozvoji

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- podnikatelské subjekty
- města a obce
- svazky obcí
- nestátní neziskové organizace
- místní akční skupiny

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- ministerstva ČR
- města a obce
- svazky obcí
- nestátní neziskové organizace

- podnikatelské subjekty
- místní akční skupiny
- obyvatelé Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

Všechna opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Program rozvoje venkova České republiky
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Rybářství

Dílčí opatření E.1b: Vnější spolupráce

Stručný popis výchozí situace:

Pro rozvoj každého regionu je významná a nezbytná nejen vnitřní spolupráce, ale i spolupráce se subjekty vně regionu, a to ať už jde o jiné regiony, města, obce, organizace či podnikatele. V souvislosti s integračními procesy v Evropě a celkovým rozvojem mezinárodní spolupráce nabývá na významu spolupráce se zahraničními subjekty na všech úrovních, od obcí a měst, přes různorodá přeshraniční regionální uskupení, až ke spolupráci velkých regionů. Důležitým krokem pro posílení mezinárodní spolupráce se stal vstup ČR do EU.

Čím dál tím větší význam nabývá spolupráce Libereckého kraje se zahraničními partnery v rámci Evropy. S pomocí Středočeského kraje bylo v roce 2006 v bruselském centru Evropské unie zřízeno i stálé zastoupení Libereckého kraje. Jedná se o významný moment z hlediska možnosti prezentace Libereckého kraje v Evropské komisi. Odborným posílením tohoto pracoviště by měly pro Liberecký kraj vzrůstat další jeho přínosy, mezi něž určitě náleží rychlé zapojování Libereckého kraje do spolupráce na tvorbě regionální politiky EU.

V rámci koncepce vnějších vztahů Libereckého kraje je věnována zvláštní pozornost spolupráci Libereckého kraje se zahraničím. V rámci spolupráce se sousedními státy jde o budování a udržování sousedských vztahů, výměnu zkušeností týkajících se správy územních celků, výměnu informací, realizaci různých projektů a pořádání setkání, kdy se jedná o konkrétních tématech. Pro takovouto spolupráci byl mimo jiné vybrán polský region Dolnoslezské vojvodství. Liberecký kraj spojuje s tímto regionem podobný historický, sociální i ekonomický vývoj a zejména snaha prosazovat společné zájmy vůči ostatním subjektům. Vzhledem k těsnému sousedství Libereckého kraje a Svobodného státu Sasko je nezbytná též přeshraniční spolupráce mezi těmito dvěma samosprávnými celky. Protože z hlediska rozdílných struktur a kompetencí není pro Svobodný stát Sasko z právního hlediska možné uzavřít dohodu o spolupráci s Libereckým krajem, představitelé obou samosprávných celků dospěli ke kompromisu a Liberecký kraj podepsal dne 6. dubna 2006 Společné prohlášení o spolupráci s Vládním prezidiem Dresden. Tento dokument připořel saský státní ministr Hermann Winkler. Saskou stranou byl podán a schválen projekt financování spolupráce mezi Libereckým krajem a Vládním prezidiem Dresden do programu Interreg IIIA. Cílem projektu je především vzájemné poznání a předání zkušeností mezi zaměstnanci Krajského úřadu Libereckého kraje a zaměstnanci Vládního prezidia Dresden z různých oblastí činnosti a navázání prvotních kontaktů, které povedou k trvalé budoucí spolupráci.

Dne 16. 2. 2006 bylo z podnětu ministerského předsedy Svobodného státu Sasko Georga Milbradta podepsáno komuniké mezi Svobodným státem Sasko, Dolnoslezským vojvodstvím, Libereckým, Královéhradeckým a Pardubickým krajem. Na základě tohoto komuniké došlo k vytvoření tzv. trinacionálního odborného grémia. Cílem grémia je v tuto chvíli převážně identifikovat řešení společných problémů.

Vzhledem k historickému vývoji a poloze Libereckého kraje je pro zdejší samosprávy na významném místě upevňování těsné spolupráce příhraniční. Specifickým typem příhraniční spolupráce je vytváření tzv. euroregionů. Jejich cílem je prostřednictvím každodenních přeshraničních řešení společných problémů překonávat státní hranice, snížit tím význam hranic na úroveň pouhého správního členění, pozitivně stimulovat společný příhraniční život a tím odbourávat historickým vývojem vzniklé předsudky a společenské bariéry národů Evropy mezi sebou. V Libereckém kraji je významným subjektem na této úrovni Euroregion Neisse-Nisa-Nysa. Ten je euroregionem tří příhraničních oblastí nacházejících se na styku státních hranic České republiky, Spolkové republiky Německo a Polské republiky. Euroregion Neisse-Nisa-Nysa je prvním euroregionem vytvořeným na české hranici (vznik 1991). Na české straně bylo v roce 2004 členem euroregionu 145 obcí, Krajská hospodářská komora Liberec a Sdružení Český ráj. V Euroregionu Nisa pracovalo v roce 2004 na mezinárodní úrovni 14 pracovních skupin (EUREX), které uskutečnily 46 pracovních jednání. Dle organizačního schématu jsou jednotlivé pracovní skupiny rozděleny do čtyř základních skupin: Infrastruktura / Hospodářství; Životní prostředí / Venkovský prostor; Zdraví / Bezpečnost; People-to-people / Kultura / Vzdělávání.

Spolupráce s nesousedními státy, které jsou členy Evropské unie, je velmi důležitá, zejména ve smyslu prezentace kraje směrem do Evropské unie. Informace a zkušenosti související s členstvím v Evropské unii ve všech oblastech fungování veřejné správy nabyté díky této spolupráci jsou mnohdy neocenitelné. Pro tento druh spolupráce byl Libereckým krajem vybrán i italský region Valle d'Aosta. Jde o region autonomní, v rámci Itálie má specifické postavení a pravomoc. Valle d'Aosta je velice progresivní a moderní oblast, která má řadu zkušeností s čerpáním fondů Evropské unie. Tyto zkušenosti jsou pro Liberecký kraj důležité, využití strukturálních fondů EU je jedním z hlavních cílů v rámci jeho rozvoje.

Lze zmínit i existenci dobrovolných spolků ve městech St. Gallen (Kooperační St. Gallen – Liberec) a Liberec (Kooperační Liberec – St. Gallen) zaměřujících se na výměnu zkušeností v nejrůznějších oborech a zprostředkování a podporu studijních praktik (např. výměnných pobytů studentů různých oborů, praxe pracovníků v oblasti zdravotnictví atd.). Právě na základě

iniciativy zmíněné organizace Kooperace St. Gallen byla dne 26. 10. 2006 podepsána oficiální Dohoda o spolupráci s kantonem St. Gallen. Každé dva roky dochází jednak k zhodnocení dosavadní spolupráce, jednak k vytyčení těžišť pro následující období. Spolupráce probíhá hlavně formou výměnných studijních pobytů, jejichž úkolem je převážně přenos zkušeností a know-how.

V rámci spolupráce s nesousedícími státy, které nejsou členy Evropské unie, existuje spolupráce s norským samosprávným celkem Møre og Romsdal. Liberecký kraj byl tak mezi prvními, který se dozvěděl o možnosti využití nových finančních zdrojů, a to tzv. Finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru a Finančního mechanismu Norska.

Liberecký kraj má partnera i na Slovensku. Spolupráce s Prešovským samosprávným krajem probíhá a vyplývá z přirozených společných vazeb mezi ČR a SR.

V současné době také probíhá mezinárodní spolupráce na úrovni obcí. Mnoho těchto územních jednotek na české straně upevňuje kontakty zejména s městy z Polska a Spolkové republiky Německo. Tyto vztahy jsou z hlediska geografického pochopitelné a pro zúčastněné strany v mnoha ohledech prospěšné. Některé obce udržují též kontakty a spolupráci s městy ze Slovenska, Nizozemí, Itálie, Norska, případně jiných zemí. Z kvantitativního hlediska se však jedná o počet zanedbatelný. Jde většinou o větší obce či města.

Posílení přeshraniční spolupráce na jakékoliv regionální či lokální úrovni je významným momentem jak z hlediska předávání si zkušeností (tím šetření času, úsilí, finančních prostředků), tak z hlediska světové globalizace. Přispívá k soudržnosti národů Evropy, k odstraňování regionálních disparit EU a ke společnému úsilí čelit celosvětovým rizikům.

V rámci vnější spolupráce využívá Liberecký kraj nejen zkušeností zahraničních partnerů, ale i partnerů z ČR. Se všemi kraji ČR spolupracuje Liberecký kraj v rámci Asociace krajů ČR. Nejvýznamnější partnerství je však Libereckému kraji dáno svazkem v NUTS II Severovýchod s kraji Královéhradeckým a Pardubickým.

Cíle opatření:

- posílit spolupráci subjektů Libereckého kraje se subjekty za hranicemi kraje, jak v rámci NUTS II SV a celé ČR, tak v rámci zahraničí
- zintenzivnit a upevnit příhraniční vazby a spolupráci při řešení rozvojových problémů
- přispívat k lepší spolupráci Libereckého kraje a jeho subjektů s členy Evropské unie při tvorbě a naplňování rozvojových trendů evropské regionální politiky a udržitelného rozvoje
- podporovat zastoupení a kvalitní lobbying Libereckého kraje v Bruselu

Aktivitty naplňující opatření:

- E.1b.1 Podpora vzájemné mezisektorové spolupráce (mezi sektorem veřejným, soukromým, neziskovým) i se subjekty mimo Liberecký kraj
- E.1b.2 Podpora přípravy a realizace společných rozvojových projektů PPP („public-private-partnership“) i se subjekty mimo Liberecký kraj
- E.1b.3 Podpora spolupráce (předávání zkušeností dobré praxe) dobrovolných svazků obcí, místních akčních skupin, podnikatelských subjektů a NNO i se subjekty mimo Liberecký kraj
- E.1b.4 Posilování meziregionální spolupráce subjektů Libereckého kraje se subjekty nejen v rámci ČR (včetně NUTS II Severovýchod), ale i v rámci EU, včetně zkvalitňování zastoupení Libereckého kraje v Bruselu
- E.1b.5 Posilování mezinárodní spolupráce, tvorba přeshraničních a mezinárodních projektů a mezinárodních sítí partnerských měst a obcí
- E.1b.6 Intenzifikace a zkvalitňování vazeb s příhraničními oblastmi Polska a Sasko, včetně zkvalitňování služeb a pozice Euroregionu NISA

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl obcí LK s uzavřeným partnerstvím s obcemi za hranicemi kraje z celkového počtu obcí kraje
- počet úspěšně ukončených projektů PPP s účastí subjektů mimo Liberecký kraj
- podíl úspěšně ukončených projektů PPP ku celkovému počtu projektů v kraji ročně podpořených ze SF či ze státního nebo krajského rozpočtu s účastí subjektů mimo Liberecký kraj
- počet uzavřených mezisektorových partnerství se subjekty mimo Liberecký kraj
- podíl obcí zapojených v rámci Euroregionu Nisa na celkovém počtu obcí

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- zvyšování vzájemné spolupráce se subjekty mimo Liberecký kraj
- sdílení dobré praxe se subjekty mimo Liberecký kraj
- společná tvorba projektů typu PPP – „public-private-partnership“ (veřejná správa, nestátní neziskové organizace, podnikatelé)
- zodpovědné spolurozhodování a jednání ve prospěch spolupráce k udržitelnému rozvoji
- příspěvek k soudržnosti národů Evropy
- odstraňování regionálních disparit EU
- upevňování společného úsilí čelit celosvětovým rizikům

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- podnikatelské subjekty
- města a obce
- svazky obcí
- nestátní neziskové organizace
- místní akční skupiny

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- ministerstva ČR
- města a obce
- svazky obcí
- nestátní neziskové organizace
- podnikatelské subjekty
- místní akční skupiny
- obyvatelé Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

Všechna opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Podnikání a inovace
- Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Program rozvoje venkova České republiky
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Operační program Nadnárodní spolupráce oblast Střední Evropa
- Operační program Mezuregionální spolupráce
- Operační program Rybářství
- Finanční mechanismus EHP a Norska

Rozvojové opatření E.2: Rozvoj městských oblastí

Stručný popis výchozí situace:

Z 215 obcí Libereckého kraje jich má 38 statut města. Ve městech nad 10 tisíc obyvatel žije 48,5 % obyvatel, v ostatních městech 29,4 % (31.12.2005). Podíl městského obyvatelstva tak činí 77,9 %, což značí mírný pokles oproti roku 1991. Největší město Liberec (97 950 obyvatel) vytváří se sousedním městem Jabloncem nad Nisou (44 571 obyvatel) jednu sídelní aglomeraci. Třetím největším městem s 38 776 obyvateli je Česká Lípa. Více než 10 tisíc obyvatel mají ještě Turnov a Nový Bor. 77,9 % obyvatel ve městech řadí LK v mezikrajském srovnání na čtvrté místo v rámci ČR (průměr ČR je 70,2 %). V případě městského osídlení hrají významnou roli urbanizační procesy a vnitřní prostorové vztahy měst. V Libereckém kraji vzhledem k malé velikosti a malému počtu větších měst nepatří proces suburbanizace k problematickým, i když je nezbytné zvláště v případě liberecko-jablonecké aglomerace pečlivě zvažovat stavební aktivity a vývoj osídlení na hranici měst. Města jsou hlavními póly rozvoje daného regionu. Potýkají se však se specifickými problémy, odlišnými od problémů venkovských oblastí. K úkolům, jež města musí řešit, patří například nutnost revitalizace mnohých panelových sídlišť, integrace problematických skupin obyvatel, kriminalita, přílišné zatížení automobilovou dopravou, nedostatek parkovacích míst, rozdíly v nezaměstnanosti a sociální úrovni jednotlivých částí měst, rostoucí zájem o obytnou funkci v okrajových částech měst. Evropská unie vyžaduje v případě podpory projektů z finančních zdrojů EU, obdobně jako u regionálních projektů, tak i projektů obcí a měst, jejich soulad s místními (regionálními a lokálními) střednědobými strategickými rozvojovými dokumenty daných lokalit. Je nutné, aby tyto dokumenty odrážely aktuální stav jejich rozvojového potenciálu. Z toho vyplývá pro městské oblasti doporučení tvorby či aktualizace svých strategických rozvojových dokumentů (strategií rozvoje, programů rozvoje, integrovaných rozvojových plánů atd.).

Cíle opatření:

- revitalizovat panelová sídliště
- snížit kriminalitu, řešit problematiku nepříznivých skupin obyvatelstva
- snížit přílišné zatížení automobilovou dopravou, řešit dopravu v klidu
- snížit nezaměstnanost a odstraňovat rozdíly sociální úrovně jednotlivých částí měst
- podporovat tvorbu a aktualizaci strategických rozvojových dokumentů měst
- revitalizovat nevyužívané hospodářské objekty
- zkvalitnit občanskou vybavenost a úroveň veřejných služeb
- podporovat ochranu a tvorbu zdravých životních podmínek ve městech
- vytvářet a udržovat kulturní městskou krajinu
- podporovat rozvoj podnikání
- uplatňovat udržitelný způsob využívání městského území
- posilovat rozvojové iniciativy a občanskou společnost ve městech

Aktivity naplňující opatření:

- E.2.1 Revitalizace center měst Libereckého kraje
- E.2.2 Rozvoj regionálních městských center a koncepční usměrňování urbanizačních procesů v jejich okolí
- E.2.3 Rozvoj kvalitní infrastruktury a občanské vybavenosti městského prostředí
- E.2.4 Údržba zeleně a revitalizace brownfields v urbanizovaných územích
- E.2.5 Podpora zavádění obnovitelných zdrojů energie, podpora aktivit přispívajících k energetickým a surovinovým úsporám
- E.2.6 Snížování dopravní zátěže měst, včetně řešení dopravy v klidu
- E.2.7 Ochrana před povodněmi
- E.2.8 Prevence kriminality a patologických jevů ve městech
- E.2.9 Zpracování aktuálních strategických rozvojových a územních dokumentů měst, včetně integrovaných plánů
- E.2.10 Vytváření podmínek pro kvalitní život ve městě, včetně podpory volnočasových aktivit
- E.2.11 Podpora rozvojových iniciativ a občanské společnosti ve městech

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl městského obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- spokojení obyvatelé měst
- možnost dalších finančních prostředků do rozpočtů měst
- zvýšení počtu pracovních míst
- zlepšení přírodních a kulturních hodnot měst
- pozitivní dopad na kvalitu městského prostředí

Cílové skupiny:

- města
- městské obyvatelstvo
- turisté a návštěvníci měst
- podnikatelské subjekty
- nestátní neziskové organizace

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města
- městské obyvatelstvo
- nestátní neziskové organizace
- podnikatelské subjekty

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

Všechna opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Životní prostředí
- Operační program Doprava
- Integrovaný operační program
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční pomoc Švýcarska
- Finanční mechanismy EHP/Norska

Rozvojové opatření E.3: Rozvoj venkovských oblastí

Stručný popis výchozí situace:

Cílem opatření je udržitelný rozvoj venkova v souladu s principy Agendy 21 a praktické směřování rozvoje venkova tak, jak je rozpracováno v programových dokumentech Evropské unie, se zohledněním místních specifik jak na straně potřeb, tak na straně zdrojů.

Mezi obvyklé požadavky rozvoje venkova patří: multifunkční zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství, zajištění pracovních míst na venkově, péče o krajinu a krajinný ráz včetně zajištění ekologické stability a posilování biodiverzity, zajištění základních potřeb lidí žijících na venkově co nejbližší jejich trvalému bydlišti (vzdělání, lékařská péče, komunikace, sociální potřeby atd.), posílení vztahu venkovských obyvatel k místnímu regionu, zvyšování jejich účasti na správě věcí veřejných apod. Nezbytnou součástí venkova je i kvalitní infrastruktura, rozvoj cestovního ruchu, dopravní obslužnost, spolupráce zemědělců a veřejné sféry.

Jedním z předpokladů udržitelného rozvoje venkova v sudetských oblastech Libereckého kraje je pochopení a přijetí pestré, bolavé a dosud neuzavřené historie území, a následně „adopce“ krajiny současnými obyvateli, kteří jsou velmi specifickým typem „dědiců“.

Venkov Libereckého kraje by měl být nejen prostorem ve smyslu technickém, ekonomickém či přírodovědném, ale také místem života lidí, místem setkávání a budování vztahů. Bylo prokázáno, že tam, kde existuje pestrá a pevná síť lidských vztahů, kde se lidé setkávají nejen pracovně a úředně, ale také sousedsky, při odpočinku, sportu a zábavě, kde sdílejí starost o společný prostor – obec, v níž žijí a vychovávají svoje děti, kde uplatňují své zájmy, obhajují je a uvádějí v život, jsou vytvořeny dobré předpoklady pro udržitelný rozvoj obce. Lidé jsou schopni společně formulovat své představy, čelit problémům a spolupracovat při naplňování společných cílů. Uvědomují si nejen své potřeby, ale také své zdroje a svou sílu. Obdobně jako u měst, tak i u obcí náležejících do venkovských oblastí platí požadavek Evropské unie o souladu projektů financovaných z evropských zdrojů s lokálními strategickými rozvojovými dokumenty dané lokality. Z toho vyplývá i pro venkovské oblasti doporučení tvorby či aktualizace svých strategických rozvojových dokumentů (strategií rozvoje, programů rozvoje, strategií rozvoje MAS atd.).

Liberecký kraj podporuje prostřednictvím Grantového fondu Libereckého kraje a Fondu investic Libereckého kraje projekty z venkovského prostoru.

Základní odlišnost venkova a města spočívá v odlišném životním způsobu jeho obyvatel, který se na venkově projevuje těsnějšími vazbami k přírodnímu prostředí, kulturním hodnotám, tradicím a spolkovému životu. Cílevědomé vytváření podmínek pro zachování a rozvoj těchto hodnot spolu s vytvářením pracovních příležitostí je základem pro stabilizaci venkova a jeho sídelní struktury.

V době zpracování Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je venkov v rámci kraje vymezen jako území obcí, jejichž populační velikost je menší než 2000 obyvatel. Zároveň probíhá diskuse, zda je toto kritérium správné a dostačující. Z tohoto důvodu je potřeba upozornit na to, že po dobu platnosti Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je možné, že dojde k aktualizaci kritérií vymezování venkova Libereckého kraje.

Cíle opatření:

- podporovat spolupráci mikroregionů a místních akčních skupin
- docílit plošné pokrytí území LK komplexními pozemkovými úpravami a aktuální územně plánovací dokumentací
- posilovat kulturní a spolkový život na venkově
- zkvalitnit úroveň veřejné správy
- zvyšovat vzdělanostní úroveň obyvatelstva
- vytvořit příznivé podmínky pro život na venkově i pro mladé lidi
- vytvořit příznivé podmínky pro rozvoj agroturistiky a cestovního ruchu
- propagovat venkov, zvýšit atraktivitu venkova pro návštěvníky
- zkvalitňovat životní prostředí na venkově
- podporovat ochranu a tvorbu zdravých životních podmínek
- rozvíjet místní infrastrukturu a zlepšovat dopravní obslužnost
- podporovat rozvoj tradičních řemesel a produktů
- revitalizovat nevyužívané hospodářské objekty (brownfields)
- zlepšit občanskou vybavenost a zvýšit úroveň veřejných služeb na venkově
- udržovat kulturní krajinu na venkově

- podporovat rozvoj podnikání na venkově
- uplatňovat udržitelný způsob využívání krajiny
- posilovat rozvojové iniciativy a občanskou společnost na venkově

Aktivity naplňující opatření:

- E.3.1 Rozvoj multifunkčního zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství ve venkovském prostoru Libereckého kraje
- E.3.2 Rozvoj výrobních a nevýrobních aktivit; podpora zaměstnanosti na venkově; podpora vzniku pracovních míst ve venkovských oblastech
- E.3.3 Zajištění kvalitních správních a technických (včetně občanské vybavenosti) podmínek života ve venkovských sídlech
- E.3.4 Zavádění integrovaných systémů nakládání s odpady na venkově
- E.3.5 Zabezpečení péče o složky životního prostředí a krajinný ráz venkovského prostoru
- E.3.6 Podpora a zkvalitnění duchovních, společenských a sociálních podmínek života na venkově
- E.3.7 Uplatnění vyšších forem spolupráce v rozvoji venkova, včetně kvalitně fungujících agentur pomáhajících místním akčním skupinám
- E.3.8 Podpora programů a projektů vedoucích k revitalizaci a odstraňování disparit venkova (např. Program obnovy venkova)
- E.3.9 Zvyšování prestiže venkova
- E.3.10 Zpracování aktuálních strategických rozvojových dokumentů obcí venkovského prostoru kraje, svazků obcí, místních akčních skupin a monitoring jejich naplňování
- E.3.11 Podpora územně plánovací dokumentace obcí
- E.3.12 Využití brownfieldů pro rozšiřování prostor pro podnikání
- E.3.13 Regenerace veřejných prostranství, historických a kulturních památek
- E.3.14 Rozšiřování volnočasových zařízení a aktivit
- E.3.15 Podpora údržby drobné architektury ve volné krajině (kapličky, boží muka)
- E.3.16 Využívání programů pro podporu zemědělství
- E.3.17 Podpora obnovitelných zdrojů energie
- E.3.18 Zajištění dopravní obslužnosti venkovských oblastí
- E.3.19 Podpora projektů zaměřených na obnovu stavebního fondu se zachováním tradičního rázu krajiny
- E.3.20 Zvyšovat vzdělanost venkovského obyvatelstva
- E.3.21 Kvalitní infrastruktura a služby pro venkovské obyvatelstvo (vodovod, kanalizace, informační sítě, předškolní a školní zařízení, domy pro sociální služby, smíšené obchody, knihovny, zdravotnická zařízení, víceúčelová zařízení apod.)
- E.3.22 Obnova tradičních řemesel a produktů, udržení tradic na venkově
- E.3.23 Výstavba a rekonstrukce místních komunikací, cyklostezek, stezek pro pěší
- E.3.24 Informační centra pro turisty
- E.3.25 Podpora projektů zaměřených na vzdělání veřejné správy na venkově
- E.3.26 Podpora podnikání
- E.3.27 Podpora činnosti jednotek sborů dobrovolných hasičů zřízených obcemi
- E.3.28 Podpora aktivit vedoucích k ekologickému hospodaření v krajině
- E.3.29 Obnova a údržba rybníků
- E.3.30 Podpora projektů zaměřených na údržbu a rozvoj lesních porostů
- E.3.31 Podpora rozvojových iniciativ a občanské společnosti na venkově

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- migrační saldo venkovských obcí na 1000 obyvatel
- podíl venkovské populace na celkové populaci území
- index stáří ve venkovských sídlech
- míra registrované nezaměstnanosti ve venkovských obcích
- počet pracovních míst na venkově
- podíl ekonomických subjektů v cestovním ruchu z celkového počtu ekonomických subjektů na venkově

- podíl venkovských obcí se schváleným strategickým dokumentem na celkovém počtu venkovských obcí LK
- podíl venkovských obcí s platným územním plánem na celkovém počtu venkovských obcí LK
- podíl venkovských obcí LK s realizovanými komplexními pozemkovými úpravami na celkovém počtu venkovských obcí
- plocha venkovského území ošetřená komplexními a jednoduchými pozemkovými úpravami
- počet úspěšných dokončených projektů z veřejných prostředků na venkově
- objem získaných finančních prostředků na realizaci projektů (v členění ze zdrojů EU/ČR/kraj)
- podíl podnikatelských subjektů na venkově z celkového počtu podnikatelských subjektů v území
- schválený Program rozvoje venkova LK
- zapojení obcí do Programu obnovy venkova
- počet funkčních místních akčních skupin
- podíl venkovských obcí, které mají dopravní dostupnost zajištěnou na standardní úrovni, na celkovém počtu venkovských obcí
- zpracování metodiky pro vymezení, hodnocení a monitoring venkova LK

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- spokojení obyvatelé venkovských oblastí
- možnost dalších finančních prostředků do rozpočtu obcí
- zvýšení pracovních míst
- zlepšení přírodních a kulturních hodnot krajiny
- stabilizace počtu obyvatel ve venkovských oblastech
- pozitivní dopad na ochranu krajinného rázu

Cílové skupiny:

- obce
- svazky obcí
- místní akční skupiny
- venkovské obyvatelstvo
- turisté a návštěvníci venkova
- podnikatelské subjekty
- zemědělci

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- neziskové organizace
- svazky obcí
- místní akční skupiny

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

Všechna opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Životní prostředí
- Program rozvoje venkova České republiky
- Operační program Rybářství
- Integrovaný operační program
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční pomoc Švýcarska
- Finanční mechanismy EHP/Norska

Rozvojové opatření E.4: Koncepční řízení rozvoje

Stručný popis výchozí situace:

Koncepční řízení rozvoje je základem optimálního využití území. Při plánování a realizaci jakýchkoliv rozvojových aktivit je vždy nutné zajistit provázanost a soulad koncepčních dokumentů v hierarchii územní i v rezortní, tzn. soulad cílů rozvoje kraje s republikovými a evropskými dokumenty, se strategickými dokumenty mikroregionů, svazků obcí, MAS a dalších regionálních uskupení. Koncepční řízení rozvoje musí být v souladu i s územně plánovacími dokumentacemi.

Dílčí opatření E.4a: Strategické plánování

Stručný popis výchozí situace:

Tím, že se Česká republika (z hlediska národního) a Liberecký kraj (z hlediska regionálního) staly rovnocennými členy Evropské unie, vznikl mj. na veřejnou správu požadavek na soulad národního i regionálního strategického plánování s hlavními rozvojovými směry a zásadami Evropské unie (Lisabonskou strategií k udržitelnému rozvoji). Tímto momentem vyvstal požadavek nejen na zpracování nových strategických rozvojových a koncepčních dokumentů, ale i na aktualizaci stávajících, a to jak na regionální, tak na lokální úrovni.

Cíle opatření:

- aktualizovat stávající strategické rozvojové dokumenty z hlediska jejich souladu s krajskými, republikovými a evropskými rozvojovými směry a zásadami
- dopracovat chybějící strategické rozvojové dokumenty na všech úrovních (regionální, lokální, resortní, sektorové, atd.) tak, aby byly v souladu s rozvojovými směry a zásadami EU, ČR, LK
- koordinovat provázanost všech těchto dokumentů, a to jak ve směru horizontálním (s okolním prostředím za hranicí území), tak ve směru vertikálním (od obcí přes region, republiku až po EU)
- odstraňovat regionální a lokální disparity pomocí strategického plánování a naplňováním k tomu přijatých opatření
- zmírňovat rozdíly mezi městskými a venkovskými oblastmi
- pravidelně vyhodnocovat rozvoj v Libereckém kraji a dle jeho výsledků aktuálně stanovovat priority rozvoje tak, aby byly naplňovány principy udržitelného rozvoje Libereckého kraje

Aktivity naplňující opatření:

- E.4a.1 Aktualizace a zpracování strategických rozvojových dokumentů horizontálně i vertikálně provázaných a v souladu s hlavními rozvojovými směry a zásadami Evropské unie
- E.4a.2 Odstraňování regionálních a lokálních disparit pomocí strategického plánování a naplňování k tomu přijatých opatření
- E.4a.3 Aktualizace vymezení venkovských oblastí a podpora jejich rozvoje
- E.4a.4 Vyhodnocování udržitelného rozvoje Libereckého kraje a území dle ORP
- E.4a.5 Podpora při prosazování a implementaci strategií udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl obcí se zpracovanými strategickými rozvojovými dokumenty zohledňujícími principy udržitelného rozvoje na celkovém počtu obcí
- monitorování a vyhodnocování udržitelného rozvoje Libereckého kraje a jeho území dle ORP
- podíl území splňujícího kritéria pro zařazení do HSO z celkové hodnoty kraje (počet obyvatel, počet obcí, rozloha)

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- odstraňování regionálních disparit
- realizace aktivit směřujících k udržitelnému rozvoji Libereckého kraje a jeho částí

Cílové skupiny:

- samospráva Libereckého kraje
- města a obce
- svazky obcí
- místní akční skupiny

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Evropská komise
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- města a obce
- svazky obcí
- místní akční skupiny
- obce s rozšířenou působností Libereckého kraje
- odbory rozvoje městských úřadů Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

Všechna opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Integrovaný operační program
- Program rozvoje venkova České republiky
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismy EHP/Norska

Dílčí opatření E.4b: Územně plánovací podklady**Stručný popis výchozí situace:**

Dne 14. 3. 2006 byl schválen zákon č. 183/ 2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen stavební zákon) s účinností od 1.1.2007. Nová právní úprava územní plánování definuje jako soustavnou a komplexní činnost, jejímiž cíli jsou zejména udržitelný rozvoj území, koordinace veřejných a soukromých záměrů a v neposlední řadě také ochrana a rozvoj přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území ve veřejném zájmu, který hájí právě územní plánování.

Proto kraj a obce s rozšířenou působností (nové úřady územního plánování) mají od 1.1.2007 novým stavebním zákonem uloženo povinně pořídít, spravovat a soustavně aktualizovat nový nástroj územního plánování „Územně analytické podklady“ (dále jen ÚAP), který je systémovou geodatabází informací o území. V první řadě je nezbytné zvýšit vědomosti o ÚAP u pořizovatelů z řad úřadů územního plánování, protože jenom kvalitní ÚAP obcí budou dobrým podkladem pro krajské ÚAP ve smyslu § 29 odst. 4 zákona. Dále je třeba zvýšit SW a HW vybavení jednotlivých pořizovatelů ÚAP, protože bez kvalitního informačního zázemí se ÚAP nedají efektivně a hospodárně pořizovat. V neposlední řadě je třeba prosazovat standardizaci a jednotné zpracování ÚAP v rámci celého Libereckého kraje. Tato standardizace by neměla vycházet jenom z krajského úřadu, ale měla by vyplynout na základě diskuze celého kolektivu pořizovatelů.

Je nezbytné zvýšit povědomí o novém pojetí územního plánování u starostů, pořizovatelů a projektantů územních plánů, zejména o tom, že ÚAP budou úřady územního plánování obcím ve svém správním obvodu poskytovat zdarma a tyto ÚAP z převážné části nahradí při pořizování územních plánů tzv. „Průzkumy a rozborů“, a tím dojde k výraznému zlevnění ceny za pořizovaný územní plán.

Cíle opatření:

- vytvořit kvalitní ÚAP včetně technické úrovně zpracování
- zvýšit povědomí o novém nástroji územního plánování – agendě ÚAP
- standardizovat zpracování ÚAP v rámci celého Libereckého kraje
- pokrýt celé území Libereckého kraje ÚAP na úrovni kraje
- pokrýt celé území Libereckého kraje ÚAP na úrovni obcí

Aktivity naplňující opatření:

- E.4b.1 Metodicky soustavné zkvalitňování činností pořizovatelů ÚAP na úrovni kraje a obcí
- E.4b.2 Systémové podporování činností úřadů územního plánování
- E.4b.3 Podpora sjednocování HW i SW při pořizování dat a ÚP v obcích s krajem
- E.4b.4 Metodicky soustavné zkvalitňování činností úřadů územního plánování
- E.4b.5 Vytváření a prosazování standardů pro agendu ÚAP za území Libereckého kraje s pomocí řešitelského týmu ÚAP Libereckého kraje
- E.4b.6 Metodické podporování vzniku Rad obcí pro udržitelný rozvoj území v Libereckém kraji

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- dotazník k zabezpečení náběhu agendy ÚAP na úřadech územního plánování
- podíl obcí, pro které úřad územního plánování pořídil ÚAP, na celkovém počtu obcí
- podíl obcí zapojených do Rad obcí pro udržitelný rozvoj území na celkovém počtu obcí
- podíl obcí, které využily obecní ÚAP pro pořízení ÚP, na celkovém počtu obcí
- podíl obcí, které pořídily a vydaly územní plán, na celkovém počtu obcí
- podíl obcí se zajištěnou kompatibilitou datové části ÚP s datovým modelem kraje na celkovém počtu obcí

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- kvalitní základní informační servis pro rozhodování v území
- kvalitní základní informační servis pro investice firem na území kraje
- sledování a vyhodnocování souladu přírodních, civilizačních a kulturních hodnot území
- jasně definovaný rozvojový potenciál jednotlivých oblastí na území kraje
- formulování problémů k řešení v jednotlivých územních plánech
- posílení a stabilizace regionální ekonomiky

Cílové skupiny:

- města a obce
- obyvatelé Libereckého kraje
- podnikatelské subjekty
- subjekty poskytující přímé služby a informace investorům
- realitní a developerské organizace
- rozvojové agentury

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- úřady územního plánování v Libereckém kraji
- města a obce, zejména obce s rozšířenou působností
- ARR – Agentura regionálního rozvoje, s.r.o.

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

Všechna opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Integrovaný operační program
- Program rozvoje venkova České republiky

Dílčí opatření E.4c: Územně plánovací dokumentace kraje a obcí**Stručný popis výchozí situace:**

Pro zabezpečení kvality veškerých rozhodovacích procesů probíhajících na území Libereckého kraje jsou územně plánovací dokumenty neopominutelným odborným mezioborovým dokumentem, jehož závaznost je deklarována veřejnoprávní dohodou. Proto existuje celospolečenská potřeba zkvalitňování obsahu ÚPD, využívání moderních technologií v procesu pořizování ÚPD a v neposlední řadě zkvalitňování zabezpečení vlastního procesu pořizování ÚPD – lidský faktor.

Dne 14. 3. 2006 byl schválen zákon č. 183/ 2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen stavební zákon) s účinností od 1.1.2007, který zahájil novou etapu stavebního práva v ČR. Nová právní úprava územní plánování definuje jako soustavnou a komplexní činnost, jejímiž cíly jsou zejména udržitelný rozvoj území, koordinace veřejných a soukromých záměrů a v neposlední řadě také ochrana a rozvoj přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území ve veřejném zájmu, který hájí právě územní plánování. Územní plánování je tedy i nadále svébytným a nezaměnitelným nástrojem veřejné správy určeným k regulaci rozvoje území. V této souvislosti zachovává rozlišení dvou úrovní, krajské, která se zabývá především záležitostmi nadmístního významu (regionálního) a obecní, která se zabývá ochranou a rozvojem hodnot území obce. S tím souvisí také výrazné posílení důležitosti a významu tohoto územně plánovacího dokumentu.

Je třeba si také uvědomit, že všechny územní plány obcí pořízené a schválené do 31.12.2006 dle přechodných ustanovení nového stavebního zákona ve stanoveném období 3 a 5-ti let přestanou platit. Je třeba, aby obce tyto „staré“ územní plány do konce roku 2011 v maximální možné míře nahradily novými kvalitními digitálními územními plány pořízenými a vydanými již v režimu podle nového stavebního zákona.

Na základě těchto skutečností je potřeba jak zkvalitnit obsah, technologie a vlastní proces pořizování těchto územně plánovacích dokumentů, tak současně zabezpečovat pokrytí celého území Libereckého kraje odpovídajícími územně plánovacími dokumenty zejména na úrovni obcí. Na existenci územně plánovací dokumentace (dále jen ÚPD) jsou vázány různé následné projekty, postupy a v neposlední řadě dotační programy, které mohou obce disponující platnou územně plánovací dokumentací využívat. Je také nezbytné zvýšit povědomí o novém pojetí ÚP nejen u starostů, pořizovatelů a projektantů územních plánů, ale i investorů, zejména o možnosti využívat nového nástroje územního plánování tzv. „Územně analytické podklady“, které z převážné části nahradí „Průzkumy a rozborů“, a tím dojde k výraznému zlevnění ceny za pořizovaný územní plán. V neposlední řadě je třeba prosazovat standardizaci a jednotné zpracování územních plánů v rámci celého Libereckého kraje.

V souladu s tímto opatřením je třeba realizovat dále stanovené jednotlivé cíle, a tím zajistit udržitelný rozvoj kraje a odstranění nežádoucích regionálních rozdílů.

Cíle opatření:

- zkvalitňovat obsah ÚPD včetně technické úrovně zpracování
- zvýšit povědomí o nové právní úpravě územního plánování
- zkvalitňovat využívání nových technologií a proces pořizování ÚPD
- pokrýt celé území Libereckého kraje ÚPD na úrovni kraje
- pokrýt celé území Libereckého kraje ÚPD na úrovni obcí
- vytvářet standardy územně plánovací činnosti a jejich prosazování v oblasti vertikální provázanosti jednotlivých stupňů ÚPD
- vytvářet „nepodkořitelné“ standardy u datových částí ÚPD kraje a obcí na území Libereckého kraje

Aktivity naplňující opatření:

- E.4c.1 Zvyšování kvalifikace pořizovatelů ÚPD na úrovni kraje a obcí
- E.4c.2 Vytváření a prosazování standardů územně plánovací činnosti (i v oblasti provázanosti jednotlivých stupňů ÚPD)
- E.4c.3 Metodicky soustavné zkvalitňování územně plánovací činnosti obcí
- E.4c.4 Systémové pokrytí LK platnými ÚPD a podporování územně plánovací činnosti obcí
- E.4c.5 Zajištění kompatibility datové části územních plánů s datovým modelem kraje z hlediska formátu datových vrstev, syntaxe – označování datových vrstev, atributové části vrstev a samotného obsahu vrstev

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl obcí, které využily obecní ÚAP pro pořízení ÚP, na celkovém počtu obcí
- podíl obcí, které pořídily a vydaly územní plán, na celkovém počtu obcí
- podíl obcí se zajištěnou kompatibilitou datové části ÚP s datovým modelem kraje na celkovém počtu obcí

Dopady do regionu (ekonomické, společenské, ekologické):

- jasně definované prostředí pro investice firem na území kraje
- realizovatelnost souladu všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot území
- jasně definovaný rozvojový potenciál jednotlivých oblastí na území kraje
- posílení finančních zdrojů a možností kraje a obcí (tím i firem)
- zlepšení pozice kraje a obcí (tím i firem) na českém trhu i v zahraničí
- posílení a stabilizace regionální ekonomiky

Cílové skupiny:

- města a obce
- obyvatelé Libereckého kraje
- podnikatelské subjekty
- subjekty poskytující přímé služby a informace investorům
- realitní a developerské organizace
- rozvojové agentury

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- úřady územního plánování v Libereckém kraji
- města a obce, zejména obce s rozšířenou působností
- ARR – Agentura regionálního rozvoje, s.r.o.

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

Všechna opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Integrovaný operační program
- Program rozvoje venkova České republiky

Díličí opatření E.4d: Provázanost a koordinace územně plánovacích a strategicky rozvojových dokumentů**Stručný popis výchozí situace:**

Pro zabezpečení kvality veškerých rozhodovacích procesů probíhajících na území Libereckého kraje jsou neopominutelnými odbornými mezioborovými dokumenty nejen územně plánovací dokumenty, ale i strategické rozvojové dokumenty, jejichž závaznost je deklarována veřejnoprávní dohodou. Existuje celospolečenská potřeba koordinace a provázanosti územně plánovacích a rozvojových dokumentů, včetně zajištění jejich vzájemné provázanosti jak horizontálním směrem (v rovinách: NUTS II, kraje, ORP a obcí), tak směrem vertikálním (v hierarchiích: od státní úrovně přes krajskou, mikroregionální, ORP až na úroveň obcí).

Zásady územního rozvoje Libereckého kraje a územní plány obcí představují základní koncepční dokumenty pro rozvoj kraje i obcí stanovující urbanistickou koncepci, na základě které se bude území kraje i obcí územně rozvíjet. Strategické rozvojové dokumenty kraje, obcí, mikroregionů i MAS stanovují hlavní rozvojové cíle, jakými aktivitami lze k těmto cílům dospět, které z aktivit jsou pro dané období prioritní, případně specifikují známé finanční zdroje pro podporu jejich realizace. Oba typy dokumentů tak definují předpoklady k zabezpečení souladu rozvoje se všemi přírodními, civilizačními a kulturními hodnotami v území, nejen se zřetelem na péči o životní prostředí a ochranu jeho hlavních složek, ale i se zřetelem na principy udržitelného rozvoje.

Odpovědnost kraje (zejména dle zákona stavebního, zákona o krajích a o regionálním rozvoji) a obcí (zejména dle zákona o obcích a stavebního zákona) za vytváření těchto předpokladů a současně zabezpečování zájmů obecní pospolitosti, a to nejen v dialogu se soukromým sektorem, ale také v dialogu s obcemi, krajem a orgány státní správy, podtrhuje význam územního plánování v podmínkách dnešní tržní ekonomiky a podtrhuje význam vyhodnocování rozvojových trendů v jednotlivých lokalitách Libereckého kraje směrem k udržitelnému rozvoji.

V současné době jsou jak na krajské, tak na obecní úrovni zpracovávány, schvalovány a průběžně aktualizovány rozvojové a územně plánovací dokumenty, a to v různé kvalitě. Protože tyto činnosti probíhaly a probíhají v různých časových etapách, vzniká objektivní potřeba zajistit jak jejich vzájemnou provázanost na úrovni kraje, tak jejich provázanost s dokumenty obcí, s dokumenty vlastních i sousedních regionů a s dokumenty na vládní či evropské úrovni.

Cíle opatření:

- docílit koordinace rozvojových a územně plánovacích dokumentů kraje, tj. „územní“ průměty jednotlivých koncepcí do územně plánovacích dokumentů kraje (horizontální provázanost na úrovni kraje)
- docílit koordinace rozvojových a územně plánovacích dokumentů obcí, tj. „územní“ průměty jednotlivých koncepcí do územně plánovacích dokumentů obcí (horizontální provázanost na úrovni obcí)
- docílit koordinace územně plánovacích a rozvojových dokumentů kraje se sousedními regiony (horizontální provázanost na úrovni regionů)
- docílit koordinace územně plánovacích a rozvojových dokumentů kraje a obcí (vertikální provázanost)
- docílit koordinace územně plánovacích a rozvojových dokumentů kraje a státu (vertikální provázanost)
- vyhodnocovat územně plánovací a rozvojové dokumenty kraje nejen z hlediska hodnocení jejich vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, ale i z hlediska jejich souladu se Zdravotní politikou Libereckého kraje

Aktivita naplňující opatření:

- E.4d.1 Vzájemná koordinace koncepčních dokumentů kraje, PÚR a ÚPD
- E.4d.2 Vzájemná koordinace koncepčních dokumentů na úrovni ORP, mikroregionů, MAS či obcí s příslušnými místními ÚPD
- E.4d.3 Vzájemná koordinace koncepčních dokumentů, PÚR a ÚPD z hlediska vertikální provázanosti v rámci LK
- E.4d.4 Zpracovávání Hodnocení vlivů na zdraví a posuzování souladu se Zdravotní politikou Libereckého kraje u všech krajských strategických a územně plánovacích dokumentů

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl obcí se zpracovanými strategickými rozvojovými dokumenty zohledňujícími principy udržitelného rozvoje na celkovém počtu obcí

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- posílení spolupráce při tvorbě rozvojových a územně plánovacích dokumentů
- spolupráce při definování směrů, cílů a možností dosažení udržitelného rozvoje lokalit Libereckého kraje, včetně průmětů do území LK
- spolupráce při hodnocení udržitelného rozvoje v Libereckém kraji
- bezproblémová komunikace – sdílení dat – mezi krajem a obcemi
- realizovatelnost souladu všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot
- jasně definovaný rozvojový potenciál jednotlivých obcí a oblastí na území kraje
- jasně definované prostředí pro investice firem na území kraje
- zlepšení pozice kraje a obcí (tím i firem) na českém trhu i v zahraničí
- posílení a stabilizace regionální ekonomiky
- definování možných finančních zdrojů, včetně finančních možností kraje a obcí

Cílové skupiny:

- krajská a obecní samospráva
- krajský, městské a obecní úřady
- rozvojové a jiné agentury
- stakeholders v Libereckém kraji
- obyvatelé Libereckého kraje

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce, zejména obce s rozšířenou působností
- úřady územního plánování v Libereckém kraji
- odbory rozvoje městských a obecních úřadů
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- rozvojové a jiné agentury
- stakeholders Libereckého kraje
- obyvatelé Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

Všechna opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Integrovaný operační program
- Program rozvoje venkova České republiky
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika

Rozvojové opatření E.5: Podpora rozvoje občanské společnosti

Stručný popis výchozí situace:

Přestože se v současné době společnost nejen Libereckého kraje, ale i celé ČR, nachází již 18 let od pádu totalitního režimu, je neustále nutné si uvědomovat, připomínat a podporovat vymoženosti otevřené občanské společnosti. Těmi jsou svoboda občana a demokracie. Člověk vidí svoji budoucnost do té míry, do jaké se může na její tvorbě spolupodílet. Pokud tomu tak není, nastává deprese, beznaděj, lhostejnost, vytrácí se chuť spolupodílet se na každodenní drobné cílevědomé práci pro své okolí i pracovat sám na sobě. Člověk ztrácí nejen identitu k místu své existence, ale i individuální zodpovědnost. V mnohých z občanů stále ještě přetrvává morální zatížení z minula: „Získávat prospěch na úkor druhých“ nebo „Co se děje v mém okolí, pokud se to negativně nedotýká mých vlastních práv, do toho mi nic není“. Pouhá ekonomická integrace na úroveň vyspělých států Evropy nestačí. Ekonomický blahobyt není všechno. Duchovno a morální vlastnosti společnosti formují národní identitu, identitu každého z nás k tradicím, k rodnému místu, ke svým blízkým, ke svému okolí. Jedině posilováním pozitivních změn v morálních hodnotách a charakterových vlastnostech každého z nás může dojít k dalšímu zlepšení kvalitativního stavu naší občanské společnosti.

V současné době poskytuje občanská společnost České republiky, tj. i Libereckého kraje, široký prostor pro činnosti dobrovolných skupin občanů a představuje určitý protipól státní moci. Občanská společnost je mj. založena na svobodě člověka, který má možnost se sdružovat do různých neziskových organizací – spolků, klubů, iniciativ – za účelem splnění určitého společného cíle, společného zájmu. Jejich úloha je v demokratické společnosti nezastupitelná. Občanská společnost je ukazatelem toho, jak stát plní svoji funkci. Příliš mnoho sdružení může ale i naznačovat špatnou legislativu, proti níž je třeba se „občansky“ bránit.

Nevládní neziskové organizace, z velké části tvořené občanskými sdruženími rozličných typů, jsou v demokracii významnou složkou občanské společnosti. Široké spektrum činností neziskových organizací umožňuje pokrýt zejména takové potřeby, které prostřednictvím podnikatelských subjektů ani státních intervencí nemohou být uspokojeny. Po roce 1989 došlo v ČR k nebývalému rozvoji neziskového sektoru. Byly obnoveny spolky a sdružení potlačené minulým režimem, vedle toho vznikly tisíce nových neziskových organizací, které neměly žádný majetek ani šanci ho získat a stavěly svoji činnost na lidském nadšení a pomoci dobrovolníků. Jedná se o mnoho kulturních, sportovních, dětských a mládežnických organizací, kde skupiny občanů dobrovolně, samy pro sebe a své přátele realizují řadu aktivit. Patří sem i organizace s charitativním, sociálním a zdravotním zaměřením.

Počet sdružení v Libereckém kraji v letech 2000 – 2004 neustále rostl (téměř o 30 % za sledované období), což svědčí o vzrůstající iniciativě občanů. V roce 2000 bylo v Libereckém kraji registrováno již 1 658 občanských sdružení a 1 273 jejich organizačních složek. V následujících letech počty občanských sdružení nadále rostly a v roce 2004 bylo evidováno již o 486 sdružení a 182 organizačních složek sdružení více než v roce 2000. Nejvíce občanských sdružení působilo v roce 2004 v okrese Liberec (894 občanských sdružení a 556 jejich organizačních složek), nejméně pak v okrese Semily (351 občanských sdružení a 360 jejich organizačních složek).

Na základě údajů z registru ekonomických subjektů je možné říci, že v roce 2004 působilo téměř 30 % všech registrovaných sdružení Libereckého kraje v oblasti sportu. Přibližně polovinu z nich tvoří tělovýchovné organizace a sportovní kluby. Druhým nejčastějším typem sdružení jsou odbory (přibližně 11 %). Poměrně významné jsou v kraji zastoupeni i dobrovolní hasiči (více než 9 %) a myslivecká sdružení (přes 5 %).

Nejspolehlivějším zdrojem financování neziskových organizací v České republice jsou veřejné rozpočty, a to zejména státní. Podpora z rozpočtu Libereckého kraje a obcí je výrazně menší. Dalším významným zdrojem financování jsou také příspěvky jednotlivých členů sdružení. Významnou roli při poskytování finančních prostředků neziskovým organizacím mají nadace a nadační fondy, a to zejména v případě podpory konkrétních projektů. V roce 2004 bylo v Libereckém kraji registrováno kolem 30 nadací a nadačních fondů.

Významným prvkem ovlivňujícím charakter a praktický aspekt občanské společnosti při rozvoji území je identita obyvatel a jiných osob ve vztahu ke konkrétnímu území. Indikátorem stavu občanské společnosti je i volební účast. Účast ve volbách do Senátu v roce 2004 v Libereckém volebním obvodu byla v obou kolech nadprůměrná. To platí i pro účast ve volbách do Senátu v roce 2006 v jabloneckém volebním obvodu. Účast ve volbách do krajského zastupitelstva Libereckého kraje byla v republikovém srovnání rovněž mírně nadprůměrná. Nejvyšší byla účast v okrese Semily. Oproti roku 2000 došlo k poklesu účasti ve všech okresech. Volební účast do komunálních voleb v říjnu 2006 byla oproti celorepublikovému průměru nízká.

Měřítkem kvality občanské společnosti je nejen účast občanů ve volbách, ale i v jejich možnostech a četnosti zapojování se do běžných rozhodovacích procesů veřejné správy. V tomto aspektu Liberecký kraj nevyniká nad ostatní kraje ČR,

což znamená, že celkově je tento stav zatím nevyhovující, přestože snahy o zlepšení se již uskutečňují (např. komunitní plánování v oblasti sociální sféry či zájem o proces MA21).

Účast občanů na rozhodovacích procesech je v LK mizivá. Tento stav může být způsoben mj. neexistencí uceleného, pravidelně využívaného systému informací o záměrech a výsledcích aktivit na území kraje i v místech bydliště občanů či neexistencí rychlých komunikačních systémů mezi veřejnou správou a občany za účelem zjišťování názorů občanů. Sporadická je pravidelná prezentace zjištěných dat, záměrů, či výsledků rozhodnutí před veřejností.

Cíle opatření:

- dlouhodobě rozvíjet občanskou společnost jako základ demokracie
- přispívat ke zvyšování účasti občanů na veřejném životě a rozhodování, což je cílem demokratické společnosti
- zavádět a zlepšovat kvantitu i kvalitu přenosu informací mezi orgány samosprávy a státní správy směrem k občanům
- zavádět, rozšiřovat a využívat nové způsoby zpětného přenosu informací a názorů od občanů k zástupcům samosprávy a státní správy
- vytvořit podmínky pro zapojování občanů do rozhodovacích procesů
- podporovat aktivity nestátního neziskového sektoru
- podporovat partnerství nestátního neziskového sektoru se samosprávou, s podnikateli, s veřejností
- zvyšovat zájem finančního kapitálu o zapojení do veřejného života

Aktivity naplňující opatření:

- E.5.1 Zavedení komunikačního systému a zvyšování spolupráce samospráv LK mezi sebou, NNO mezi sebou, podnikatelských subjektů mezi sebou a všech těchto sektorů spolu navzájem
- E.5.2 Podpora partnerství v Libereckém kraji, podpora společné tvorby a realizace rozvojových projektů PPP („public-private-partnership“)
- E.5.3 Aktivity podporující zvyšování informovanosti občanů LK o dění v kraji a podporující jejich zapojování do rozhodovacích procesů
- E.5.4 Podpora aktivního občanství, rovných příležitostí a sociální soudržnosti
- E.5.5 Inicie a podpora pořádání „diskusních kulatých stolů“ o rozvojových záměrech v území
- E.5.6 Zavedení poradenství pro NNO, pro aktivisty, pro občanské iniciativy i pro veřejnost LK, tzn. vznik „asistenčního centra LK pro podporu občanské demokracie na regionální úrovni“ a pro čerpání finančních prostředků EU
- E.5.7 Zpracování analýzy NNO v LK se stanovením míry a meze únosnosti počtu NNO v regionu
- E.5.8 Aktivity podporující zapojování NNO do rozhodovacích procesů
- E.5.9 Zvyšování vědomostí, znalostí a dovedností členů NNO a občanských iniciativ
- E.5.10 Vytvoření mechanismů pravidelných finančních podpor ověřených „dobře fungujících a pro společnost LK přínosných NNO“
- E.5.11 Stanovení pravidel a kritérií, zpracování metodiky pro vyhodnocování „dobře fungujících a pro společnost LK přínosných NNO“, zavedení certifikace NNO v LK
- E.5.12 Podpora nových, začínajících a malých NNO z veřejných zdrojů; podpory (finanční, morální, motivační, informační) pro občanské iniciativy a veřejnost
- E.5.13 Tvorba globálních a dlouhodobých grantů pro NNO, za účelem realizace hlavních cílů, které si kraj či sponzorující subjekt stanoví (předpokladem je soulad cílů s lokálními a regionálními koncepčními a rozvojovými dokumenty)
- E.5.14 Podpora místních veřejně prospěšných aktivit z řad podnikatelských subjektů, nestátních neziskových organizací i veřejné správy
- E.5.15 Metodická, odborná podpora občanské společnosti a jejího rozvoje pomocí zavádění místní Agendy 21

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- existence funkční metodiky k vyhodnocení potřeby, přínosu a kvality NNO pro společnost v kraji
- existence analýzy LK z hlediska kvantity a kvality fungování NNO
- počet ORP se zavedeným poradenským systémem a vytvořeným regionálním asistenčním centrem pro NNO, občanské iniciativy a veřejnost
- počet poskytnutých služeb asistenčním centrem NNO

- počet víceletých projektů NNO finančně podpořených z veřejných finančních zdrojů
- počet grantů pro sektor NNO
- finanční objem grantů uvolněný pro sektor NNO
- podíl NNO pravidelně obousměrně komunikujících se samosprávami LK z celkového počtu NNO
- podíl NNO zapojených během roku do rozhodovacích procesů v území z celkového počtu NNO
- počet NNO zapojených během roku do rozhodovacích procesů v území
- podíl rozhodnutí v území za účasti veřejnosti z celkového množství rozhodnutí v území vydaných a schválených
- podíl NNO zapojených do vzdělávání a zlepšování dovedností svých členů z celkového počtu NNO
- podíl NNO certifikovaných dle stanovené metodiky kvality NNO z celkového počtu NNO
- počet podpořených nově začínajících malých NNO ze zdrojů veřejné podpory
- počet projektů a aktivit zrealizovaných NNO LK
- počet projektů a aktivit zrealizovaných občanskými iniciativami LK
- účast ve volbách

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- stabilita občanské společnosti na území Libereckého kraje
- podpora demokracie na regionální úrovni
- stabilita kvalitních NNO a občanských iniciativ, pomoc k jejich samofinancování a k vnitřním tokům financí uvnitř neziskového sektoru (tvorba produktů, služeb, zaměstnávání hendikepovaných atd.)
- rozvoj profesionálních služeb v neziskovém sektoru

Cílové skupiny:

- obyvatelé Libereckého kraje
- občanské iniciativy
- nestátní neziskové organizace
- krajská a obecní samosprávy
- podnikatelské subjekty
- profesní komory

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- Asociace nestátních neziskových organizací Libereckého kraje
- občanské iniciativy
- nestátní neziskové organizace
- města a obce
- podnikatelské subjekty
- profesní komory

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

A.2, A.5, A.6, B.1, B.2, B.3, B.4, B.5, C.2, D.2, D.3, D.4, E.1, E.2, E.3, E.4, E.6

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Finanční mechanismus EHP a Norska
- Finanční pomoc Švýcarska

Rozvojové opatření E.6: Zkvalitnění veřejné správy

Stručný popis výchozí situace:

Veřejná správa se člení na státní správu a samosprávu. Základem samosprávy v Libereckém kraji je vedení kraje a vedení obcí. Tyto subjekty současně vykonávají v přenesené působnosti i výkon státní správy. Kraj pečuje o rozvoj svého území, ať již přímo, či prostřednictvím podpory obcí, obce si na svém území počínají obdobně.

Po zrušení okresních úřadů byla jejich agenda převedena na kraje a na nově vzniklé obce s rozšířenou působností, kterých je v Libereckém kraji celkem 10. V rámci reformy veřejné správy si však řada státních složek ponechala okresní členění (např. úřady práce, policie, soudy atd.). V kraji se nachází 36 stavebních úřadů a 46 matrik.

V souvislosti s reformou veřejné správy a se snahou o její zkvalitnění a přiblížení občanům se celorepublikově (zatím na bázi dobrovolnosti) zavádějí do veřejné správy nové nástroje řízení a komunikace (zvyšování kvality pomocí metod CAF, benchmarking, ISO 9000 a 14000, EMAS, místní Agenda 21), rozvíjí se e-government a hledají se cesty jak organizačně i ekonomicky zefektivnit činnosti veřejné správy při její rostoucí kvalitě. Téměř každá obec má již vlastní internetové stránky (což je zákonnou povinností) s elektronickou úřední deskou. Přesto však zbývá ještě kus práce k dosažení kvalitní internetové prezentace všech obcí.

Jedním z konkrétních cest je místní Agenda 21 (MA21) představující nástroj pro uplatnění principů udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Je to proces, který prostřednictvím zkvalitňování správy věcí veřejných, strategického plánování (řízení), zapojování veřejnosti a využívání všech dosažených poznatků o udržitelném rozvoji v jednotlivých oblastech zvyšuje kvalitu života ve všech jeho aspektech a směřuje k zodpovědnosti občanů za jejich životy i životy ostatních organismů v prostoru a čase. Proces implementace MA21 se dělí do pěti stupňů – od kategorie zájemců o implementaci (sbírání informací a příkladů dobré praxe od samospráv, které již procesem MA21 prochází) přes 4 základní kategorie, a to od kategorie D (první základní kroky k implementaci Agendy již uskutečněny) až po kategorii A (agenda v celém rozsahu zavedena a plnohodnotně funguje). V České republice v roce 2006 bylo v kategorii zájemců zapojeno 22 samospráv. Z Libereckého kraje jsou v kategorii zájemců zapojena města Jilemnice, Desná v Jizerských horách, Česká Lípa, Lomnice nad Popelkou a obec Křižany, mikroregion Podralsko. V kraji probíhají projekty v souladu s principy MA 21 převážně na Frýdlantsku (Višňová, Jindřichovice pod Smrkem). V roce 2006 se zvýšil zájem nejen nestátních neziskových organizací, ale i obecních samospráv kraje o osvětu k MA21 (Svijany, Semily, Jablonné v Podještědí, Mimoň, Osečná). Mikroregion Podralsko, obec Křižany, města Desná v Jizerských horách, Česká Lípa, Lomnice nad Popelkou, Jilemnice byla přijata do Národní sítě zdravých měst. Na krajské konferenci v listopadu 2006 k problematice MA21 zaznělo doporučení z řad neziskových organizací i obecních samospráv, aby se Liberecký kraj stal „Zdravým krajem“, včetně podpory implementace MA21 na regionální úrovni.

V roce 1998 vstoupil v platnost zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí. Na území Libereckého kraje existují pouze sporadické pravidelné informační toky mezi odbornými institucemi, orgány státní správy a samosprávy směrem k obyvatelstvu, a to jak v oblastech environmentální problematiky, tak v oblastech širokého spektra problematik udržitelného rozvoje Libereckého kraje.

V současné době je vyhodnocování rozvoje Libereckého kraje, jednotlivých jeho územních či resortních částí, včetně monitoringu indikátorů udržitelného rozvoje, nekoordinované, nedostačující, častá je absence potřebných dat. Z těchto důvodů nelze v současné době jednoznačně deklarovat, zda dochází k předpokládanému rozvoji ve stanovených prioritních resortních či územních oblastech kraje. Bez zpětného monitoringu rozvoje pomocí sběru a pravidelného vyhodnocování potřebných dat jsou veškeré strategické rozvojové dokumenty, včetně územně plánovacích, zbytečné.

Významným trendem probíhajícím na úrovni veřejné správy je budování informační společnosti. Informační společnost je v současné době charakterizována podstatným využíváním digitálního zpracovávání, uchovávání a přenosu informací. Budování informační společnosti není problémem technologickým, ale v převažující míře problémem veřejné politiky zemí, ve kterých probíhá. Podpora systémů přispívajících ke kvalitní informační společnosti (rychlý a efektivní přenos informací nejen od veřejné správy k občanovi, ale i zpět) pomáhá mj. i ke zkvalitňování společnosti občanské.

Ve vazbě nejen na Lisabonskou strategii EU, Strategii udržitelného rozvoje ČR, ale i na nový stavební zákon, chybí v Libereckém kraji management udržitelného rozvoje, a to jak na úrovni regionální, tak na úrovni obcí s rozšířenou působností.

Na krajské úrovni se podařilo v roce 2006 úspěšně nastartovat komunikaci mezi veřejným, podnikatelským a neziskovým sektorem. Tato úspěšná komunikace je základem pro zdokonalování spolupráce při tvorbě společných projektů typu PPP („public-private-partnership“). To platí i pro úroveň lokální. Těchto společných projektů je však zatím v rámci Libereckého kraje poskrovnu.

Cíle opatření:

- v rámci Libereckého kraje zefektivnit, zrychlit a ztransparentnit správní procesy, výběrová řízení, rozhodování orgánů samosprávy a pracovníků státní správy
- zavést předávání potřebných informací a komunikovat včetně zpětné vazby se všemi zainteresovanými subjekty a občany Libereckého kraje
- zvyšovat kvalitu, kapacitu a zodpovědnost za rozhodování u pracovníků veřejné správy
- posílit spolupráci veřejné správy s podnikateli, s NNO, s veřejností, s výzkumnými a vývojovými pracovišti Libereckého kraje
- naplňovat principy udržitelného rozvoje pomocí podpory praktických činností k UR v denním životě Libereckého kraje
- podpořit vytvoření managementu udržitelného rozvoje, a to jak na úrovni regionální, tak na úrovni obcí s rozšířenou působností

Aktivity naplňující opatření:

- E.6.1 Zavádění moderních nástrojů řízení CAF, benchmarking, ISO řad 9000 či 14 000, EMAS, MA21, ekologických a sociálně orientovaných systémů řízení ve veřejné správě a v jejích organizacích
- E.6.2 Kontrola využití veřejných prostředků a zavádění nástrojů ke zvýšení efektivity hospodaření s veřejnými prostředky, včetně postupného uplatňování principů environmentálně šetrných veřejných zakázek (dle příručky Evropské komise o veřejných zakázkách šetrných k životnímu prostředí)
- E.6.3 Zvyšování kapacit a dovedností pracovníků veřejné správy nejen pro získávání financí z fondů, grantů a finančních podpor (republikových, EU, EHP atd.)
- E.6.4 Využití informačních technologií při zkvalitňování veřejné správy, podpora e-governmentu
- E.6.5 Zavedení systému rychlého a kvalitního předávání informací mezi veřejnou správou, subjekty a občany LK, včetně zpětné vazby
- E.6.6 Marketingové řízení obcí, měst, mikroregionů a kraje
- E.6.7 Posílení kapacity a kvality poradenského systému a asistenčních center pro obecní samosprávu LK (Euroregion NISA, SOLK atd.)
- E.6.8 Vytvoření a pravidelné aktualizování krajského portálu zaměřeného na dotace a finanční zdroje pro období 2007 – 2013
- E.6.9 Realizace procesu MA21 na úrovni obcí, měst, mikroregionů i samotného kraje
- E.6.10 Podpora zapojení obcí do „Zdravých měst“, podpora „Zdravého Libereckého kraje“
- E.6.11 Vytvoření managementu udržitelného rozvoje, včetně Rad obcí pro udržitelný rozvoj území (v souladu s požadavkem nového stavebního zákona č. 183/2006 Sb.), z představitelů zájmových skupin („stakeholderů“) dle členění území LK podle obcí s rozšířenou působností a na úrovni kraje
- E.6.12 Zavedení Fóra udržitelného rozvoje Libereckého kraje
- E.6.13 Provádět osvětu a medializaci udržitelného rozvoje LK
- E.6.14 Vypracování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje
- E.6.15 Vypracování komunikační strategie Libereckého kraje
- E.6.16 Podpora fungování Dětského krajského parlamentu
- E.6.17 Podpora sběru statistických dat a zavedení systému monitorování indikátorů rozvoje LK, včetně indikátorů UR, jejich pravidelného ročního vyhodnocování, jejich zpětné vazby na rozvojové a územní dokumenty, a to jak na krajské, tak na lokální úrovni
- E.6.18 Zlepšování kvality a vzájemné provázanosti strategických a územně plánovacích dokumentů na různých hierarchických úrovních v rámci kraje z hlediska dynamiky socioekonomických změn ve vazbě na udržitelný rozvoj
- E.6.19 Trvalá finanční podpora z veřejných zdrojů směřující k realizaci aktivit přispívajících k plnění strategických cílů stanovených ve Strategii rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 a v Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013
- E.6.20 Podpora legislativních změn v ČR vedoucích ke zlepšení daňového přerozdělování vůči obcím
- E.6.21 Posilování vzdělávání v oblastech spravedlnosti, environmentálního vzdělávání
- E.6.22 Programy boje proti korupci; podpora transparentnosti a vzniku veřejného portálu ke sdílení zkušeností získaných při řešení konkrétních aktivit (projektů, výběrových a správních řízení) s orgány veřejné správy

Indikátory měřitelnosti účinnosti opatření:

- podíl certifikovaných orgánů a organizací veřejné správy na celkovém počtu orgánů a organizací veřejné správy
- podíl obcí realizujících MA21 či některý program k dosažení označení „Zdravé město/obec“ z celkového počtu obcí
- vytvoření komunikační strategie Libereckého kraje
- podíl obcí se zavedenou ekologizací úřadu z celkového počtu obcí Libereckého kraje
- podíl území a počtu obyvatel pokrytého funkčním systémem rychlého jednoduchého předávání informací (dle Komunikační strategie) mezi veřejnou správou, subjekty a občany (vč. zpětné vazby) na celkové hodnotě kraje
- počet poskytnutých služeb asistenčními centry pro veřejnou správu
- počet projektů a aktivit zrealizovaných veřejnou správou financovaných ze zdrojů EU
- počet ORP s ustanovenou Radou obcí pro udržitelný rozvoj území (složenou ze zástupců 3 sektorů – veřejná správa, NNO, podnikatelé)
- podíl dokončených projektů PPP z celkového počtu dokončených projektů veřejnou správou

Dopady do regionu (ekologické, společenské, ekologické):

- zvyšování kvality veřejné správy Libereckého kraje
- podpora demokracie na regionální úrovni
- zlepšení managementu veřejné správy, směrem k udržitelnému rozvoji Libereckého kraje

Cílové skupiny:

- města a obce
- orgány veřejné správy

Subjekty vhodné pro spolupráci:

- Liberecký kraj
- města a obce
- svazky obcí
- ministerstva ČR
- orgány veřejné správy v LK
- nestátní neziskové organizace
- podnikatelské subjekty
- místní akční skupiny
- obyvatelé Libereckého kraje

Vazba na ostatní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013:

Všechna opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013

Vazba na hlavní evropské a národní finanční zdroje:

- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
- Integrovaný operační program
- Regionální operační program NUTS II Severovýchod
- Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko
- Finanční mechanismy EHP/Norska
- Finanční pomoc Švýcarska

Garanti za jednotlivá opatření

Garantem pro jednotlivá opatření je příslušný odbor Krajského úřadu Libereckého kraje, který zodpovídá za sledování naplňování opatření prostřednictvím indikátorů.

Opatření	Garant
A Dynamická a konkurenceschopná ekonomika	
A.1 Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a podpora podnikatelského prostředí	ORREP
A.2 Podpora vědy, výzkumu a zavádění inovací	ORREP
A.3 Podpora funkcí zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství	ORVZŽP
A.4 Podpora a rozvoj průmyslových odvětví	ORREP
A.5 Rozvoj sektoru služeb	ORREP
A.6 Rozvoj cestovního ruchu jako významného sektoru ekonomiky	
A.6a Rozvoj turistické infrastruktury a služeb s důrazem na udržitelnost rozvoje cestovního ruchu	OKPPCR
A.6b Vytvoření fungujícího marketingového systému a podpora efektivní spolupráce mezi všemi aktéry cestovního ruchu	OKPPCR
A.6c Organizační struktura cestovního ruchu, lidské zdroje	OKPPCR
B Kvalitní a zdravé lidské zdroje	
B.1 Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života	
B.1a Rozvoj a zkvalitňování systému počátečního vzdělávání	OŠMTS
B.1b Inovace systému terciárního vzdělávání	OŠMTS
B.1c Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů prostřednictvím dalšího vzdělávání	OŠMTS
B.2 Zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel	OŠMTS
B.3 Zajištění dostupnosti a kvality zdravotní a sociální péče, podpora zdravého životního stylu	
B.3a Zajištění dostupnosti a kvality zdravotní péče, podpora zdravého životního stylu	OZ
B.3b Zajištění dostupnosti a kvality sociální péče	OSVBPM
B.3c Prevence projevů rasového násilí a pomoc začlenění příslušníků národnostních menšin do většinové populace	OSVBPM
B.4 Podpora kulturních a sportovních zařízení a zájmové činnosti obyvatel	
B.4a Podpora kulturních zařízení a zájmové činnosti obyvatel	OKPPCR
B.4b Podpora tělovýchovy a sportu	OŠMTS
B.5 Péče o kulturní a kulturně-historické dědictví	OKPPCR
B.6 Zajištění dostupnosti a kvality bydlení, pracovního a veřejného prostředí	ORREP, OZ
B.7 Zajištění bezpečnosti obyvatel a majetku	OKH – OKŘ, ORVZŽP
C Komplexní a kvalitní infrastruktura	
C.1 Průběžné zkvalitňování dopravní infrastruktury a její optimalizace	OD, OKPPCR
C.2 Optimalizace dopravních systémů včetně jejich alternativ a zlepšení dopravní dostupnosti	OD
C.3 Průběžné budování a modernizace technické infrastruktury včetně alternativních energetických zdrojů	ORREP, ORVZŽP
C.4 Zavádění a rozvoj informačních a komunikačních technologií	OI

Opatření	Garant
D Zdravé životní prostředí bez zátěží	
D.1 Snižování škodlivých vlivů na životní prostředí a zdraví obyvatel	ORVZŽP
D.2 Předcházení a řešení dopadů lidské činnosti na životní prostředí a zdraví	
D.2a Aktivita podporující princip prevence	ORVZŽP
D.2b Aktivita podporující následné řešení negativních vlivů na složky životního prostředí a veřejné zdraví	ORVZŽP
D.2c Aktivita podporující monitoring a vyhodnocování stavu složek životního prostředí a veřejného zdraví	ORVZŽP
D.3 Péče o krajinu, šetrné využívání krajinného a přírodního potenciálu	
D.3a Zvyšování druhové rozmanitosti a ekologické stability s důrazem na ohrožené druhy	ORVZŽP
D.3b Tvorba a šetrné využití krajiny, ochrana krajinného rázu území s dochovanými přírodními a estetickými hodnotami	ORVZŽP
D.3c Maximální ochrana zemědělského půdního fondu	ORVZŽP
D.3d Zodpovědné a hospodárné nakládání s neobnovitelnými zdroji	ORREP
D.4 Posilování ekologického povědomí obyvatel	ORVZŽP
E Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti	
E.1 Rozvoj všestranné spolupráce, včetně posílení spolupráce mezi resorty a přeshraniční	
E.1a Vnitřní spolupráce	ORREP
E.1b Vnější spolupráce	ORREP, OVVS
E.2 Rozvoj městských oblastí	ORREP, OD, OZ, OŠMTS, OKPPCR, OÚPSŘ, OSVBPM, OKH
E.3 Rozvoj venkovských oblastí	ORVZŽP, ORREP, OD, OZ, OŠMTS, OKPPCR, OÚPSŘ, OSVBPM, OKH
E.4 Koncepční řízení rozvoje	
E.4a Strategické plánování	ORREP
E.4b Územně plánovací podklady	OÚPSŘ
E.4c Územně plánovací dokumentace kraje a obcí	OÚPSŘ
E.4d Provázanost a koordinace územně plánovacích a strategicky rozvojových dokumentů	ORREP, OÚPSŘ
E.5 Podpora rozvoje občanské společnosti	ORREP
E.6 Zkvalitnění veřejné správy	ORREP

Vysvětlivky zkratk:

OD	odbor dopravy
OI	odbor informatiky
OKH	odbor kancelář hejtmana
OKŘ	oddělení krizového řízení
OKPPCR	odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu
ORREP	odbor regionálního rozvoje a evropských projektů
ORVZŽP	odbor rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí
OSVBPM	odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin
OŠMTS	odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu
OÚPSŘ	odbor územního plánování a stavebního řádu
OVVS	odbor vnějších vztahů a zahraniční spolupráce
OZ	odbor zdravotnictví

Priority Libereckého kraje

Pro dosažení deklarovaných cílů je nutné ze škály opatření a aktivit obsažených v Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 zdůraznit pro Liberecký kraj neopomenutelná a nejzávažnější rozvojová opatření či soubory aktivit. Tzn. stanovit priority a přihlásit se k jejich plnění. Předložený přehled priorit se opírá nejen o požadavky rozvojových trendů EU a ČR, o odbornou analýzu a znalosti problematik Libereckého kraje, ale i o výsledky diskusí proběhlých při tvorbě rozvojových dokumentů LK, a to jak s resorty, tak se zástupci stakeholderů LK i s občany LK.

Přehled priorit

1. Dynamická a konkurenceschopná ekonomika
 - Podpora prostředí pro rozvoj malého a středního podnikání
 - Rozvoj inovačního prostředí
 - Snižování regionálních rozdílů v oblasti hospodářského rozvoje
 - Zvyšování pestrosti nabídky a kvality služeb v oblasti cestovního ruchu s přihlédnutím k možnostem území
2. Kvalitní a zdravé lidské zdroje
 - Kvalitní a efektivní vzdělávací systém s důrazem na kvalitu života
 - Kvalitní a efektivní systém sociální a zdravotní péče s důrazem na prevenci
 - Podpora aktivního přístupu k rozvoji osobnostních kvalit
3. Komplexní a kvalitní infrastruktura
 - Zajištění komplexnosti a kvality dopravní a technické infrastruktury
 - Zkvalitnění dopravní obslužnosti
 - Rozvoj a využívání informačních a komunikačních technologií
 - Podpora prostředí pro využívání obnovitelných zdrojů a úspor energie
4. Zdravé životní prostředí bez zátěží
 - Snižování emisí a imisní zátěže obyvatel a území, včetně odstraňování ekologických zátěží
 - Sanace, revitalizace brownfields
5. Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti
 - Koncepční řízení rozvoje a posílení spolupráce
 - Podpora demokratických procesů

Podrobný popis priorit

1. Dynamická a konkurenceschopná ekonomika

- Podpora prostředí pro rozvoj malého a středního podnikání

Vysvětlení priority:

Liberecký kraj by se měl podílet především na vytváření podmínek pro rozvoj malého a středního podnikání. Jedná se například o budování kvalitní dopravní a technické infrastruktury splňující požadované parametry a standardy či kvalitní územně plánovací dokumentaci všech stupňů jako nástroje pro definování využití ploch v území. K rozvoji prostředí pro MSP je důležité také partnerství subjektů na trhu práce – úřadů práce + zástupců kraje + profesních svazů + odborových svazů + škol + obcí a jejich vzájemná spolupráce při řešení problémů trhu práce ve vztahu k lidským zdrojům. S ohledem na legislativní vývoj v EU je potřeba napomáhat výraznějšímu rozvoji mezinárodní mobility pracovních sil, výrazněji působit v oblasti poradenství a přispívat k realizaci konkrétních aktivit zejména v oblasti integrace plošně zaměřené podpory podnikatelského prostředí z národních a evropských zdrojů s regionální podporou.

Zdůvodnění priority:

- malé a střední podnikání přispívá k diverzifikaci ekonomické základny
- vytváří nejvíce pracovních míst
- působí jako faktor sociální stability
- má příznivý vliv na snižování regionálních disparit
- malé a střední podnikání pružněji reaguje na rychle se měnící požadavky trhu

▪ **Rozvoj inovačního prostředí***Vysvětlení priority:*

Základním předpokladem je posilování systému vztahů a transferu technologií mezi výzkumnými, vývojovými, výrobními, vzdělávacími, obchodními, poradenskými a dalšími specializovanými organizacemi včetně veřejné správy. „Hmatatelným“ předpokladem je rekonstrukce stávajících a budování nových regionálních kapacit vědy, výzkumu, vývoje a jejich propojení s podnikatelským sektorem (jako vhodné nástroje lze uvést například vědecko-technické parky, podnikatelské inkubátory, centra pro transfer technologií). V oblasti lidských zdrojů je třeba podporovat mobilitu pracovníků (i mezinárodní) s cílem zvyšování odborných znalostí a profesních zkušeností, nedostatečná je medializace vědy, výzkumu.

Zdůvodnění priority:

- je nutnou podmínkou růstu konkurenceschopnosti hospodářství
- podporuje vědu, výzkum, transfer technologií
- přispívá k rozvoji znalostní společnosti
- podporuje zavádění high-tech technologií s vysokou přidanou hodnotou do praxe

▪ **Snižování regionálních rozdílů v oblasti hospodářského rozvoje***Vysvětlení priority:*

V rámci rozvoje území LK se projevuje rozdílná dynamika vývoje, rozdíly v ekonomické struktuře a celkové životní úrovni obyvatelstva v jednotlivých částech kraje. Jedná se především o rozdíly v nezaměstnanosti, průměrných příjmech, prostředí pro podnikání, dopravní obslužnosti, vybavenosti obcí, dostupnosti středisek osídlení, počtu a struktuře pracovních příležitostí, atd. Základem je vyvážený rozvoj území, pomoc slabým regionům.

Zdůvodnění priority:

- pomáhá ke snižování projevů sociální, hospodářské a regionální nerovnováhy

▪ **Zvyšování pestrosti nabídky a kvality služeb v oblasti cestovního ruchu s přihlédnutím k možnostem území***Vysvětlení priority:*

LK má dobré přírodní, socioekonomické a historicko-kulturní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, potýká se však s nízkou kvalitou základních (např. ubytovací zařízení) a nedostatkem doplňkových služeb (např. pestrost nabídky služeb mimo hlavní sezónu). Problémem zůstává i přetížení hlavních středisek a nízké využití potenciálu méně zatížených a turisticky zajímavých regionů.

Zdůvodnění priority:

- cestovní ruch přispívá k posílení a k diverzifikaci ekonomiky
- lepší využití potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu

2. Kvalitní a zdravé lidské zdroje

▪ Kvalitní a efektivní vzdělávací systém s důrazem na kvalitu života

Vysvětlení priority:

Je potřebné výraznější sepětí vzdělávacího systému s praxí, ovšem s ohledem na nutnost vyšší vzdělanostní úrovně obyvatel Libereckého kraje v budoucnu, s tím souvisí podpora zavedení a fungování systému celoživotního vzdělávání obyvatel zaměřeného nejen na trh práce, ale též na zlepšování kvality života a nových trendů v oblasti vzdělávání (zaměření vzdělávání na zlepšení schopnosti uplatňovat znalosti v praxi, rovné příležitosti ve vzdělání, prevenci společensky nežádoucího chování dětí a žáků). Nutnými podmínkami je síť škol a školských zařízení zajišťující kvalitní a efektivní proces vzdělávání, realizace systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, zavádění certifikovaných systémů řízení kvality ve školách a školských zařízeních.

Zdůvodnění priority:

- přispívá k zajištění adaptability lidských zdrojů na změnu profesních nároků
- je nezbytností pro zajištění celoživotního učení
- pomáhá k zajištění potřebných absolventů učebních a studijních oborů dle požadavků trhu práce
- je jednou z podmínek pro rozvoj odvětví s vysokou přidanou hodnotou a konkurenceschopnosti hospodářství
- vzdělání je jedním z podmiňujících faktorů zdraví a kvality života

▪ Kvalitní a efektivní systém sociální a zdravotní péče s důrazem na prevenci

Vysvětlení priority:

Komunitní plánování stanovující potřeby občanů v sociální oblasti a strukturu sociální sítě v území je podmínkou efektivnějšího nakládání s finančními prostředky v této oblasti. Celý systém je v počátcích a je potřebné ho podporovat, neboť mění stávající filozofii poskytování sociálních služeb směrem k poskytování sociálních služeb v přirozeném prostředí uživatele.

V oblasti zdravotní péče je základem spolupráce segmentů zainteresovaných na zdravotní péči vytvoření podmínek pro rovnou dostupnost, bezpečnost a kvalitu poskytované zdravotní péče, rozvoj specializované péče s ohledem na efektivitu finančních zdrojů, podpora programů zaměřených na prevenci, dodržování zásad zdravého životního stylu, rozšíření možností poskytování zejména ošetrovatelské péče v domácím prostředí pacienta.

Zdůvodnění priority:

- reaguje na trendy demografického vývoje společnosti
- pomáhá naplňovat záměr zlepšení klíčových ukazatelů zdravotního stavu obyvatelstva

▪ Podpora aktivního přístupu k rozvoji osobnostních kvalit

Vysvětlení priority:

Naplnění této priority je dlouhodobý proces, kterým se prolíná problematika přesahující možnosti ovlivnění nástroji stanovenými v koncepčních dokumentech veřejné správy. V oblasti výchovně vzdělávacího procesu je potřeba více zohledňovat rozvoj klíčových kompetencí, podporu zájmových kulturních, sportovních aktivit, podporu propagace kulturně-historického dědictví, řešení prevence sociálně-patologických jevů a otázek bezpečnosti obyvatel.

Zdůvodnění priority:

- je základem pro kvalitní soukromý i veřejný život obyvatel Libereckého kraje

3. Komplexní a kvalitní infrastruktura

▪ Zajištění komplexnosti a kvality dopravní a technické infrastruktury

Vysvětlení priority:

V oblasti dopravy je nezbytné zajistit kvalitní dopravní a technický stav komunikací a doprovodné infrastruktury umožňující zvýšení bezpečnosti a návaznost na národní a evropské dopravní koridory. Jedná se především o dobudování a modernizaci hlavních silničních a železničních tahů. Dále je potřebné zvýšit prostupnost státních hranic a reagovat na stále nedostatečné zabezpečení dopravy v klidu v některých oblastech (tj. parkování).

V oblasti technické infrastruktury je nutné zajistit napojení jednotlivých částí kraje na všechny důležité složky technické infrastruktury, tj. zajistit komplexnost v oblasti technické infrastruktury. Jako významné se jeví především zavedení vodovodu a kanalizace a celkové zvýšení kvality jednotlivých sítí.

Zdůvodnění priority:

- je jednou ze základních podmínek k zajištění rozvoje a zvyšování životní úrovně
- zvyšuje kvalitu technického stavu dopravní infrastruktury
- zlepšuje nevyhovující dopravní napojení na páteřní síť
- zvyšuje kvalitu a pokrytí technickou infrastrukturou

▪ Zkvalitnění dopravní obslužnosti

Vysvětlení priority:

K zajištění kvalitní a komplexní dopravní obslužnosti veřejnou dopravou na území kraje a zlepšení dopravní dostupnosti přispěje vytvoření plnohodnotného integrovaného dopravního systému. Cílem aktivit v oblasti dopravní obslužnosti by mělo být také vyrovnaní rozdílů v dostupnosti a kvalitě veřejné dopravy na území kraje.

Zdůvodnění priority:

- zlepšuje dostupnost pracovních příležitostí, služeb, vzdělání atd.
- pomáhá ke zlepšení kvality veřejných služeb v dopravě
- příznivý vliv na snižování individuální dopravy

▪ Rozvoj a využívání informačních a komunikačních technologií

Vysvětlení priority:

Oblast informačních a komunikačních technologií představuje významný prvek přispívající k rozvoji moderní společnosti. Je třeba cíleně podporovat především přístup k síti Internet (zejména vysokorychlostní) dosažitelný pro všechny skupiny obyvatel. Pro rozvoj těchto technologií je důležité také technické vybavení, jehož pořízení a modernizaci je nutné podporovat především ve veřejných institucích (školy, knihovny apod.). Nezbytnou součástí oblasti informačních a komunikačních technologií je podpora zvyšování počítačové gramotnosti obyvatel a celkové informační vzdělanosti.

Zdůvodnění priority:

- podmínka přispívající ke konkurenceschopnosti a vzdělanosti
- přispívá ke zvýšení vzdělanosti v oblasti informačních a komunikačních technologií

▪ Podpora prostředí pro využívání obnovitelných zdrojů a úspor energie

Vysvětlení priority:

Z důvodu zvyšujících se požadavků na ochranu krajiny a životního prostředí je třeba podporovat využívání obnovitelných a dalších ekologicky šetrných zdrojů energie. Důležitou oblastí je dále podpora a zajištění energetických úspor, a to jak ve veřejné, tak i soukromé a podnikatelské sféře (například zateplování objektů).

Zdůvodnění priority:

- pomáhá uchovat zásoby neobnovitelných zdrojů
- přispívá k využívání místních a diverzifikovaných energetických zdrojů
- má přínos pro zlepšování kvality složek životního prostředí

4. Zdravé životní prostředí bez zátěží▪ **Snižování emisí a imisní zátěže obyvatel a území, včetně odstraňování ekologických zátěží***Vysvětlení priority:*

Přestože se kvalita jednotlivých složek životního prostředí za posledních deset let na území Libereckého kraje zlepšila, stále ještě některými aktivitami dochází k produkci znečišťujících látek, k jejich nedostatečné likvidaci a k následné imisní zátěži, která má negativní vliv nejen na životní prostředí, ale i na zdraví obyvatel. Pouze pozvolna se daří odstraňovat staré ekologické zátěže.

Z hlediska dosažení zdravého životního prostředí by mělo být prioritní zamezování znečištění prostředí. Z tohoto důvodu je důležité realizovat preventivní opatření. Pokud znečištění vzniká, je nutné ho zlikvidovat či snížit jeho hodnoty, aby se do prostředí dostávalo v co nejmenším množství. Pokud se do prostředí dostane a zde se kumuluje (imisní zátěž), je nutné realizovat následné vyčištění kontaminovaných složek prostředí.

Zdůvodnění priority:

- přispívá k zamezování vzniku negativních vlivů na složky životní prostředí a veřejné zdraví
- přispívá ke zlepšení stále ještě znečištěných složek životního prostředí
- přispívá ke zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva

▪ **Sanace, revitalizace brownfields***Vysvětlení priority:*

Restrukturalizací nejen hospodářských aktivit došlo na území LK k opuštění mnoha objektů. Jejich technický a stavební stav se neustále zhoršuje, mnohé se stávají nevyužitelné pro další činnost. Hyzdí území, zabírají mnohdy atraktivní místa v zastavěném území (většinou po průmyslové činnosti – „průmyslové brownfields“) i ve volné krajině (převážně objekty spojené s činností v zemědělství – „zemědělské brownfields“).

Ještě ne zcela zdevastované objekty je možné rekonstruovat a oživit v nich činnosti, byť tyto nové aktivity jsou mnohdy jiného charakteru než činnosti zde původně provozované. Ty objekty, u nichž je stav již natolik zchátralý, že se finančně nevyplatí jejich rekonstrukce, je vhodnější je zbourat a lokalitu vyčistit a připravit ke zcela novému využití.

Zdůvodnění priority:

- přispívá k efektivnímu využívání území a jeho hospodářského potenciálu
- příznivý vliv na krajinný ráz a městské prostředí

5. Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti▪ **Koncepční řízení rozvoje a posílení spolupráce***Vysvětlení priority:*

Každý tématický resort (doprava, životní prostředí, zdravotnictví, cestovní ruch ...) či sektor (podnikatelský, nevládní, veřejná správa) má zpracované či zpracovává potřebné koncepční dokumenty a dle nich se snaží realizovat jednotlivé aktivity v území. Sledování vzájemných vazeb, provázanosti mnohých aktivit či jejich vlivů do více resortů či sektorů v území LK, monitoring jejich efektivity a hlavně zpětných přínosů pro společnost v LK, je však stále nedostatečné. A to nejen v rovině horizontální, tzn. mezi resorty na jednotlivých úrovních řízení, ale také v rovině vertikální, tj. od dění v obcích přes provázanost na regionální i republikovou úroveň.

Je třeba posílit meziresortní a mezisektorovou spolupráci, provázet strategické a územní plánování na všech úrovních, podporovat udržitelný rozvoj obcí a kraje, pravidelně monitorovat a vyhodnocovat nejen stav rozvoje v území, ale i přínosy jednotlivých podpořených aktivit, operativně přizpůsobovat rozvojové priority v opatřeních, které se rozvíjet nedaří.

Zdůvodnění priority:

- přispívá k zajištění vyváženého rozvoje

▪ **Podpora demokratických procesů**

Vysvětlení priority:

Ke spokojenosti občanů s životem v LK přispívá mj. i možnost vyjádřit svůj názor k věcem veřejným, které se v obvodu kraje odehrávají. Jsou-li občané dobře a zavčasu nejen informováni, ale i vtaženi do rozvojových činností a dění ve svých místech, vnímají větší sounáležitost a zodpovědnost nejen za rozvojové aktivity, ale i za své vlastní chování k místu svého života.

Cílem je zavedení systémů nejen rychlého, ale i kvalitního předávání informací mezi veřejnou správou, subjekty a občany LK, včetně zpětné vazby; zapojování občanů do dění v území pomocí různých forem diskusí; komunitní způsoby plánování; podpora procesů místní Agendy 21

Zdůvodnění priority:

- zvýšení aktivního zapojení veřejnosti do řešení problémů rozvoje území

Soulad s Programem rozvoje kraje a doporučení pro posuzování projektů

Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 v navrhované podobě představuje široký výčet aktivit a cílů, které jsou poměrně obecně definovány. Snaží se o co nejširší záběr tak, aby předem nezužoval prostor pro podporu žádného potenciálně přínosného projektu.

Každý dotační titul, bez ohledu na to, zda se jedná o krajský, státní či evropský dotační titul, má stanovená kritéria pro výběr a hodnocení projektů. Tato kritéria se samozřejmě liší podle cílů daného titulu. Dle zkušeností z minulých let však víme, že v řadě případů je jedním z výběrových kritérií či žádanou přílohou projektu tzv. „soulad s krajskou rozvojovou koncepcí“. Pokud není v podmínkách dotačního titulu konkrétně napsáno, o kterou koncepci se jedná (může jít např. o soulad s plánem odpadového hospodářství kraje, zdravotní politikou kraje, dopravní politikou kraje, programem rozvoje cestovního ruchu kraje apod.), vydává Krajský úřad Libereckého kraje soulad s Programem rozvoje Libereckého kraje. Některé dotační tituly mají podmínky výběru projektů nastaveny tak přísně, že v případě, že žadatel nedoloží soulad s krajskou koncepcí, jeho projekt může být bodově znevýhodněn či dokonce vyloučen z hodnocení. Snahou Libereckého kraje je však takovému scénáři předcházet.

V případě, že bude předkladatel projektu žádat krajský úřad o vydání souladu s krajskou rozvojovou koncepcí – s Programem rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013, tak základním kritériem pro vydání souhlasného stanoviska bude soulad s konkrétními opatřeními a aktivitami programu.

Vzhledem k tomu, že Liberecký kraj nemůže určovat kritéria pro výběr projektů ucházejících se o podporu z jiných než krajských zdrojů, což je v kompetenci příslušného řídicího orgánu dotačního titulu, jsou v Programu rozvoje Libereckého kraje uvedena pouze obecná doporučení pro posuzování projektů, která vyplývají z procesu zpracování a projednávání programu a dokumentace SEA hodnotící vliv programu na životní prostředí a veřejné zdraví. Při posuzování projektů je doporučeno zohlednit následující kritéria:

1. příznivý vliv na snižování regionálních disparit,
2. soulad se schválenou rezortní koncepcí,
3. soulad s platnou územně plánovací dokumentací,
4. přínos k naplňování principů udržitelného rozvoje v praxi,
5. dopad na životní prostředí a veřejné zdraví,
6. územní ochrana lokalit a integrity evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000.

Indikátory a monitoring

Pro účely sledování účinnosti a naplňování jednotlivých opatření a aktivit navržených v Programu rozvoje Libereckého kraje bude pro každý rok jeho platnosti vypracován monitoring. Monitoring za jednotlivé roky bude probíhat ve druhém pololetí roku následujícího.

Monitoring bude sledovat naplňování Programu, a to nejen ve vztahu k aktivitám podporovaným Libereckým krajem, ale také aktivitám financovaným z jiných než krajských zdrojů, tj. ze státních a evropských finančních zdrojů.

Monitoring bude rozčleněn do dvou samostatných oblastí, tj. sledování čerpání finančních zdrojů a sledování vývoje hodnot pro jednotlivé indikátory měřitelnosti.

Čerpání finančních zdrojů bude sledováno pro programy a fondy uvedené v samostatné kapitole Finanční zdroje.

Indikátory měřitelnosti jsou rozděleny podle jednotlivých opatření, avšak v rámci monitoringu bude sledováno také naplňování jednotlivých aktivit. Pro aktivity, které nelze pomocí indikátorů sledovat, bude provedeno jejich roční zhodnocení slovním popisem.

Soupis jednotlivých indikátorů, včetně jejich vstupních hodnot, je uveden v tabulce v příloze.

Hospodářsky podprůměrné a slabé oblasti Libereckého kraje

Na území Libereckého kraje se projevují významné rozdíly mezi jednotlivými obcemi a regiony, především z hlediska jejich socioekonomického rozvoje. Je pravděpodobné, že bez pomoci těmto regionům by docházelo k dalšímu prohlubování těchto rozdílů, čemuž je třeba z důvodu zvýšení efektivity regionální politiky zabránit. Odstraňování negativních dopadů této vnitřní diferenciaci je proto nutno chápat jako jeden z hlavních předpokladů vnitřní soudržnosti a stability Libereckého kraje. Liberecký kraj se tak na regionální úrovni (stejně tak jako Česká republika na národní a Evropská unie na mezinárodní úrovni) snaží hospodářské a sociální rozdíly mezi jednotlivými regiony snižovat.

Pro správné a adresné zacílení podpory jsou proto vymezovány hospodářsky slabé oblasti (a nově také hospodářsky podprůměrné oblasti) Libereckého kraje.

Liberecký kraj vymezil hospodářsky slabé oblasti na svém území poprvé již v roce 2002, avšak od té doby byly již aktualizovány a především byl rozšiřován okruh ukazatelů pro jejich vymezení, aby byla zajištěna co největší komplexnost hodnocení meziregionálních rozdílů. První vymezení hospodářsky slabých oblastí bylo tedy provedeno v rámci Strategie rozvoje Libereckého kraje z roku 2002 a jejich následná aktualizace proběhla v roce 2004 v rámci Programu rozvoje Libereckého kraje 2004 – 2006. V souvislosti s tvorbou nového Programu rozvoje kraje na období 2007 – 2013 bylo tedy vhodné toto vymezení opět aktualizovat a zohlednit tak možné ekonomické změny v regionech a nejnovější vývoj. Hospodářsky slabé oblasti byly schváleny dne 26.6.2007 Zastupitelstvem Libereckého kraje usnesením č. 189/07, jejich další aktualizace je předpokládána v rámci Programu rozvoje Libereckého kraje na období 2014 – 2020. Je ale možné, že v rámci každoročního monitoringu Programu rozvoje Libereckého kraje, při kterém bude docházet také k revizi oblastí splňujících kritéria pro zařazení mezi hospodářsky slabé, vyvstanou významné změny, které si vyžádají dřívější aktualizaci jejich vymezení.

Metodika vymezení

Územní jednotky

Pro vymezení hospodářsky podprůměrných a slabých oblastí Libereckého kraje byly jako základní územní jednotka použity tzv. generelové jednotky. Jedná se tedy o změnu oproti předchozím metodikám, kde byla základní územní jednotkou obec. Podle původní metodiky při porovnávání výsledných hodnot jednotlivých obcí a následném zařazení obcí do hospodářsky slabých oblastí však vznikla nestejnoroďá množina obcí, která zahrnovala jak obce v těsném zázemí silných středisek, tak obce v periferních částech kraje se špatnou dostupností k jakémukoliv většímu středisku. Tato metoda tedy nehodnotila blízkost či odlehlost obce od významnějších středisek, což je pro posuzování hospodářské úrovně obce podstatné. Tato metoda také neumožňovala zařazení větších středisek v hospodářsky slabé oblasti (například Frýdlant). Z tohoto důvodu byly tedy použity generelové jednotky a na ně přepočítána vybraná kritéria.

Generelové jednotky představují mikroregiony na nejnižší regionální úrovni, které mají své středisko a k němu vymezené spádové území. Tyto jednotky byly používány v sedmdesátých a osmdesátých letech v Terplanu Praha jako podklad při vymezování územních obvodů národních výborů základního stupně a v rámci výzkumných prací týkajících se výhledového rozmístění obyvatelstva, struktury osídlení, aglomerací ČR. Nejnověji byly aktualizovány v Ústavu racionalizace ve stavebnictví Praha v roce 2005 pro potřeby výzkumných úkolů zabývajících se vývojem obyvatelstva, vymezením periferních území apod. V České republice je aktuálně těchto jednotek vymezeno 1424, v Libereckém kraji 61.

Centrem generelových jednotek je obec, která má základní střediskové funkce (pošta, škola, zdravotní zařízení, některé správní funkce – např. stavební a zejména matriční úřad). K ní jsou přičleněny obce, které k ní mají základní spádovost obyvatelstva. Při stanovení spádovosti se vycházelo jednak z dřívějších verzí generelových jednotek, kde byla zohledněna spádovost ke školám, zdravotním zařízením a občanské vybavenosti, současná správní příslušnost k obcím s rozšířenou působností, pověřeným obecním úřadům, stavebním a matričním úřadům a dále směrová spádovost podle dojížděky do zaměstnání podle dat Sčítání lidu, domů a bytů 2001.

Výhodou použití generelových jednotek je již zmíněná možnost zařazení spádových středisek, vymezení souvislejšího a kompaktnějšího území v rámci kraje. Nevýhodou jejich použití ale může být vyšší počet obcí a větší rozloha výsledného zájmového území.

Ukazatele

Jednotlivé generelové jednotky byly porovnávány podle následujících 11 ukazatelů:

1. Intenzita bytové výstavby (bytová výstavba v průběhu pěti let v přepočtu na počet obyvatel)
2. Index vzdělanosti (obyvatelstvo s vyšším stupněm vzdělání v přepočtu na počet obyvatel)
3. Index ekonomického zatížení (obyvatelstvo v neproduktivním věku v přepočtu na počet obyvatel v produktivním věku)
4. Počet pracovních příležitostí (počet pracovních příležitostí v přepočtu na počet ekonomicky aktivních obyvatel)
5. Míra nezaměstnanosti (evidovaná nezaměstnanost v přepočtu na počet ekonomicky aktivních obyvatel)
6. Intenzita podnikatelské aktivity (podnikatelské subjekty v přepočtu na počet obyvatel)
7. Daňové příjmy (daňové příjmy v přepočtu na počet obyvatel)
8. Dopravní obslužnost (počty spojů veřejné dopravy ve středu a v neděli)
9. Technická infrastruktura (domy napojené na vodovod, kanalizaci a plynovod v přepočtu na celkový počet domů)
10. Občanská vybavenost (existence ordinace praktického lékaře a základní školy)
11. Hustota zalidnění (počet obyvatel v přepočtu na jednotku rozlohy)

Pro všechny ukazatele byla použita nejnovější data dostupná v době vymezování hospodářsky slabých a podprůměrných oblastí.

Hodnoty ukazatelů byly sledovány pro jednotlivé generelové jednotky a přepočítány vzhledem k průměru Libereckého kraje. Výsledným hodnotám byla přidělena váha dle významnosti jednotlivých ukazatelů. Výběr ukazatelů a jejich váhy byly konzultovány s vybranými odborníky z Českého statistického úřadu, Technické univerzity v Liberci, Poradenského centra pro venkov, ARR – Agentury regionálního rozvoje a dalších organizací.

Konečné hodnoty pro všechny ukazatele za jednotlivé generelové jednotky byly sečteny, vzestupně seřazeny a následně rozděleny do tří kategorií:

- **hospodářsky podprůměrné oblasti** (hranice 10 000 bodů) – jedná se o všechny generelové jednotky, jejichž výsledná bodová hodnota je nižší než průměr za Liberecký kraj; do této kategorie zároveň patří i všechny generelové jednotky zařazené mezi hospodářsky slabé oblasti; hranice 10 000 zároveň tvoří přirozený zlom v rámci výsledného bodového hodnocení,
- **hospodářsky slabé oblasti** (hranice 9 200 bodů) – jedná se o všechny generelové jednotky, jejichž výsledná bodová hodnota je nižší než 9 200 bodů; hranice 9 200 tvoří přirozený zlom v rámci výsledného bodového hodnocení a byla zároveň zvolena tak, aby došlo k vytvoření pokud možno co nejkompaktnějších územních celků,
- **ostatní oblasti** – jedná se o všechny generelové jednotky, jejichž výsledná bodová hodnota je vyšší než 10 000 bodů.

Výsledné území

Území hospodářsky podprůměrných oblastí zaujímá svou rozlohou 73 % území Libereckého kraje, žije zde 39 % obyvatel a zahrnuje území 73 % obcí kraje.

Území hospodářsky slabých oblastí zaujímá svou rozlohou 60 % území Libereckého kraje, žije zde 29 % obyvatel a zahrnuje území 59 % obcí kraje.

Hospodářsky slabá oblast	Generelová jednotka	Obce
Frýdlantsko	Frýdlant	Bulovka, Dětrichov, Dolní Řasnice, Frýdlant, Habartice, Heřmanice, Horní Řasnice, Krásný Les, Kunratice, Pertoltice
	Hejnice	Bílý Potok, Hejnice, Lázně Libverda
	Nové Město pod Smrkem	Jindřichovice p. S., Nové Město p. S.
	Raspenava	Raspenava
	Višňová	Černousy, Višňová
Jihozápadní Českolipsko	Doksy	Bezděz, Doksy, Luka, Okna, Skalka u Doks, Tachov, Ždírec
	Dubá	Blatce, Dubá, Chlum, Tuhaň, Vrchovany
	Kravaře	Blíževedly, Kravaře, Stvolínky
	Zahrádky	Holany, Jestřebí, Provodín, Zahrádky
	Žandov	Horní Police, Žandov
Jižní Jilemnicko	Roztoky u Jilemnice	Kruh, Roztoky u Jilemnice, Svojek
	Studenec	Bukovina u Č., Čistá u H., Horka u St. Paky, Levínská Olešnice, Martinice v K., Studenec
Mimoňsko	Mimoň	Brniště, Mimoň, Noviny p. R., Pertoltice p. R., Velký Valtínov
	Ralsko	Ralsko
	Stráž pod Ralskem	Dubnice, Hamr na Jezeře, Stráž pod Ralskem
	Zákupy	Bohatice, Velenice, Zákupy
Podještědí	Český Dub	Bílá, Cetenov, Český Dub, Hlavičky, Proseč p. J., Světlá p. J., Všelibice
	Jenišovice	Frýdštejn, Jenišovice
	Křižany	Křižany, Zdislava
	Osečná	Janův Důl, Osečná
	Sychrov	Čtveřín, Lažany, Paceřice, Radimovice, Sychrov, Vlastibořice, Žďárek
Semilsko	Jesenný	Bozkov, Jesenný, Roztoky u Semil
	Lomnice nad Popelkou	Bradlecká Lhota, Lomnice nad Popelkou, Nová Ves nad Popelkou, Stružinec, Syřenov, Veselá
	Poniklá	Jestřabí v Krkonoších, Poniklá
	Rovensko pod Troskami	Holenice, Ktová, Rovensko p. T., Tatobity, Troskovice, Žernov
	Semily	Benešov u Semil, Bystrá nad Jizerou, Háje nad Jizerou, Chuchelna, Příkrý, Semily, Slaná, Záhoří
	Velké Hamry	Plavy, Velké Hamry, Zlatá Olešnice
	Vysoké nad Jizerou	Roprachtice, Vysoké n. J.
	Zásada	Držkov, Jílové u Držkova, Loužnice, Radčice, Vlastiboř, Zásada
Cvikovsko	Cvikov	Cvikov, Kunratice u Cvikova, Svor
	Jablonné v Podještědí	Jablonné v P., Janovice v P.
	Kamenický Šenov	Kamenický Šenov, Nový Oldřichov, Prysk
	Krompach	Krompach, Mařenice
	Rynoltice	Rynoltice

Ostatní hospodářsky podprůměrné generelové jednotky	Obce
Benecko	Benecko, Vítkovice
Horní Branná	Horní Branná
Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou, Chotyně
Chrastava	Bílý Kostel nad Nisou, Chrastava, Nová Ves
Jablonec nad Jizerou	Jablonec nad Jizerou
Libštát	Bělá, Košťálov, Libštát
Mníšek	Mníšek, Oldřichov v Hájích
Nový Bor	Chotovice, Nový Bor, Okrouhlá, Polevsko, Radvanec, Skalice u České Lípy, Sloup v Čechách, Slunečná, Svojkov
Příšovice	Kobyly, Pěnčín, Příšovice, Soběslavice, Svijanský Újezd, Svijany

Mapa s výsledným vymezením hospodářsky slabých a podprůměrných oblastí Libereckého kraje je uvedena na vnitřní straně zadní obálky.

Program rozvoje hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje

Pro území jednotlivých hospodářsky slabých oblastí (HSO) z roku 2004 byl vypracován Program rozvoje hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje.

Dokument na základě podrobné analytické části definuje v rámci SWOT analýzy možný rozvojový potenciál jednotlivých oblastí a zároveň upozorňuje na současné bariéry a limity tohoto rozvoje. Cílem dokumentu je proto vytipovat opatření a aktivity, které jsou pro další rozvoj jednotlivých oblastí nejdůležitější a k nim přiřadit konkrétní připravované projekty podle jejich připravenosti a významu pro území.

Závěry z Programu rozvoje HSO LK mimo jiné:

- a) umožní lepší přehled o připravovaných projektech v těchto oblastech pro nejbližší roky,
- b) umožní jednoznačně definovat a odlišit rozvojové problémy každé oblasti samostatně,
- c) budou sloužit jako podklad pro zacílení finančních prostředků v rámci vyhlašování jednotlivých programů Grantového fondu Libereckého kraje,
- d) umožní realizovat systematickou, efektivní a dlouhodobou pomoc slabým oblastem v Libereckém kraji,
- e) jsou podkladem pro formulování aktivit v rámci Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013.

Na základě podrobné analýzy všech hospodářsky slabých oblastí byly stanoveny problémové okruhy. Problémy jednotlivých HSO i jednotlivých obcí si jsou velmi podobné, proto i přehled navrhovaných aktivit je velmi podobný a lze předpokládat, že se obdobné problémy budou do značné míry vyskytovat i v nově vymezených hospodářsky slabých oblastech.

Problémem obcí v oblasti hospodářského rozvoje je jejich slabá ekonomická základna. Došlo k zániku mnoha ekonomických subjektů (největší útlum zaznamenal textilní, oděvní a sklářský průmysl a těžba uranu), často bez adekvátní náhrady. Důsledkem je pak vysoká míra nezaměstnanosti a množství objektů a areálů typu brownfields. V oblasti zemědělství jsou obvyklými problémy nedostatečné obhospodařování zemědělských pozemků a s tím bezprostředně související nedostatečná kapacita živočišné výroby.

Velkým problémem obcí v jednotlivých HSO je stav dopravní a technické infrastruktury. Nevyhovující stav trápí nejen místní komunikace, ale i silnice krajské (II. a III. třída) a státní (I. třída). Vodovod je zaveden ve většině obcí, ne však ve všech místních částech (sídlech). Problémem je i likvidace odpadních vod: kanalizace, stejně jako čistírny odpadních vod, jsou většinou zavedeny jen ve větších obcích. Plynofikovány jsou většinou rovněž jen největší obce a z ekonomických důvodů se další rozšíření nepředpokládá. Náprava stavu sítí technické i dopravní infrastruktury je finančně vysoce náročná a bez náležité finanční pomoci z úrovně evropské, státní a krajské ji obce nemohou samy zvládnout. Handicapem některých obcí je i malá atraktivita z hlediska cestovního ruchu. Turistická infrastruktura se velmi často omezuje na síť pěších turistických tras a cyklotras; i ty jsou ale mnohdy nedostatečné. V oblasti lidských zdrojů působí značné problémy řídká síť školských a zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb, malé kulturní a sportovní vyžití a nízká atraktivita obcí pro trvalé bydlení. V oblasti životního prostředí jsou stálými problémy likvidace odpadů, praktická realizace ochrany přírody a krajiny a obnova přirozené skladby lesních porostů. S problematikou životního prostředí souvisí i zmíněná špatná kvalita technické infrastruktury (rozšíření kanalizace a čistíren odpadních vod, způsob vytápění).

Strategickým cílem pro všechny oblasti je jejich změna v dlouhodobém horizontu (do roku 2013) na hospodářsky rozvinuté a stabilní oblasti Libereckého kraje.

Dokument je k nahlédnutí na internetových stránkách <http://www.kraj-lbc.cz/hso>.

Oblasti a možnosti podpory hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje

Pro naplnění stanoveného cíle, tj. aby se z hospodářsky slabých oblastí staly oblasti rozvinuté a stabilní, je třeba je finančně podporovat. K tomuto účelu zřídil Liberecký kraj v rámci Grantového fondu program č.18, který je zaměřen na podporu hospodářsky slabých oblastí (Program podpory hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje). V rámci tohoto programu budou podporovány všechny obce, které byly nově zařazeny do skupiny „hospodářsky slabé oblasti. V případě, že bude možnost zvýhodnění hospodářsky slabých oblastí při čerpání z jiných zdrojů, především pak ze zdrojů evropských (operační programy), je předpokládáno, že za Liberecký kraj bude nastaveno zvýhodnění všech hospodářsky podprůměrných oblastí.

Propojení mezi podporou pro hospodářsky slabé oblasti a Programem rozvoje kraje na období 2007 – 2013 je zajištěno tím, že v rámci zadání jednotlivých výzev Grantového fondu LK – Program č.18 budou vybrána konkrétní opatření Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013. Podpořené budou pouze projekty (územně náležející do hospodářsky slabých oblastí), které budou v souladu s danými opatřeními.

Finanční zdroje

1. Finanční zdroje Evropské unie

Evropská unie používá různé nástroje pro naplňování svých cílů. Existují různé formy financování těchto nástrojů, především prostřednictvím fondů Evropské unie, které jsou součástí rozpočtu EU.

Fondy Evropské unie jsou nástrojem pro realizaci politik Evropské unie. Zahrnují širokou škálu nástrojů finanční a technické pomoci. Slouží především k podpoře hospodářského růstu členských států EU, zlepšování vzdělanosti jejich obyvatel a snižování sociálních nerovností. Pomáhají k postupnému odstraňování rozdílů mezi úrovní rozvoje členských států a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů EU.

Do přípravy, realizace a vyhodnocení čerpání prostředků z fondů EU je zapojeno množství subjektů na evropské, národní i regionální úrovni: instituce EU, národní ministerstva, regionální samosprávné celky, pověřené agentury, úřady a další. Přitom je důležité, že celková zodpovědnost za realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) leží na členských státech. Ve všech členských státech se nicméně při řízení operačních programů i realizaci projektů vychází z pěti základních principů politiky HSS: principu programování, partnerství, koncentrace, doplňkovosti a principu monitorování a vyhodnocování. Realizátoři projektů i administrátoři operačních programů musejí též respektovat dvě horizontální priority jdoucí napříč všemi podporovanými aktivitami. Těmi jsou rovné příležitosti a udržitelný rozvoj.

V soustavě programových dokumentů jsou pro žadatele a realizátory projektů nejdůležitějšími dokumenty operační programy, které jsou tematicky a regionálně vymezené. Operační programy specifikují podmínky a procesy umožňující čerpání financí z určité oblasti podpory, žadatelům poskytují základní informace o typech aktivit, na něž lze žádat podporu z prostředků Evropské unie. Jejich struktura a náplň je v ČR vymezena na základě Národního strategického referenčního rámce, finální podoba operačních programů pak vychází z jednání s Evropskou komisí. Aktuální informace o jednotlivých operačních programech jsou na www.strukturalni-fondy.cz.

Pro období 2007 – 2013 je v České republice připraveno 24 operačních programů pro čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů Evropské unie, 1 program pro čerpání z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a 1 program z Evropského rybářského fondu.

Přehled fondů Evropské unie pro období 2007 – 2013

- Strukturální fondy EU
 - Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF – European Regional Development Fund)
 - ESF (European Social Fund) – Evropský sociální fond
- Fond soudržnosti (CF – Cohesion Fund)
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD – European Agricultural Fund for Rural Development)
- Evropský rybářský fond (EFF – European Fisheries Fund)
- Evropský fond solidarity EUSF (European Union Solidarity Fund)
- Finanční nástroje regionální politiky:
 - program JASPERS (www.eib.org/jaspers)
 - program JEREMIE (www.eif.org/jeremie)
 - program JESSICA (http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm)

Národní strategický referenční rámec

Národní strategický referenční rámec (NSRR) představuje základní programový dokument ČR pro využívání fondů Evropské unie v období 2007 – 2013. Udává systém operačních programů Politiky hospodářské a sociální soudržnosti 2007 – 2013, jejichž prostřednictvím budou jednotlivé prioritní osy NSRR realizovány.

Česká republika definovala následující čtyři základní instituce pro řízení a koordinaci Národního strategického referenčního rámce pro období 2007 – 2013:

- Národní orgán pro koordinaci
- Monitorovací výbor NSRR – Řídící a koordinační výbor
- Platební a certifikační orgán – Národní Fond
- Auditní orgán – Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu

Platebním a certifikačním orgánem je Národní Fond ČR. Odbor Národního Fondu na Ministerstvu financí ČR zajišťuje pro všechny operační programy tok prostředků z fondů EU do České republiky.

O dotace z fondů EU na různé typy projektů může žádat pestrá škála žadatelů: obce, kraje, ministerstva, podnikatelé, vlastníci dopravní i technické infrastruktury, neziskové organizace, školy, výzkumná centra, atd. K jednotlivým operačním programům jsou zpracována pravidla pro poskytnutí dotací. Jejich implementační orgány a agentury pravidelně uveřejňují výzvy k předkládání žádostí o finanční podporu. Po celé programové období 2007 – 2013 budou tyto výzvy uveřejňovány na webových stránkách příslušných implementačních orgánů (viz celkový souhrn níže).

Přehled cílů politik Evropské unie

Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU		
Cíl 1 – Konvergence	Financováno z fondů: CF, ERDF, ESF	OP Podnikání a inovace
		OP Doprava
		OP Životní prostředí
		OP Lidské zdroje a zaměstnanost
		OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
		OP Výzkum a vývoj pro inovace
		OP Integrovaný operační program
		OP Technická pomoc ²
		ROP NUTS II Jihozápad
		ROP NUTS II Jihovýchod
		ROP NUTS II Severozápad
		ROP NUTS II Severovýchod
		ROP NUTS II Střední Čechy
		ROP NUTS II Střední Morava
		ROP NUTS II Moravskoslezsko
Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	Financováno z fondů: ERDF, ESF	OP Praha Konkurenceschopnost
		OP Praha Adaptabilita
Cíl 3 – Evropská územní spolupráce	Financováno z fondu: ERD	OP Mezuregionální spolupráce
		OP Nadnárodní spolupráce oblast Střední Evropa
		OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
		OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
		OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko
		OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
		OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko
		INTERACT II ³
		ESPON 2013 ⁴
Společná zemědělská politika		
Rozvoj venkova	Financováno z fondu: EAFRD	Program rozvoje venkova ČR
Rybolov	Financováno z fondu: EFF	OP Rybářství

² Operační program Technická pomoc je určen pro zajištění aktivit podporujících efektivní řízení, kontrolu, sledování a vyhodnocování využití prostředků strukturálních fondů.

³ INTERACT II je pouze servisním programem pro řídicí struktury operačních programů Cíle 3.

⁴ ESPON 2013 je zaměřen na podporu výzkumu v oblasti územního plánování a regionálního rozvoje. Programu se zúčastní zejména vědecké a výzkumné instituce či univerzity, jeho výstupy jsou však využitelné pro široký okruh uživatelů (www.espon.eu).

Konkrétní kroky a aktivity regionální politiky EU vycházejí z předem stanovených cílů. Pro období 2007 – 2013 jsou určeny tři Cíle.

Cíl 1 – Konvergence podporuje rozvojové aktivity v méně vyspělých členských státech a regionech EU. Podpora směřuje do oblastí NUTS II, jejichž HDP je menší než 75 % průměru EU. V České republice to jsou všechny regiony kromě území hlavního města Prahy.

Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost se snaží zvyšovat atraktivitu regionů a jejich konkurenceschopnost vůči ostatním regionům EU. O podporu mohou žádat regiony, jejichž HDP převyšuje 75 % průměru EU. V České republice toto kritérium splňuje hlavní město Praha.

Cíl 3 – Evropská územní spolupráce se zaměřuje na posilování přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce. Cílem je spolupráce a podpora hospodářské a sociální integrace nejen příhraničních území prostřednictvím odstraňování bariér a posilování rozvojového potenciálu. V rámci České republiky mohou tento cíl využít všechny regiony včetně Prahy.

Regionální operační programy tvoří rámec pro čerpání evropských finančních prostředků v rámci územních jednotek NUTS II tvořených z jednotlivých krajů České republiky. Na území ČR jsou vyčleněny následující územní jednotky NUTS II:

NUTS II Jihozápad (Jihočeský a Plzeňský kraj)

NUTS II Jihovýchod (Vysočina a Jihomoravský kraj)

NUTS II Severozápad (Ústecký a Karlovarský kraj)

NUTS II Severovýchod (Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj)

NUTS II Střední Čechy (Středočeský kraj)

NUTS II Střední Morava (Olomoucký kraj)

NUTS II Moravskoslezsko (Moravskoslezský kraj)

NUTS II Praha (Praha)

V následujících kapitolách jsou uvedeny pouze ty operační programy pro programové období 2007 – 2013, které jsou pro projekty nebo žadatele z Libereckého kraje využitelné. Kontaktní údaje jsou aktuální k době zpracování Programu rozvoje Libereckého kraje v roce 2007.

Tématické operační programy

Operační program Podnikání a inovace (OP PI)

Program je zaměřen na podporu průmyslu, malého a středního podnikání s cílem zkvalitnit infrastrukturu, zvýšit inovační činnost, zintenzivnit zavádění nových technologií, výrobků a služeb. Má povzbudit malé a střední podniky při vstupu na zahraniční trhy a posílit spolupráci sektoru průmyslu s výzkumem a vývojem.

<i>Řídící orgán:</i>	Ministerstvo průmyslu a obchodu	www.mpo.cz
<i>Zprostředkující subjekt (příjem žádostí):</i>	CzechInvest Štěpánská 15 120 00 Praha	www.czechinvest.org
	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. Jeruzalémská 964/4 110 00 Praha 1	www.cmzrb.cz
<i>Kontaktní místo v LK:</i>	CzechInvest nám. Dr. E. Beneše 4/12 460 01 Liberec	tel.: 482 710 353, 482 710 065 liberec@czechinvest.org

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace (OP VVI)

Program je zaměřen na posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím lépe nastavitelných podmínek pro existenci a působení výzkumných, vývojových a proinovačních center, vysokých škol apod. Nutností je především zvýšení kapacit stávajících center a vznik nových institucí v regionech ČR, dále také zrychlení přenosu výsledků vědy a výzkumu (VaV) do praxe, průmyslu a na trh.

Řídící orgán: Ministerstvo školství, mládeže a TV
Odbor programů ERDF www.msmt.cz/eu/erdf

Zprostředkující subjekt (příjem žádostí): Ministerstvo školství, mládeže a TV
Odbor programů ERDF www.msmt.cz/eu/erdf
Karmelitská 7 opvyzkum@msmt.cz
118 12 Praha 1 tel.: 257 193 246

CERA – Czech Education and Research Agency
U Lužického semináře 13
110 00 Praha 1

Kontaktní místo v LK: není zřízeno

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)

Program je zaměřen na zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti osob v ČR prostřednictvím zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů, zlepšení přístupu k zaměstnání, posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením, ale i na zkvalitnění a rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím různých forem školení a vzdělávání. Cílem je i začlenění dlouhodobě nezaměstnaných do pracovního procesu, zlepšení fungování a větší transparentnost veřejné správy a veřejných služeb.

Řídící orgán: Ministerstvo práce a sociálních věcí www.mpsv.cz
Odd. řízení a implementace OP LZZ

Zprostředkující subjekt (příjem žádostí): Ministerstvo práce a sociálních věcí www.mpsv.cz
Odd. řízení a implementace OP LZZ tel.: 257 196 770, 257 196 841

Na Poříčním právu 1/376
128 01 Praha 1

Kontaktní místo v LK: není zřízeno

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)

Program se zaměřuje na zlepšování kvality vzdělávání v celé šíři, tedy jak na úrovni základních a středních škol, tak na vysokých školách a univerzitách. Tyto instituce budou podporovány při aktivnější vědecko-výzkumné činnosti. Úroveň vzdělanosti a praxe si budou zvyšovat i pedagogové a vědečtí pracovníci.

Řídící orgán: Ministerstvo školství, mládeže a TV www.msmt.cz
Odbor programů ESF

Zprostředkující subjekt (příjem žádostí): Ministerstvo školství, mládeže a TV www.msmt.cz
Odbor programů ESF opvzdelavani@msmt.cz
Karmelitská 7
118 12 Praha 1
část implementace (v osách 1 a 3)
bude zajišťována globálními granty
přes krajské úřady

<i>Kontaktní místo v LK:</i>	Krajský úřad Libereckého kraje Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů U Jezu 642/2a 461 80 Liberec 2	www.kraj-lbc.cz/rozvoj tel.: 485 226 323 rozvoj@kraj-lbc.cz
------------------------------	--	---

Operační program Životní prostředí (OP ŽP)

Program se široce zaměřuje na zlepšení kvality životního prostředí v ČR, které je předpokladem pro zdravé obyvatelstvo, ale také pro zvýšení atraktivity území pro pracující a investory. Podporuje konkrétní aktivity a to nejen ekologických organizací, ale posiluje také povědomí široké veřejnosti o otázkách a problémech životního prostředí v ČR.

<i>Řídící orgán:</i>	Ministerstvo životního prostředí	www.env.cz
<i>Zprostředkující subjekt (příjem žádostí):</i>	Státní fond životního prostředí ČR Kaplanova 1930/1 140 00 Praha 11	www.sfzp.cz www.opzp.cz
<i>Kontaktní místo v LK:</i>	Státní fond životního prostředí ČR nám. Dr. E. Beneše 26 460 01 Liberec	tel.: 485 244 334 sfzp.liberec@tiscali.cz

Operační program Doprava (OP D)

Finanční prostředky programu jsou určeny na zlepšení všech typů dopravy a dopravní infrastruktury, které povede ke zlepšení dostupnosti dopravy. Nezbytný je soulad těchto změn s minimálními dopady na životní prostředí. Železniční a silniční síť je modernizována v úsecích patřících do sítě TEN-T (Transevropská dopravní síť) i mimo ni, velká pozornost je věnována prodlužování a zkvalitňování dálnic. Podpora se soustředí také na multimodální nákladní dopravu a vnitrozemskou vodní dopravu.

<i>Řídící orgán:</i>	Ministerstvo dopravy	www.mdcr.cz
<i>Zprostředkující subjekt (příjem žádostí):</i>	Ministerstvo dopravy Odbor fondů EU nábř. L. Svobody 1222/12 110 15 Praha 1	www.mdcr.cz , www.opd.cz info@opd.cz tel.: 225 131 552
<i>Kontaktní místo v LK:</i>	není zřízeno	

Integrovaný operační program (IOP)

Finanční prostředky programu jsou určeny k rozvoji veřejné správy, cestovního ruchu, kultury, informační společnosti, podpoře zaměstnanosti, péči o zdraví obyvatel, ke zlepšení jejich bydlení a bezpečnosti. Jeho cílem je tak celoplošně zvýšit kvalitu života v ČR, čímž se zvýší atraktivita ČR pro život a práci obyvatel a také pro větší příliv zahraničních investic.

<i>Řídící orgán:</i>	Ministerstvo pro místní rozvoj Odbor řízení operačních programů	www.strukturalni-fondy.cz/iop
<i>Zprostředkující subjekt (příjem žádostí):</i>	Centrum pro regionální rozvoj Vinohradská 46 120 00 Praha 2	www.crr.cz tel.: 221 580 201
<i>Kontaktní místo v LK:</i>	Centrum pro regionální rozvoj tř. Dr. M. Horákové 185/66 460 06 Liberec	tel.: 482 736 343 crr@crr.cz

Operační program Technická pomoc (OP TP)

Program se zaměřuje na zlepšení jednotného centrálního řízení a koordinace jednotlivých programů financovaných z fondů EU na úrovni ČR. Dále je určen k posílení administrativní a absorpční kapacity a publicity a ke zvýšení celkové úrovně řízení a monitorování při respektování zásad řádného finančního řízení dle článku 14 obecného nařízení. Zabývá se též přípravou na nové programovací období 2014+.

<i>Řídící orgán:</i>	Ministerstvo pro místní rozvoj Odbor řídicího orgánu IOP a oper. programu TA	www.strukturalni-fondy.cz/op-tp
<i>Zprostředkující subjekt (příjem žádostí):</i>	Centrum pro regionální rozvoj Vinohradská 46 120 00 Praha 2	www.crr.cz tel.: 221 580 201
<i>Kontaktní místo v LK:</i>	Centrum pro regionální rozvoj tř. Dr. M. Horákové 185/66 460 06 Liberec	tel.: 482 736 343 charuzova@crr.cz

Regionální operační programy**Regionální operační program NUTS II Severovýchod (ROP NUTS II SV)**

Program pokrývá několik tematických oblastí s cílem zvýšení konkurenceschopnosti regionu soudržnosti Severovýchod, urychluje jeho rozvoj a zvyšuje atraktivitu regionu pro investory. Tento ROP je řízen Regionální radou regionu soudržnosti Severovýchod se sídlem v Hradci Králové.

<i>Řídící orgán:</i>	Reg. rada regionu soudržnosti SV	www.rada-severovychod.cz
<i>Zprostředkující subjekt (příjem žádostí):</i>	Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Severovýchod Velké náměstí 1 500 03 Hradec Králové	
<i>Kontaktní místo v LK:</i>	Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Severovýchod Masarykova 542/18 460 06 Liberec	info@rada-severovychod.cz tel.: 488 577 870-3

Evropská územní spolupráce**Operační program Meziregionální spolupráce**

Program Mezinárodní spolupráce pobízí do aktivnější spolupráce úřady a subjekty členských států EU 27, Norska a Švýcarska, které působí na regionální nebo místní úrovni. Umožní jim výměnu zkušeností v různých profesních oblastech, ale také zajištění společného používání nástrojů politiky regionálního rozvoje tak, aby se regiony dále rozvíjely.

<i>Řídící orgán:</i>	Conseil Régional Nord – Pas de Calais Hôtel de Région 595 55 Lille Ceres Francie	www.strukturalni-fondy.cz
----------------------	--	--

Zprostředkující subjekt (příjem žádostí): Ministerstvo pro místní rozvoj
Odbor územních vazeb
Staroměstské nám. 6
110 15 Praha 1
pracoviště: Letenská 3, Praha
není zřízeno

Kontaktní místo v LK:

interreg3c@mmr.cz
tel.: 224 862 254, 224 862 256

Operační program Nadnárodní spolupráce oblast střední Evropa

Program se zaměřuje na zásady územní soudržnosti v rámci tzv. Středoevropského prostoru, resp. prostoru, do kterého daná členská země spadá. ČR byla pro nadcházející období začleněna do oblasti Střední Evropa. V rámci této oblasti spolupracuje s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a z nečlenských zemí s částí Ukrajiny.

Řídící orgán: Amt der Wiener Landesregierung MA 27 www.strukturalni-fondy.cz
EU – Strategie und
Wirtschaftsentwicklung
Schlesinger Platz 2
1080 Vídeň
Rakousko

Zprostředkující subjekt (příjem žádostí): Ministerstvo pro místní rozvoj
Odbor územních vazeb
Staroměstské nám. 6
110 15 Praha 1
pracoviště: Letenská 3, Praha

nadnarodni@mmr.cz
tel.: 224 862 261, 224 862 126

Kontaktní místo v LK: není zřízeno

Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika na období 2007 - 2013

Program na podporu přeshraniční spolupráce 2007 - 2013 mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko

Největší podíl finančních prostředků alokovaných pro Cíl 3 Evropská územní spolupráce je určen na realizaci projektů přeshraniční spolupráce. Cílem obou zde uvedených přeshraničních operačních programů, tj. programů, které jsou pro využití subjekty z Libereckého kraje aktuální, je podpora hospodářské a sociální integrace příhraničních území, odstraňování přetrvávajících bariér a posilování vzájemných vztahů, ať už kulturních nebo sociálních, společná péče o přírodní bohatství, rozvoj cestovního ruchu a budování flexibilního trhu práce.

Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 – 2013

Řídící orgán: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Odbor regionální přeshraniční spolupráce
Na Příkopě 3-5
110 00 Praha 1

tel.: 234 154 219
www.mmr.cz
www.strukturalni-fondy.cz

na polské straně je národním orgánem
Ministerstvo regionálního rozvoje PR,
Odbor územní spolupráce, Varšava

www.mrr.gov.pl

Zprostředkující subjekt (příjem žádostí): Centrum pro regionální rozvoj ČR
Společný technický sekretariát
Jeremenkova 40B
779 00 Olomouc

www.cz-pl.eu
tel.: 587 337 710

<i>Kontaktní místo v LK:</i>	Krajský úřad Libereckého kraje Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů U Jezu 642/2a 461 80 Liberec 2	rozvoj@kraj-lbc.cz tel.: 485 226 474 (575) www.kraj-lbc.cz/rozvoj
------------------------------	--	---

Program na podporu přeshraniční spolupráce 2007 – 2013 mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko

<i>Řídící orgán:</i>	Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit (Saské státní ministerstvo hospodářství a práce) Referat 36, Verwaltungsbehörde (Řídící orgán) Wilhelm-Buck-Straße 2 D-01097 Dresden	www.smwa.sachsen.de tel.: +49-(0)351-564 8360 kontakt@ziel3-cil3.eu
----------------------	--	---

na české straně je národním orgánem Ministerstvo pro místní rozvoj Odbor regionální přeshraniční spolupráce 110 00 Praha 1	www.mmr.cz
---	------------

<i>Zprostředkující subjekt (příjem žádostí):</i>	Saská rozvoj. banka – dotační banka Společný technický sekretariát Pirnaische Strasse 9 01069 Dresden	kontakt@ziel3-cil3.eu www.ziel3-cil3.eu tel.: 0049(0)3514910-3955-6
--	--	---

<i>Kontaktní místo v LK:</i>	Krajský úřad Libereckého kraje Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů U Jezu 642/2a 461 80 Liberec 2	rozvoj@kraj-lbc.cz tel.: 485 226 474 (416) www.kraj-lbc.cz/rozvoj
------------------------------	--	---

Společná zemědělská politika

Program rozvoje venkova ČR 2007 – 2013

Pro naplňování Programu rozvoje venkova ČR 2007 – 2013 budou sloužit finanční prostředky z nově vzniklého Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Cílem programu je zvýšit konkurenceschopnost zemědělství, potravinářství a lesnictví, podporovat nově vznikající podniky na venkově. Větší důraz je kladen na tzv. multifunkční zemědělství, jehož významnou součástí je orientace na nepotravinářské využití zemědělské produkce. Program rozvoje venkova podporuje projekty environmentálně pozitivní.

<i>Řídící orgán:</i>	Ministerstvo zemědělství	www.mze.cz
----------------------	--------------------------	------------

<i>Zprostředkující subjekt (příjem žádostí):</i>	Státní zemědělský intervenční fond Ve Smečkách 33 110 00 Praha 1	www.szif.cz
--	--	-------------

<i>Kontaktní místo pro LK:</i>	Státní zemědělský intervenční fond Hradec Králové Ulrichovo náměstí 810 500 02 Hradec Králové	tel.: 495 070 300
--------------------------------	--	-------------------

Operační program Rybářství ČR 2007 – 2013

Operační program Rybářství reaguje na příležitost, která byla v programovém období 2007 – 2013 České republiky Evropskou unií nově dána, tj. na možnost čerpat finanční prostředky i z Evropského rybářského fondu. Tento fond sleduje nejen zajištění trvale udržitelného rozvoje evropského mořského i vnitrozemského rybolovu, ale vyzývá i ke zvyšování kvality akvakultury, ke zlepšování prostředí vodních ekosystémů a jejich společenstev.

<i>Řídící orgán:</i>	Ministerstvo zemědělství	www.mze.cz
<i>Zprostředkující subjekt (příjem žádostí):</i>	Státní zemědělský intervenční fond Ve Smečkách 33 110 00 Praha 1	www.szif.cz
<i>Kontaktní místo pro LK:</i>	Státní zemědělský intervenční fond Hradec Králové Ulrichovo náměstí 810 500 02 Hradec Králové	tel.: 495 070 300

Komunitární programy

Kromě fondů EU je možné přímé financování z rozpočtu EU. Tato praxe je uplatňována u komunitárních programů, které jsou vedle strukturálních fondů dalším podpůrným nástrojem Evropské unie, který má sloužit k prohlubování spolupráce a řešení společných problémů členských zemí EU v oblasti konkrétních politik EU. Tyto programy jsou financovány přímo z rozpočtu EU a představují další možnost, jak získat finanční prostředky na aktivity v oblastech vzdělání, výzkumu a technologického vývoje, podnikání, životního prostředí, rozvoje dopravní a energetické infrastruktury, kultury, informační společnosti a mnohých dalších.

Přehled vybraných komunitárních programů, jejichž zaměření naplňuje opatření Programu rozvoje Libereckého kraje v programovém období 2007 – 2013:

Název rámcového programu	Název jednotlivého programu	Gestor
7. Rámcový program pro vývoj a výzkum	7. Rámcový program Společenství 7. Rámcový program Euratomu	
Celoživotní učení	Comenius	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
	Erasmus	
	Leonardo	
	Grundtvig	
	Transversal (Průřezový program)	
	Jean Monnet	
Mládež v akci		
Kultura 2007		Ministerstvo kultury
MEDIA 2007		
Marco Polo II		Ministerstvo dopravy
Galileo		
CIP (Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace)	Podnikání a inovace	Ministerstvo průmyslu a obchodu
	Program na podporu politiky ICT	
	Inteligentní energie pro Evropu	
Progress		Ministerstvo práce a sociálních věcí
LIFE+		Ministerstvo životního prostředí

Základní práva a spravedlnost	Daphne III	
	Prevence drog a informovanost	
	Základní práva a občanství	
	Civilní soudnictví	Ministerstvo spravedlnosti
	Trestní soudnictví	
Health programme 2008 – 2013		

Metodické řízení finančních toků těchto programů zajišťuje Ministerstvo financí. Bližší informace naleznete na internetových stránkách www.mfcr.cz.

Aktuální informace k regionální politice Evropské unie ve vztahu k Libereckému kraji a informace o dalších komunitárních programech lze získat i prostřednictvím **zastoupení Libereckého kraje v Bruselu**:

Representation of the Liberec Region in Brussels

Av. d'Auderghem 84

B-1040 Brussels

telefon: +32(0) 273 23 215

mobil: +420 739 541 631

e-mail: brussels@liberec-region.cz

www.liberec-region.cz

2. Ostatní evropské finanční zdroje

Vedle výše uvedených Fondů Evropské unie mohou subjekty z Libereckého kraje v plánovacím období 2007 – 2013 připravovat projekty a čerpat finanční prostředky i z následujících fondů ostatních evropských států, které nejsou členy Evropské unie.

Finanční mechanismy EHP/Norska

V souladu s usnesením vlády České republiky č. 1011 z 13. října 2003 byla podepsána Dohoda o účasti České republiky v Evropském hospodářském prostoru (EHP). V rámci této dohody byl zaveden i nový finanční mechanismus, jehož prostřednictvím budou státy ESVO (Islandská republika, Lichtenštejnské knížectví a Norské království) v letech 2004 – 2009 přispívat zemím přistupujícím do EHP na projekty v rozšířeném vnitřním trhu. Norsko bude navíc přispívat i pomocí bilaterálního tzv. zvláštního norského finančního nástroje (Norsk finansieringsordning).

Na základě obou uvedených finančních mechanismů se státy EHP / Norsko zavazují přispívat ekonomicky slabším zemím v Evropském hospodářském prostoru, a to poskytováním grantů na investiční a rozvojové projekty v prioritních oblastech, jako např. ochrana a obnova kulturního dědictví, ochrana životního prostředí, podpora soudnictví, zdravotnictví či péče o dítě aj. Podrobnější informace jsou k dispozici na Ministerstvu financí ČR – www.mfcr.cz.

Finanční pomoc Švýcarska deseti novým zemím EU

Dne 26.11.2006 schválili v referendu obyvatelé Švýcarska poskytování finanční pomoci novým členským zemím EU. Následně bylo podepsáno Memorandum mezi Evropskou komisí a Švýcarskem o této pomoci. Pomoc bude poskytována za účelem „snížení hospodářských a sociálních rozdílů v rozšířené EU“. Uzavření bilaterální dohody a zahájení realizace finanční pomoci Švýcarska se očekává koncem roku 2007. Dohoda by měla specifikovat jednotlivé prioritní oblasti podpory, výši finančních prostředků a pravidla pro administraci a implementaci finanční pomoci Švýcarska. Ta by měla směřovat především do regionů, a to ve 4 hlavních prioritách:

- bezpečnost, stabilita, reformy,
- životní prostředí a infrastruktura,
- podpora soukromého sektoru,
- lidský a sociální rozvoj.

Podrobnější informace jsou k dispozici na Ministerstvu financí ČR – www.mfcr.cz.

Mezinárodní Visegrádský fond

Mezinárodní visegrádský fond je organizace založená v roce 2000 vládami zemí Visegrádské čtyřky (Česká republika, Polsko, Maďarsko, Slovensko).

Finanční prostředky lze čerpat na Malé, Standardní a Strategické granty (liší se především částkou udělovanou na jeden projekt).

Okruh podporovaných činností je vesměs obdobný:

- kulturní spolupráce (festivaly, publikace)
- vědecké výměny a výzkumy (konference)
- školství (semináře, letní školy)
- výměny mladých lidí (sportovní, výchovné a kulturní)
- přeshraniční spolupráce (v rámci Visegrádské 4)
- podpora turismu (průvodce, prezentace, veletrhy)

Podrobnější informace na adrese <http://www.visegradfund.org>.

3. Národní finanční zdroje

Cílem této kapitoly je podat přehled o programech podpory ze státního rozpočtu jednotlivých ústředních orgánů ČR. Vzhledem k tomu, že doba platnosti těchto programů se nekryje s plánovacím obdobím EU ani Programem rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013, vyhlašování těchto programů podpory probíhá nejednotně, v různých časových termínech v průběhu roku a většinou s omezenou platností (1 rok), jsou uvedeny programy opakovaně vyhlašované a zároveň aktuální v roce 2007. Zároveň předpokládáme, že i s vyhlášením definitivního znění operačních programů EU 2007 – 2013 dojde ke změnám i v obsahu programů podpory ze státního rozpočtu. Aktuálnost těchto programů a podrobnější podmínky získání podpory je nutno sledovat v dílčích výzvách jednotlivých garantů programu.

Garant programu	Název programu	Odkaz
Ministerstvo kultury ČR	Dotační tituly 2007 (Knihovna 21. století – K21)	www.mkcr.cz
	Program záchrany architektonického dědictví na rok 2008	
	Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón	
	Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny v r. 2007	
	Podpora zahraničních kontaktů v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit v r. 2007	
	Podpora lokálních kulturních tradic	
	Granty na podporu účastníků mezinárodních projektů podporovaných z programů EU Kultura 2000 nebo Kultura 2007 v roce 2007	
	Program státní podpory profesionálních divadel a profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů	
	Výzkum a vědecké zhodnocení kulturně-historických hodnot prostředí, způsoby a nástroje jejich zachování a výzkum jevů tradiční lidové kultury jako nedílné součásti nehmotného kulturního dědictví	
	Zpřístupnění a ochrana kulturních, uměleckých a vědeckých zdrojů	
Ministerstvo dopravy ČR	Vědecko-dokumentární zhodnocení vývoje hudebního, divadelního a výtvarného umění, literární historie, teorie a kritiky, analyticko-sociologické studie současného stavu kultury na území ČR a výzkum a vědecké zhodnocení masmédií a audiovizí	www.mdcr.cz
	Výpověď sbírek českých, moravských a slezských muzeí a galerií o přírodním a kulturním dědictví Evropy	
	Program podpora obnovy vozidel městské hromadné dopravy a veřejné linkové autobusové dopravy na rok 2007	
Státní fond dopravní infrastruktury	Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie pro rok 2007	www.sfdi.cz
	MARCO POLO II / Pracovní program pro rok 2007	
Ministerstvo informatiky ČR	Výstavba, údržba a modernizace silnic a dálnic, železničních dopravních cest a vnitrozemských vodních cest, projektové práce	www.micr.cz
Ministerstvo obrany ČR	Dotační tituly 2007 (Internetizace knihoven v roce 2007)	www.army.cz
	Dotace na zabezpečení péče o válečné hroby	
	Dotační politika k zajištění nadstandardní péče o příslušníky československé armády v zahraničí, účastníky národního odboje za osvobození a válečné veterány v domovech sociální péče	
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	Dotační politika vůči NNO	www.mmr.cz
	Program podpory bydlení pro rok 2007	
	Regionální programy MMR 2007 (Podpora rozvoje průmyslových podnikatelských subjektů na území NUTS 2 Severozápad a Moravskoslezsko a dalších regionech se soustředěnou podporou státu)	
	Regionální programy MMR 2007 (Podpora úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití)	
	Regionální programy MMR 2007 (Podpora rozvoje hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů)	

Garant programu	Název programu	Odkaz
	Regionální programy MMR 2007 (Podpora obnovy venkova)	
	Regionální programy MMR 2007 (Obnova obecního a krajského majetku postiženého živelnou nebo jinou pohromou)	
	Státní program podpory cestovního ruchu	
	Program Panel	
Státní fond rozvoje bydlení	Dotace obcím na výstavbu nájemních bytů	www.sfrb.cz
	Úvěry mladým lidem	
	Družstevní byty	
Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Česká energetická agentura	Národní programy podpory malého a středního podnikání na rok 2007 (CERTIFIKACE)	www.mpo.cz www.ceacr.cz
	Národní programy podpory malého a středního podnikání na rok 2008 (DESIGN)	
	Národní programy podpory malého a středního podnikání na rok 2009 (ALIANCE)	
	Národní programy podpory malého a středního podnikání na rok 2010 (VÝVOJ)	
	Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie (EFEKT)	
Ministerstvo spravedlnosti ČR	Dotační tituly 2007 (Protidrogová politika ve věznicích)	www.justice.cz
Ministerstvo zemědělství ČR	Dotační programy MZE 2007 (Podpora včelařství)	www.mze.cz
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora restrukturalizace ovocných sadů)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora komplexní sklizně máku setého)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora pěstování bylin pro energetické využití)	
	Dotační programy MZE 2007 (Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora ozdravování polních a speciálních plodin)	
	Dotační programy MZE 2007 (Biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu ovocných plodin, révy vinné a chmele se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora šlechtění zaměřeného na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům a odpovídající kvalitě rostlinné produkce)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora používání certifikované sadby brambor na produkčních plochách u pěstitelů hospodařících v uzavřené sadbové oblasti vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., (zákon o oběhu osiva a sadby), jako prevence proti šíření karanténních bakterií)	
	Dotační programy MZE 2007 (Nakoupené úředně uznané osivo pšenice odrůd registrovaných na základě užitné hodnoty v ČR)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele)	
	Dotační programy MZE 2007 (Nakoupené úředně uznané osivo prádlného lnu odrůd registrovaných na základě užitné hodnoty v ČR)	
	Dotační programy MZE 2007 (Nákazový fond)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora chovatelům na částečnou úhradu nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů (§ 40 odst. 1 zákona č.166/1999 Sb.) v období od 1.10.2006 do 30.9.2007)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora činností souvisejících s neškodným odstraněním MKM a KT z kadáverů v období od 1.10.2006 do 30.9.2007)	

Garant programu	Název programu	Odkaz
	Dotační programy MZE 2007 (Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu (IBR – odběr krve))	
	Dotační programy MZE 2007 (Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu (IBR – pořízení markerové vakcíny))	
	Dotační programy MZE 2007 (Speciální poradenství)	
	Dotační programy MZE 2007 (Školní závody)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora poradenství v zemědělství)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora evropské integrace nevládních organizací)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora zvýšení jakosti zpracování zemědělských produktů při výrobě krmiv)	
	Dotační programy MZE 2007 (Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků)	
Státní fond životního prostředí	Podpora investičních projektů na využívání obnovitelných zdrojů energie	www.sfzp.cz
	Podpora vybraných neinvestičních projektů v oblasti využívání obnovitelných zdrojů energie	
	Program péče o přírodní prostředí	
Ministerstvo životního prostředí ČR	Program péče o krajinu	www.env.cz
	Program revitalizace říčních systémů ⁵	
	Program stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu	
	Správa nezcizitelného státního majetku v zvlášť chráněných územích	
	Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie	
Státní zemědělský intervenční fond	Národní doplňkové platby (Top-Up)	www.szif.cz
	Podpora pěstování energetických plodin	
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR	Dotace na poskytování sociálních služeb pro rok 2007 (A-slужby na místní či regionální úrovni, B-slужby celostátního a nadregionálního charakteru)	www.mpsv.cz
	Program podpory integrace cizinců	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR	Rozvojový program podpory výuky méně vyučovaných cizích jazyků	www.msmt.cz
	Podpora tvorby málonákladových učebnic jazyků zaměřených na odborný jazyk	
	Rozvojový program metodické a jazykové přípravy pro učitele 1. stupně ZŠ pro výuku cizích jazyků a jazyková příprava pro učitele MŠ, 1. st. ZŠ a ZUŠ	
	Speciální učebnice	
	Rozvojový program zajištění podmínek základního vzdělávání žáků s postavením azylantů	
	Rozvojový program bezplatné přípravy začlenění do základního vzdělávání dětí osob se státní příslušností jiného členského státu EU	
	Program financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním	
	Asistenti pedagogů v soukromých a církevních speciálních školách	
	Programy na podporu vzdělávání v cizích jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy	
	Výuka českého jazyka pro azylanty	
	Program na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců	
	Program na podporu občanských sdružení působících v oblasti regionálního školství	
	Program na podporu integrace romské komunity	
	Rozvojový program Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve školách	
	Program na podporu činnosti NNO působících v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty	
	Program protidrogové politiky	

⁵ Od roku 2008 bude nahrazen programem Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny.

Garant programu	Název programu	Odkaz
	Program sociální prevence a kriminality	
	Podpora přípravy sportovních talentů na sportovních gymnáziích a gymnáziích s třídami se studijním oborem Sportovní příprava	
	Rozvojový program Zpřístupnění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků základních škol s ročníky pouze 1. stupně	
	Rozvojový program Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v regionech	
Ministerstvo zdravotnictví ČR	Program Protidrogová politika	www.mzcr.cz
	Národní program zdraví – projekty podpory zdraví	
	Prevence HIV/AIDS	
Ministerstvo spravedlnosti ČR	Podpora financování probačních programů	www.justice.cz
Ministerstvo vnitra ČR	Program prevence kriminality	www.mvcr.cz
	Integrace azylantů	
	Dotace hasičským záchranným sborům	
	Zahraniční rozvojová spolupráce	
	Dotace akreditovaným organizacím pro oblast dobrovolnické služby	

4. Krajské finanční zdroje

Fond investic Libereckého kraje

Usnesením zastupitelstva kraje č. 351/03/ZK ze dne 18.11.2003 byl v souladu s ustanovením § 14 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích a § 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů zřízen Investiční fond Libereckého kraje (usnesením zastupitelstva kraje č. 149/05/ZK byl změněn název na současně platný název fondu „Fond investic Libereckého kraje“).

Účel Fondu investic

Fond investic je peněžním fondem Libereckého kraje (dále jen kraje), který je zřízen za účelem soustředování finančních prostředků předurčených k úhradě výdajů souvisejících s pořízováním a reprodukcí, resp. technickým zhodnocením nemovitého majetku ve vlastnictví kraje a krajem zřízených příspěvkových organizací a ve vlastnictví územně samosprávných celků v působnosti Libereckého kraje (dále jen obcí).

Fond investic je nástrojem rozpočtu kraje, jehož prostřednictvím je zabezpečována trvalá péče o nemovitý majetek ve vlastnictví kraje a krajem zřízených příspěvkových organizací včetně jeho pořízování do vlastnictví kraje nebo do vlastnictví krajem zřízených příspěvkových organizací.

Prostřednictvím Fondu investic se kraj podílí na pořízování a reprodukci, resp. technickém zhodnocení nemovitého majetku ve vlastnictví obcí. Podílem kraje na pořízení nebo reprodukci resp. technickém zhodnocení nemovitého majetku ve vlastnictví obcí se rozumí výše poskytnuté investiční dotace nebo příspěvku z Fondu investic do rozpočtů obcí.

Reprodukci nemovitého majetku se rozumí jeho rekonstrukce a modernizace investiční povahy. Pořízením nemovitého majetku se rozumí jeho nabytí úplatným převodem z vlastnictví jiného vlastníka, resp. novou investiční výstavbou do vlastnictví kraje, krajem zřízených příspěvkových organizací nebo do vlastnictví obcí.

Příjemci finančních prostředků Fondu investic

Příjemcem finančních prostředků z Fondu investic jsou krajské příspěvkové organizace, které získávají prostředky prostřednictvím investičních dotací převáděných jim z Fondu investic do investičních fondů těchto organizací na základě uzavřené smlouvy.

Příjemcem finančních prostředků z Fondu investic jsou také obce, a to prostřednictvím investičních dotací a příspěvků převáděných jim z Fondu investic do jejich rozpočtů na základě uzavřené smlouvy mezi obcí a krajem.

Přehled dílčích programů Fondu investic Libereckého kraje

- I-1 Program reprodukce nemovitého majetku ve vlastnictví kraje ve správě krajského úřadu
- I-2 Program reprodukce nemovitého majetku ve vlastnictví kraje ve správě krajem zřízených příspěvkových organizací
- I-3 Program obnovy nemovitého majetku ve vlastnictví příspěvkových organizací
- I-4 Program obnovy venkova – investiční, reprodukce resp. technické zhodnocení nemovitého majetku ve vlastnictví obcí
- I-5 Program vodohospodářských a ekologických akcí
- I-6 Program obnovy a rozvoje města a obcí

Podrobnější informace:

KÚLK, ekonomický odbor – správce fondu

odbory KÚLK – resortní správci dílčích programů podle příslušné náplně činnosti odboru

www.kraj-lbc.cz

Grantový fond Libereckého kraje

Grantový fond Libereckého kraje je zřízen usnesením Zastupitelstva Libereckého kraje č.24/04/ZK ze dne 17.2. 2004 jako trvalý účelový fond Libereckého kraje v souladu s ustanovením §14 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích a § 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. V rámci tohoto usnesení byl zároveň schválen statut a zásady pro přidělování dotací z Grantového fondu Libereckého kraje.

Účel Grantového fondu

Grantový fond je peněžním fondem Libereckého kraje, který je zřízen za účelem soustředování finančních prostředků předurčených k úhradě výdajů souvisejících s podporou projektů a činností směřující k rozvoji území Libereckého kraje a ke zkvalitnění života na jeho území.

Grantový fond je nástrojem rozpočtu kraje, jehož prostřednictvím je zabezpečován neustálý rozvoj území a podpora aktivit v souladu s programem rozvoje kraje a s cíli příslušných odvětvových resortů.

Prostřednictvím Grantového fondu se kraj podílí na spolufinancování vybraných projektů, které přispívají k dosažení stanovených cílů. Podílem kraje na spolufinancování se rozumí výše poskytnuté dotace z Grantového fondu příslušnému subjektu.

Příjemci finančních prostředků Grantového fondu

Příjemcem finančních prostředků Grantového fondu jsou obce, fyzické osoby, právnické osoby, příspěvkové organizace, nestátní neziskové organizace a další.

Finanční prostředky z Grantového fondu čerpají příjemci na základě uzavřené smlouvy s Libereckým krajem. Návrh smlouvy o poskytnutí dotace schvaluje rada kraje.

Přehled dílčích programů podpory Grantového fondu

- 1 – Podpora hospodářského a regionálního rozvoje
- 2 – Podpora Sdružení hasičů Čech a Moravy
- 4 – Podpora zdravotnických vzdělávacích programů
- 5 – Podpora zdravotnických preventivních a léčebných programů
- 6 – Program podpory ekologické výchovy a osvěty
- 7 – Program podpory ochrany přírody a krajiny
- 8 – Program podpory péče o zvířata v nouzi
- 9 – Podpora sociálních programů Libereckého kraje
- 10 – Podpora projektů v resortu školství
- 11 – Podpora kultury v Libereckém kraji
- 12 – Obnova kulturních památek
- 13 – Podpora cestovního ruchu v Libereckém kraji
- 14 – Podpora tělovýchovy a sportu
- 16 – Zpracování územních plánů
- 17 – Program obnovy venkova – neinvestiční
- 18 – Program podpory hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje
- 20 – Program rozvoje LK ke zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních
- 21 – Podpora sociálních služeb poskytovaných NNO seniorům a osobám se zdravotním postižením
- 22 – Program podpory využití biomasy pro výrobu tepla a elektrické energie na území Libereckého kraje
- 23 – Program podpory nakládání s odpady na území Libereckého kraje

Podrobnější informace:

KÚLK, ekonomický odbor – správce fondu

KÚLK, Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů, oddělení řízení grantových schémat

Další odbory KÚLK – resortní správci dílčích programů podle příslušné náplně činnosti odboru

www.kraj-lbc.cz

Závěr

Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je podle zákona č. 248/200 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o podpoře regionálního rozvoje, základním střednědobým dokumentem rozvoje územního obvodu kraje. Formuluje ve střednědobém horizontu přístup kraje k podpoře rozvoje svého územního obvodu. Strukturou i obsahem vychází z platné a Zastupitelstvem Libereckého kraje v dubnu 2007 schválené Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020. Definuje prioritní okruhy, navazující rozvojová opatření a aktivity, měřitelné indikátory rozvoje, možné finanční zdroje pro realizaci aktivit. Účelem dokumentu je vytvořit rámec pro návrhy a projekty ucházející se o podporu z veřejných zdrojů. Součástí Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je také aktualizace vymezení hospodářsky slabých a podprůměrných oblastí kraje, jehož účelem je specifikovat oblasti, v nichž žadatelé o veřejnou podporu budou moci kromě ostatních veřejných zdrojů žádat o podporu z prostředků zvláště vyčleněných v rámci Grantového fondu Libereckého kraje – Program č.18.

Utřídění myšlenek a jejich zviditelnění na papíře je pouhým prvním krokem strategického plánování. Realizovat danou vizi je práce mnohdy svízelná, během níž může na počátku jasně stanovený cíl zdánlivě ztrácet obrysy. Proto je tak důležité průběžně sledovat dílčí kroky, úspěchy i nezdary naplňování stanovených cílů pomocí vhodně nastavených monitorovacích indikátorů.

Monitorování tak rozsáhlého dokumentu, jakým Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je, vyžaduje v prvé řadě vyjasnění míry podrobnosti, do které máme zájem nejen získat informace vypovídající o celkového obrazu vývoje kraje, ale i připravit a realizovat programy podpory v jednotlivých prioritních rozvojových oblastech dle ročních period. Není vhodné, aby krajský střednědobý strategický dokument duplikoval koncepční materiály jednotlivých resortů, které do podrobnosti mapují a analyzují svoji resortní oblast a na základě zjištěných skutečností navrhnou další směry řešení. Je však nutné provádět monitoring plnění programu rozvoje kraje komplexně, a to za účelem sledování a podpory rozvoje vyváženého, tj. udržitelného. Pravidelné periodické vyhodnocování získaných dat sledovaných indikátorů rozvoje by mělo sloužit jako zpětná vazba pro rozhodování o podpoře těch aktivit, které se nedaří v rámci území Libereckého kraje naplňovat. Zavedení pravidelného monitorování a zodpovědného vyhodnocování získaných dat, se zpětnou vazbou na politická rozhodnutí, je stěžejním, nejtěžším a nejzodpovědnějším krokem pro sledování budoucího naplňování Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013.

Cílem zpracovatelů dokumentu je, aby program nebyl chápán jako neměnná rigidní struktura, nýbrž jako živý dokument těsně spjatý s každodenní realitou, jako dokument, který je schopen pružně reagovat na rychle se vyvíjející a měnící vnější i vnitřní prostředí Libereckého kraje. Tvůrci měli poctivou snahu neodvozovat směry, cíle či aktivity pouze z jevů minulých, ale v prvé řadě reagovat na nové rozvojové trendy, příležitosti a možnosti, či na předpokládaný vývoj podporovaný Evropskou unií.

Vysvětlivky

adaptabilita	přizpůsobivost
aktivní politika zaměstnanosti	souhrn opatření směřujících k zajištění maximální možné úrovně zaměstnanosti; jedná se zejména o: rekvalifikace, veřejné prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, poradenství, podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením, cílené programy k řešení nezaměstnanosti apod.
BAT technologie	Best Available Technology – nejpokročilejší a nejúčinnější technologie v daném oboru vedoucí k zabránění či zmírnění negativních vlivů na ŽP, úspore energií a materiálů
biodiverzita	rozmanitost rostlinných a živočišných druhů
brownfields	plocha, která ztrácí nebo již ztratila svoje původní funkční využití (především bývalé průmyslové areály, nevyužité zemědělské objekty, krajina poškozená těžbou, okrajově je možné mezi brownfields zařadit i opuštěné vojenské areály)
business angel	individuální investor využívající vlastní kapitál na financování perspektivních malých a středních podniků s výrazným růstovým potenciálem s cílem zhodnocení vložených prostředků; do firmy přináší angel i určité know-how v podobě odborných znalostí, orientaci v daném oboru, popř. kontaktů na strategické partnery; investiční vstup je omezen na předem stanovené období, na jehož konci investor realizuje odprodej svého podílu
další vzdělávání	vzdělávací proces zaměřený na poskytování vzdělávání po absolvování určitého školského vzdělávacího stupně; po absolvování počátečního vzdělávání, eventuálně vzdělávání, které navazuje na pracovní praxi
diverzifikace	rozčlenění, rozrůžňování
ekosystém	základní funkční jednotka v přírodě, v níž jsou v přímém vztahu všechny živé složky s fyzikálními i chemickými faktory prostředí
emise	množství znečišťujících příměsí dostávajících se z určitého zdroje do ovzduší
environmentální	týkající se životního prostředí
evaluace	hodnocení
globalizace	proces změn ve společnosti a ve světové ekonomice, které jsou důsledkem expanze mezinárodního obchodu, rozvoje dopravy, informačních technologií a sblížení kultur
imise	množství znečišťujících příměsí ve vzduchu
implementace	zavedení, uskutečnění, realizace
informální vzdělávání	proces získávání vědomostí, osvojování dovedností a postojů z každodenních zkušeností, z prostředí, kontaktů; na rozdíl od formálního či neformálního vzdělávání je neorganizované, nesystematické a institucionálně nekoordinované
infrastruktura	skupina národohospodářských odvětví zajišťujících předpoklady pro celkový rozvoj ekonomiky; obvykle jde o vybudování dopravních systémů, spojů, energetických zdrojů, vodohospodářských zařízení, stavbu bytů, škol, zdravotnických zařízení, výzkumných institucí apod.; podle charakteru odvětví se infrastruktura dělí na ekonomickou (například doprava, energetika) a sociální (byty, zdravotnictví, školy); financována je převážně z veřejných zdrojů vzhledem k malé přitažlivosti pro soukromý kapitál (nízké zisky, velká potřeba kapitálu a jeho pomalý obrát)
inovace	inovace je obnova a rozšíření škály výrobků a služeb a s nimi spojených trhů, vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce, zavedení změn řízení, organizace práce, pracovních podmínek a kvalifikace pracovní síly
inovační infrastruktura	systém vztahů mezi jednotlivými výzkumnými, vývojovými, výrobními, vzdělávacími, obchodními, poradenskými a dalšími specializovanými organizacemi včetně veřejné správy; s ohledem na podporu užších vazeb institucí VaV mezi podnikatelským sektorem a dalšími subjekty sehrávají významnou úlohu vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory, centra pro transfer technologií apod.
klastr	regionálně umístěné sdružení navzájem propojených podnikatelských subjektů, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb, firem v příbuzných oborech a přidružených institucí a organizací, které si navzájem konkurují, ale také kooperují, a jejichž vazby mají potenciál k upevnění a zvýšení jejich konkurenceschopnosti; klastry se zaměřují na určité sektory, obory a/nebo produkty s vysokou hustotou mezioborových interakcí a dohromady jsou svazovány odběratelsko-dodavatelskými vztahy, společnými technologiemi, společnými zákazníky a distribučními kanály či společnými pracovními trhy a lidským kapitálem

klíčové kompetence	souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti; například kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní
know-how	souhrn poznatků, výrobních a obchodních znalostí a postupů získaných dlouholetou zkušeností
komunitní péče	péče o sociálně potřebné osoby v rámci dané obce/města, při níž hrají aktivní roli sami občané (rodiny, partneři, sousedé, dobrovolníci); důraz je kladen na to, aby samosprávy plánovaly a rozvíjely tyto služby společně s odborníky z praxe, nevládním sektorem a uživateli péče
kurikulární reforma	reforma průběhu studia a jeho obsahu a forem výuky (vytvoření a postupné zavedení konceptu dvouúrovňového kurikulárního modelu – rámcové vzdělávací programy a na ně navazující školní vzdělávací programy)
kvartérní sektor (kvartér)	sektor hospodářství, který je považován za nositele vědecko-technického rozvoje, zahrnuje vědu, výzkum, vysoké školy; je oddělován od terciéru
město (městská oblast)	jedná se o oblasti, které nejsou zařazeny do venkovského prostoru, a v případě Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 je uvažováno, že městem jsou všechny obce s počtem obyvatel vyšším než 2000
místní Agenda 21	přeneseně znamená, co musíme udělat v 21. století, abychom dosáhli udržitelného rozvoje (slovo „místní“ odkazuje na vlastní místo působení – bydliště, obec, region; slovo „agenda“ znamená program nebo seznam věcí, které je třeba udělat, aby bylo dosaženo cíle; číslice „21“ vyzývá k uvažování v delším časovém horizontu celého 21. století)
Natura 2000	soustava lokalit chránících nejvíce ohrožené druhy rostlin, živočichů a přírodní stanoviště (např. rašeliniště, skalní stepi nebo horské smrčiny apod.) na celém území EU; cílem této soustavy je ochrana biologické rozmanitosti, dále zachování, popř. zlepšení celkového stavu přírodních stanovišť a druhů rostlin a živočichů, sladění zájmu ochrany přírody s šetrným hospodařením a v neposlední řadě i začlenění cenných přírodních lokalit v České republice do celoevropského přírodního dědictví
neformální vzdělávání	uskutečňuje se mimo formální vzdělávací systém a nevede k ucelenému školskému vzdělání; jedná se o organizované výchovně vzdělávací aktivity mimo rámec zavedeného oficiálního školského systému, které zájemcům nabízí záměrný rozvoj životních zkušeností, dovedností a postojů, založených na uceleném systému hodnot; tyto aktivity bývají zpravidla dobrovolné; organizátory jsou sdružení dětí a mládeže a další nestátní neziskové organizace, střediska volného času, vzdělávací agentury, nadace, kluby, kulturní zařízení a další
nepodkročitelný standard datové části UPD	minimální standard Libereckého kraje, který je třeba dodržet při zpracování digitálních územních plánů
nerovnost ve zdraví	nerovná možnost rozvíjet a udržovat svůj plný zdravotní potenciál, který je dán jak vlastnostmi, schopnostmi a aktivitou jedince, tak podmínkami, které vytváří společnost
nestátní neziskové organizace	organizace, které nejsou založeny za účelem naplňování zisku; základním impulsem pro jejich založení je snaha řešit konkrétní problémy nebo jim předcházet, a to bez ohledu na ziskovost činnosti; na rozdíl od soukromých komerčních firem totiž hlavním měřítkem není finanční zisk, ale schopnost naplňovat veřejně prospěšnou činnost; základní formy jsou občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, církevní právnické osoby poskytující sociální, zdravotnické, vzdělávací a kulturní služby
nízkoprahové zařízení	zařízení pro aktivní a efektivní vyplnění volného času dětí a mládeže se zvláštním zaměřením na sociálně či jinak vyloučenou či znevýhodněnou populaci
ochrana veřejného zdraví	ochrana a podpora veřejného zdraví je souhrn činností a opatření k vytváření a ochraně zdravých životních a pracovních podmínek a zabránění šíření infekčních a hromadně se vyskytujících onemocnění, ohrožení zdraví v souvislosti s vykonávanou prací, vzniku nemocí souvisejících s prací a jiných významných poruch zdraví a dozoru nad jejich zachováním
optimalizace	zlepšení současného stavu, odstranění závad a nedostatků, doplnění nových a chybějících prvků
outsourcing	proces, při kterém společnost deleguje vedlejší činnosti a práci ze své interní struktury na externí subjekt specializovaný na provádění těchto operací; outsourcing se považuje za obchodní rozhodnutí, které má vést ke snížení nákladů a k zaměření se na důležitější úkoly v rámci výrobního procesu související s konkurenceschopností společnosti
počáteční vzdělávání	zahrnuje veškeré formální vzdělávání v rámci vzdělávací soustavy, které probíhá před prvním vstupem na trh práce

póly excelence	specifické typy kooperačních seskupení firem a výzkumného sektoru zejména v high-tech oborech zpracovatelského průmyslu a průřezových odvětvích (biotechnologie, nanotechnologie aj.); spolupráce v rámci těchto seskupení a společné projekty jsou primárně zaměřeny na výzkum a inovace v oblasti špičkových technologií; póly excelence představují společnou výzkumně-vývojovou infrastrukturu a platformu pro spolupráci pro dané specifické odvětví v regionu
primární sektor (primér)	část národního hospodářství, prvovýroba; zahrnuje zemědělství, lesnictví, rybolov
primární vzdělávání	první stupeň základní školy
program rozvoje kraje	střednědobý regionální strategický dokument, který na základě znalosti území a společenských podmínek formuluje pro kratší časový horizont kroky a aktivity pro dosažení cílů stanovených ve strategii rozvoje kraje
revitalizace	postupy, které obnovují komplexní funkčnost a návaznosti všech složek prostředí v daném území, nejlépe s postupnou obnovou místně původních ekosystémů či původních funkcí území
sanace	ozdravení, vyléčení, přijetí opatření k nápravě
sekundární sektor (sekundér)	část národního hospodářství, zahrnuje zpracovatelská odvětví a obory průmyslu, stavebnictví, nákladní dopravu
sekundární vzdělávání	6.-9. ročník základní školy – nižší sekundární vzdělávání, střední škola – vyšší sekundární vzdělávání
spin-off firma	firma, která využívá hmotného či nehmotného majetku jiného právního subjektu k zahájení svého podnikání; tento termín je používán často ve vztahu k univerzitám, kdy jsou spin-off firmy zakládány studenty a mladými vědeckými pracovníky s podporou univerzit a s univerzitami během svého podnikání i nadále úzce spolupracují
socializace	proces, během kterého se jedinec začleňuje do společnosti
sociálně-patologické jevy	společensky nežádoucí jevy (např. nezaměstnanost, chudoba, vysoká rozvodovost, extrémně zvýšená nemocnost) a především společensky nebezpečné jevy (např. násilí, vandalismus, terorismus, šikana, kriminalita, rasismus, drogové závislosti, alkoholismus, prostituce, pornografie, gamblersství)
sociální exkluze	proces, kterým jsou jednotlivci i celé skupiny osob zbavovány přístupu ke zdrojům nezbytným pro zapojení se do sociálních, ekonomických a politických aktivit společnosti jako celku; proces sociálního vyloučení je primárně důsledkem chudoby a nízkých příjmů, přispívají k němu však také další faktory, jako je diskriminace, nízké vzdělání či špatné životní podmínky
sociální podnikání	sociální podnikání je takový druh podnikání, který působí na trhu s cílem naplňovat sociální cíle; je chápán jako jeden z nástrojů podpory rozvoje služeb v oblasti sociálního začleňování; cílem sociální ekonomiky je využít v co nejširší míře relevantních participujících subjektů na místní či regionální úrovni a jejich společné aktivní zapojení v rámci podnikatelských aktivit v oblasti sociálního začleňování cílových skupin; důležitým prvkem je reinvestování zisku do samotné organizace, subjektů podílejících se na její činnosti či do dalších participujících subjektů s cílem dostupnosti služeb pro cílové skupiny; neméně významným prvkem je i využívání dobrovolných pracovníků; subjekty sociálního podnikání mají tři hlavní charakteristiky: 1. podnikají, tedy jsou přímo zapojeny do výroby zboží nebo zajišťování služeb; usilují o to, aby byly životaschopnými organizacemi, které mají zisk z podnikání; 2. existuje zde společenské vlastnictví, subjekty jsou autonomními organizacemi, které vlastní a řídí skupina podílníků, která je tvořena klienty, uživateli služeb, místní komunitou apod. nebo správní radou; zisk je rozdělován mezi podílníky nebo využit ve prospěch komunity; 3. mají jasně popsané sociální cíle, jako je např. vytvoření pracovních míst, zajištění služeb potřebných v místě apod.; při své činnosti respektují etické hodnoty, například pomoc místní komunitě a rozšiřování dovedností jejích členů; zodpovídají se svým členům a širší komunitě, kterou ovlivňují po stránce sociální, ekonomické a environmentální
stakeholder	osoba, instituce, zájmová skupina, tzn. zainteresovaný subjekt, který buď může mít vliv na řešení dané problematiky, nebo je naopak touto problematikou ovlivňován
strategické služby	služby s mezinárodním zaměřením, s vysokou přidanou hodnotou, podporující zaměstnanost kvalifikovaných expertů v centrech pro vývoj softwaru, odborných řešitelských centrech, centrech pro opravu špičkových technologií, centrech sdílených služeb, centrech zákaznické podpory (např. „call centra“) a ústředích nadnárodních firem

strategie rozvoje kraje	dlouhodobý regionální strategický rozvojový dokument, který na základě znalosti území a společenských podmínek formuluje pro delší časový horizont strategické cíle rozvoje kraje jako celku a cesty k jejich dosažení; poskytuje základní rámec pro vypracování programů rozvoje kraje coby střednědobých regionálních strategických rozvojových dokumentů a dalších strategických rozvojových dokumentů na úrovni měst, obcí, mikroregionů, místních akčních skupin
suburbanizace	růst města prostorovým rozpínáním do okolní venkovské a přírodní krajiny; suburbanizace je spojována s nižší hustotou osídlení než ve městě a rozvolněnou, řídkou, rozptýlenou či roztroušenou zástavbou; příměstskou zónu ovlivněnou suburbanizací charakterizují samostatně stojící nebo řadové, jedno až dvoupodlažní rodinné domky s vlastní zahradou, které často vytvářejí sociálně homogenní rezidenční zóny, a také pásová komerční zástavba a průmyslové parky často lokalizované podle dálnic a dalších významných komunikačních os či v blízkosti jejich křižovek
transfer technologií	je procesem cílevědomého časově ohraničeného převádění poznatků umožňujících inovovat výrobky, výrobní, pracovní a zkušební metody a služby
terciární sektor (terciér)	část národního hospodářství, zahrnuje služby v širším pojetí – obchod, školství, zdravotnictví, spoje, bankovníctví, rekreaci, osobní dopravu atd.
terciární vzdělávání	vyšší a vysokoškolské vzdělávání
tržní služby	obecné označení pro činnosti, které napomáhají růstu produktivity, konkurenceschopnosti a exportních schopností firem dalších odvětví; tržní služby bývají poskytovány za účelem dosažení zisku; konkrétně jde o služby obchodní (včetně realitních činností) a o služby finanční (zahrnující pojišťovnictví)
udržitelný rozvoj	takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby (definice Gro Harlem Brundtlandové – předsedkyně WCED 1987)
vědeckotechnický park	fyzický, ale též kybernetický (virtuální) prostor, řízený specializovaným týmem, který poskytuje nadstandardní služby a jehož hlavním cílem je zvýšit konkurenceschopnost daného regionu. Instituce orientovaná do oblasti výzkumu, technologie a inovačního podnikání; slouží k vytváření podmínek pro dynamický rozvoj inovací, transferu technologií a vznik nových spin-off firem
venkov (venkovská oblast)	obecně lze vymezit venkov na základě nejrůznějších kritérií, záleží na účelu, pro který má vymezení sloužit; pro vymezení venkovských oblastí se Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 drží kritéria využívaného odborem rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí (pro potřeby Programu obnovy venkova) – obce s počtem obyvatel nižším než 2000 obyvatel jsou považovány za venkovské
veřejné služby	služby uspokojující potřeby celé společnosti (státní správa, národní obrana, bezpečnost) nebo jednotlivců (služby obyvatelstva); služby obyvatelstva jsou nejčastěji tříděny na věcné a osobní; služby věcné souvisejí s hmotnými statky, jejich údržbou, čistotou nebo přemísťováním (služby opraven, čistíren, prádelen, nákladní přepravy), služby osobní se týkají člověka bezprostředně (zdravotnictví, školství a kultura, rekreace, osobní doprava, spoje)
veřejné zdraví	veřejným zdravím je zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin; tento zdravotní stav je určován souhrnem přírodních, životních a pracovních podmínek a způsobem života

Seznam zkratk

ANNOLK	Asociace nestátních neziskových organizací
As	arzen
BAT	best available technology
BFH	baby-friendly hospital
BSK5	biochemická pětidenní spotřeba kyslíku
CAF	společný hodnotící rámec
Cd	kadmium
CERA	Czech Education and Research Agency
CF	Fond soudržnosti
CO_x	oxidy uhlíku
CR	cestovní ruch
CVLK	Centrum vzdělanosti Libereckého kraje
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
dop.	indikátor doporučený ke sledování
DOSS	dotčené orgány státní správy
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
ECI	společné evropské indikátory udržitelného rozvoje
EECONET	evropská ekologická síť
EFF	Evropský rybářský fond
EHP	Evropský hospodářský prostor
EMAS	systemy environmentálního řízení
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
EU	Evropská unie
EUREX	mezinárodní pracovní skupina v rámci Euroregionu Nisa
EUSF	Evropský fond solidarity
EVVO	ekologická výchova, vzdělávání a osvěta
GF	Grantový fond
HDP	hrubý domácí produkt
HSO	hospodářsky slabé oblasti
HSS	hospodářská a sociální soudržnost
HW	hardware
HZS	hasičský záchranný sbor

CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
CHSKCr	chemická spotřeba kyslíku
IM	infarkt myokardu
ISO	mezinárodní organizace pro normy
ISPV	informační systém o průměrných výdělích
IZS	integrovaný záchranný systém
KHS	Krajská hygienická stanice
KRNAP	Krkonošský národní park
KÚLK	Krajský úřad Libereckého kraje
KVK	Krajská vědecká knihovna
LK	Liberecký kraj
MA21	místní Agenda 21
MAS	místní akční skupina
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	malé a střední podnikání / malí a střední podnikatelé
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZE	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
N-NH₄	amoniakální dusík
N-NO₃	dusičnanový dusík
NH₃	amoniak
Ni	nikl
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
NNO	nestátní nezisková organizace
NO_x	dusičnanový dusík
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NÚOV	Národní ústav odborného vzdělávání
NUTS	klasifikace územních statistických jednotek EU
OD	odbor dopravy
ORREP	odbor regionálního rozvoje a evropských projektů
OI	odbor informatiky
OKEČ	oborová klasifikace ekonomických činností
OKH	odbor kancelář hejtmána
OKŘ	oddělení krizového řízení
OKPPCR	odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu
OP	operační program(y)

ORP	obec s rozšířenou působností
ORVZŽP	odbor rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí
OSVBPM	odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin
OŠMTS	odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu
OÚPSŘ	odbor územního plánování a stavebního řádu
OVVZS	odbor vnějších vztahů a zahraniční spolupráce
OZ	odbor zdravotnictví
P_{celk.}	celkový fosfor
PAU	polycyklické aromatické uhlovodíky
PM 10, PM 2,5	prašné aerosoly
POV	Program obnovy venkova
PÚR	Politika územního rozvoje České republiky
PPP	public-private-partnership
PPS	parita kupní síly
PRLK	Program rozvoje Libereckého kraje
REZZO	registr emisí zdrojů znečišťujících ovzduší
ROP	regionální operační program
SF	strukturální fondy
SOLK	Sdružení obcí Libereckého kraje
SO_x	oxidy síry
SR	Slovenská republika
SRN	Spolková republika Německo
SŠ	střední škola
SV	Severovýchod
SW	software
TIC	turistické informační centrum
TTP	trvalé travní porosty
TZL	tuhé znečišťující látky
ÚAP	územně-analytické podklady
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesa
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
UNESCO	organizace OSN (Organizace spojených národů) pro výchovu, vědu a kulturu
ÚP	územní plán
ÚP	úřad práce
ÚPD	územně-plánovací dokumentace
UR	udržitelný rozvoj
ÚSES	územní systém ekologické stability
ÚUR	Ústav územního rozvoje
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

VaV	výzkum a vývoj
VOC	těkavé organické látky
ZA PÚ Mze	Zemědělská agentura a Pozemkový úřad Ministerstva zemědělství ČR
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZPF	zemědělský půdní fond
ZŠ	základní škola
ŽP	životní prostředí

Hlavní informační podklady

Podklady Evropské unie

- Lisabonská strategie (2000)
- Strategické obecné zásady Společenství (2006)
- Územní stav a perspektivy Evropské unie (2007)
- Územní agenda Evropské unie (2007)

Národní podklady

- Koncepce bytové politiky ČR (2005)
- Koncepce státní politiky cestovního ruchu (2006)
- Národní rozvojový plán 2007 – 2013 (2006)
- Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013 (2007)
- Národní program reform 2005 – 2008 (2005)
- Operační programy pro programové období 2007 – 2013 pro Cíl 1 – Konvergence (2007)
- Operační programy pro programové období 2007 – 2013 pro Cíl 3 – Evropská územní spolupráce (2007)
- Operační program rozvoj venkova (2007)
- Politika územního rozvoje ČR (2006)
- Program rozvoje venkova 2007 – 2013 (2007)
- Plán hlavních povodí ČR (2007)
- Státní informační a komunikační politika (2006)
- Strategie hospodářského rozvoje ČR 2005 – 2013 (2005)
- Strategie regionálního rozvoje ČR 2007 – 2013 (2006)
- Strategie udržitelného rozvoje ČR (2004)
- Zpráva o stavu ochrany vod v České republice v roce 2005 (2006)

Krajské podklady

- Aktualizace vymezení hospodářsky slabých oblastí (2007)
- Analýza stavu dopravy na území Libereckého kraje (aktualizace 2006)
- Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávání a výchovně vzdělávací soustavy Libereckého kraje (2006)
- Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje (2003)
- Koncepce kultury Libereckého kraje 2004 – 2008 (2003)
- Koncepce ochrany před povodněmi Libereckého kraje (2006)
- Koncepce ochrany přírody a krajiny Libereckého kraje (2004)
- Koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu v Libereckém kraji (2003)
- Koncept snižování emisí a imisí znečišťujících látek do ovzduší v Libereckém kraji (2004)
- Koncepce účinnější podpory rozvoje památkové péče v Libereckém kraji (2003)
- Krajská koncepce zemědělství Libereckého kraje (2003)
- Krajský lesnický program Libereckého kraje (2006)
- Plán odpadového hospodářství Libereckého kraje (2004)
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje (2004)
- Povodňový plán Libereckého kraje (2005)
- Program rozvoje cestovního ruchu (2003)
- Program rozvoje hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje (stav k r. 2007)
- Program rozvoje Libereckého kraje 2004 – 2006 (2004)
- Stav životního prostředí v Libereckém kraji v roce 2004 (2005)
- Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 (2007)
- Strategie udržitelného rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020 (2006)
- Výroční zpráva o stavu koncepce a rozvoje sítě a o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy Libereckého kraje za školní rok 2005 – 2006 (2006)
- Zdravotní politika Libereckého kraje (2005)

Příloha – indikátory měřitelnosti

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
1. struktura zaměstnanosti podle sektorů: primér	A.	kraj	%	ČSÚ		2,4	2006
sekundér	A.	kraj	%	ČSÚ		55,3	2006
terciér	A.	kraj	%	ČSÚ		44,3	2006
2. index progresivity ekonomické struktury	A.	kraj	index	ČSÚ		2,42	2006
3. energetická náročnost tvorby HDP (hrubá spotřeba energie v přepočtu na HDP)	A.1	kraj	Wh/Kč		dop.	21,02 ^{*1}	2005
4. podíl plochy revitalizovaných brownfields na celkové ploše brownfields	A.1	kraj	%		dop.	-	-
5. počet podpořených projektů MSP v HSO z Grantového fondu LK (program č.18)	A.1	obec, kraj	počet projektů	ORREP		23	2006
6. počet nově vytvořených pracovních míst u podnikatelských subjektů v HSO podpořených z GF LK (program č.18)	A.1	obec, kraj	počet míst	ORREP		9	2006
7. počet fungujících klastrů	A.1	kraj	počet klastrů	ORREP		2	2006
8. podíl zastavěné plochy brownfields na celkové zastavěné ploše	A.1, D.2b	obec, kraj	%	ORREP		16,18	2006
9. počet chráněných poznatků vědy a výzkumu	A.2	kraj	počet poznatků		dop.	-	-
10. počet absolventů technických a přírodovědných oborů terciárního vzdělávání	A.2	okres, kraj	počet absolventů	ORREP	dop.	-	-
11. podíl nezaměstnaných absolventů technických a přírodovědných oborů na celkovém počtu nezaměstnaných	A.2	okres, kraj	%	ÚP	k 30.4.	1,47	2006
12. výdaje na vědu a výzkum	A.2	kraj	mil. Kč	ČSÚ		1 110	2005
13. podíl zaměstnanosti ve vědě a výzkumu na celkové zaměstnanosti	A.2	kraj	%	ČSÚ		0,4	2005
14. podíl rozlohy lesů v členění na jednotlivé kategorie na celkové rozloze lesů: lesy hospodářské	A.3	kraj	%	ÚHÚL		57	2005
lesy ochranné	A.3	kraj	%	ÚHÚL		8	2005
lesy zvláštního určení	A.3	kraj	%	ÚHÚL		35	2005
15. těžba dřeva	A.3	kraj	m³ b.k.	ČSÚ		606 121	2006
16. množství plodin pěstovaných k energetickému využití	A.3	kraj	tis. t	ZA PÚ Mze		748	2002
17. podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy	A.3	kraj	%	ZA PÚ Mze		6,3	2002
18. podíl zaměstnaných v zemědělství, myslivosti, lesnictví a rybolovu na celkovém počtu zaměstnaných	A.3	kraj	%	ČSÚ		2,4	2006
19. délka revitalizovaných vodních toků	A.3	kraj	km		^{*10}	0	2006
20. plocha revitalizovaných vodních ploch	A.3	kraj	ha		^{*10}	42,6	2006
21. podíl zemědělské půdy z celkové rozlohy území	A.3	obec, kraj	%	ČSÚ		44,4	2006
22. podíl orné půdy z celkové rozlohy zemědělské půdy	A.3	obec, kraj	%	ČSÚ		48,7	2006
23. podíl trvalých travních porostů z celkové rozlohy zemědělské půdy	A.3	obec, kraj	%	ČSÚ		44,9	2006
24. podíl vodních ploch z celkové rozlohy území	A.3	obec, kraj	%	ČSÚ		1,5	2006
25. podíl lesní půdy z celkové rozlohy území	A.3	obec, kraj	%	ČSÚ		44,3	2006
26. podíl neobhospodařované zemědělské půdy na celkové rozloze zemědělské půdy	A.3, D.3c	kraj	%	ZA PÚ Mze	^{*7}	17,0	2002
27. index strukturálního postižení v průmyslu	A.4	kraj	stupeň postižení	ČSÚ		1	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
28. počet ekonomických subjektů v oblasti tržních služeb (OKEČ G50-52, H55, I60-64, J65-67, K70-74, O92-93, P95)	A.5	obec, kraj	počet subjektů	ČSÚ		65 543	2006
29. délka značených pěších turistických tras (koridor)	A.6a	kraj	km	OKPPCR		203	2006
30. souběh značených pěších turistických tras se silnicí I., II. a III. třídy	A.6a	kraj	km	OKPPCR	5	34	2005
31. kapacita hromadných ubytovacích zařízení podle kategorií: hotely a podobná zařízení	A.6a	ORP, kraj	počet lůžek	ČSÚ		21 957	2006
ostatní hromadná ubytovací zařízení	A.6a	ORP, kraj	počet lůžek	ČSÚ		18 711	2006
32. délka upravovaných běžeckých tratí pro veřejnost	A.6a	kraj	km	OKPPCR		463	2007
33. počet hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu: hotely a podobná zařízení	A.6a	obec, kraj	počet zařízení	ČSÚ		506	2006
ostatní hromadná ubytovací zařízení	A.6a	obec, kraj	počet zařízení	ČSÚ		411	2006
34. čisté využití lůžek v hotelech a penzionech	A.6a	kraj	%	ČSÚ		26,2	2006
35. počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních CR: celkem	A.6b	kraj	počet hostů	ČSÚ		802 499	2006
cizinci	A.6b	kraj	počet hostů	ČSÚ		243 166	2006
36. průměrná doba pobytu v hromadných ubytovacích zařízeních CR: celkem	A.6b	kraj	počet dní	ČSÚ		4,5	2006
cizinci	A.6b	kraj	počet dní	ČSÚ		4,8	2006
37. podíl cestovního ruchu na daňových příjmech obcí (poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, z ubytovací kapacity)	A.6b	obec, kraj	%	MF ČR		0,68	2005
38. podíl zaměstnaných v ubytování a stravování na celkovém počtu zaměstnaných	A.6c	kraj	%	ČSÚ		3,0	2006
39. počet ekonomických subjektů v ubytování a stravování se sídlem na území obce (OKEČ 55.1, 55.2, 55.3)	A.6c	obec, kraj	počet subjektů	ČSÚ		7 251	2006
40. počet cestovních kanceláří podle jejich sídla (OKEČ 63.3)	A.6c	kraj	počet kanceláří	ČSÚ		481	2006
41. počet turistických informačních center (včetně sezónních)	A.6c	kraj	počet center	OKPPCR		41	2007
42. podíl dětí ve věku 5 let účastnících se předškolního vzdělávání na celkovém počtu dětí ve věku 5 let	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		92,8	2006
43. podíl žáků základního vzdělávání individuálně integrovaných a ve speciálních třídách na celkovém počtu žáků základního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		8,4	2006
44. podíl žáků 6. ročníků základního vzdělávání ve vzdělávacím programu osmiletých gymnázií na celkovém počtu žáků 6. ročníků základního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		8,2	2006
45. podíl žáků 8. ročníků základního vzdělávání ve vzdělávacím programu šestiletých gymnázií na celkovém počtu žáků 8. ročníků základního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		0,9	2006
46. podíl žáků 1. ročníků středního vzdělávání ve vzdělávacích programech poskytujících střední vzdělání s výučním listem na celkovém počtu žáků 1. ročníků středního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		42,4	2006
47. podíl žáků 1. ročníků středního vzdělávání ve vzdělávacích programech poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou na celkovém počtu žáků 1. ročníků středního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		57,1	2006
48. podíl žáků 1. ročníků středního vzdělávání ve vzdělávacích programech všeobecného středního vzdělávání na celkovém počtu žáků 1. ročníků středního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		18,2	2006
49. podíl žáků 1. ročníků nástavbového studia na počtu absolventů vzdělávacích programů poskytujících střední vzdělávání s výučním listem	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		39,7	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
50. podíl absolventů středního vzdělávání ve vzdělávacích programech poskytujících střední vzdělání s výučním listem na celkovém počtu absolventů středního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		41,3	2006
51. podíl absolventů středního vzdělávání ve vzdělávacích programech poskytujících středního vzdělání s maturitní zkouškou na celkovém počtu absolventů středního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		58,2	2006
52. podíl absolventů středního vzdělávání ve vzdělávacích programech všeobecného středního vzdělávání na celkovém počtu absolventů středního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		17,3	2006
53. počet dětí a žáků na jednoho pedagogického pracovníka: v předškolním vzdělávání v základním vzdělávání ve středním vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	počet osob	ÚIV		12,38	2006
	B.1a	ORP, kraj	počet osob	ÚIV		13,88	2006
	B.1a	ORP, kraj	počet osob	ÚIV		11,82	2006
54. podíl žáků základního vzdělávání učících se anglickému jazyku na celkovém počtu žáků základního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		61,4	2006
55. podíl žáků středního vzdělávání učících se anglickému jazyku na celkovém počtu žáků středního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		72,2	2006
56. podíl absolventů středního vzdělávání ve vzdělávacích programech technického zaměření na celkovém počtu absolventů středního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		22,12	2006
57. podíl základních a středních škol s certifikovaným systémem řízení kvality na celkovém počtu ZŠ a SŠ	B.1a	kraj	%	OŠMTS		0	2006
58. počet žáků na jeden osobní počítač v základním vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	počet osob	ÚIV		10,9	2006
59. počet žáků na jeden osobní počítač ve středním vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	počet osob	ÚIV		8	2006
60. podíl účastníků zájmového vzdělávání ve školských zařízeních na počtu žáků základního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		48,7	2006
61. podíl účastníků základního uměleckého vzdělávání na počtu žáků základního vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	%	ÚIV		22,7	2006
62. počet vytvořených školních vzdělávacích programů pro základní vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	počet programů	OŠMTS		4	2006
63. počet vytvořených školních vzdělávacích programů pro střední vzdělávání	B.1a	ORP, kraj	počet programů	OŠMTS		0	2006
64. počet transformovaných dětských domovů internátního typu na dětské domovy rodinného typu	B.1a	ORP, kraj	počet domovů	OŠMTS		3	2006
65. objem investic na obnovu a výstavbu infrastruktury pro počáteční vzdělávání příspěvkových organizací kraje	B.1a	ORP, kraj	tis. Kč	OŠMTS		22 984	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
66.	počet projektů naplňujících aktivitu opatření podpořených prostředky LK: B.1a.1	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.2	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.3	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.4	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.5	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.6	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.7	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.8	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.9	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.10	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.11	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.12	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.13	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.14	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.15	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.16	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.17	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.18	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.19	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.20	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.21	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.22	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.23	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.24	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.25	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.26	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.27	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.28	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.1a.29	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
67. počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených ESF: B.1a.1	B.1a	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.2	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.3	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.4	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.5	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.6	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.7	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.8	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.9	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.10	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.11	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.12	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.13	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.14	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.15	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.16	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.17	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.18	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.19	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.20	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.21	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.22	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.23	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.24	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.25	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.26	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.27	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.28	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.1a.29	ORP, kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
68. struktura nabízených studijních oborů v terciárním vzdělávání	B.1b	kraj	výčet oborů		dop.	-	-
69. počet posluchačů studijních oborů terciárního vzdělávání	B.1b	kraj	počet posluchačů		dop.	-	-

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
70. počet absolventů soukromých vysokých škol působících v LK	B.1b	kraj	počet absolventů		dop.	-	-
71. poměr přijatých posluchačů terciárního vzdělávání k počtu absolventů jednotlivých oborů terciárního vzdělávání	B.1b	kraj	index		dop.	-	-
počet nezaměstnaných absolventů terciárního vzdělávání dle studijních oborů: technické	B.1b	kraj	počet absolventů	ÚP	k 30.4.	253	2006
72. ekonomické	B.1b	kraj	počet absolventů	ÚP	k 30.4.	131	2006
humanitní	B.1b	kraj	počet absolventů	ÚP	k 30.4.	41	2006
ostatní	B.1b	kraj	počet absolventů	ÚP	k 30.4.	253	2006
73. počet soukromých vysokých škol působících v kraji	B.1b	kraj	počet škol	MŠMT		3	2006
74. počet vyšších odborných škol	B.1b	kraj	počet škol	OŠMTS		8	2006
podíl obyvatel starších 15 let v jednotliv. vzdělanost. kategoriích na celk. počtu obyvatel: základní a neukončené	B.1c	kraj	%	ČSÚ		21,7	2006
75. střední bez maturity	B.1c	kraj	%	ČSÚ		41,7	2006
střední s maturitou	B.1c	kraj	%	ČSÚ		29,0	2006
vysokoškolské	B.1c	kraj	%	ČSÚ		7,7	2006
76. podíl osob účastnících se dalšího vzdělávání na ekonomicky aktivní populaci ²	B.1c	kraj	%	OŠMTS		3,3	2003
77. počet vytvořených či inovovaných vzdělávacích programů pro další vzdělávání	B.1c	kraj	počet programů	OŠMTS		0	2006
78. počet osob účastnících se dalšího vzdělávání realizovaného středními školami	B.1c	kraj	počet osob	OŠMTS		2 210	2006
79. počet autorizovaných osob pro ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání	B.1c	kraj	počet osob	OŠMTS, NÚOV		0	2006
80. počet subjektů zapojených do sítě center dalšího vzdělávání	B.1c	kraj	počet subjektů	OŠMTS, CVLK		32	2006
81. objem investic na obnovu a výstavbu infrastruktury pro další vzdělávání příspěvkových organizací kraje	B.1c	ORP, kraj	tis. Kč	OŠMTS		36 720	2006
počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených prostředky LK: B.1c.1	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.2	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.3	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.4	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.5	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.6	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.7	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.8	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.9	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.10	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.11	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.12	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.13	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006
B.1c.14	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	OŠMTS		0	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
83.	počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených ESF: B.1c.1	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.2	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.3	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.4	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.5	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.6	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.7	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.8	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.9	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.10	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.11	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.12	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.13	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
	B.1c.14	B.1c	ORP, kraj	počet projektů	ORREP	0	2006
84.	struktura zaměstnanosti podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání: zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci	B.2	kraj	%	ČSÚ	8,7	2006
	vědečtí a odborní duševní pracovníci	B.2	kraj	%	ČSÚ	8,4	2006
	techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech	B.2	kraj	%	ČSÚ	17,8	2006
	nižší administrativní pracovníci (úředníci)	B.2	kraj	%	ČSÚ	6,7	2006
	provozní pracovníci ve službách a obchodě	B.2	kraj	%	ČSÚ	8,1	2006
	kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a v příbuzných oborech (kromě obsluhy strojů a zařízení)	B.2	kraj	%	ČSÚ	1,0	2006
	řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři (kromě obsluhy strojů a zařízení)	B.2	kraj	%	ČSÚ	22,4	2006
	obsluha strojů a zařízení	B.2	kraj	%	ČSÚ	19,4	2006
	pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	B.2	kraj	%	ČSÚ	7,1	2006
	příslušníci armády	B.2	kraj	%	ČSÚ	0,3	2006
	nezjištěno	B.2	kraj	%	ČSÚ	-	2006
85.	struktura zaměstnanosti podle jednotl. úrovní mezinár. standardní klasifikace vzdělávání: základní a neukončené	B.2	kraj	%	ČSÚ	8,4	2006
	střední bez maturity	B.2	kraj	%	ČSÚ	48,0	2006
	střední s maturitou	B.2	kraj	%	ČSÚ	33,3	2006
	vysokoškolské	B.2	kraj	%	ČSÚ	10,2	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
86. struktura zaměstnanosti podle OKEČ: A – zemědělství, myslivost a lesnictví	B.2	kraj	%	ČSÚ		2,4	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		0	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		0,7	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		43,5	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		1,3	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		8,1	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		9,5	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		3,0	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		5,8	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		1,8	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		4,8	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		5,8	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		5,9	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		4,9	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		2,6	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		0	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		0	2006
	B.2	kraj	%	ČSÚ		0	2006
87. průměrná hrubá měsíční mzda	B.2	kraj	Kč	ISPV		20 645	2006
88. relace úrovně mezd žen a mužů	B.2	kraj	%	ISPV		80	2006
89. podíl uchazečů o zaměstnání do 25 let věku na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání	B.2	obec, kraj	%	ÚP, MPSV		19,16	2006
90. podíl uchazečů o zaměstnání nad 50 let věku na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání	B.2	obec, kraj	%	ÚP, MPSV		26,84	2006
91. podíl uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání	B.2	okres, kraj	%	ÚP, MPSV		15,60	2006
92. podíl dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání	B.2	okres, kraj	%	ÚP, MPSV		26,80	2006
93. počet osob účastnících se rekvalifikačních kurzů	B.2	okres, kraj	počet osob	ÚP, MPSV		1 824	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
94.	počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených prostředky LK: B.2.1	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.2	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.3	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.4	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.5	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.6	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.7	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.8	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.9	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.10	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.11	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.12	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.13	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.14	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.15	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.16	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.17	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.18	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.19	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.20	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.21	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006
	B.2.22	B.2	kraj	počet projektů	OŠMTS	0	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
95. počet projektů naplňujících aktivity opatření podpořených ESF: B.2.1	B.2	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.2	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.3	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.4	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.5	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.6	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.7	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.8	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.9	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.10	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.11	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.12	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.13	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.14	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.15	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.16	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.17	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.18	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.19	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.20	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.21	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
	B.2.22	kraj	počet projektů	ORREP		0	2006
96. počet vytvořených míst v rámci aktivní politiky zaměstnanosti	B.2	kraj	počet míst	ÚP		1 493	2006
97. míra registrované nezaměstnanosti	B.2	obec, kraj	%	ÚP, OŠMTS		7,3	2006
98. meziroční změna míry nezaměstnanosti	B.2	obec, kraj	%	ÚP, OŠMTS		0	2006
99. počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo	B.2	obec, kraj	počet uchazečů	ÚP, MPSV		5,5	2006
100. podíl nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých z celkového počtu neumístěných uchazečů o zaměstnání	B.2	kraj	%	ČSÚ		7,1	2006
101. podíl zaměstnaných ve věku 55-64 let na celkovém počtu zaměstnaných osob	B.2	kraj	%	ČSÚ		13,1	2006
102. počet obyvatel na 1 lékaře (včetně zubních lékařů)	B.3a	obec, kraj	počet obyvatel	ÚZIS, OZ		294,4	2005
103. střední délka života (naděje dožití, dvouletý průměr) při narození: muži	B.3a	kraj	rok	ČSÚ		72,7	2005
	B.3a	kraj	rok	ČSÚ		78,9	2005

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
104. počet lůžek ve zdravotnických zařízeních podle jednotlivých typů: nemocnice	B.3a	kraj	počet lůžek	ÚZIS		2 655	2005
odborné léčebné ústavy (včetně lázní)	B.3a	kraj	počet lůžek	ÚZIS		1 100	2005
105. počet agentur (zdravotnických zařízení) domácí ošetrovatelské péče včetně hospicové	B.3a	kraj	počet agentur	ÚZIS	*9	20	2005
106. počet lůžek hospicové péče	B.3a	kraj	počet lůžek	ÚZIS		0	2005
107. míra kojenecké úmrtnosti	B.3a	kraj	%	ČSÚ		5,4	2005
108. počet porodnických a novorozeneckých oddělení se statutem BFH (Baby Friendly Hospital)	B.3a	kraj	počet oddělení	ÚZIS		3	2005
109. průměrné procento pracovní neschopnosti	B.3a	kraj	%	ČSÚ		6,72	2005
110. standardizovaná úmrtnost dle vybraných příčin a pohlaví: novotvary –		muži	index	ÚZIS		305,3	2005
		ženy	index	ÚZIS		166,0	2005
		nemoci oběhové soustavy – muži	index	ÚZIS		521,5	2005
		ženy	index	ÚZIS		334,4	2005
		nemoci dýchací soustavy – muži	index	ÚZIS		60,4	2005
		ženy	index	ÚZIS		29,0	2005
		nemoci trávicí soustavy – muži	index	ÚZIS		51,9	2005
		ženy	index	ÚZIS		27,5	2005
		vnější příčiny – muži	index	ÚZIS		94,9	2005
		ženy	index	ÚZIS		32,6	2005
		hlášená vybraná infekční onemocnění: spalničky	počet výskytů	KHS		0	2005
		záškrt	počet výskytů	KHS		0	2005
		tuberkulóza dýchacího ústrojí	počet výskytů	KHS, ÚZIS		21	2005
		syfilis	počet výskytů	KHS, ÚZIS		27	2005
111.		gonokoková infekce (kapavka)	počet výskytů	KHS, ÚZIS		13	2005
		HIV/AIDS (nově hlášené)	počet výskytů	KHS		3	2005
		salmonelózy	počet výskytů	KHS, ÚZIS		1 292	2005
		akutní virová hepatitida A	počet výskytů	KHS, ÚZIS		6	2005
		akutní virová hepatitida B	počet výskytů	KHS, ÚZIS		17	2005
		virová hepatitida ostatní	počet výskytů	KHS, ÚZIS		38	2005

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
112.	vybraná neinfekční onemocnění: zemřelí na akutní a pokračující infarkt myokardu – muži	B.3a	kraj	počet zemřelých	ÚZIS, ČSÚ	242	2005
	ženy	B.3a	kraj	počet zemřelých	ÚZIS, ČSÚ	149	2005
	zemřelí na cévní nemoci mozku – muži	B.3a	kraj	počet zemřelých	ÚZIS, ČSÚ	186	2005
	ženy	B.3a	kraj	počet zemřelých	ÚZIS, ČSÚ	270	2005
	léčení diabetici	B.3a	kraj	počet léčených	ÚZIS	26 178	2005
113.	počet podpořených projektů NNO v oblasti zdravotnictví z rozpočtu kraje a výše podpory: počet projektů	B.3a	kraj	počet projektů	OZ	52	2005
	výše podpory	B.3a	kraj	tis. Kč	OZ	1 700,14	2005
114.	počet míst v zařízeních sociální péče na 1000 obyvatel *3	B.3b	okres, kraj	‰	ČSÚ	7,3	2006
115.	počet poskytovatelů sociálních služeb	B.3b	kraj	počet poskyt.	OSVBPM	97	2006
116.	počet sociálních služeb a zařízení, ve kterých bylo provedeno hodnocení kvality sociálních služeb	B.3b	kraj	počet služ. a zař.	OSVBPM	21	2006
117.	počet sociálních služeb a zařízení, kteří úspěšně absolvovali inspekci kvality	B.3b	kraj	počet služ. a zař.	OSVBPM	0	2006
118.	počet zařízení a služeb, které mají rozvojový plán	B.3b	kraj	počet služ. a zař.	OSVBPM	19	2006
119.	počet uživatelů služeb, kteří pobírají příspěvek na péči	B.3b	obec, kraj	počet uživatelů	OSVBPM	0	2006
	finanční alokace na rozvoj sociálních služeb: státní rozpočet	B.3b	kraj	tis. Kč	OSVBPM	277 872	2006
120.	krajský rozpočet	B.3b	kraj	tis. Kč	OSVBPM	48 096	2006
121.	podíl osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách na celkovém počtu obyvatel	B.3c	kraj	%	OSVBPM dop.	-	
122.	počet sociálně vyloučených lokalit	B.3c	kraj	počet lokalit	OSVBPM	20	2006
123.	počet přípravných tříd v kraji v primárním vzdělávání	B.3c	kraj	počet tříd	OSVBPM	5	2006
124.	počet obsluhovaných knihoven v rámci výkonu regionálních funkcí	B.4a	kraj	počet knihoven	KVK	222	2006
125.	výše finančních prostředků na podporu profesionálních kult. zařízení: státní rozpočet (dotace pro přísp. org. kraje)	B.4a	kraj	tis. Kč	OKPPCR	1,6685	2006
	krajský rozpočet	B.4a	kraj	tis. Kč	OKPPCR	86 304,81	2006
126.	počet čtenářů registrovaných v knihovnách	B.4a	kraj	počet čtenářů	KVK	52 571	2006
127.	počet návštěvníků kulturních zařízení dle druhu zařízení: divadla	B.4a	kraj	počet návštěv.	NIPOS	214 967	2005
	galerie + muzea + památníky	B.4a	kraj	počet návštěv.	NIPOS	247 030	2006
128.	počet kulturně-vzdělávacích akcí v muzeích	B.4a	kraj	počet akcí	NIPOS	320	2006
129.	počet krátkodobých výstav v muzeích	B.4a	kraj	počet výstav	NIPOS	197	2006
130.	finanční prostředky na nákup knihovních fondů	B.4a	kraj	tis. Kč	NIPOS	8 595,00	2006
131.	finanční prostředky na podporu kulturních aktivit z rozpočtu LK	B.4a	kraj	tis. Kč	OKPPCR	1 302,67	2006
132.	finanční prostředky ve Fondu investic LK pro oblast kultury	B.4a	kraj	tis. Kč	OKPPCR	18 410	2006
133.	finanční alokace z rozpočtu LK na provoz profesionálních a neprofesionálních sportovních a tělových. subjektů	B.4b	kraj	tis. Kč	OŠMTS	1 667	2006
134.	finanční alokace z rozpočtu LK na rekonstrukci a budování infrastruktury tělovýchovy a sportu	B.4b	kraj	tis. Kč	OŠMTS	9 289	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
135. počet rekonstruovaných sportovišť s pomocí finančního příspěvku z rozpočtu LK	B.4b	kraj	počet sportovišť	OŠMTS		23	2006
136. počet registrovaných členů sportovních subjektů *11	B.4b	kraj	počet členů	OŠMTS		97 431	2006
137. počet podpořených sportovních akcí z rozpočtu LK	B.4b	kraj	počet akcí	OŠMTS		60	2006
138. finanční alokace z rozpočtu LK na obnovu kulturních památek	B.5	kraj	tis. Kč	OKPPCR		3 350	2006
139. počet návštěvníků nemovitých kulturních památek	B.5	kraj	počet návštěv.	ČSÚ		598 957	2006
140. počet přijatých plánů ochrany území s archeologickými nálezy	B.5	kraj	počet plánů	OKPPCR		0	2006
141. počet nových bytových jednotek podporovaného bydlení	B.6	kraj	počet jednotek		dop.	-	-
142. počet nově rekonstruovaných bytových jednotek podporovaného bydlení	B.6	kraj	počet jednotek		dop.	-	-
143. objem finančních prostředků na revitalizaci a humanizaci sídlišť a na úpravy veřejného prostranství	B.6	kraj	Kč		dop.	-	-
144. podíl trvale obydlených bytů III. – IV. kategorie na celkovém počtu trvale obydlených bytů	B.6	obec, kraj	%		dop.	-	-
145. počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti pro pracovní úrazy	B.6	okres, kraj	počet případů	ČSÚ		3 505	2006
146. nově hlášené nemoci z povolání (muži + ženy)	B.6	kraj	počet případů	ÚZIS		52	2005
147. intenzita bytové výstavby (počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel)	B.6	obec, kraj	počet bytů	ČSÚ		3,7	2006
148. výše uchráněných škod na majetku	B.7	kraj	tis. Kč	HZS LK		505 745	2006
149. počet usmrcených a zraněných osob v důsledku mimořádných událostí a havárií	B.7	kraj	počet osob	HZS LK		65	2006
150. počet zásahů jednotek integrovaného záchranného systému	B.7	kraj	počet zásahů	OKH		6 982	2006
151. počet realizovaných projektů na obměnu, opravu a doplnění techniky výstroje a materiálu	B.7	kraj	počet projektů	OKH		76	2006
152. počet zařízení sledovaných v rámci prevence závažných havárií	B.7	kraj	počet zařízení	ORVZZP		8	2006
153. výše finančních prostředků vynaložených v rámci prevence závažných havárií	B.7	kraj	Kč	ORVZZP		500 980	2006
154. počet realizovaných projektů k zabezpečení zázemí subjektů IZS	B.7	kraj	počet projektů	OKH		30	2006
155. stavební stav povrchů vozovek silnic II. a III. třídy (výborný až havarijní stav): kategorie 1 – výborný	C.1	kraj	%	OD		14,4	2006
	C.1	kraj	%	OD		30,4	2006
	C.1	kraj	%	OD		14,9	2006
	C.1	kraj	%	OD		24,6	2006
	C.1	kraj	%	OD		15,8	2006
156. podíl délky rekonstruovaných či modernizovaných silnic I. třídy na celkové délce silnic I. třídy	C.1	kraj	%		dop.	-	-
157. podíl délky rekonstruovaných či modernizovaných silnic II. třídy na celkové délce silnic II. třídy	C.1	kraj	%	OD		7,5	2006
158. počet hraničních přechodů dle jednotlivých druhů dopravy: silniční	C.1	kraj	počet přechodů	OD		6	2006
	C.1	kraj	počet přechodů	OD		2	2006
159. poměr fungujících hraničních přechodů na celkovém počtu možných evidovaných hraničních přechodů: silniční	C.1	kraj	poměr	OD		6/7	2006
	C.1	kraj	poměr	OD		2/3	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
160. podíl žel. přejezdů vybavených světelným nebo mech. zabezpečovacím zařízením na celk. počtu žel. přejezdů	C.1	kraj	%	OD		47,8	2006
161. podíl délky modernizovaných železničních tratí na celkové délce železničních tratí, vyjma vleček	C.1	kraj	%		dop.	-	-
162. délka značených cyklotras	C.1	kraj	km	OKPPCR		2 176	2006
163. souběh značených cyklotras se silnicí I., II. a III. třídy	C.1	kraj	km	OKPPCR	5	929	2005
délka silnic: I. třídy	C.1	okres, kraj	km	ČSÚ		328,4	2006
164. II. třídy	C.1	okres, kraj	km	ČSÚ		486,6	2006
III. třídy	C.1	okres, kraj	km	ČSÚ		1 615,1	2006
165. podíl obcí, které mají dopravní obslužnost zajištěnu na standardní úrovni, na celkovém počtu obcí	C.2	kraj	%		dop.	-	-
166. hodnota tzv. „modal split“ (poměr výkonů veřejné a individuální osobní dopravy)	C.2	obec, kraj	index		dop.	-	-
167. počet cestujících přepravených ve veřejné dopravě	C.2	kraj	osoby		dop.	-	-
168. počet km výkonů speciálních rekreačních forem veřejné dopravy (skibusy, cyklobusy, cyklovlaky)	C.2	ORP, kraj	km výkonů		dop.	-	-
počet dopravních nehod dle jednotlivých příčin: rychlost	C.2	okres, kraj	počet nehod	OD		1 589	2006
169. přednost	C.2	okres, kraj	počet nehod	OD		1 167	2006
předjíždění	C.2	okres, kraj	počet nehod	OD		166	2006
způsob jízdy	C.2	okres, kraj	počet nehod	OD		5 016	2006
170. počet tunokm přepravních výkonů kombinované nákladní dopravy	C.2	kraj	tunokm	OD		0	2006
171. délka nově postavených tramvajových tratí	C.2	ORP, kraj	km	OD		0	2006
172. počet plynofikovaných autobusů (příp. splňujících normu Euro 3 nebo vyšší)	C.2	ORP, kraj	počet autobusů	OD	dop.	-	-
173. počet vozidel veřejné dopravy a vozidel zimní údržby nově vybavených navigačním a lokalizačním systémem	C.2	kraj	počet vozidel	OD		0	2006
174. podíl obcí zapojených do integrovaných dopravních systémů na celkovém počtu obcí	C.2	kraj	%	OD		0,9	2006
počet obcí napojených na kanalizaci, vodovod a plynovod: kanalizace s napojením na ČOV	C.3	ORP, kraj	počet obcí	ČSÚ	3	77	2005
175. veřejný vodovod	C.3	ORP, kraj	počet obcí	ČSÚ	3	206	2005
plynovod	C.3	ORP, kraj	počet obcí	ČSÚ	3	85	2005
176. podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů na celkovém počtu obyvatel	C.3	kraj	%	ČSÚ		88,6	2006
177. podíl obyvatel napojených na kanalizaci s koncovkou ČOV na celkovém počtu obyvatel	C.3	kraj	%	ČSÚ		62,8	2006
178. podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci na celkovém počtu obyvatel	C.3	kraj	%	ČSÚ		68,8	2006
179. počet čistíren odpadních vod	C.3	kraj	počet ČOV	ČSÚ		75	2006
180. celková kapacita ČOV	C.3	kraj	m³/den	ČSÚ		167 303	2006
181. podíl energeticky využitých odpadů na celkovém nakládání s odpady	C.3	kraj	%	ORVŽŽP		18,4	2005
182. podíl energie vyrobené z obnovitelných a dalších ekologicky šetrných zdrojů energie na celkové výrobě energie	C.3	kraj	%		dop.	-	-

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
183.	spotřeba paliv a energie v podnicích s 20 a více zaměstnanci podle místa spotřeby: černé uhlí	C.3	kraj	t	ČSÚ	806	2005
	hnědé uhlí	C.3	kraj	t	ČSÚ	45 358	2005
	lehké topné oleje	C.3	kraj	t	ČSÚ	2 357	2005
	těžké a střední topné oleje	C.3	kraj	t	ČSÚ	37 882	2005
	zemní plyn	C.3	kraj	tis. m ³	ČSÚ	203 436	2005
	tepelná energie	C.3	kraj	TJ	ČSÚ	6 140	2005
	elektrická energie	C.3	kraj	MWh	ČSÚ	1 258 870	2005
184.	podíl čištěných odpadních vod na celkovém množství vypouštěných vod do kanalizace	C.3	kraj	%	ČSÚ	99,3	2006
185.	podíl domácností vybavených pevnou telefonní linkou na celkovém počtu domácností	C.4	kraj	%	ČSÚ	45,7	2006
186.	podíl domácností vybavených osobním počítačem na celkovém počtu domácností	C.4	kraj	%	ČSÚ	32,4	2006
187.	podíl domácností vybavených připojením k Internetu na celkovém počtu domácností	C.4	kraj	%	ČSÚ	29,3	2006
188.	podíl osob majících k dispozici pro soukromé účely mobilní telefon na celkovém počtu obyvatel	C.4	kraj	%	ČSÚ	76,9	2006
189.	podíl obyvatel užívajících pravidelně (alespoň jednou týdně) osobní počítač na celkovém počtu obyvatel	C.4	kraj	%	ČSÚ	37,0	2006
190.	podíl obyvatel užívajících pravidelně (alespoň jednou týdně) Internet na celkovém počtu obyvatel	C.4	kraj	%	ČSÚ	25,7	2006
191.	počet veřejně přístupných míst na Internet v knihovnách	C.4	kraj	počet míst	ČSÚ	311	2005
192.	podíl domácností vybavených vysokorychlostním připojením k Internetu na celkovém počtu domácností	C.4	kraj	%	ČSÚ	13,4	2006
193.	emise základních znečišťujících látek dle REZZO 1-4: tuhé emise	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	2,04	2006
	SO ₂	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	3,17	2006
	NO _x	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	5,26	2006
	CO	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	11,45	2006
	VOC	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	6,48	2006
	NH ₃	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	1,46	2006

Indikátor		Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
194.	celkové emise hlavních znečišťujících látek ze zdrojů dle kategorií zdrojů znečištění ovzduší: velké –	TZL	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,15	2006
		SO ₂	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	1,51	2006
		NO _x	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	1,08	2006
		CO	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,47	2006
		VOC	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,37	2006
		NH ₃	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,24	2006
	střední –	TZL	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,16	2006
		SO ₂	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,30	2006
		NO _x	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,20	2006
		CO	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,27	2006
		VOC	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,16	2006
		NH ₃	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,15	2006
	malé –	TZL	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,71	2006
		SO ₂	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	1,32	2006
		NO _x	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,41	2006
		CO	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	3,84	2006
		VOC	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	4,59	2006
		NH ₃	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,99	2006
	mobilní –	TZL	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	1,01	2006
		SO ₂	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,02	2006
		NO _x	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	3,55	2006
		CO	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	6,86	2006
		VOC	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	1,35	2006
		NH ₃	D.1	kraj	kt/rok	ČHMÚ	0,05	2006
195.	celkové emise hlavních znečišťujících látek z bodových zdrojů do vod (v členění dle ⁴⁾)		D.1	obec, kraj	t	dop.	-	-
196.	celková produkce odpadních vod v členění průmyslové/komunální: průmyslové		D.1	kraj	m ³	dop.	-	-
	komunální		D.1	kraj	m ³	dop.	-	-
197.	vypouštěné odpadní vody do kanalizace pro veřejnou potřebu		D.1	obec, kraj	tis. m ³	ČSÚ	18 525	2006
198.	podíl čištěných odpadních vod na celkovém množství vyprodukovaných odpadních vod		D.1	kraj	%	dop.	-	-

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
199.	podíl snížených emisí znečišťujících látek do vod z celk. množství emisí v odpad. vodách: nerozpuštěné látky	D.1	kraj	%	dop.	-	-
	biologické znečištění	D.1	kraj	%	dop.	-	-
	průmyslové znečištění	D.1	kraj	%	dop.	-	-
200.	podíl produkce odpadů v členění ostatní/nebezpečný/komunální na celkové produkci odpadů: ostatní	D.1	kraj	%	ORVZZP	56	2005
	nebezpečný	D.1	kraj	%	ORVZZP	44	2005
	komunální	D.1	kraj	%	ORVZZP	13	2005
201.	celková produkce odpadů	D.1	kraj	tis. t	ORVZZP	1 168	2005
202.	počet subjektů s certifikovaným systémem ISO 14000: podnikatelé	D.2a	kraj	počet subjektů	ORVZZP	22	2006
	veřejná správa	D.2a	kraj	počet subjektů	ORVZZP	0	2006
203.	počet s certifikovaným systémem čistší produkce: podnikatelé	D.2a	kraj	počet subjektů	dop.	-	-
	veřejná správa	D.2a	kraj	počet subjektů	dop.	-	-
204.	počet subjektů s certifikovaným systémem environmentálního řízení: podnikatelé	D.2a	kraj	počet subjektů	dop.	-	-
	veřejná správa	D.2a	kraj	počet subjektů	dop.	-	-
205.	balance surovinových a energetických úspor vzniklá realizací úsporných opatření	D.2a	kraj	%	dop.	-	-
206.	počet havarijních úniků závadných látek do prostředí: do ovzduší	D.2a	kraj	počet úniků	dop.	-	-
	do povrchových vod	D.2a	kraj	počet úniků	dop.	-	-
	do horninového prostředí	D.2a	kraj	počet úniků	dop.	-	-
207.	podíl materiálů využitých odpadů na celkové produkci odpadů	D.2b	kraj	%	ORVZZP	14	2005
208.	podíl odpadů odstraněných skládkováním z celkové produkce odpadů	D.2b	kraj	%	ORVZZP	40	2005
209.	podíl oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší v LK (v členění s překročením imisních limitů a mezí tolerance) u polutantů na celkové rozloze: PM10 (denní limit)	D.2b	kraj	%	dop.	-	-
	PM10 (roční limit)	D.2b	kraj	%	dop.	-	-
	SO ₂	D.2b	kraj	%	dop.	-	-
	NO _x	D.2b	kraj	%	dop.	-	-
	kovy	D.2b	kraj	%	dop.	-	-
	benzen	D.2b	kraj	%	dop.	-	-
	benzo(a)pyren	D.2b	kraj	%	dop.	-	-

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
210. množství polutantů v povrchových vodách: BSK5		kraj	t		dop.	-	-
	CHSKCr	kraj	t		dop.	-	-
	rozpuštěné látky	kraj	t		dop.	-	-
	nerozpuštěné látky	kraj	t		dop.	-	-
	N-NH ₄ ⁺	kraj	t		dop.	-	-
	N-NO ₃	kraj	t		dop.	-	-
	Pcelk.	kraj	t		dop.	-	-
	kovy	kraj	t		dop.	-	-
211. podíl délky významných vodních toků se zhoršenou kvalitou vod z celkové délky významných vodních toků v LK	D.2b	kraj	%		dop.	-	-
212. podíl kontaminovaných ploch z celkové plochy kraje	D.2b	kraj	%		dop.	-	-
213. počet probíhajících a ukončených projektů přispívajících k čištění půd a podzemních vod v lokalitách LK se starými ekologickými zátěžemi	D.2b	kraj	počet projektů		dop.	-	-
214. podíl brownfields s realizovanými či probíhajícími projekty zaměř. na sanaci brownfields z celkového počtu brownfields	D.2b	kraj	%		dop.	-	-
215. plocha ročně sanovaných starých ekologických zátěží	D.2b	kraj	ha	ČIŽP, MŽP		3	2006
216. podíl ploch se zvýšenou hlukovou zátěží z celkové plochy LK	D.2b	kraj	%		dop.	-	-
217. podíl obyvatel negativně dlouhodobě zatížených vyššími hodnotami hluku v 5dB pásmech k celkovému počtu obyvatel	D.2b	obec, kraj	%		dop.	-	-
218. podíl obyvatel negativně dlouhodobě ovlivněných vyššími hodnotami ioniz./neioniz. záření k celkovému počtu obyvatel	D.2b	obec, kraj	%		dop.	-	-
219. počet oprávněných stížností (podaných na KHS) na hluk	D.2b	obec, kraj	počet stížností	KHS		77	2006
220. podíl rozlohy chráněných území na rozloze kraje	D.3a	kraj	%	ORVZŽP		33,8	2006
221. podíl evropsky významných lokalit Natura 2000 s vyřešenou zákonnou ochranou na celkové rozloze kraje	D.3a	kraj	%		dop.	-	-
222. podíl funkčních prvků územních systémů ekologické stability z celkového počtu prvků ÚSES	D.3a	ORP, kraj	%		dop.	-	-
223. podíl území zasaženého výskytem invazních druhů z celkové rozlohy území	D.3a	obec, kraj	%		dop.	-	-
224. podíl zastavěných a ostatních ploch z celkové rozlohy území	D.3b	obec, kraj	%	ČSÚ		9,8	2006
225. ekologická stabilita krajiny (rozdíl mezi rozlohou pozitivně a negativně využívaných ploch)	D.3b	obec, kraj	index	ČSÚ	*5	2,18	2006
226. podíl zrevitalizovaných ploch krajiny z celkové rozlohy kraje	D.3b	kraj	%		dop.	-	-
227. podíl území se zpracovaným preventivním hodnocením krajinného rázu z celkové rozlohy území	D.3b	ORP, kraj	%		dop.	-	-
228. podíl lesních porostů s vhodnou dřevinnou skladbou z hlediska ochrany přírody z celkové rozlohy lesních porostů	D.3b	kraj	%		dop., 5-10	-	-
229. podíl záborů ZPF z celkové rozlohy ZPF	D.3c	obec, kraj	%		dop.	-	-
230. pravidelná aktualizace sjednocené databáze informací o hospodaření se surovinovými a neobnovitel. zdroji v rámci LK	D.3d	kraj	(ne)/provedeno	ORREP		neproov.	2006
231. počet středisek EVVO	D.4	kraj	počet středisek	ORVZŽP		1	2006
232. počet koordinátorů EVVO	D.4	ORP, kraj	počet koodin.		dop.	-	-

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
233. počet uskutečněných osvětových a vzdělávacích programů a akcí v oblasti EVVO	D.4	kraj	počet akcí	ORVZZP		6	2006
234. počet vydaných zpráv o akcích a aktivitách v oblasti EVVO v kraji	D.4	ORP, kraj	počet zpráv	ORVZZP		20	2006
235. počet vydaných publikací tematicky zaměřených k ŽP a EVVO	D.4	ORP, kraj	počet publikací	ORVZZP		4	2006
236. počet obcí s rozšířenou působností se zpracovanou koncepcí EVVO	D.4	kraj	počet ORP	ORVZZP		1	2006
237. pořízené investice na ochranu životního prostředí	D.4	ORP, kraj	Kč		dop.	-	-
238. celkové náklady vynaložené na prevenci, ochranu a tvorbu ŽP z rozpočtu LK	D.4	kraj	Kč		dop.	-	-
239. celkové roční neinvestiční náklady vynaložené na prevenci, ochranu a tvorbu ŽP z rozpočtu LK	D.4	kraj	Kč		dop.	-	-
240. objem finančních prostředků věnovaný z rozpočtu LK na osvětu a vzdělávání	D.4	ORP, kraj	Kč		dop.	-	-
241. podíl obcí spolupracujících v rámci svazku obcí z celkového počtu obcí	E.1a	kraj	%	ORVZZP		91,6	2006
242. podíl obcí spolupracujících v rámci MAS z celkového počtu obcí	E.1a	kraj	%	ORVZZP		78,6	2006
243. počet úspěšně ukončených projektů PPP v rámci kraje	E.1a	kraj	počet projektů		dop.	-	-
244. podíl úspěšně ukončených projektů PPP ku celk. počtu projektů podpořených ze SF či ze stát. nebo kraj. rozpočtu	E.1a	kraj	%		dop.	-	-
245. počet uzavřených mezisektorových partnerství	E.1a	kraj	počet partnerství		dop.	-	-
246. počet funkčních místních akčních skupin	E.1a, E.3	kraj	počet skupin	ORVZZP		11	2006
247. podíl obcí LK s uzavřeným partnerstvím s obcemi za hranicemi kraje z celkového počtu obcí kraje	E.1b	kraj	%		dop.	-	-
248. počet úspěšně ukončených projektů PPP s účastí subjektů mimo Liberecký kraj	E.1b	kraj	počet projektů		dop.	-	-
249. podíl úspěšně ukončených projektů PPP ku celkovému počtu projektů v kraji ročně podpořených ze SF či ze státního nebo krajského rozpočtu s účastí subjektů mimo Liberecký kraj	E.1b	kraj	%		dop.	-	-
250. počet uzavřených mezisektorových partnerství se subjekty mimo Liberecký kraj	E.1b	kraj	počet partnerství		dop.	-	-
251. podíl obcí zapojených v rámci Euroregionu Nisa na celkovém počtu obcí	E.1b	kraj	%	ORREP		60	2006
252. podíl městského obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel	E.2	kraj	%	ČSÚ		75,9	2006
253. migrační saldo venkovských obcí na 1 000 obyvatel	E.3	obec, kraj	‰	ČSÚ		7,8	2006
254. podíl venkovské populace na celkové populaci území	E.3	ORP, kraj	%	ČSÚ		24,1	2006
255. index stáří ve venkovských sídlech	E.3	obec, kraj	index	ČSÚ		86,69	2006
256. míra registrované nezaměstnanosti ve venkovských obcích	E.3	obec, kraj	%	ÚP, OŠMTS		7,8	2006
257. počet pracovních míst na venkově	E.3	obec, kraj	počet míst		dop.	-	-
258. podíl ekonomických subjektů v cestovním ruchu z celkového počtu ekonom. subjektů na venkově (OKEČ 55.1-3)	E.3	obec, kraj	%	ČSÚ		9,5	2006
259. podíl venkovských obcí, které mají dopr. obslužnost zajištěnu na standardní úrovni, na celk. počtu venkov. obcí	E.3	kraj	%		dop.	-	-
260. podíl venkovských obcí se schváleným strategickým dokumentem na celkovém počtu venkovských obcí	E.3	kraj	%		dop.	-	-
261. podíl venkovských obcí s platným územním plánem na celkovém počtu venkovských obcí	E.3	kraj	%	OÚPSŘ		53	2006

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
262. podíl venkovských obcí LK s realizovanými komplexními pozemkovými úpravami na celkovém počtu venkovských obcí	E.3	kraj	%		dop.	-	-
263. počet úspěšných dokončených projektů z veřejných prostředků na venkově	E.3	obec, kraj	počet projektů		dop.	-	-
264. podíl podnikatelských subjektů na venkově z celkového počtu podnikatelských subjektů v území	E.3	ORP, kraj	%	ČSÚ		22,0	2006
265. plocha venkovského území ošetřená komplexními a jednoduchými pozemkovými úpravami	E.3	kraj	km2		dop.	-	-
266. objem získaných finančních prostředků na realizaci projektů (v členění ze zdrojů EU/ČR/kraj)	E.3	obec, kraj	Kč		dop.	-	-
267. schválený Program rozvoje venkova LK	E.3	kraj	ano/ne	ORVZZP	*6	ne	2006
268. zapojení obcí do Programu obnovy venkova	E.3	ORP, kraj	%	POV		54	2006
269. zpracování metodiky pro vymezení, hodnocení a monitoring venkova LK	E.3	kraj	(ne)/provedeno	ORREP		neprov.	2006
podíl území splňujícího kritéria pro zařazení do HSO z celkové hodnoty kraje: počet obyvatel	E.4a	ORP, kraj	%	ORREP		29	2007
270. počet obcí	E.4a	ORP, kraj	%	ORREP		59	2007
rozloha	E.4a	ORP, kraj	%	ORREP		60	2007
271. monitorování a vyhodnocení udržitelného rozvoje Libereckého kraje a jeho území dle ORP	E.4a	ORP, kraj	(ne)/provedeno	ORREP		neprov.	2006
272. podíl obcí se zpracovanými strategickými rozvoj. dokumenty zohledňujícími principy UR na celkovém počtu obcí	E.4a,E.4d	ORP, kraj	%		dop.	-	-
273. dotazník k zabezpečení náběhu agendy ÚAP na úřadech územního plánování	E.4b	ORP	(ne)/provedeno	OÚPSŘ		neprov.	2006
274. podíl obcí, pro které úřad územního plánování pořídil ÚAP, na celkovém počtu obcí	E.4b	ORP, kraj	%	OÚPSŘ		0	2006
275. podíl obcí zapojených do Rad obcí pro udržitelný rozvoj území na celkovém počtu obcí	E.4b	kraj	%	OÚPSŘ		0	2006
276. podíl obcí, které využily obecní ÚAP pro pořízení ÚP, na celkovém počtu obcí	E.4b,E.4c	ORP, kraj	%	OÚPSŘ		0	2006
277. podíl obcí, které pořídily a vydaly územní plán, na celkovém počtu obcí	E.4b,E.4c	ORP, kraj	%	OÚPSŘ		60,5	2006
278. podíl obcí se zajištěnou kompatibilitou datové části ÚP s datovým modelem kraje na celkovém počtu obcí	E.4b,E.4c	kraj	%	OÚPSŘ		4,2	2006
279. existence funkční metodiky k vyhodnocení potřeby, přínosu a kvality NNO pro společnost v kraji	E.5	kraj	(ne)/provedeno		dop.	-	-
280. existence analýzy LK z hlediska kvantity a kvality fungování NNO	E.5	kraj	(ne)/provedeno		dop.	-	-
281. počet ORP se zavedeným poradenským systémem a vytvořeným regionálním asistenčním centrem pro NNO, občanské iniciativy a veřejnost	E.5	kraj	počet ORP		dop.	-	-
282. počet poskytnutých služeb asistenčním centrem NNO	E.5	kraj	počet služeb		dop.	-	-
283. počet víceletých projektů NNO finančně podpořených z veřejných finančních zdrojů	E.5	kraj	počet projektů		dop.	-	-
284. počet grantů pro sektor NNO	E.5	kraj	počet grantů		dop.	-	-
285. finanční objem grantů uvolněný pro sektor NNO	E.5	kraj	Kč		dop.	-	-
286. podíl NNO pravidelně obousměrně komunikujících se samosprávami LK z celkového počtu NNO	E.5	kraj	%		dop.	-	-
287. podíl NNO zapojených během roku do rozhodovacích procesů v území z celkového počtu NNO	E.5	obec, kraj	%		dop.	-	-
288. počet NNO zapojených během roku do rozhodovacích procesů v území	E.5	obec, kraj	počet NNO		dop.	-	-
289. podíl rozhodnutí v území za účasti veřejnosti z celkového množství rozhodnutí v území vydaných a schválených	E.5	obec, kraj	%		dop.	-	-

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
290. podíl NNO zapojených do vzdělávání a zlepšování dovedností svých členů z celkového počtu NNO	E.5	kraj	%		dop.	-	-
291. podíl NNO certifikovaných dle stanovené metodiky kvality NNO z celkového počtu NNO	E.5	kraj	%		dop.		
292. počet podpořených nově začínajících malých NNO ze zdrojů veřejné podpory	E.5	kraj	počet NNO		dop.		
293. počet projektů a aktivit zrealizovaných NNO LK	E.5	kraj	počet proj. a akt.		dop.		
294. počet projektů a aktivit zrealizovaných občanskými iniciativami LK	E.5	kraj	počet proj. a akt.		dop.		
účast ve volbách: komunální	E.5	obec, kra	%	ČSÚ	dle voleb	44,92	2006
295. krajské	E.5	obec, kraj	%	ČSÚ	dle voleb	30,83	2004
parlamentní	E.5	obec, kra	%	ČSÚ	dle voleb	62,35	2006
296. podíl certifikovaných orgánů a organizací veřejné správy na celkovém počtu orgánů a organizací veřejné správy	E.6	kraj	%		dop.		
297. podíl obcí realizujících MA21 či některý program k dosažení označení „Zdravé město/obec“ z celkového počtu obcí	E.6	kraj	%		dop.		
298. vytvoření Komunikační strategie Libereckého kraje	E.6	kraj	(ne)/provedeno	ORREP		nepro.	2006
299. podíl území a počtu obyvatel pokrytého funkčním systémem rychlého jednoduchého předávání informací (dle Komunikační strategie) mezi veř. správou, subjekty a občany (vč. zpětné vazby) na celk. hodnotě kraje: území	E.6	kraj	%		dop.	-	-
obyvatel	E.6	kraj	%		dop.	-	-
300. počet poskytnutých služeb asistenčními centry pro veřejnou správu	E.6	kraj	počet služeb		dop.	-	-
301. počet projektů a aktivit zrealizovaných veřejnou správou financovaných ze zdrojů EU	E.6	obec, kraj	počet proj. a akt.		dop.	-	-
302. počet ORP s ustanovenou Radou pro udržitelný rozvoj území (složenou ze zástupců 3 sektorů – veřejná správa, NNO, podnikatelé)	E.6	kraj	počet ORP	ORREP, OÚPSŘ		0	2006
303. podíl dokončených projektů PPP z celkového počtu dokončených projektů veřejnou správou	E.6	kraj	%		dop.	-	-
304. podíl obcí se zavedenou ekologizací úřadu z celkového počtu obcí LK	E.6	kraj	%		dop.	-	-
305. spokojenost s místním společenstvím (ECI A.1)	UR	obec, kraj	index		dop., 3	-	-
306. místní příspěvek ke globálním klimatickým změnám (ECI A.2)	UR	obec, kraj	index		dop.	-	-
307. mobilita a místní přeprava cestujících (ECI A.3)	UR	obec, kraj	index		dop., 3	-	-
308. dostupnost veřejných prostranství a služeb (ECI A.4)	UR	obec, kraj	index		dop., 2	-	-
309. kvalita místního ovzduší (ECI A.5)	UR	obec, kraj	index		dop.	-	-
310. cesty dětí do školy a zpět (ECI B.6)	UR	obec, kraj	index		dop., 2	-	-
311. nezaměstnanost (ECI B.7)	UR	obec, kraj	index		dop.	-	-
312. zatížení prostředí hlukem (ECI B.8)	UR	obec, kraj	index		dop.	-	-
313. udržitelné využívání území (ECI B.9)	UR	obec, kraj	index		dop., 2	-	-
314. ekologická stopa (ECI B.10)	UR	obec, kraj	index		dop.	-	-

Indikátor	Opatření	Územní jednotka	Jednotka	Zdroj dat	Pozn.	Hodnota LK	Rok
315.	hrubá přidaná hodnota – podíl podle odvětví: primér	hlavní	kraj	%	ČSÚ	1,6	2005
	sekundér	hlavní	kraj	%	ČSÚ	49,4	2005
	terciér	hlavní	kraj	%	ČSÚ	49,0	2005
316.	index ekonomického zatížení (poměr počtu obyvatel v neaktivním a aktivním věku)	hlavní	obec, kraj	%	ČSÚ	39,56	2006
317.	počet obyvatel	hlavní	obec, kraj	počet obyvatel	ČSÚ	430 774	2006
318.	podíl obyvatel ve věku 0-14 let na celkovém počtu obyvatel	hlavní	obec, kraj	%	ČSÚ	15,0	2006
319.	podíl obyvatel ve věku 15-64 let na celkovém počtu obyvatel	hlavní	obec, kraj	%	ČSÚ	71,7	2006
320.	podíl obyvatel ve věku 65 let a více na celkovém počtu obyvatel	hlavní	obec, kraj	%	ČSÚ	13,3	2006
321.	sídelní struktura (počet obcí v jednotlivých velikostních kategoriích): do 199	hlavní	kraj	počet obcí	ČSÚ	37	2006
	200 – 499	hlavní	kraj	počet obcí	ČSÚ	62	2006
	500 – 999	hlavní	kraj	počet obcí	ČSÚ	59	2006
	1 000 – 4 999	hlavní	kraj	počet obcí	ČSÚ	42	2006
	5 000 – 19 999	hlavní	kraj	počet obcí	ČSÚ	12	2006
	20 000 – 49 999	hlavní	kraj	počet obcí	ČSÚ	2	2006
	nad 50 000	hlavní	kraj	počet obcí	ČSÚ	1	2006
322.	HDP na 1 obyvatele	hlavní	kraj	Kč	ČSÚ	232 303	2005
323.	čistý disponibilní důchod domácnosti na 1 obyvatele (ČR=100)	hlavní	kraj	index	ČSÚ	94,2	2005
324.	HDP na 1 obyvatele v PPS (EU25=100)	hlavní	kraj	index	ČSÚ	59,0	2005
325.	míra ekonomické aktivity obyvatel: celkem	hlavní	kraj	%	ČSÚ	59,1	2006
	muži	hlavní	kraj	%	ČSÚ	69,3	2006
	ženy	hlavní	kraj	%	ČSÚ	49,6	2006
326.	tvorba hrubé ho fixního kapitálu na 1 obyvatele (ČR=100)	hlavní	kraj	index	ČSÚ	71,2	2005

dop. indikátor se nesleduje, doporučeno ke sledování

UR indikátory udržitelného rozvoje

ECI společné evropské indikátory udržitelného rozvoje (A – sada indikátorů hlavních, B – sada indikátorů doporučených)

hlavní jedná se o indikátory mající všeobecný dopad a význam

2 sledování po dvou letech

3 sledování po třech letech

5 sledování po pěti letech

5-10 sledování po 5-10 letech

S sledováno podle sídla podniku

*1 jedná se o údaj z roku 2005 zveřejněný v Územní energetické koncepci Libereckého kraje

*2 údaj není každoročně standardně k dispozici, je nutné provádět ad hoc šetření na reprezentativním vzorku populace, předpokládá se šetření 1× za 3 roky

- *3 zařízení sociální péče – domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, pečovatelská služba (domovy s pečovatelskou službou), ostatní zařízení sociální péče; v domech s pečovatelskou službou se sledují byty, v ostatních zařízeních sociální péče místa
- *4 hlavní znečišťující látky – BSK₅, CHSKCr, rozpuštěné a nerozpuštěné látky, N-NH₄⁺, N-NO₃, Pcelk., kovy
- *5 pozitivně využívané plochy – TTP, lesní půda, vodní plochy, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady; negativně využívané plochy – orná půda, zastavěné plochy, ostatní plochy
- *6 sledování podle období Programu rozvoje venkova
- *7 doporučeno sledovat za obce
- *9 zdravotnická zařízení bez činnosti nezahrnuta
- *10 hodnota je uváděna pouze za akce v rámci programů v gesci AOPK
- *11 hodnota za rok 2006 zahrnuje členy těchto sportovních subjektů: Sdružení sportovních svazů České republiky, Asociace tělovýchovných jednot a sportovních klubů České republiky, Klub českých turistů – Ještědská oblast, krajská asociace Sport pro všechny, Krajské sdružení ČSTV, Sokol župa Ještědská

Pokud není ve sloupci Pozn. uvedeno jinak, předpokládá se četnost sledování pro jednotlivé indikátory roční

zpracoval:
odbor regionálního rozvoje
a evropských projektů
Krajský úřad Libereckého kraje

tisk:
AGE PLUS, a.s.

www.kraj-lbc.cz/rozvoj

© Liberecký kraj, 2007